

Prof. Dr. Mehmet ÇELİK

Doç. Dr. Mehmet Sait TOPRAK

Yrd. Doç. Dr. Hasan AKYOL

İÇİNDEKİLER

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA HAYATI	23
I. SİYASÎ ve ASKERÎ HAYATI	27
1. Yavuz'la Çaldırın Yolunda	27
2. Yavuz'la Mısır Yolunda	28
3. Yavuz'un Güven ve İltifatına Mazhar Oluşu	35
4. Kanunî İle Belgrad Yolunda	41
5. Donanmanın Başında Rodos Sularında	43
6. Kanunî Tarafından Mısır'da Düzen ve Otoriteyi Sağlamakla Görevlendirilmesi	47
II. VEFATI – KİŞİLİĞİ ve HAYRÂTI	49
1. Mustafa Paşa'nın Vefatı	49
2. Mustafa Paşa'nın Kişiliği	49
3. Çoban Mustafa Paşa Vakfiyesi'nde Zikrolunan Vakıf Eserleri ve Emlâk	52
VAKFIYESİ	
I. ÇOBAN MUSTAFA PAŞA VAKIF DEFTERİ	57
II. VAKFIYEYE SONRADAN İLAVE OLUNAN HÜCCET ve BERÂTLAR	325
III. ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ İLE İLGİLİ BAZI ARŞİV BELGELERİ	345

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA VE VAKIF DEFTERİ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA HAYATI

Osmanlı Devleti'nin yükselme döneminde yaşamış ve bâni kimliğiyle tanınmış olan Mustafa Paşa, Sultan II. Bayezid(1481-1512), Yavuz Sultan Selim(1512-1520) ve Kanuni Sultan Süleyman(1520-1566) dönemlerinde çeşitli idarî görevlerde bulunmuş, sırasıyla kapıcıbaşı, beylerbeyi, Rumeli Beylerbeyi, vezir, vali ve tekrar vezir olarak ömrünün sonuna kadar görev yapmıştır.¹

Kaynaklarda "gazi", "çoban", "boşnak", "damat", "polak", "melek" ve "koca lala" lakaplarıyla anılan Mustafa Paşa, Yeniçeri Ocağı'ndan yetişmiş, "kapıcıbaşı", "beylerbeyi", "Rumeli beylerbeyliği" görevlerini ifa ederek, İkinci Vezirlik makamına getirilmiştir.² I. Selim zamanında yaklaşık 7 ay Mısır Valiliği yapmış olan Mustafa Paşa, I. Süleyman döneminde de vezirlik görevini sürdürmüştür, Şaban 935/Nisan 1529 tarihinde İstanbul'da vefat etmiş ve kendi adına inşa ettirdiği Gebze'deki külliyesinin bir parçası olan türbesine defnedilmiştir.³

Mustafa Paşa'nın, Fatih Sultan Mehmed döneminde devlet hizmetine girdiği iddiası,⁴ Çoban Mustafa Paşa ile Koca Mustafa Paşa'nın hayat hikayelerinin karıştırılmasından

¹ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî*, Haz. Nuri Akbayar, Trans. Seyit Ali Kahraman, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1996, C. 4, s. 1192.

² Fatih Müderrisoğlu, "Bâni Çoban Mustafa Paşa ve Bir Osmanlı Şehri Gebze", *Vakıflar Dergisi*, S. 25, s. 67.

³ Peçevi İbrahim Efendi, *Peçevi Tarihi*, Haz. Bekir Sıtkı Baykal, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, C. I, s. 22, 101; Mehmed Süreyya, 4, 1192.

⁴ Mehmet Z. İbrahimgil, "Makedonya'da Gazi Mustafa Paşa'nın Vakif Malları", Balkanlıda Osmanlı Vakıfları ve Eserleri Uluslararası Sempozyumu, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2012, s. 159.

kaynaklanmaktadır. Ancak Çoban Mustafa Paşa'nın Enderun Mektebine girişi Fatih Sultan Mehmed dönemine tarihlenebilir. Osmanlı idarî teşkilatında aynı veya yakın dönemlerde Mustafa Paşa isminde birden çok kişinin görev yapması, bu Mustafa Paşa'ların kariyerlerinin de benzer bir sıra izlemesi, isim ve ünvan benzerliği, Mustafa Paşaların hayat hikâyelerinin birbirine karıştırılmasına neden olmuştur. Nitekim kayıt defterlerinde bile Mustafa Paşa isminin önüne *koca*, *kara*, *gazi*, *çoban*, *damat*, *defterdar*, *hadım*, *kebir* (büyük), *sagir* (küçük) gibi sıfatlar getirilerek ve doğum yerleri zikredilerek birbirinden ayırt edilmeye çalışılmıştır.⁵ Mustafa Paşa'nın lakaplarından biri "Boşnak"⁶ olduğundan, Mustafa Paşa'nın Bosnalı olduğu düşünülmektedir.⁷ Asıl adının "Gazi Mustafa bin Abdülkerim" olduğu arşiv belgelerine istinaden bildirilmektedir.⁸ Topkapı Sarayı Müzesi Saray Arşivinde 7003 nolu defter numarasında kayıtlı Mustafa Paşa Vakfiyesinde adının, "Mustafa Paşa bin Abdülmüîn" olduğu kayıtlıdır.⁹ Abdülkerim oğlu Mustafa Paşa'nın Yunanistan Serez'in Anfipoli Köyü doğumlu olduğu da iddia edilmektedir. Serezli Abdülkerim oğlu Mustafa Paşa'nın H 894/ M 1489 yılında II. Bayezid'in Roma'da Vatikan'a sığınan ve Aziz Angel Kalesi'nde tutuklu bulunan kardeşi Cem Sultan'ın tevkifi konusunu Papa VI. Aleksandar Borciji ile görüşmek için Roma'ya Padişah'ın özel yetkili elçisi olarak gönderildiğinden ve Kapıcibaşı Mustafa Ağa'nın Çoban Mustafa Paşa olduğundan bahsedilmektedir.¹⁰ Bu iddiaya istinaden, II. Bayezid tarafından Papa'ya gönderilen Kapıcibaşı Mustafa Ağa'nın¹¹ hangi Mustafa Paşa? Çoban Mustafa Paşa mı; Koca Mustafa Paşa mı olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Mustafa Ağa'nın Papa'yı ziyareti, Gelibolulu Mustafa Âlî tarafından şöyle kaydedilmiştir:

5 İbrahimgil, a.g.m., s. 159.

6 Topkapı Müzesi Saray Arşivi (TSMA), 9709 numaralı müfredat defteri (936.Ca.2)

7 İbrahim Peçevî, *Tarih-i Peçevî*, Matbaa-i Amire, İstanbul, 1864, C. I, s. 28; Mehmed Süreyya, a.g.e., s. 1192.

8 Semavi Eyice, "Türk Mimari Âbideleri 1: Gebze'de Mustafa Paşa Külliyesi", *Bilgi Dergisi*, C. 10, S. 119, 1957, s. 9; Tuba Bayram, *Gebze Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011, s. 7.

9 Topkapı Müzesi Saray Arşivi (TSMA), 7003 numaralı Mustafa Paşa Vakfiyesi defteri , (932.B.29-971. Za.29), vr. 5a, 6-7. satır.

10 İbrahimgil, a.g.m., s. 159, 160.

11 Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't-Tevârih*, Haz. İsmet Parmaksizoğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999, C. III, s. 226, 227; Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Haz. Mümin Çevik, Milliyet Gazetesi Yayınları, İstanbul, 2010, C. 2, s. 454, 455.

“... Bütürg-i ferman-karları olan Rim Papa canibine müracaat idüb, anın talebiyle Cem Sultan’ı elinden aldilar.

Ba’demâ bu tarikla bir mikdar zaman müruründen sonra França begi ki, mülük-i Efrenç’in ekberi ve beğidir, Rim Papa’ya havale oldu. Hâh u na-hâh Şehzade’i alub, Nice didikleri şehr u kal’asına iletdi. Dimağ-i fasidinde alem-girlik sevdaları olmağın Cem Sultan’ı sermaye idinüb, vilayet-i İslâm'a kasd-i gezend fikrin itdi. Fe-ammâ o zaman ki, henüz Şehzade-i giriftar Rim Papa’nın hirasetinde aşikar idi, Cenab-i Padişahi’den Kapucubaşı Mustafa Ağa ki, ba’de zaman vezir-i celalet-ara olmuştur, risaletle gönderildi...”¹²

Gelibolulu Mustafa Âlî'nin yukarıdaki kayıtlarında geçen Mustafa Ağa'nın yine Gelibolulu Mustafa Âlî'nin kayıtlarında 1495'te Avlonya (Vlora) Sancakbeyliği, 1497'de Rumeli Beylerbeyliği'ne tayin edilmesinin ardından I. Bayezid zamanında vezirlik makamına 907/1501-2 tarihinde getirildiği bildirilmekte ve bu Mustafa Paşa'nın az zaman sonra vezir-i azam olduğu kaydedilmektedir.¹³ Çoban Mustafa Paşa'nın ikinci vezir olduğu ve vezir-i azam olmadığı bilinmektedir.¹⁴ Dolayısıyla Papa'yı ziyaret eden Mustafa Ağa, Çoban Mustafa Paşa değil, 1512 yılında I. Selim tarafından tevkif ettirilen Koca Mustafa Paşa olmalıdır.¹⁵

Cem Sultan'ın durumunu öğrenmek için elçi olarak gönderilen Mustafa Paşa'nın Çoban Mustafa Paşa olmadığı, Hoca Sadettin Efendi'nin şu kayıtlarından da anlaşılırmaktadır:

“... Mustafa Paşa, Padişahın değerli hizmetlileri arasında özel becerileri ile yer almıştı. Padişahın lutuflarıyla yüksek görevlere çıkmak olasılığını buldu. Sultan Bayezid'in ilk günlerinde Kapucubaşı iken Sultan Cem'in durumunu

¹² Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi, *Kitâbü’t-Târih-i Künhü'l-Ahbâr*, C. I, Kısım II, Haz. Ahmet Uğur vd., Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 1997, 171b.

¹³ Gelibolulu Mustafa Âlî, 201a, 201b.

¹⁴ Peçevî, *Tarih*'inde Sadrazamlık makamına väsil olmayan vüzerâ bahsi içinde ilk olarak Mustafa Paşa'yı anmaktadır. Bu durum Mustafa Paşa'nın Sadrazam olmadığını göstermesi yanında Sadrazam namzedi olduğunu göstermesi açısından da önemlidir. (bkz. Tarih-i Peçevî, C. I, s. 28)

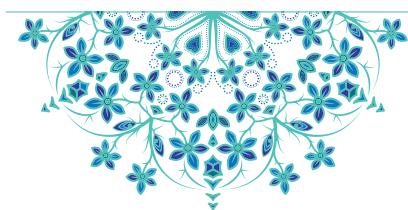
¹⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara, 1988, C. II, s. 243.

öğrenmek için elçi olarak Frenk diyarına varıp, Padişahın dileğine uygun biçimde konuyu çözüp geldikte, hizmeti hoşa gitmekte gördüğü ilgi bir kat daha artti. Dokuz yüz yedide Divan-ı hümayûnda vezir olmakla iyice parladı. Sultanat tahtı Sultan Selim'in mutluluk getiren cüllüsleri ile şeref bulunca, vezirlik makamında görevine devam ediyordu. Ne varki Sultan Ahmed'le gizlice haberleştiği ortaya çıkacak.

“Başı kopasıcıyı tepelemek gerek” kavramını bir kez daha doğruladı...”¹⁶

Araştırmacıların Mustafa Paşaları karıştırmasına belgelerdeki benzerlikler rol oynamıştır. Tahrir defterlerinde Koca Mustafa Paşa'nın adının, Çoban Mustafa Paşa Vakfyesinde Çoban Mustafa Paşa için zikredilen, “Mustafa Paşa bin Abdulmuîn” adı ile ortaklı da bu karışıklığı desteklemektedir.¹⁷ Belgelerde Mustafa Paşa'ların baba adları olarak geçen “Abdükerim” veya “Abdülmüîn” adlarının, onların devşirme olmalarıyla ilgili olduğu açıktır. Ancak dönemin vekayinamelerinde Koca Mustafa Paşa ile Çoban Mustafa Paşa'nın kariyerlerini ayrı ayrı takip etmek mümkündür.

Çoban Mustafa Paşa'nın, uhdesine aldığı bürokratik görevler sırasında birçok siyasi ve askerî olayda da rol oynadığı görülmektedir. Kaynaklar, Mustafa Paşa'nın zikredeceğimiz siyasi-askerî olaylarda oynadığı rolü sarih bir şekilde kaydetmemişlerse de Mustafa Paşa'nın kariyerini takip açısından bu kayıtlar oldukça değerlidir.

¹⁶ Tacü't-Tevârih, C. IV, s. 119.

¹⁷ Nazif Öztürk, “Koca Mustafa Paşa Vakıfları ve Külliyesi”, Vakıflar Dergisi, S. 28, s. 11.

I. SİYASÎ ve ASKERÎ HAYATI

Çoban Mustafa Paşa'nın çocukluğu, ailesi ve Osmanlı Devlet sistemine girişi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi olmamakla birlikte, Mustafa Paşa'nın askerî hayatına dair ilk veri, onun Çaldıranda Yavuz Sultan Selim'in yanında vaziyet alışı dolayısıyladır. Bu durum, daha önceki olaylarda Mustafa Paşa'nın olmadığı şeklinde yorumlanmamalıdır. Ancak kaynaklar Çoban Mustafa Paşa'yı Çaldırana anlamaya başladıklarından biz de Mustafa Paşa'nın askerî kariyerini Çaldırana Savaşıyla başlatmayı uygun bulduk.

1. Yavuz'la Çaldırana Yolunda

Mustafa Paşa'nın Çaldırana savaşına katıldığı bilinmektedir.¹⁸ Mustafa Paşa'nın ordudaki vaziyetini İdris-i Bitlisî'nin Selim Şah-nâme'sindeki şu kayıtlardan öğreniyoruz:

“...Meymenet şiarlı sağ tarafta çeşitli beylerle birlikte Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa'yı, sol tarafta ise çeşitli beylerle birlikte Rumeli Beylerbeyi Hasan Paşa'yı ve ordunun önünde de Şehsuvaroğlu Zül-kadr Ali Bey ile çeşitli azametli beyleri görevlendirdi. Ruhun istirahat yeri ve fetihler makamı olan ordunun kalbindeyse Süleyman mekanlı Sultan ile birlikte azametli vezirler Hersekli Ahmed Paşa, Dokakinli Ahmed Paşa ve Mustafa Paşa ile dünya sığnağı ordudan on beş bölük, sağ ve sol tarafın komutanlarıyla birlikte sıralandılar. Allah yolu mücahitlerinin geceledikleri yer, Çaldırana ovasının tepeden görüldüğü bir dağın zirvesiydi. O çok karanlık gecede sapıkın Şah, bütün ordusuyla dağlık tepelik bir boğazdan Hoy tarafına geçerek Çaldırana ovasının doğu tarafına inmişti. Mülhitler ordusunun süvarileri ve sipahileri muvahhitlerin gözlerine iyice görünmüştü. Sonunda silahlı muvahhitler ordusunun dağın bağındaki kalabalığı, son derece heybetli ve vakarlı bir şekilde kendini gösterdi...”¹⁹

¹⁸ Gelibolulu Mustafa Âli Efendi, 229a, 232a; *Tacü't-Tevârih*, C. IV, s. 199; Hoca Sadettin Efendi, IV, 199.

¹⁹ İdris-i Bidlîsî, *Selim Şah-nâme*, Haz. Hicabi Kırlangıç, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s. 170.

Yukarıdaki kayıttan Mustafa Paşa'nın, Sultan'la birlikte ordunun merkezinde mücadele ettiğini öğrenmekteyiz. Sultan ile Şah'ın bu önemli mücadelelerinde Mustafa Paşa'nın da rol oynadığı görülmektedir.

2. Yavuz'la Mısır Yolunda

Mustafa Paşa, İran'la yapılan mücadelelerde etkin rol oynamasının yanında Osmanlı-Memlük mücadelelerinde de önemli roller oynamıştır. Ridaniye Savaşı'ndan sonra Tomanbay'ı yakalayan beyler arasında Mustafa Paşa'nın da bulunduğu bilinmektedir.²⁰ Bu konu hakkında Selim Şah-nâme'deki kayıtlar şu şekildedir:

“...Beyler ve nusret şiarlı askerler, özellikle Zülkadir Şehsüvaroğlu Ali Bey, yiğitlik şiarlı Rumeli Beylerbeyi Mustafa Paşa, Halep naibi Hayr Bey ve iħlaši kullar arasına katılmış olan Canberdi Gazâli, Sultan Tomanbay'ı takip edip buldular ve üç yüz kişiyle birlikte yakaladilar...”²¹

Mustafa Paşa'nın Tomanbay'ı yakalamak için girdiği uğraş, Hoca Sadettin Efendi tarafından nakledilen fetihname suretinde şöyle kaydedilmektedir:

“... Toman Bay ol vakit kent içinden bir yolunu bularak kurtulup kaçub, Kahire'nin kible yönünde Said iline geçüb, kent savaşından artıp kalan cündi tâifesi ve kimi başına buyruk Araplar yanına toplanıp, anda da fitne fesada kalkışları duyulmağın, işbu dokuz yüz yirmi üç yılı Rebiyülevvelinin üçüncü Çarşamba günü (26 Mart 1517) yerebatıcaların varlıklarını bu kez kökünden kazımak niyetine devletlu kararım kesinleşerek şan ve şeref sancaklarıyla denizleri andıran ordumla Nil'i geçüb karşıya konduğumda sözü edilen Toman Bay benim yengüleri bayrak edinen askerlerimle Nil suyunu aştığımı öğrendiği gibi Nil'i geçip devletle indiğim Buhayre ilinin bir yakasından geçüb, Mısır İskenderiyesi yöresinde yine Buhayre diye anılan ile gittiği öğrenilmeğin, Rumeli askerle-riyle büyük beylerimden olan Rumeli beylerbeyisi Mustafa Paşa ikbali sürüp gitsün, anı hemen Nil'den geçildiği gün ardlarına gönderüb ve ol gice geride

²⁰ Tacü't-Tevârih, C. IV, s. 317.

²¹ Selim Şah-nâme, s. 347.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

kalan fetihler avcısı askerlerimle ilgar eyleyüb yarındası Perşenbe günü sözü edilen beylerbeyi ile yengüleri bayrak edinen asker ardından ayrılmayub uğrası sürdürüb, kimin kılıçtan geçirüb, bu kez de yer gök düşen kelleleriyle dolup taşub, niceleri Buhayre iline irişicek, hemen beklemeden üzerlerine yürüyüb, anlar dahi çare yok karşı durub, ol yerde muhkem tokus olub, bu kez de yere batasicalar sıñib, çoğu cenc oyunundan eteğin çekmeyüb, Toman Bay ve sağ kalan Çerkesler tutulub başları eğik, elliği bağlı devletli tapıma getirilüb el ve boyunlarından zincirler vurulmuş, ululukla parıldayan Kapının kapıcılarinka hapse salınmışlardı... ”²²

Tomanbay'ın yakalanması ve Mustafa Paşa'nın rolü, Hadîdî'nin manzum Tevârih-i Âl-i Osman adlı eserinde şu şekilde ifade edilmektedir.

*“Tuman Sultan ile kaçüp gidenler
Kılıçdan kurtılüp on bin kadar er*

*Kenâr-ı Misr'a kim kondı şehen-şâh
Beşinci gice dün nisfında nâ-gâh*

*Gelüp bir kûseden şehre girürler
Kamu evsâka handak kazdururlar*

*Mahallâti hisâr idindiler tâ
Kimesne koymayalar Misr'a aslâ*

*Seher Sultan Selim olup haber-dâr
Olundu leşgerün ba'zına iş'âr*

*İhâta itdi Misr'i leşger-i şâh
Komazlar Çerkes'e taşra güzer-gâh*

*Üşüp doldurdular handaklarını
Basüp giçüp alüp sokaklarını*

²² Tacü't-Tevârih, C. IV, s. 330, 331.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

*Yukaru sakfadan, aşağı yoldan
Kitâl ü harbi derler sağ u soldan*

*Şehirde ki oldı cündi cengine âheng
Peyâpey üç gün oldı muttasıl ceng*

*Kırıldı cündi, âhir bitdi işi
Tutar esvâkı kani, başı leşi*

*Tumanbay oldı şehr içinde pinhân
Ki tâ kaçup selâmet kurtara cân*

*Meger bir gice fursat buldu kaçdı
Gemiler buldu bahr-i Nil'i geçdi*

*Kılıçdan kurtulanın ba'zı bile
İki üç bin orani cündi bile*

*Hemân Sultan Selim olup haber-dâr
Diler kim giçe Nil'i ide reftâr*

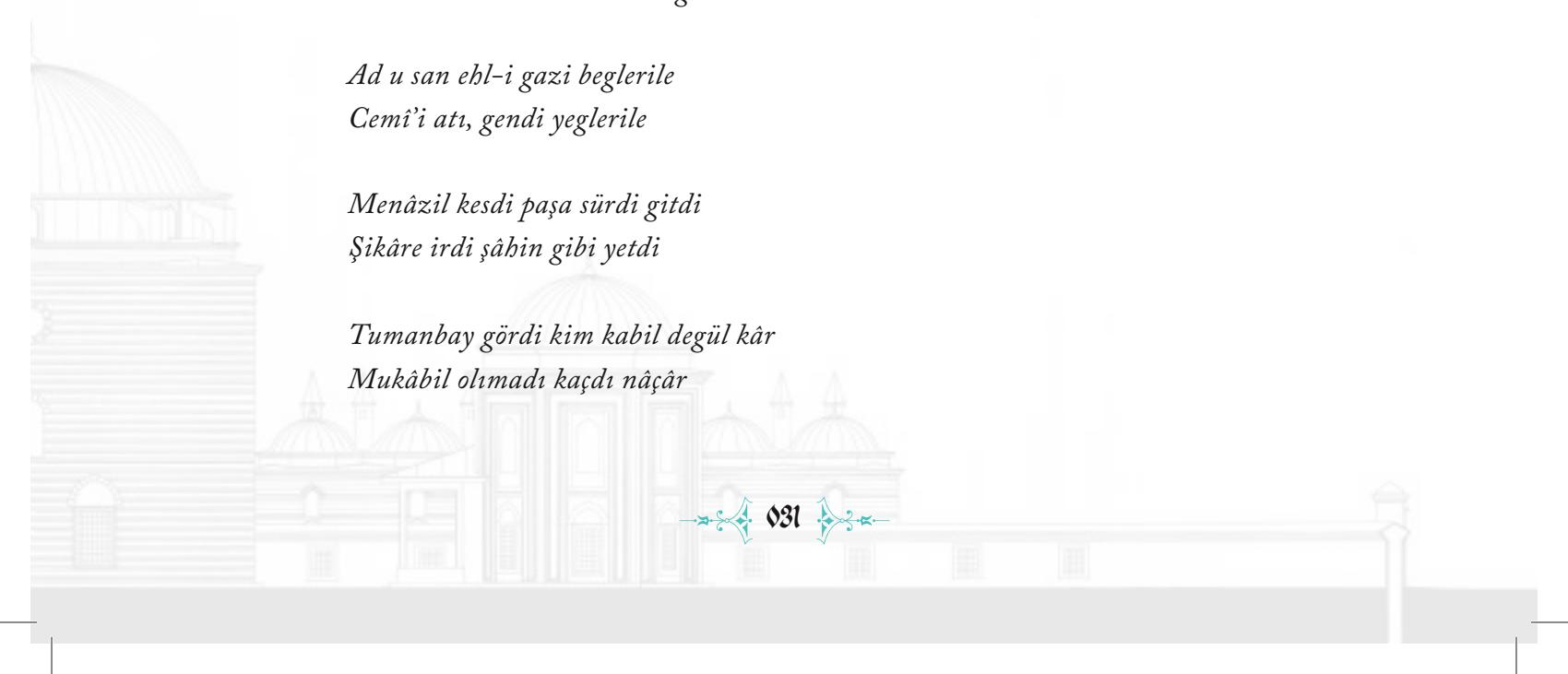
*Buyurdu Mustafa Paşa'ya ol dem
Ki giçe Mustafa Paşa mukaddem*

*Geçe Rum-ili'nün serverlerile
Cemî'i Rum-ili leşgerlerile*

*Tumanbay ol orada hâzırıdı
Bularun cünbüşine nâzırıdı*

*Bilür bir def'a geçmez ceys cümle
Ki evvel kim geçerse ide hamle*

*Yarag u yat ile geçdi her âdem
At arkasına geldi geçtiği dem*

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

*Tumanbay'un alayı geldi irdi
İki lesger biribirini gördü*

*Ulaşurak karışdı iki lesger
Birbirin kırarlar u bicerler*

*Aceb ceng oldu gaziler dürüşdi
İki üç kere ol gün dün dürüşdi*

*Gece irişdi döndi iki lesger
Zarardan cânibeyni gözlediler*

*Seher kim bahri geçdi lesger ü şâh
Tumanbay işidüp çün oldı âgâh*

*Hemân ol oradan cân atdı kaçdı
Varup İskenderiyye üstinne geçdi*

*Buyurdu Mustafa Paşa'ya hünkâr
Kim iris lesgerünle idüp ilgar*

*Ola kim anlayasız biz irevüz
Anun hoş vechile kaydın görevüz*

*Göçer şîr-i şikâr ü mîr ü lesger
Cüvân-merd ü sebük-rûh u girân-ser*

*Ad u san ehl-i gazi beglerile
Cemî'i atı, gendi yeglerile*

*Menâzil kesdi paşa sürdi gitdi
Şikâre irdi şâhin gibi yetdi*

*Tumanbay gördü kim kabil degül kâr
Mukâbil olimadı kaçdı nâçâr*

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

*Kirüp, biçüp, kovüp, irüp yiterler
Tumanbay'ı alayile tutarlar*

*Sürüp hor u zelîl ü zâr iderler
Misir'da gezdirüp ber-dâr iderler*

*Gel imdi merdisen mağrûr olma
Bu câh-i dûn içün mesrûr olma*

*Dilersen ömr-i devlet câvidâni
Var incitme bi-nâ-hâk nâ-tüvvâni*

*Serir-i Misr'a mağrûridi Çerkes
Zulümden câna gelmişidi herkes*

*Cemî'i cündi mağrûridi zâlim
Arab mülkini tutmışidi mezâlim*

*Meded irürdi rûhi Enbiyâ'nın
Înâyet itdi takdîri Hudâ'nun*

*Olara kâr idüp mazlûmun âhi
Havâle itdi bu gâzî pâdişâhi*

*Varidi bir cezire Misr'a mensub
Îçinde varidi üç yüz kend-i mergûb*

*Menûf idi adı bir şehr-i a'zam
Cezire içre ma'mur u mu'azzam*

*Misir hünkârun oldukça mukarrer
Nevâhî-yi Misir cümle musâhhâr*

*Şehin-şâha Menûf anıldıgı dem
Anun zabitâna ırsâl itdi âdem*

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

*Pes emr oldu vü göçdi ba'zı leşger
Erişüp bahr-i Nil'i kim geçerler*

*Cezire içre cem' olup sipâhi
Alurlar ortaya Rûm'i sipâhi*

*Aceb ceng oldu Rûmîler dürusdi
Ki biri kalmayınca tâ dürusdi*

*Kırılıp cümle çıktı baş ü cândan
Ki bir dil kurtulup çıkmadı andan*

*Bu hâlün vasfin işitdükde hünkâr
Buyurdu Mustafa Paşa'ya kim var*

*Cemî'-i şehr ü kendi eyle tâlân
Kırup halkını it ol mülki vîrân*

*Yaragın gördü paşa çıktı gitti
Sürüp sür'atle bahr-i Nil'e yetdi*

*Atı vü gendü yararını seçdi
Gemiler buldu bahr-i Nil'i geçdi*

*Ne kende uğradı ise götürdü
Önüne katdı cümle halkı sürdi*

*Menûf'un şehrin ü kendin tamâmi
Alup cem' itdi cümle hâss ü âmi*

*Buyidi şâhdan paşaya ferman
Kırup halkını ide ol mülki vîrân*

*Velî paşa komayup adl ü dâdi
Didi halka kim itdi bu fesâdi*

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

*Kirup şeh kulların idüp şenâ'at
Niçün itmedünüz şâha itâ'at*

*Mutî' olmayup oldunuz günahkâr
Kamunuz kırmâga emr itdi hünkâr*

*Veliki öldürmeyelüm bî-günâhi
Günehden saklayalum pâdisâhi*

*Fesada kimler olmuşdur mübâşir
Di imdi cümlenüz hod bunda hâzır*

*Fesâd elini bir bir gösterürler
Tutarlar cümlenün boynın ururlar*

*Cemî'i müfsidi paşa idüp hâk
O mülki şûr u şerden eyledi pâk*

*Egerçi emr olunmışdı gazabdan
Kirup komaya cündi vü Arab'dan*

*Kemâ-kân yine mâ'mûr u müzeyyen
Mutî' oldu vü yazıldı mukannen*

*Geliüp paşa şehe itdükdde i'lâm
Şehin-şâh âferîn itdi vü ikrâm*

*Serîr-i Mîsr'a kim geçdi şeh-i Rûm
Musâhhar oldu şâha cümle ol bûm...²³*

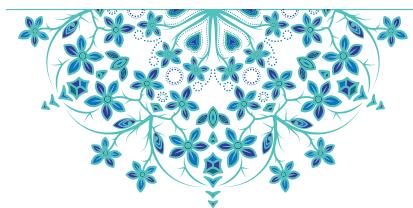
²³ Hadîdî, *Tevârih-i Âl-i Osman* (1299-1523), Haz. Necdet Öztürk, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1991, ss. 413-417.

3. Yavuz'un Güven ve İltifatına Mazhar Oluşu:

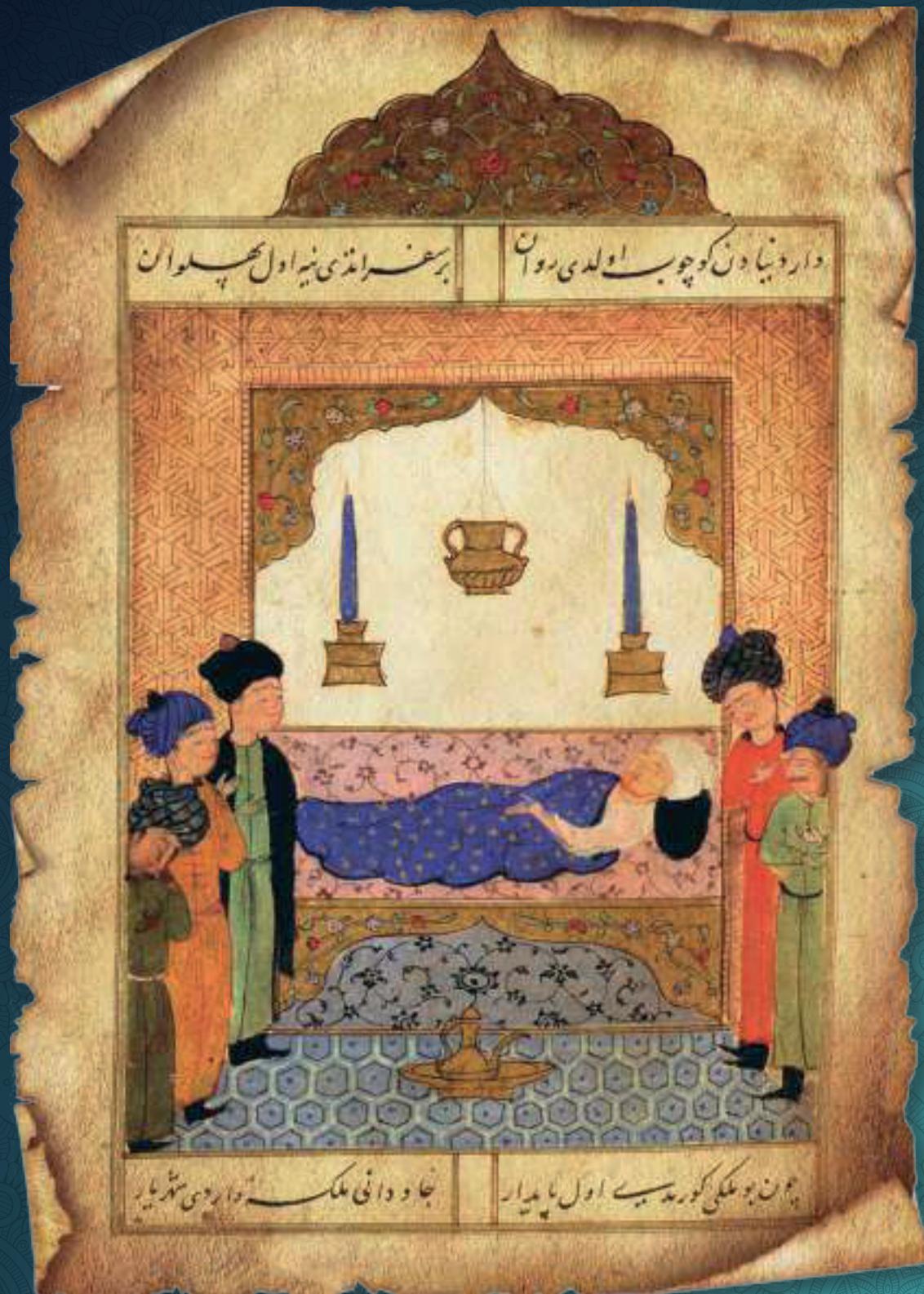
a. *Vezirlik Makamının Tevcihî*

Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sırasında kaynaklarda Rumeli Beylerbeyi olarak anılan Mustafa Paşa, Mısır'ın Osmanlı hâkimiyetine geçmesinin ardından beylerbeyliği makamından vezirlik makamına atanmıştır. Mustafa Paşa'nın vezirlik makamına atanmasında, onun şimdiye kadarki başarılarının yanında, vezir-i azam Pirî Paşa'nın ricası ve Yavuz Sultan Selim'in damadı olması da etkili olmuş olmalıdır. Mısır'ın fethi dolayısıyla yazılan ve bir parçası yukarıda sunulan fetihnameden Padişah'ın Mustafa Paşa'ya olan teveccühü görülebilir.²⁴

²⁴ Tacü't-Tevârih, C. IV, s. 347.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

YAVUZ SULTAN SELİM'İ ÖLÜM DÖŞEĞİNDE TASVİR EDEN BİR MINyatür

b. Yavuz'un Vasiyetini Emanet Ettiği Heyetin İçerisinde Yer Alışı

Yavuz Sultan Selim'in hastalığının artması üzerine toplanan divanda Mustafa Paşa da hazır bulunmuştur. Mustafa Paşa'nın da bulunduğu heyet karşısında Yavuz Sultan Selim, oğluna, millete ve devlet erkânına şu vasiyetini bildirmiştir:

"...[Pirî Paşa, Mustafa Paşa, Ahmed Paşa'nın bulunduğu heyet] Perişanlık aryttığı için bu durumu gizli tuttular. Neşeli görünmeye çalışıiyorlardı. Beylerbeyi Ahmed Paşa'yı Edirne'yi muhafaza etmek üzere gönderdiler. 9 Şevval 926/22 Eylül 1520 gecesinin üçüncü diliminde padişah paşaları çağırıldı ve vasiyet buyurdu. Hüzün ve izdirabı artıran bu vasiyetlerin içeriğini şöyle beyan etti:

Şu anda gaybin mutluluk müjdecisi ve şüphe edilemez saadet müştucusu, Allah'ın davetini "Allah'ın davetçisine icâbet edin." gereğince, gönlü haberdar olan bu kulun akıl kulağına ulaştırip bu bekâsız dünyadan göçün gerçekleşmesinin gerektiğini letti. Bu dünyada artık kalma mecalini ve ihtimalini kendim için muhal görmekteyim. Bu ölüm hastalığının baş gösterip vefat halinin yaklaşmasından sonra, hilafet emanetini üstlenene, hükümet ve sultanat makamının koruyucusuna edası vacip olan haklar cümlesinden birkaç vasiyet bulunmaktadır. Benim hayatta olup hilafet makamında bulduğum günlerde makam ve mertebeniz ölçüünde takip ettiğiniz yolda hepiniz, Allah'ın emir ve yasaklarının gözeticisi olan bu kulun irtihalinden sonra da devam edin. Bu vasiyetlerin özeti şudur: İlk olarak, bu âhiret yolcusunun o bahtiyar oğla, zamanın sultanlarının yadigarı Osmanoğulları padişahlarının geride kalımı olan saadetli Sultan Süleyman Şah'a veda sonuçlu selâmi, hasret bildiren ve sonunda hüzün bulunan mesajı iletin. Sultanat ve padişahlık sedefinin o incisine, devlet erkânının burada olanlarına ve olmayanlarına birinci vasiyetim şudur: Gazâ ve cihat vazifesini yerine getirmede cennet meâdli atalarımızın, bu şerefli ve büyük hanedanın, yani Osmanoğulları sultanlarının gelenek ve âdetlerine uygun, nebevî dinin alâmetlerini yükseltmek ve Mustafâvî geleneğin güçlendirilmesini sürdürmek için tam bir gayret ve ihtiyam gösterin. Bu İş-

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

lâm hizmetini ve yaratılmışların efendisinin şeriat sünnetini ihmâl ve gaflet göstererek zâyi etmeyin, atâlete düşürmeyin. Dünya hayatında bulunduğum günlerde yüce Hak, bu zayıf kuluna müşrik ve mülhitlerin beldelerini fethetme ve münafiklar zümresini ve dinsizleri yenerek mûlk ve din dairesini genişletme konusunda yardım edip başarı vermişti.

“Allah’ın yardımı ve bahtımın gücüyle din düşmanlarından taht ve taç aldım.”

İlahî faziletten umulur ki ekrem olan Rabbin rızasına uygun olarak “Atasına benzedi ve zulmetmedi.” sözü doğrultusunda o bahtiyar evlat da cihat ve dini muhafaza kanunlarının bu eski hanedanda gözetip kalıcı kılار.

“Bu günlerden sonra devlet mülkünün bu şekilde sürüp gideceğini umuyorum.”

Bu adaletli ve şeriat tabiatlı hanedan torunlarından ve bağılılarından kim bu yoldan sapar, bu ahde vefa göstermez ve bu muntazam kâideyi yerine getirmezse, zalimler firkasından sayılır ve ceza gününde Allah’ın affından, Peygamber'in şefaatinden ve babasının vasiyetini tutma sevabına ermekten ebedî olarak mahrum kalır.

*“Ey ümit burması, ey gönül meyvesi! Babanın öğündünden gafil olma.
Ey devlet erkânı zümresi, ey mûlk ve millet sarayının mimarları!
Bu öğündümü can kulağıyla dinleyin de dinin berrak suyundan için.
Benden size kalan bu yadigârı hesaplayıp sayın.
Gönülce unutulmadan bu inciyi kulağınıza küpe yapın.
Hak, sadakat ve hakikat...ögüt, nasihat ve vasiyet...”*

İkinci vasiyetim şudur: Elinizin altındakilere sürekli iyilikle, faziletle ve cömertçe davranışın. Has kulları makam ve rütbelerine göre taltif edip onlara istirhamda bulunun. Böylece o topluluk arasındaki irtibatın esası bozulup yıkılmaktan güvende olsun. Çünkü adalet terazisinin kefesi, himaye ve riâyeti hak edenleri yükseltip taltif etme bakımından yeterli olmazsa din ve devlet düzeninin bozulmasına ve saltanat nizamının altüst olmasına neden olur. Öyleyse

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

serverlik makamı sahibinin bütün beşer fertlerini ilahi bağışın nimetlerinden faydalandırması ve bağısta bulunup başkalarına fayda ulaştırma konusunda kendisini rabbâni inâyeten memnunlarından bilmesi gereklidir.

“Ahirette en güzel yüz iyilik sahibinin yüzüdür.

En emin avuç ise nimetlendirenin avucudur.”

Üçüncü vasiyet sudur: Yaratılmışların yaraticısının emaneti olan reâya, kendini bu ilahi emanetin muhafizi, sultanat ve şahlık düzeninin koruyucusu bilsin.

Şu anda göremedigim ve ümit bakışından uzakta olan halefim oğlum, Allah'ın inayetinin hükmüyle bu rahmânî hilâfeti yüklenirse emaneti koruma şartını yerine getirsin. Özett olarak adalet ve iyiliğe riâyet etmek olan hilâfet rükûnlarinin gereklerini yerine getirmeyi kendisine vacip saysın. Her an yüce Allah'ın dergâhından mağfiret ümidiyle “Allah'ın emrine tazim, Allah'ın yarattıklarına şefkat” kaidesine riâyet etmek bakımından Allah'ın hükümlerine muhalefet etmekten son derece sakınsın.

“Adalet dizisini muhafaza et de Hak da seni iyi korusun.”

Halkın ve askerlerin cumburunu evladı ve akrabası gibi görsün ve fedakârlık ve hak etme sâbıkası bulunan ve gerçekten kendilerine lâyik bir rütbeye müstahak olan kimseler konusunda hizmet ve hürmet hakkını yerine getirsin ve onları el üstünde tutsun.

“Senin lütfundan ümidiyle feleğin ziyanda bıraktığını sen ziyanda bırakma.”

“İyilikte önde olanlar, ecirde de öndedirler. Yakın kılınanlar da onlardır” mazmununun mülâhazasıyla muhacir ve ensârin torunlarını kendi çocukları kabul etsin. Zamanın fitnesi yüzünden çeşitli bölgelerden vatanlarını terk edip bu hanedanın merhametini umarak himâyet ve riâyet gölgesine sıyrılanların gönüllerinin alınıp kendilerine şefkat gösterilmesini zaruri ve vacip işlerden saysın.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Bu veda divanında hazır bulunan ve benim son gün vasiyetlerimin halifele-ri olan sizler, bu hanedan sultanlarının merhamet ve şefkatine güvenerek bu dergâha yönelen gariplerin kalplerini ve muhacirlerin gönüllerini, o merhamet ve iyilik uman kimseleri her türlü gözetme ve şefkatle huzura erdirip göz ardi etmeyiniz. Eski düşmanları ve kovulmuş münafikları, dini ve dünyevi işlerde ihlâşlı kimselerle bir tutmayız. Dostlara iltifat ve yumuşaklığa davranışınıp düş- manlara âkibeti gözeten tedbirlerle ve ferâsetli bir ileri görüşlükle yaklaşıp her yana dikkatli bakınız. Aslında zarar ihtimali müşrik kâfirlerden daha fazla ve daha büyük olan dinsiz düşmandan, yani kâfir Kızılbaş taifesinden İslam beldelerini sakınıp her zaman tedbirli olunuz. Bu babacan vasiyetleri salta-nat vârisine ve hilâfet halefine ulaştırınız. Eğer bu yaptığım vasiyetin özünü bahtiyar oğluma iletirken kendi arzularınızı ve benliğinizden kaynaklanan garazlarınızı sokuşturursanız, sonsuz nimetin ve anlatmaya ihtiyaç olmayan mevlâlige hakkını haram edip mahşer gündünde, makam sahibi sultanların, yöneticilerin ve vezirlerin dirildiği kiyamet vaktinde, padişahlık hükümleri-nin koruyucusunun husumet eli sizin yakınızı bırakmayacaktır. Böyle bilesiniz ve iyi muhafaza edesiniz. İşinizi öyle yapın ki mahşer gündünde Allah'ın huzu-runda ne ben utanayım ne siz utanın.”²⁵

Aynı zamanda kayınbabası olan Sultan Selim Han’ın bu üç maddelik vasiyetini Sultan Süleyman Han’a bildirme görevini de diğer devlet adamlarıyla birlikte yüklenen Mustafa Paşa’nın (22 Eylül 1520 Cumartesi) Vezir-i Azam Pirî Paşa ve Rumeli Beylerbeyi Ahmed Paşa ile birlikte toplanarak Silahdar Kethüdası Süleyman’ı, Süleyman Han'a yollayanlar ve “muacelen gelüb yetişsin” diye haber gönderenler arasında bulunduğu da bilinmektedir.²⁶

²⁵ Selim Şah-nâme, s. 390-393.

²⁶ Gelibolulu Mustafa Âli Efendi, 252a,b.; Kemal Paşa-zâde, Tevarih-i Âl-i Osman, X. Defter, Haz. Şefai-ttin Severcan, TTK Yayınları, Ankara, 1996, s. 19.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Yavuz Sultan Selim devri siyasi olaylarında nasıl etkin olduğunu kaynaklar ışığında incelediğimiz Mustafa Paşa'nın, Kanunî Sultan Süleyman döneminde de çeşitli görevlerde bulunduğu ve birçok olayda önemli roller oynadığını yine kaynaklardan takip edilebilmekteyiz.

4. Kanunî ile Belgrad Yolunda

Mustafa Paşa'nın Belgrad seferi sırasında, hisarı kuzeyden kuşatan birliğin başında bulunduğu ve Belgrad Kalesi'nin alınmasında önemli rol oynadığı bilinmektedir.²⁷

²⁷ Kemal Paşa-zâde, s.93; *Tarih-i Peçevî*, s. 70, 71.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

BELGRAD MUHASARASININ TEMSİLİ MINYATÜRÜ (SURNAME-WWW.TR.VİKİPEDIA.ORG, 12.01.2016-21.33)

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Ordunun Belgrad muhasarasından vazgeçmesini Mustafa Paşa'nın önlediği ve kalenin fethinin gerçekleşmesindeki rolü Peçevî Tarihi'nde şu şekilde anlatılmaktadır:

“...birer ikişer gün bazı bahane ile te’hire koyupçak sonra Vezir Mustafa Paşa akın için geçip Belgrad mukabelesine nüzul ettiğe tekrar hatt-i şerîf gelmekle kaleden fâriğ olup topların çekmiş ve gemiye koymuş iken Mustafa Paşa hâle vâkif olup Belgrad fethi cumleye takdîm olunmak ehem ve elzem olduğunu müşahede etmeğin saadetlü padişaha ben varıp hakikat-i hali arz edince tevakkuf edin demekle tevakkuf ettirip vardıktan sonra Piri Paşa tedbirine razı oldular ve saadetlü Padişah dahi Bögürdlen'den geçip Zemun kurbuna nüzûl ettiler. Pes Mustafa Paşa, vezir-i azam olduğu metrisse girip ve vezir-i azam ise kalenin üst yanından lağıma mübaşeret edip ve Beylerbeyi Ahmed Paşa dahi adadan metris kurub kemâl-i cidd ve akdam-ı birle doğmeye mübaşeret ettiler ve bifazlillahi Teala eman ile feth olunup gitmek isteyene izn-i insiraf verilip ve cizye kabul edenlerine kalede ve memâlik-i padişahide ibka olundular...”²⁸

Mustafa Paşa'nın Belgrad muhasarasındaki ef'âlini Hadîdî şu beyitle ifade etmektedir:

*“...Piri Paşa da yıkılmıştı birez yer
Birez yer Mustafa Paşa da yukarı...”²⁹*

5. Donanmanın Başında Rodos Sularında

1521 yılında Belgrad'ın fethinde önemli rol oynayan Mustafa Paşa'nın 1522'de Serdar olarak Rodos seferine çıktığı görülmektedir. Mustafa Paşa'nın bu seferde, Osmanlı Devleti'nin deniz gücünün başında yaklaşık 700 gemilik bir donanmayla Rodos

²⁸ *Tarih-i Peçevî*, C. I, s. 70.

²⁹ *Hadîdî*, s. 432.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Adası'na hareket ettiği ve Sultan Süleyman'ın da gelişiyile Rodos'un, beş-altı aylık bir kuşatmanın ardından alındığı bilinmektedir.³⁰

TÜRKLERİN RODOS ADASI'NA ÇIKIŞI (İSTANBUL DENİZ MÜZESİ, HÜSEYİN ZEKAI PAŞA, D.NO: 1049)

Hadidî, bu sefer için yapılan hazırlıkları ve Mustafa Paşa'nın hazırlanan donanmaya serdar oluşunu şu beyitlerle anmaktadır:

30 Mehmed b. Mehmed Edirnevi, *Nuhbetü't-Tevârih*, Takvimhâne-i Âmire, İstanbul, 1860, s. 57; Kâtip Çelebi, Rodos Adası'nın fethi için yapılan hazırlıkları ve Rodos'un fethinde Mustafa Paşa'nın konumunu şöyle anlatmaktadır: "... Rodos'un alınması din ve devlet işlerinin önemlilerinden olduğundan Belgrat fethinden dönüp dokuz yüz yirmi zilkadesinde İstanbul'a girdiler. Kış günlerinde büyük donanma ve yat ve yarağ hazırlanması ferman olunup kırk bin kadar kürekçi ve yirmi bin kadar azep gelince ikinci vezir Mustafa Paşa denize serdar olup kalyon, mavuna, kadırga, kalite ve kayık soyundan yedi yüz kadar gemi ile bir uğurlu günde Rodos tarafına yola çıktılar. Kapudan Yaylak Mustafa Paşa da Gelibolu'da hazırladığı gemilerle katıldı. Âlemin sığınağı olan padişah da dokuz yüz yirmi sekiz recebinde (Haziran 1522) Üsküdar'a geçüp karadan yöneldiler..." (bkz. Kâtip Çelebi, *Tuhfetü'l-Kibar fi Esfari'l-Bihar*, Haz. Orhan Şaik Gökyay, Tercüman Yay., İstanbul, 1980, C. I, s. 37.)

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

“...Çeriler cem' olundi memleketden
Gelür dergâh-ı şâha her cihetten

Tonandı niçe yüz ulu gemiler
İçi pür yarag u ehl âdemiler

Gemile Mustafa Paşa'yı hünkâr
İdüp ırsâl ider anlara sâlâr... ”³¹

۵۷

۴	توجه مصطفی باشا به طرف ردوں	غرب واصل در دولت اولغله ۴ دستور و قورکشور کشا وزیر تانی مصطفی پاشا دونخای همایوندن قلیون و ماوہ و باشترده و قدر غد و فالیته و فایق اتواعندن بالجمله بدی بو زمقداری کشی پس سردار نصب اولنوب بر روز غیر و ز مرمت اندوز ده جانب ردو سه متوجه و روانه اولدیلر ۵ اول و قنده بایلاق مصطفی پاشا کلیوی قپودانی ایدی اول دنی باندہ اولان سفاین ظفر قراین ایله ملحق اولوب متوكلا علی الله جانب جزیره ردو سه عزیت ایتدیلر بوند نصکره سلطان جشید غلام دنی عساکر اسلامه سنہ ۹۶۸ رجبنک یکرمجی کوننده اسکدار بیقا سنه پکوب اماده اولان او طاق کردون نطا قاره آرام بیور دیلر یکچیزی به ابرو وی کنمک فرمان او لمشیدی کوتاه ب دهینه اردی هایونه ملحق اولدیلر دروم ایلی عسکری دنی اول محلده ایرو شوب بکر بکسی اولان ایاس پاشا مظہر بنوازش شاه کلدور کشا اولدی ۶ عساکر انجم مثالله صحرای ایدین ملا ممال اولدقدہ هرسک سنجانی بکی اولان محمود بکدن فاصد کلوب جوار نده اولان انسکرس مخصوص اسقرا دین نام قلعه اوزرینه کلوب کروه مشرکین بد آین ایله حرب عظیم نصکر لشکر کفار میدان کارزار ده مقہور و خوار اولدقلر ندن غیری قلعه مزبوره دنی تمشیز اولنوب ضهایم عالک اسلامیه فائد و غنی اخبار ایتدی ۷ بو هنگامه وزیر ثالث فرهاد پاشا حدود ولنت ذوالقدر یه قتل ابن شہسوار
---	-----------------------------	--

NUHBETÜ'T-TERÂVİH'TE RODOS'UN FETHİ VE MUSTAFA PAŞA'NIN OYNADIĞI ROLÜN KAYDEDİLDİĞİ KISIM

31 Hadîdî, s. 435.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

RODOS'UN FETHİNİ TASVİR EDEN BİR MINYATÜR (ARIFI-SÜLEYMANNÂME)
(WWW.KANUNIVAKFI.ORG, 12.01.2016-21.40)

6. Kanunî Tarafından Mısır'da Düzen ve Otoriteyi Sağlamakla Görevlendirilmesi

Osmanlı ordusu, Rodos Adası kuşatmasıyla meşgul iken Mısır Valisi Hayr-Bay'ın vefatı haberi Rodos'a ulaşmış ve Mustafa Paşa, beş yüz yeniçeri ile gemilerle Mısır'a gönderilerek Hayr-Bay'ın vefatı üzerine oluşacak boşluktan yararlanmak isteyecek olanlara karşı Mısır'da Osmanlı otoritesini devam ettirmesi için gönderilmiştir (14 Aralık 1522).³² Böylece Mustafa Paşa, Mısır'ın yönetimini kısa bir süreliğine de olsa uhdesine almıştır. Kaynaklarda Mısır'a gidiş-dönüş tarihleri birkaç aylık bir farklılık gösterse de, Mustafa Paşa'nın Aralık 1522 ile Mayıs 1523 tarihleri arasında Mısır'da bulunduğu anlaşılmaktadır.³³

Mustafa Paşa'nın Mısır'a gidişiyle ilgili olarak Hadîdî'nin kayıtları şöyledir:

“...Mısır tahtını kim aldı Selim Hân
Hayır Beg'i itdi Mîsr'a mîr-i mîrân

Hayır Beg adlide itdi Mîsr'i âbâd
Arab mülki cemî'i oldılar şâd

Arab bulmuşidi emn ü amâni
Unudulmuşidi cündi zemâni

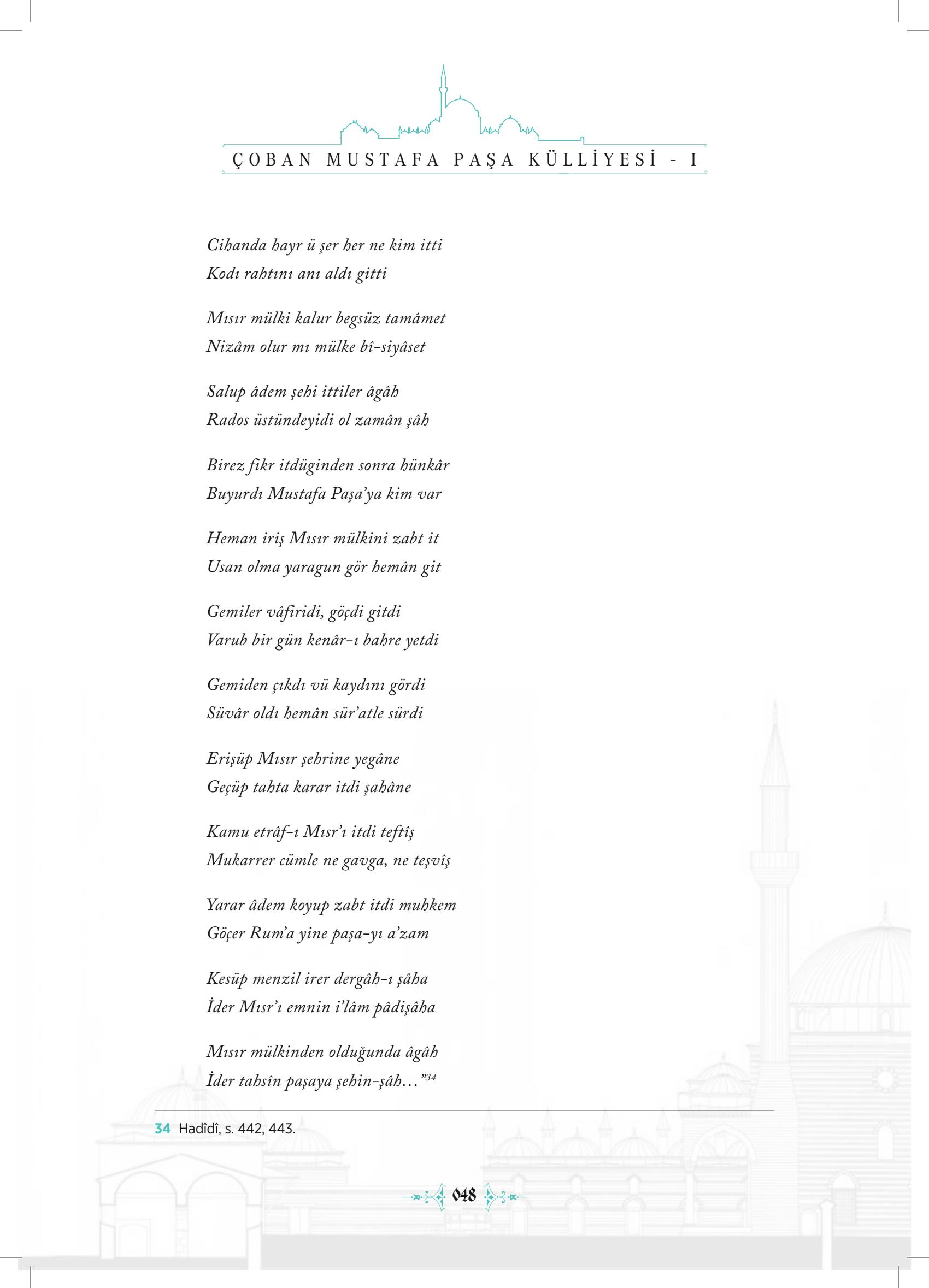
Sürüp devrin geçüp devr-i Selim Hân
Gelüp tahta geçüp Sultân Süleymân

Hayır Beg zabit idüp iklimi her sâl
Mîsr'dan gönderdi Rûm'a çok mâl

Bu hâl üzre geçüp üç yıl tamâmi
Hayır Beg'e ecel içürdi cârı”

³² Mehmed b. Mehmed, s. 58; Kemal Paşa-zâde, s. 171; Mustafa Nuri Paşa, C. I, s. 94; İbrahimgil, a.g.m., s. 160.

³³ Kâmus-ül-Alâm, “Mustafa Paşa”, C. 6, Kaşgar Neşriyat, Ankara, 1996; Bayram, a.g.e., s. 7.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Cihanda hayr ü şer her ne kim itti

Kodı rahtını anı aldı gitti

Mısır mülki kalur begsüz tamâmet

Nizâm olur mı mülke bî-siyâset

Salüp âdem şehi ittiler âgâh

Rados üstündeyidi ol zamân şâh

Birez fîkr itdüğinden sonra hünkâr

Buyurdu Mustafa Paşa'ya kim var

Heman iriş Mısır mülkini zapt it

Usan olma yaragun gör hemân git

Gemiler vâfiridi, göçdi gitdi

Varub bir gün kenâr-ı bahre yetdi

Gemiden çıktı vü kaydını gördü

Süvâr oldu hemân sür'atle sürdü

Erişüp Mısır şehrine yegâne

Geçüp tahta karar itdi şahâne

Kamu etrâf-ı Misr'i itdi teftîş

Mukarrer cümle ne gavga, ne teşvîş

Yarar âdem koyup zapt itdi muhkem

Göçer Rum'a yine paşa-yı a'zam

Kesüp menzil irer dergâh-ı şâha

İder Misr'i emnin i'lâm pâdişâha

Mısır mülkinden olduğunda âgâh

İder tahsin paşaya şehin-şâh... ”³⁴

³⁴ Hadîdî, s. 442, 443.

Kaynakların kaydından hareketle, Mustafa Paşa'nın Mısır'a vali olarak atanmadığı, Osmanlı hâkimiyetinin daha tam olarak pekişmediği Mısır'ı muhafazaya görevlendirildiği anlaşılmaktadır. Edirnevî'nin kaydına göre; Hayr Bay'in vefatından sonra Çerkez, Arap ve diğer unsurlardan oluşan dört-beş bin kişilik bir gurup Mısır Sultanlığını ele geçirmek sevdasıyla isyan etmişler ve Mustafa Paşa bu gürûhla muharebe ederek Mısır'da Osmanlı hâkimiyetini yeniden sağlamıştır. Kaynak, bu başarıyı *feth-i cedid* olarak anmaktadır.³⁵ Mustafa Paşa'nın Mısır'ı muhafaza için gönderilmiş olduğunun bir göstergesi de, onun Osmanlı otoritesini sağlamasının ardından İstanbul'a dönüşüdür.

II. VEFATI – KİŞİLİĞİ ve HAYRÂTI

1. Mustafa Paşa'nın Vefatı

Ahmed Paşa'nın Mısır Valiliğine atanmasıyla Mustafa Paşa, İstanbul'a dönerek kısa süren Mısır Valiliği'nin ardından yeniden vezirlik makamına atanmış ve vefatına kadar bu görevi sürdürmüştür.

Mustafa Paşa'nın daha sonraki olaylarda kaynaklarda anılmayışından hareketle, pasif görev yaptığı söylenebilir. Bu durumun nedeni, Mustafa Paşa'nın da idaresi altında bulunduğu Pirî Paşa'nın sadrazamlıktan azli olmalıdır.

Mustafa Paşa, devrinin hemen bütün olaylarında önemli roller oynamış bir devlet adamı olarak İstanbul'da vefat etmiş (18 Şa'ban 935/27 Nisan 1529) ve Gebze'de kendi adıyla anılan külliyesinin bir parçası olan türbesine defnedilmiştir.³⁶

2. Mustafa Paşa'nın Kişiliği

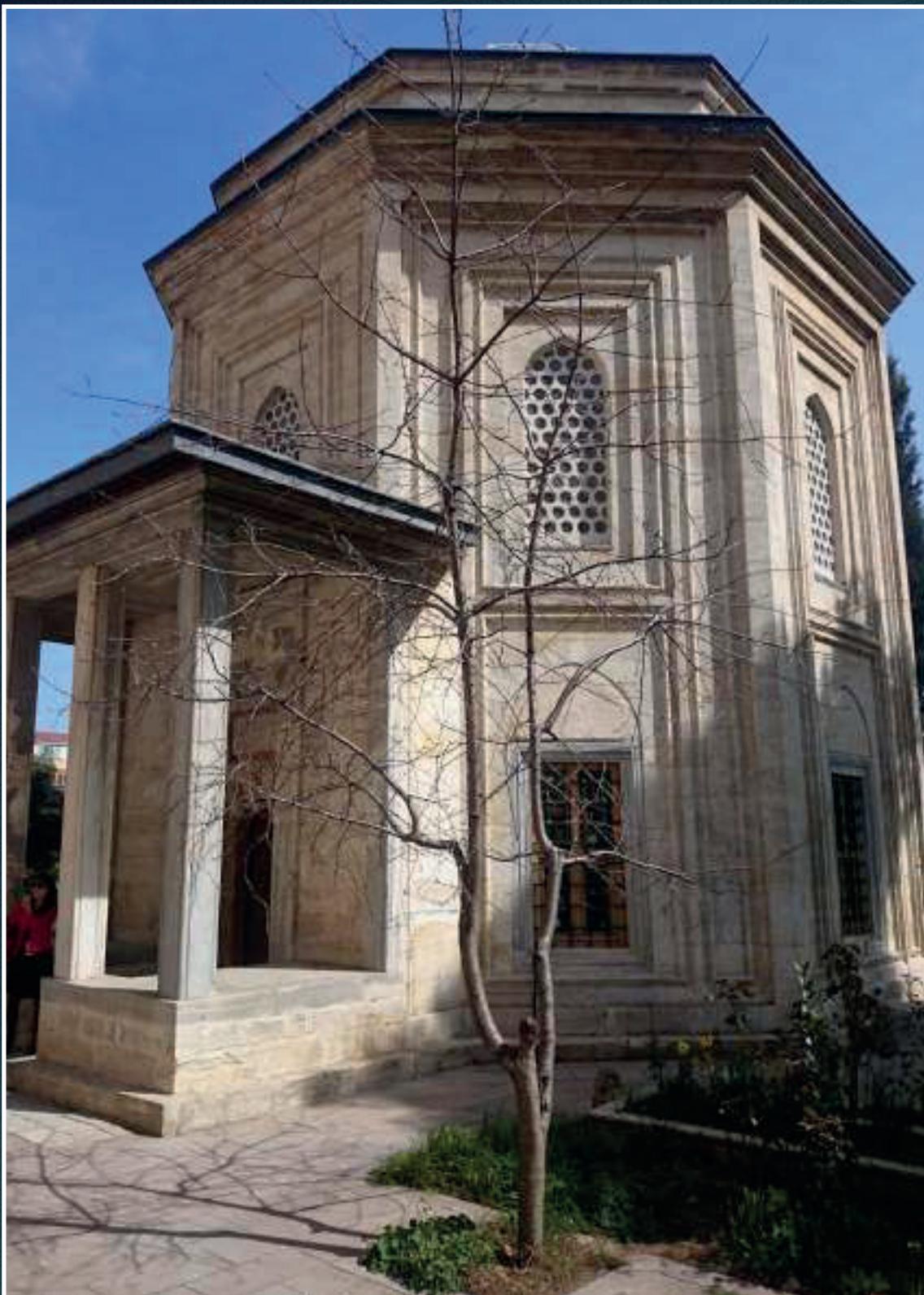
Mustafa Paşa'nın, başarılı bir devlet adamı, iyi bir asker olarak tanınmasının yanında, saray entrikalarından uzak durduğu ve devşirmeler içinde bağlılığıyla dikkat çeken belirtilmektedir.³⁷ Kaynaklar, Mustafa Paşa'nın adaletli, hilm sahibi, sade yaşıntıya

³⁵ Mehmed b. Mehmed, s. 58, 59.

³⁶ Gelibolulu Mustafa Âli Efendi, 256a; Mehmed b. Mehmed, s. 59, 64; Tarih-i Peçevî, C. I, s. 132; İlknur Aktuğ, *Gebze Çoban Mustafa Paşa Külliyesi*, Kültür Bakanlığı Yayıncılığı, Ankara, 1989, s. 1.

³⁷ Müderrisoğlu, a.g.m., s. 68.

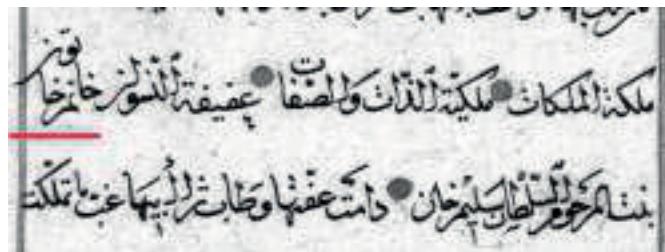
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA TÜRBESİ (08.07.2015)

sahip dürüst bir yönetici olduğu konusunda müttefiktir. Mustafa Paşa, Yavuz Sultan Selim'in kızlarından biriyle evlenmiştir. Bu kızın adı vakfiyede *Hanım Hatun* olarak geçmektedir.³⁸ Mustafa Paşa'nın "damat" lakabı da buradan gelmektedir.³⁹

II. Bayezid, I. Selim ve I. Süleyman dönemlerinde Hanım Hatun ve Çoban Mustafa Paşa'ya temlikler yapılmıştır. Mustafa Paşa, bu mülklerini Gebze'de ve diğer yerlerdeki yapılarına vakfetmiştir.⁴⁰ Çoban Mustafa

MUSTAFA PAŞA VAKFIYESİNDE SULTAN SELİM HAN KIZI HANIM HATUN'UN ANILDIĞI SATIRLAR

Paşa'nın Mehmed ve Ahmed adlı iki oğlu ile Hanım Hatun adında bir kızının olduğu bilinmektedir.⁴¹ Müderrisoğlu'na göre, Mustafa Paşa'nın Saray'ın damadı oluşu, onun meslekî kariyerini de olumlu yönde etkilemiştir. Zira Saray'a damat olmuş diğer veziriazam ve vezirlerin de idarî güçlerini saraya dayandırarak ekonomik güçlerini artırdıkları, vakıf sistemiyle de ekonomik güçlerini ailelerine aktardıkları bilinmektedir.⁴²

Çoban Mustafa Paşa, başarılı bir devlet adamlığı icra etmesi ve devrinin olaylarında önemli roller oynamış olmasının yanında, onu asıl bilinir yapan özelliği bâni kimliğidir. Mustafa Paşa, geniş Osmanlı ülkesinin muhtelif yerlerine yapılar yaptırmış ve bu yapıları devamlı kılmak için birçok temlikler yapmıştır. Mustafa Paşa'nın en meşhur ve en büyük eseri, Gebze Çoban Mustafa Paşa Külliyesi'dir. Eserlerini bir çizelge ile sunacağımız Mustafa Paşa'nın eserlerinden başlıcaları arasında Eskişehir Kurşunlu Külliyesi; İstanbul'da Rumelihisarı, Seyidgazi, Galata ve Rodos'ta sıbyan mektepleri, Svilengrad'da Mustafa Paşa Köprüsü; Edirne'de İki Kapılı Han, Yeşilce ve Tahmis Hamamı; Silistre ve Pravadi'de birer hamam sayılabilir.

³⁸ TSMA, 7003, vr. 28a, 4. satır.

³⁹ Mustafa Paşa'nın Hanım Sultan (Şehzade Sultan) ile evlendiğini iddia edenler yanında (bkz. Müderrisoğlu, *a.g.m.*, s. 68; Bayram, *a.g.e.*, s. 8); Hafsa Sultan ile evlendiğini iddia edenler de vardır. (bkz. Aktuğ, *a.g.e.*, s. 1; İbrahimgil, *a.g.m.*, s. 160). Kanaatımızce Mustafa Paşa, I. Selim'in kızı Hanım Sultan/Hatun ile evlenmiştir.

⁴⁰ Bkz. TSMA, 7003; Bayram, *a.g.e.*, s. 8; Aktuğ, *a.g.e.*, s. 2.

⁴¹ Mehmed Süreyya, 4, 1192; Bayram, *a.g.e.*, s. 8.

⁴² Müderrisoğlu, *a.g.m.*, s. 68.

Ç O B A N M U S T A F A P A Ş A K Ü L L İ Y E S İ - I

3. Çoban Mustafa Paşa Vakfiyesi’nde⁴³ Zikrolunan Vakıf Eserleri ve Emlâk

Gebze	<ul style="list-style-type: none"> İmaret [Camii şerif (Beyt-i ma'mur'u temsil edecek derecede, sanatsal şekillerle bezenmiş), Medrese (Semaniye Medreselerinde bulunan odaların sayıları katlamış), Tetimme (donanımlı on hücre/odadan müteşekkil), Zaviye (on iki halvetgâhtan müteşekkil), Misafirhaneler, Odunluk, Mutfak, Fırın, Yemekhane, Anbar, Ahır, Abdesthane, Kuyular, Kaynak suyu, Kütüphane, Hân Sebil, Erkekler ve Kadınlar Hamamının tamamı] Araziler Büyükbaş hayvanlar Bahçe ve Cüneyne
Eskişehir	<ul style="list-style-type: none"> İmaret [Cami(yüce iyiliklerin kendisinden işi yarar kabul gördüğü), Zaviye (ehl-i tasavvufa tahsis edilen yirmi hücreli), Beytü't-ta'lim/Sibyan Mektebi, Misafirhaneler, Mutfak, Odunluk, Fırın, Yemekhane, Yatakhane, Kaynak/Çeşme, Ahır, Çeşme (benzeri görülmemiş, selsebil diye isimlendirilen) Beş göz dejirmenin tamamı Seyitgazi'de Beytü't-ta'lim/Sibyan Mektebi
İstanbul	<ul style="list-style-type: none"> Galata Mahrusesi/Yeni Hisar (Boğazkesen) Beytü't-ta'lim (deniz kıyısında) Kadırga Limanı yakınındaki Emir Sinan Mahallesinde yer alan büyük saray ve müteaddit evler Yahya Paşa Hamamı civarındaki vakıf Deyüce Bikar diye bilinen yerde Yunus Paşa Bahçesi Galata'da evler, bir köşk, su kaynağı, meyve ağaçları
İstanbul	<ul style="list-style-type: none"> Sulu Manastır Kilisesi yakınındaki Etyemez Zaviyesi Mahallinde bütün bahçeler, dört dejirmen (ikisi yel dejirmeni), su kuyusu Nothâne Mahallesinde mülkler, iki su kuyusu, on yedi kapıdan müteşekkil hücreler Hobyar Mahallesinde Molla Gürânî Hanı yakınındaki iki menzilin tamamı, üç küçük ev, bir su kuyusu, bir fırın, bir mülk Kuruçeşme Mahallesinde iki küçük ev, bir kuyu, Hoca Sinan, Yahudi Yahuda ve Yahudi Roz mülkleri Afloroy diye bilinen köy'de bahçe, çok sayıda ev, bağlar, bostanlar, bir ahır, çayırlar, otlaklar ve yemlikler Yahya Paşa Hamamı'nın yanında yirmi bab dükkan Karabaşlu Mahallesinde vâkıfın bina ettiği mekanların tamamı

⁴³ TSMA, 7003 Numaralı Mustafa Paşa Vakfiyesi Defteri , (932.B.29-971.Za.29).

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

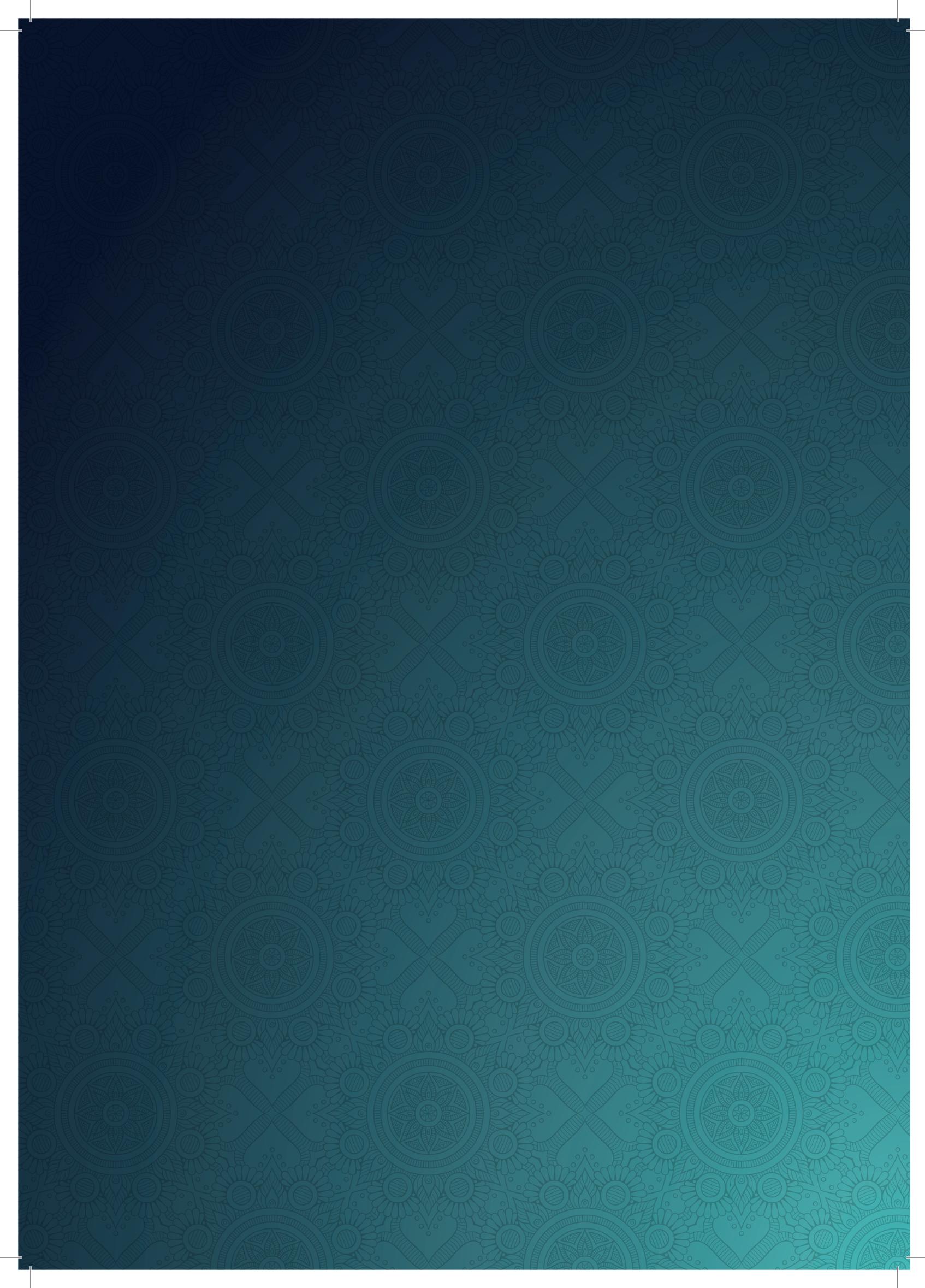
Edirne	<ul style="list-style-type: none"> • Köprü (Söğütlüdere Nehri'nin üzerinde kemerli büyük bir köprü) • Satih-zemin (Köprünün hemen bitişinde işlek büyük caddede) • Muhammed Ağa Mahallesinde çok sayıda mülk • Bezzariye Kapısı karşısında yer alan hücreler, mahzenler, sofalar, ahırlar ve yeni büyük hanın tamamı, han civarında bina edilen meyhaneler ve dükkanlar • Sallah-hâne yakınında bina edilen münferit hamamın tamamı ve hamama bitişik çok sayıda dükkan • Saruca Paşa Mahallesinde büyük bir konak • Şehzade Hatun evkafı (daha sonra bu evkafın yanması sonucunda arası üzerine vâkif çeşitli köyler kurmuş ve bu köylerde birçok kısrak, müteaddit köle ve cariyeleri bulunmaktadır.) [Bu köylerin, köylerde bulunan köle ve cariyelerin isimleri vakfiyede kayıtlıdır] • Çirmen Kazasında Hasbeglü Köyünde birbirine bitişik konak ve bahçenin tamamı • Çirmen Kazasında Karaağaç diye isimlendirilen köyün bütün arazileri, mezralar
Yalakabad	<ul style="list-style-type: none"> • Karamürselli köyünde bulunan münferit hamam
Bursa	<ul style="list-style-type: none"> • Kozaçarsı'da mevcut Kozahani diye maruf han ve birbirine yapışık olan on beş dükkan ve karşılıklı dört dükkan ve bunlara bitişik bir hücre • Tabdahane denilen yerdeki Oyala Bakladi Bozahanesi denilen yer ve diğer beş oda
Rodos Kalesi	<ul style="list-style-type: none"> • Beytü't-ta'lim • Vakfiyede yazılı olmayan Rodos Kalesi'nde bulunan evkâf
Filibe	<ul style="list-style-type: none"> • Kafir Köyündeki Karçama nehri üzerindeki iki değirmen, dört pirinç havanı, yüz cerib arazi, çiftlik, otlaklar • Değirmenderesi nehri üzerinde Begzade Değirmeni olarak bilinen iki değirmenin tamamı, Kethüdâ Değirmeni düzeneği üzerinde kurulan iki pirinç havanının tamamı, iki değirmen, diğer iki pirinç havanının tamamı • Markova Köyü yakınında Değirmenderesi üzerinde işleyen diğer iki değirmenin tamamı
Pravadi	<ul style="list-style-type: none"> • Mahzenlerle beraber yaptırılan hanın tamamı • Pravadi'nin içinde satın alınan mülk • Selse Kasabasında münferit hamamın tamamı • Pravadi'de Keneci Boğazı olarak bilinen arazi ve arazide bulunan iki su değirmeni • Pravadi Kazası Akviran Köyü sınırlarında yer alan Diyona diye bilen su üzerindeki iki değirmen, değirmene ait ambar ve küçük ev • Pravadi Kazasında bulunan diğer üç değirmenin tamamı (bu değirmenler, bir buğday ve bir un mahzenine sahiptir)

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Çernova <ul style="list-style-type: none"> • Rus-ı mahrusa kasabasında bulunan fevkani beş ve tahtani üç hücreli, büyük bir ahırı, bitişliğinde boş bir arası olan sekiz dükkanlı, Sinan'ın dükkanına sınır olan konağın tamamı • Yine Rus kasabasında münferit hamamın tamamı ve beş dükkan
Selanik <ul style="list-style-type: none"> • Erkekler ve kadınlar için olmak üzere bitişik iki çifte hamamın tamamı • Arsa, üç dükkan, Hortaç dağından arsaya boru vasıtasiyla ulaşan on su kanalı ve su kuyusu • Selanik mahallelerinden Hamza Beg Mescidi Mahallesinde bulunan hücreler, çeşitli mahzenler, farklı eklentiler ve hanın tamamı • Çukur Meyhane diye bilinen yerde dört odalı ev, bir han, hamam, yirmi beş bab hücre, Kârhane-i Arsim diye bilinen ev ve müştemilati, dört kuyu • Harşe Mahallesinde on altı küçük ve büyük oda, iki su kuyusu • Abdülmelik mahallesinde müteaddit odalar, bir miktar boş arsa, bir su kuyusu, bir konak • Eyomona mahallesinde yetmiş iki oda ve yedi dükkanından oluşan köşkün tamamı • Ayaplata mahallesinde on altı odalı köşkün tamamı ile on dokuz odadan müteşekkil Yorgi ve İshak Çelebi mülkü, yirmi sekiz odadan müteşekkil köşkün tamamı, on sekiz oda, bir fırın ve bir avludan oluşan köşkün tamamı • Kapan Ambarı yakınında müteaddit odalardan, bir şaraphane ile bir su kuyusundan oluşan iki köşkün tamamı, on iki odalı, bir su kuyusu ve bir fırını olan köşkün tamamı • Ayaplata mahallesinde bulunan Sabunhane denilen ikinci bir köşk
<ul style="list-style-type: none"> • Ayaplata mahallesinde iki dükkan, yedi küçür kişilik odadan, şarap tüccarları için yapılmış büyük bir evden müteşekkil konağın tamamı. • Ayumonya mahallesinde on iki odayı havi köşkün tamamı • Suret Mermeri mahallesinde on dört oda, yedi dükkan, su kuyusu ve fırından oluşan köşkün tamamı • Kayaki mahallesinde on üç oda, su kuyusu ve fırından oluşan köşkün tamamı • Asvoniye Kasabasında münferit hamamın tamamı, Asvoniye kazasına bağlı Ayoktorna köyünün tamamı, temlik-i sultanî ile mülk edinildi • Latmana'da münferit hamamın tamamı
Yenişehir <ul style="list-style-type: none"> • Tırhala Sancağı'na bağlı Yenişehir Kazasında bulunan beş köyün tamamı, temlik-i sultanî ile mülk edinildi

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Balyabadra (Patra)	<ul style="list-style-type: none">Ahaya Köyü'nin tamamı, Sultan Selim Han kızı Hanım Hatun'a temlik edilmiş oda vâkifa hibe etmiştir.Kamanca Köyü yakınında bulunan Halenderice nehri üzerinde işleyen iki değirmenin tamamı, müteaddit kısımları olan konak ve arazi
Prizren	<ul style="list-style-type: none">Beyaz Drim nehri üzerinde işleyen dört su pınarı müştemil olan değirmenin tamamı
Arnavud Vilayeti	<ul style="list-style-type: none">Otuz bir köyün tamamı ki bu köylerin yirmi iki tanesi Zadrim Nahiyesinde bulunmaktadır
Dukakin	<ul style="list-style-type: none">Laş diye bilinen köyün dışında inşa ettirilmiş olan müteaddit dükkanların ve çok fazla olan mahzenlerin tamamı
Yenice-i Karasu	<ul style="list-style-type: none">Aksite köyünde bulunan yapılar, yapılar cümlesinden olan münferit hamamın tamamı
Ahyolu	<ul style="list-style-type: none">Ahyolu kasabasında sahilde bulunan hamam ve on mahzenin tamamı
	<ul style="list-style-type: none">Vâkıf'ın vakfettiği kitapların tamamı (Gebze ve Eskişehir'de bulunan kitapların isimleri ve hangi şartlarda kullanılacağı vakfiyede kayıtlıdır)Vâkıf'ın vakfettiği 10x100 bin Osmanlı sikkesiKonak/Köşk ve arazilerin mevkileri genellikle vakfiyede belirtilmiştir. Mustafa Paşa Vakfı'nın vakıf mallarının detayları için bkz. Çoban Mustafa Paşa Vakfiyesi.

I. BÖLÜM

ÇOBAN
MUSTAFA PAŞA
VAKIF DEFTERİ

I. ÇOBAN MUSTAFA PAŞA VAKIF DEFTERİ

Osmanlı bürokrasisinin önemli bir devlet adamı olan Mustafa Paşa, Anadolu ve Rumeli'de birçok vakıf eserleri inşa ettirmiştir. Onun Anadolu ve Rumeli'deki vakıf eserlerine ait vakfiye, Topkapı Sarayı Müzesi Saray Arşivi'nde D. 7003 numara ile kayıtlı olup h. 932 (m. 1525/6) tarihlidir.

Vakfiye defteri, zeyilleri, vakıflara ait çeşitli hükümler ve beratlarla birlikte 76 varaktan oluşmaktadır. İlk 57 varak, h. 932 yılının Recep ayının başlarında (Nisan-1526) kaydedilmeye başlanmış olan⁴⁴ vakfiye senedi olup Rumeli Kazaskeri Mehmed bin Ali el-Fenârî tarafından tasdik edilmiştir.⁴⁵ İlk 57 varaktan itibaren 24 Safer 934⁴⁶, 2 Şaban 934,⁴⁷ 24 Şaban 934⁴⁸, 19 Rebiülâhir 935⁴⁹ ve 13 Cemâziyelâhir 935⁵⁰ tarihli 5 zeyil bulunmaktadır. Vakfiye son şeklini Mustafa Kethüda b. Abdullah tarafından 26 Zilkâde 935 tarihinde almış⁵¹ ve 937 yılı Zilhicce ayının başlarında istinsâh edilmiştir.⁵²

Vakfiye ve zeyillerinin bulunduğu ilk 67 varak, ikişer sayfadan ve her sayfası on bir satırından oluşmaktadır. Tamamı Arapça olan vakfiye ve zeyilleri, sülüs hattı ile yazılmıştır. 68. varaktan itibaren vakıflarla ilgili çeşitli hüküm ve beratlar bulunmaktadır.

⁴⁴ TSMA, 7003, vr. 57a, 2-3. satır.

⁴⁵ TSMA, 7003, vr. 3b, 1-6. satır.

⁴⁶ TSMA, 7003, vr. 60a, 10. satır.

⁴⁷ TSMA, 7003, vr. 61a, 11. satır.

⁴⁸ TSMA, 7003, vr. 63a, 8-9. satır.

⁴⁹ TSMA, 7003, vr. 65b, 8. satır.

⁵⁰ TSMA, 7003, vr. 66b, 9-10. satır.

⁵¹ TSMA, 7003, vr. 67b, 3-5. satır.

⁵² TSMA, 7003, vr. 67b, 9. satır.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

Bu kısımda da her sayfa ortalama on bir satırdan oluşmaktadır. Hüküm ve beratlar dîvânî hatla yazılmış olup bazıları Osmanlıca bazıları ise Arapça'dır.

Vakfiye, Gebze Çoban Mustafa Paşa külliyesinden başka, Eskişehir, Edirne-Söğütlidere, Seyitgazi, Rodos, Galata, Boğazkesen Kalesi (Rumelihisarı) ile Svilengrad (Cisr-i Mustafa Paşa)'da yer alan vakıflardan da bahsetmektedir. Mustafa Paşa'nın Anadolu ve Rumeli'de vakıflar kurmak ve işlemesini sağlamak için Anadolu ve Rumeли'nin farklı yerlerinde arazi, mezra, bostan, bahçe, hamam, han, oda, dükkan, müstehmilatıyla birlikte ev, fırın ve değirmen gibi gayr-i menkullenin ürün, kira ve satışıyla menkul sınıfına giren nakit, para, köle ve hayvanlar vakfettiği de vakfiyede kayıtlıdır. Vakfiye külliye yapılarıyla ilgili oldukça ayrıntılı bilgiler vermektedir. Vakfiyede bahsedilen külliye yapıları, günümüz yapılarıyla genel olarak örtüşmektedir. Musfata Paşa, vakfiyesine vakfin düzenli ve disiplinli çalışması için de bazı kurallar koydurmıştır. Özellikle talimhane/sibyan mektebi ve kütüphane için oldukça katı kuralların söz konusu olduğu vakif şartlarında, imaretin mutfağa giren yiyecek içecek miktarları, ögünler ve ögünlerin dağıtılmamasında izlenecek kurallara da yer verilmiştir.⁵³

Vakfiye varak 47b-48b'de külliye çalışanlarına ödenecek günlük ücretler şöyle sıralanmaktadır:

Müderrise 50 dirhem, talebelere 2'ser dirhem, bevvâb (kapıcı/bekçi)'a 2 dirhem, ferrâş (temizlikçi)'a 2 dirhem, hâfız-ı kütüb (kütüphane memuru)'e 3 dirhem, Cami hatibine 10 dirhem,⁵⁴ dört müezzine 5'er dirhem, iki kayyime 3'er dirhem, kandil yakıcıya 3 dirhem, başhâfiza 5 dirhem, diğer dört hâfiza 3'er dirhem, hoşhân (güzel okuyucu)'a 2 dirhem, muarrife 3 dirhem, meclislerde muvaşşah okuyana 2 dirhem, cüz okuyana ve noktacıya da 1'er dirhem, Hankâh (zaviye) şeyhine 20 dirhem, Peygamber Aleyhisselam'a tesbih, salât ve ihlâs okuyanlara 1'er dirhem, kürsî (ayetelkürsî) okuyanlara 1'er dirhem, imaret şeyhine 10 dirhem, vekil-i harca 5 dirhem, kılerciye 4 dirhem, tabbâh reisine (aşçıbaşı) 5 dirhem, diğer iki tabbâha 4'er dirhem, 2 habbâz (ekmek pişiren/fırıncı)'a 3'er dirhem,⁵⁵ her bir ferrâş (temizlikçi)'a 3 dirhem, her bir hubz ve taam

⁵³ Bayram, *a.g.e.*, s. 29.

⁵⁴ TSMA, 7003, vr. 47b, 9-11. satır.

⁵⁵ TSMA, 7003, vr. 48a, 1-11. satır.

nakibine (yemek ve ekmek görevlisi) 2'şer dirhem, matbah ve me'kel bevvabı (mutfak ve yemekhane kapıcısı/bekçisi)'na 2 dirhem, kapıları yıkayan(bulaşıkçı)'a 2 dirhem, pirinç ayıklayana 2 dirhem, buğday dövücsüne (dakkâku'l-hînta) 1,5 dirhem, et hamalı (hammâlü'l-lahma)'na 1 dirhem, ahirciya 2 dirhem, odun bekçisine 1 dirhem, kennâs (helâ temizleyicisi)'a 2 dirhem, 2 meremmetçiden (tamirci) her birine 2'şer dirhem ve imaret nâzırına 10 dirhem⁵⁶ ücret verilmektedir.⁵⁷

Vakfiyede bazı görevlilerin sahip olması gereken özelliklere de yer verilmiştir. Gebze'de kütüphânede görevli olacak hâfız-ı kütübün sâlih, güvenilir, kitaplar hakkında bilgi sahibi olan ve kitapları koruyacak bir kişi olması,⁵⁸ camide görev yapacak imamın erkek, âlim, âmil, imamlık vazifesini iyi bir şekilde yapması,⁵⁹ hatibin âlim ve âmil olması,⁶⁰ hafızların reisü'l-huffazla birlikte Cuma günleri cami mahfilinde güzel bir meclis düzenlemeleri ve Kur'an okumaları ve hatmin akabinde vâkıfa ve Osmanlı sultanlarına dualar etmeleri⁶¹ Ayrıca vakit namazlarından sonra muttakî on kişinin toplanarak belirlenen bazı sûreleri okumaları ve okunan sûreler ve salâtların sevabının Nebi aleyhisselâm ile âli-ashâbı ve âl-i Osman ile vâkîfin ruhuna hediye edilmesi⁶²; noktacı olarak adlandırılan görevlinin müstakîm, adil ve emin olması,⁶³ mektepte âlim, sâlih ve nâsih bir muallim ile muallimin halifesinin bulunması,⁶⁴ ayrıca kütüphaneye vakfedilen kitaplardan burada istifade edilmesi, iyi bir şekilde muhafaza edilmesi ve imaretten dışarı çıkarılmaması⁶⁵ gibi şartlar konulmuştur. Mustafa Paşa'nın vakfettiği kitapların listesi de vakfiyede verilmiştir.⁶⁶

⁵⁶ TSMA, 7003, vr. 48b, 1-6. satır.

⁵⁷ Yukarıda sıraladığımız görevliler ve ücretleri, Müderrisoğlu, a.g.m., tablo-1-8; Bayram, a.g.e., s. 28'de de bazı farklılıklar bulunmakla birlikte kaydedilmiştir.

⁵⁸ TSMA, 7003, vr. 42b, 7-8. satır.

⁵⁹ TSMA, 7003, vr. 42b, 9-10. satır.

⁶⁰ TSMA, 7003, vr. 43a, 2-3. satır.

⁶¹ TSMA, 7003, vr. 43a, 5-7. satır.

⁶² TSMA, 7003, vr. 43a-44a.

⁶³ TSMA, 7003, vr. 44a, 5. satır.

⁶⁴ TSMA, 7003, vr. 44a, 8-9. satır.

⁶⁵ TSMA, 7003, vr. 39a, 10-11. satır.

⁶⁶ Bkz. TSMA, 7003, vr. 37a-39a.

الله أكْلِيَنْتُكَ الله أَكْلَنْتُكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لترافقك يا شيخ بي صدور السطور في مغایع الصنون و
الدقائز • ولجلو ما يرثي شيخ بي سبور آپ فور • في مباري بي
والمنابر • جد عروق قاعده الذى فرضفات كالب على تقدار
للتسلیم والضمامير • ووقف درس مع ففح بلاه جذامير المخواطر
والبعضاء • وكمما الستباء، وبسط العنبر زمام على وبحريستا
للانسان عن عنة قاص • فالمهربين يتعذبنا، لفانع البقع لغير
بنائه، اعتام السخون وللمعايس • وبجعل الطالبات في لبوه
والعباكلت في الصواعق على المشاريع وأجل المشاعر • وصبر

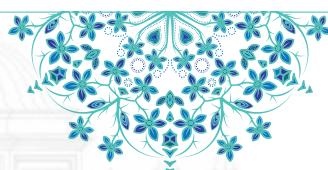
MUKADDİMЕ

Allah başarıyı temin edendir.

Rahman ve Rahîm Allah'ın Adıyla

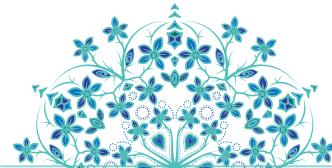
[vr. 2b] Besmele vesîkaların ve defterlerin başlangıçlarındaki saatıların sadırlarını kendisiyle en güzel şekliyle süsleyen, hüccet kitaplarının ve şerhlerinin girişlerini en  alâ bir üslûpla bezeyendir ki, hamd ü senâ sırların ve vicdânında gizil duran dakîkliklerin üzerine kemâlinin sıfatlarıyla, ilmiyle vâkif ve akla gelmez sırlı düşüncelerine ve âşikâre olanlarına celâlinin en kâmil vasfiyla her makâmda âgâh olana ve semâyı yükselten ve tozu-topra ı yayan sonra her ikisini insan dilinin onu ta rîf ve tâvsîfte  aciz kalacağı şekliyle tezyîn edenedir ki, O, bana envâ -1  e it yerler, mekânlar, odalar bin  etmeyi ve kanallar, arklar, oluklar ve hücreler in â etmeyi ihsâniyla ilhâm eyledi. Ve O, ta at  c milerde, ib deti zâviyelerde farz k ld ; ve O, zihinde var olanları yükseltip, g n lleri  licen p k ld .

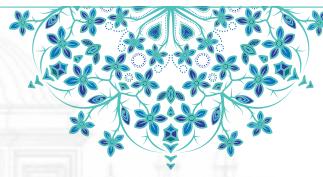
الفرقة فلخلاف والخطبة في تكثير الحسنات لرجوع مذكرة التعبير
ورفع نذر الدين في سرعة الابيدين تبين البديهة لطيب ظاهر
ووضع ظاهر العالم في نظامه علماً في تخفيض الكثافتين وتدبيين
للذئاب • وإن هى بوضعها صفا هر جواهر العالم • وإن هى بواقع
فإن ذغلى التعبير في تبينه حذف ذلك العنصر غروراً للذئاب
والآخر العنصر ملخصاً في صناف التعبير والتراكير على محمد علاء الدين
الأعلام في الأبناء والأعلام • وعلى الله العظام • في صحابة الدين
بفاتحة النظام • وبصانعه الظاهر

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 3a] Ve O, Kur'ân-ı Kerîm kırâatini minberlerdeki hutbe mahfillerine hâss kıldı. Öyle ki, O, şerâyi^ci güzel kılıp, dinin göstergesi şe^câiri beyân eyledi. Ve O, dinin medârını ve tâhir ü pâk kılıp beyyinesiyle tebyîn etmiş olduğu şer^c-i mübînin menârını ref^c eyledi. Ve O, nizâm-ı âlemi kurup sultânları ve düstûrları kendisine müsahhar kılmak sûreTİyle insanoğlunu intizâma koydu. Cevâhir-i kelâmın en şâşaalı ve en parlak olanıyla bezendiği en göz alıcı olanı ve tahiyyât ü selâmın sedef-vârî yükseligin ve keremin inci- merân misâlinin Bilgeler Bilgesi Herşeyin Sâhibi'ni övmekte benzersiz ve biricik en mu^cazzam olan ve bilinen büyük Peygamberlerin en bilindik olanları içerisinde Hazret-i Muhammed Mustafa'ya, yüce âline ve Nizâmın Anahtarları ve Karanlığın Kandilleri olan Ashâb-ı Kirâmadır.

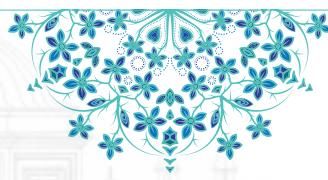
هذه صورة وقفيه المرحوم مصطفى باشا نقلت
عن اصلها وقوبلت رصحيت فرجدت موافقته
للاصل طابق النقل بالنقل بمعرفة اصطفى عباد الله
محمد بن على القنامري القاضي بالعساكر
المظفرة المنصورية في ولاده فرقا يلي المعرفة
عني عليهم الجميع

تابع . رفعت بجزء صحيفه شرعية . ضئل الورزخ كما معا
وصحيفه صوب حنة شرعية . بلغ غايتها اليمال لجها معا . يشعر عما جهوا
لبلوغ الفاتح ما حراه بسوها . وينبئ عما هو الصدق لاستطاع
مالذاه موحداها . وهو لندر لازر داشه يقالى بذلك نمير كپرگل
ولى عليه بلاق بصرى . يحفظ العباد . ويسمى البلاد . يمنى بهم
وبهنيع العناي . يدفع للقاد . ويرجع للأفانى . ئماوى علينا

[vr. 3b] Bu vesîka, Merhûm Mustafa Paşa Vakfiyesi'nin bir sûretidir ki, ben onu asıl nüshasından alarak naklettim. Ve ayrıca bu naklettiğim nüsha aslıyla karşılaştırılmak sûretille tashîh edildi. Öyle ki, ben sözkonusu nüshanın birebir aslina mütâbık tîpkisi olarak satır satır aktarıldığını gördüm. Allah Te^câla'nın en zayıf kullarından ma^cmûr Rumeli Vilâyetinde asâkir-i muzaffere ve mansûrede kâzasker olan Alî el-Fenârî oğlu Muhammed'in ma^crifetile bu hâsîl oldu. Allah Te^câla hepsini merhametiyle yarlıgasın!

Sözün özü, bu vesîka, tam anlamıyla şer^{cî} gerçek bir hüccettir. Öyle ki, onun hükümleri eksiklikten âri olarak korunmuştur. Ve sözkonusu vesîkanın hükümleri kemâl derecesine ulaşmak sûretille apaçık kendisine uyulması gereken kanıtı hâizdir. Bu vesîkayının içermiş olduğu anlamı itibariyle bizâtîhi kat^{cî} gerçeklik ifade ettiği mâmumdur. Ve dahi edâ ettiği unsurları ve görevleri itibâriyle mevzubahis vesîka, apaçık ve âyân beyân doğruluktan söz eder. Ve illâ ki, Allah Te^câlâ dilediği zaman hayr-ı kesîr yani çok iyiliği bahsetmek ve basiretli bir yöneticiyi atamakla, ibâdî (kulları) koruyan, bilâdî (ülkeyi) himâye eden, bağışlayan ve bahşeden, ^cinâdî terk eden, fesâdî def^c edip savan, ifsâda kalkan misali engel koyan birini nasıl bizim üzerimize hükümrân kılmışsa /

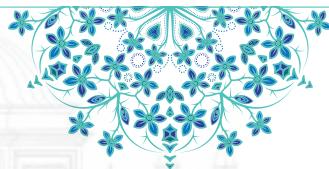
دُغَلَ خَنْقَةَ مَرْفِيٍّ وَبَيْتَ مَقَايِدِ الْأَمْوَالِ وَالْجَهَوْرِ • مَلَادَكَ مَظْلُومٌ
 وَمَعَاذَكَ مَقْهُورٌ • يَوْقِنُ الْأَوْلَادُ لِنَكْوَنْ غَطَّاءُ وَطَاءُ مَوْلَكَةٍ
 وَيَقْطَلُعُ الْكَوْكَبُ لِنَصْرِي فَقَادَ الْعَالَمَ بِرَبِّكَةٍ • الْأَوْلَادُ هُوَ الْأَنْطَانُ
 الْأَعْدَلُ الْأَعْظَمُ • وَالْحَافَارُ الْأَنْدَلُلُ الْأَفْغَنُ • ظَلَّ اللَّهُ يَعَالِيٌّ فِي
 لَرْضَهُ • وَخَلِيقَتُهُ عَلَى خَلِيقَتِهِ فِي رَفْعَهُ وَخَفْضَهُ • لَذِي نَمَاءِ
 الْأَمَافِرِ فِي ظَلَّهُ ظَلَّهُ الْأَظْلَيْكُ بِأَمْرِ مَلَائِكَةٍ • وَلَذِي مُرِّ الْأَحَامِرِ الْعَدْلَهُ
 لَذِي الْأَعْدَابِ • مَرْجُو وَلِخَانَزُ رَضَبَ بِرَزَنَهُ لِيَهَدِيَهُ
 الْعَدْلَهُ لِذِي الْعَالَمِ • وَنَصِيرَ صَانِتَهُ عَيْنَهُ رَعْيَتَكَلُ الْأَمْمَرُ • هَصْرُ
 فَهْرُ الْوَهْنِمُ عَزَّلَرْ تَقَاهُ، لَلِيَجْنَابَهُ • وَعَجَزَنَبَالْأَنْبَانَ
 عَزَّلَهُمَا، لَلِيَلْفَاهُ • لَلِيَنْطَانَ لِبَنَلَلَسْلَطَانَ السُّلْطَانَ
 سُلْطَانَلَهُمَا، خَانَنَلَهُ لَلِيَنْطَانَ سَلِيمَ شَاهَ خَانَلَلَسْلَطَانَ يَرْبَانَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 4a] ki O, hazreti yüce olandır ki, onun eliyle cumhûrun (halkın) umûrunun (işlerinin) idâresi hâsîl olur. O, her mazlûmun sığındığı sığınağı ve her kahra uğramış kişinin dönüp dayandığı yea gâne meâdi ve menbaçıdır.

Gezegenler onun nûmâyîşinin çekim düzlemine örtü olmak için hazır beklemekeler; yıldızlar onun kervanına yüce kâmetli dayae naklara ve direklere dönüşmek üzere can atmaktalar. Evet işte o, en âdil ve en büyük Sultân ve en kâmil ve en haşmetli Hâkân ki yer yüzünde Allah'ın Gölgesi, yüksek olsun alçak olsun Allah'ın yaratığı mahlukâtının halifesidir; ve o, bütün halkı kuşatıcı gölgesinde emniyet ve emânla huzura erdirdi ve cömertlik ve ihsanla benzersiz adaletini ber-devâm ettirip âleme adalet sancağını diktı. Ve o, sağduyu ve ilâmlılıkla bütün ümmetlerin râciyyesine adalete riçâ-yetle idâre etmeyi başardı. Onun âlicenaplığını ifade edip anlamak öyle güçtür ki, zaten lâkap ve ünvânlarını beyân etmeye kalkışmak acizliktir: Sultan oğlu Sultan, Sultan oğlu Sultan Süleyman Han, Sultan Bâyezid Han'dan olma Sultan Selîm Şah'ın oğlu /

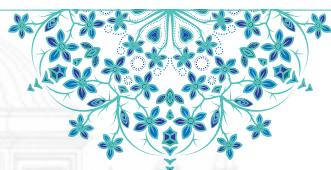
لَا زَلْتَ جَدِيقَةً حَقِيقَةَ الْعَالَمِينَ مُنْصَرِّعَ بَمَا بِهِ حَيَوْتَهُ وَغَاءَ ذَلِكَهُ
 وَجَدَ فِيَّ خَدْفَةً لِلْعَالَمِينَ مُنْوَقَ بِضَيَّاهُ صِيفَانِهِ فَبَخَسَأَ سَاجِنَاهُ
 فَانْتَلَيْزَوْلَتَ فِي تَرْفِيَّهِ بَعْدَاهُ • وَعَتَمَيْرَ لِبَلَادَ • وَمَا يَقِيَّ فِي كِبِيرَ
 وَجَحْ لِيَخْرَلَتَ • وَقَوْفَلَ سَبَابَتَ لِبَلَاتَ وَلَنَدَذَ الْخَنَاجَيَّ
 ذَلِكَهُ عَالَى عَبْدَاسِعِيدَمِعْبَادَهُ • خَصَصَ مَلِيجِنَ حَسَانَهُ
 وَلَفَارَادَهُ • وَعَلَمَهُ عَلَمَ الْيَقِيْنَ وَغَيْرَهُمْ لِيَقِنَ لِيَقِنَ لِيَقِنَ
 فَنَافَهُمْ حُصُورَ الْفَتَنَاهُ • وَغَنَّا وَهَامَ قَوْنَهُ لِعَبَنَاهُ • لَعَنَّهُمَا
 لِأَجْحَالَهُ فَنَزَلَيَّكَ • وَمُقِيمَهُ الْأَجْرَمَ ضَيْفَهُ لِحَلَّ • وَجَعَلَهُ
 ضَيْفُهُ فَلَلِيَعْدَادَ لِلَّزَرَدَ • لِيُوفَرَ لِلْتَّغَابَنَ وَلِلْشَّادَ • لَمَنْ
 لَضَطْفَاهُ بِسِحَانَهُ وَعَالَى مَرْعَى شَانَهُ • وَسَبَقَهُ كَانَهُ فَشَهَ لِجَانَاهُ
 وَبَغْرَهَانَهُ • لَلَّاقِيُّو لِلْعَرَقِ لِلْأَخْفَنَهُ • وَالَّدَسْتُرُ لِلْأَكْفَرَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 4b] ki âlemlerin hakikat bahçesi onun hayat suyuyla ve zâtie nın neşv ü nemâsiyla idâme etmekte; evrenlerin gözbebeği onun sıfatlarının ışığıyla ve ak-pak güzelliğiyle aydınlanmaktadır. Zira o, kullara bol bol ihsân eylemekten, şehirleri imâr etmekten geri durmaz. Ve o, hayır ve hasenâtın çeşitlerini çoğaltmaktan ve iyilik sebeplerini artırmaktan usanmaz. Şüphesiz ki Allah Te'ala kullarından mutlu bir kulu seçince, onu en güzel ihsâniyla ve desteklek riyle özgün ve özel kılarak ona ilm-i yakîni (derin bilgiyi) öğretir ve katında onun yakîn gözünü açar. Muhakkak ki, dünyanın yok olması zaten fenâsına (yok-oluşuna), zenginliği ise cefâsına (ezâ ve sıkıntısına), nimeti ve nimetleneni bunların zevâline, mukîm olduğunu sananın ise şüphesiz seferdeki bir yolcu olduğuna delildir. Ve o, kiyâmette teğâbün (aldanma) ve şiddetli uzun (tenâd) gün için azık hazırlamak adına bütün himmetini sarf etti. Öyle ki, şâni yüce ve tesbihe lâyık Allah Te'ala Hazretleri, onu şânının yükseligidenden ötürü seçerek makâm ü mekânını yükseltip, ihsânık nı her yere duyurdu ve burhânını apaçık kıldı. Evet işte o, Şanlı Vezîr şerefli düstûr /

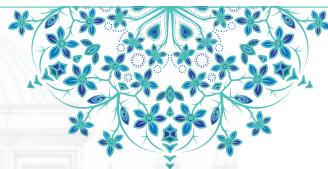

رَبِّ الْأَصْحَابِ الظَّبَابِ الْعَمَّكِ وَالْغُلَرِ زَابِ السَّيْفِ وَالْقَدْرِ
خَامِي جَوَّهَةَ الْمَنَزِلِ الْأَيِّ الصَّابِبِ وَجَاهِي زَحْرَةَ الْيَقِينِ بِالْفَتَنِ
الْأَنَافِ مُحَمَّدَ الْفَوَادِ دَلِيلُ سُلْطَانِيَّةِ وَمُؤْتَدِ الْفَوَادِ هِيَ الْمُعْثَمَانِيَّةِ
مُشَارِي الْأَلَاطِافِ لِلْبَحْرِيَّةِ وَمُسْتَشَارِي الْأَرْضِ لِلْيَكْمَانِيَّةِ
أَضْفَلُ الْعَصْرِ وَالْزَّقَارِ فَرَضِيفُ الْأَمْرِ وَالْأَعْانِ صَكْحُ الدُّوَلِ
وَالْأَذْيَاوُ الْذِيْنِ مُصْدِحُ الْأَمْلَامِ وَالْمُسْلَمِينِ حَصْنَهُ مُصْنِعُهُ
پَاشَا بَعْنَدِ الْيَعْسِرِ خَلَدَ اللَّهُ عَلَيْهِ قُولُ عَدْنَوَ عَدْرَوْ كَشْتَهُ
مَدِيدُ الْأَنَامِرِ وَلَبَدِ مَقِاعِدَ مَعَاوَدَهُ فَعِنَّهُ لَهُ قِيَامُ الْسَّاعَهُ
سَاعِدُ الْفَيَامِرِ وَضَاعِفُ شَارِخِرِ تَهْ وَمَارِمَهْلَهُ وَمُحْنَهُ لَهُ
وَيَخَاوِرُ نَعْسَنَاهُ فَانَّهُ شَعْرُ وَجَلَ جَلِي بَخْلَ الْأَهْنَدَاهُ عَيْصَيَهُ
وَنَوْرُ بَنُورِ الْأَصَابَهُ ضَمَيرُ بَرِيرَهُ فَعَقَدَ عَيْقَلُهُ وَهَنَاهُ هَنَاهُ

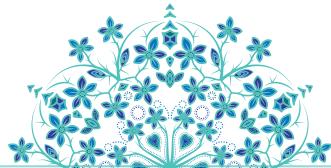
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 5a] ilim-irfan ehlinin en cömert ve kerem sahibi olanı ve kılıç-kalem erbâbının en bilgesi, isabetli dosdoğru görüşüyle dinin hâmisi/koruyucusu; tutarlı etkin fikriyle yakının zilyedliğini elinde tutan, yönetime dair kâideleri (kavâ'id-i sultâniyye) hazırlayan, Osmanlı kanunlarını güçlü kılan; ilahî lütufları gösteren; Süleymaniye kanunları hakkında (Sultan Süleyman Kanunnamesi) görüşlerine danışılan; zamanın ve asrın en temiz ve en durusu; emniyet ve emânın birleştirici sağlam gücü; devlet, dünya ve dinin salâhi; İslâm ve müslümanların ıslâh edicisi Abdulmu^cin oğlu Hazret-i Mustafa Paşa – Allah Te^cala asırlar boyu devletinin güç ve kuvvet kollarının esaslarını dâim eylesin! Kiyâmet saati ve diriliş anına dek yükselğinin bütün unsurlarını ebedî kılsın! Ve yaptığı hayrât eserlerini ve işlediği iyiliklerin tesirlerini kat kat eylesin! Ve bilmeyerek işlediği küçük günah kabilinden zellerini silip günahlarından onu sakındırsın! Öyle ki, şanı yüce Allah hidayeti onun basiret gözüne sürme diye çexsin! Vicdanı ve gönlünün gizilini isabetli karar verme nuruyla aydınlatınsın! Aklını tutarlı kılsın ve zihnini ve beynini ise duru /

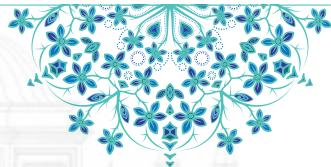

عَلَى شَفَاعَةِ الْمُبْدِيَةِ • جَوَ عَنْ عَنْدِهِ وَلَذَ دَلَاهُ • لَنْ أَجْطَانْكَ
لَهُ مَرْخَطَاهُ • لَنْ أَمَا صَدَقَهُ وَلَوْلَاهُ • وَلَذْ خَرَقَهُ حَرَاءَ لَهُواهُ
سَجَادَ لَرْضَاءَ مَغْلَاهُ • كَالشِّعْرَ عَنْهُ فَلَحْبَرْ خَرَجَ بِخَرَجَ الْبَشَرْ
صَلَى لَهُ سَعْيَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهُ بِعْرَجَشَرْ • يَقُولُ لَهُ بَرَخَرْ مَابِي مَابِي
وَلَيْسَ لَهُ مَرْخَنْيَاهُ • لَنْ كَمَا رَأَكَهُ وَأَغْنَاهُ • لَوْلَيْسَ قَابَلَاهُ • لَوْعَنَاهُ
فَابْفَاهُ • فَنَدَبَرْ وَقَتَكَرْ • بِأَخْيَرِ الْنَّدَبَرْ لِلْفَكَرْ • وَاعْتَبَرْ لِلْعَرَبِ
فِي زَخَرَفِي هَذَا الْمَعْبُرِ • وَجَنَكَرْ بِالْلَّذِي نَيَاهَهَا، • وَهُوَ حَلَظَلَ
سَوَّاهُ • مَزَقَلَ لَيْهَا الْأَدْرَكَ • وَمَلَخَ عَنْهَا أَقْلَكَ • وَغَرَاقَهَا
سَفَنَهُ • وَغَزَلَهَا مَنَهُ • وَفَضَلَلَهَا عَلَى فَسَهَلَةِ الْتَّقْنِيَةِ • لَغَرَّهُ
يَعْلَمُ كَثِيرَهُ • وَمَنَهُ غَزَلَنِيْجُونَ عَزَّرَهُ • وَلَهُ دَلَزَنِيْجُونَ شَلَكَ الْغَيْمِ
جَالَقَ حَيُونَهُ وَمَمَانَهُ • لَهُ بَعْرَسِيْنَطَلَلَهُ لِفَطَلَ حَكَنَاهُ

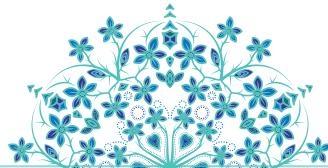

[vr. 5b] dünya işleriyle uğraşmaktan alikoysun! Ta ki Tanrı kendi katında onu izzetli kılıp, hisim ve düşmanlarını şaşkınlık içinde bırakınsın! Onun hatalı olduğunu düşünen kişi, bu hatalı gördüğü şeyi mülâhaza ettiğinde onun hata olmadığını görüp doğrulasın! Mevlâsının rızâsını dileyerek sonunu evveliyatına azık kılsın!. Mahşer gününe dek salât ve selâm üzerine olan ‘Beşerin Hayırlısı (Hayru'l-Beşer) söyle hayatı haber verir: “İnsanoğlu malım malım der durur. Oysa onun yiyp tükettiği, giyip esp kittiği yahut (sadaka) vermek sûretiyle kalıcı kıldığından başka neyi var ki!”⁶⁷. Öyleyse, en güzel derin düşünce ve fikirle düşün ve tefekkür et! İbret gözüyle bu geçip giden dünyanın süslerine dünyalıklarına bak! Ve hikmetle bil ki, dünyâ hebâ içindir ve o sadece bir geçici gölgeden ibârettir. Kim dünyaya yönelirse, düne ya ona sırtını döner ve kim ki ona sırt çevirirse, ona ikbâl kapısı açılır. Kim ona kendisini oyuncak kılarsa, dünya da onu sersefil eder. Ve kim ki kendini onun kucağına atarsa, dünya onu savurur atar. Allah Teâlâ onun nefîs nefsiné nazar ederek onu çokça nimetlendirdi ve ona doğuştan gelen çok yönlü bir mizâc ihsan etti. Ve Allah Teâlâ bu nimetlerin, o hayatı iken ve ölümünden sonra da iyiliklerinin gölgesinde gölgeneceği vakte kadar devam etmesini murad etti. /

⁶⁷ Bkz. Müslüm, Sahîh, K. Zühd, 3-4, hadis nu: 2958.

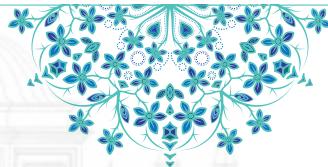

وَجَقْلِنْرَحْلِنْسْتَنَاتِ • وَلِعَلَّهَا مَرْتَبَةٌ • وَلِجَدْلِبِيرْلَتِ
 وَلِبَخَلَهَا مَنْزِلَةٌ • مَا نِيْقِنْقِنْ فِي مَنْرَأِيْنِ لَذَهُورِنْ فَوَانُ • وَنِيْشِجِ
 عَلَى نِرْفَانِ الْأَنْرَمَنْدِ لِنْطَانُ • فَانْتَهِ بِقَاءِ الْأَكْمَرِ لِعِيدِ فَنَاءِ الْبَحْمَرِ
 وَفِيْهِ لَالْثَنَاءِ، لِبَخْرِ بَعْدِ بُولِرِ الْبَدَنْ مَرْقُونَا بِالْدَفَارِمِ مَضْوِنْ
 الْأَخْضَرِ اِمَرِ كَاهِدِلِ عَلَيْهِ • وَدُشِيرِلِكِيْيِ • مَانْطَوْنِيَهَا صَدَقَ كَلْنَاطِنْ
 وَلَخْبَرْعَنْهَا جَرْكَلِصَادِيفِ • عَلَيْهِ صَلَوَاتِ الْخَالِقِ • بَعْدِ دِ
 نْفَارِ لِلْخَالِفِ • وَهُونَدَنَامَاتِ لِبَرْرَحِ لِفَطَعِ عَمَلَهَا لِلْأَعْنَاثِ
 صَدَفَنِجَارِيَهِ • وَعَلَمَنِيْنْفَعِهِ • وَوَلَدَصَانِيَهِ يَدِعُولَهِ فَرْكَخِ
 عَلَى فَسِيجِ قَلْبَهَا لِنْسَطَرِ فِيْوَهَا لَغَنُ • قَبْلَنِرْسَخَرِ الْأَمْرَنْتِ
 وَيَدِغَرِعَافِنَهَا فِيْعَافِنَهَا • وَبَيْعَدِرِ فِيْكَذِيْنَا الْأَخْرَنَا • فَانِ
 بِالصَّلَوَاتِ تَحْقِيقِ الْقَرَابَاتِ • وَلِنِرْسَخِسَاتِ لِذَهَنِرِلِسَيَانَاتِ

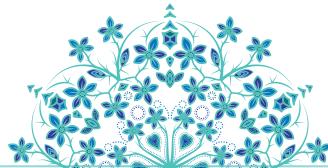
[vr. 6a] ve o, iyiliklerin en yücesini ve mertebe olarak en yükseğini, hayır müesseselerinin en güzelini ve konum olarak en ‘âli olanını gerçekleştirdi/yaptırdı. Onun ışıkları, tüm zamanların en seçkin bahçelerinde parlayacaktır. Ve onun yağmurları, asırlar boyunca güler ve çiçekler üzere yağmaya devam edecktir. Zira, beden ve cismin yok olmasıyla ismin kalıcılığı bununla olur. Çürümeye ve yok olmaya giden bedenden sonra tutuşup yok olmaktan korunarak kalan övgü ve güzellik ancak bundadır. Öyle ki bu duruma kuşanların en doğru sözlüsü ve haber-i sâdiktan haber verenlerin en güveniliri ve mahlûkatın nefesleri sayısınca salât ve selâmın üzererine olduğu Hz. Muhammed şöyle işaret ve delâlet eder: “İnsanoğlu öldüğünde ameli kesilir, ancak şu üç şey hariç: Sadaka-i câriye, kendisinden istifade edilebilen yararlı bilgi ve onun adına dua eden hayırlı bir evlat”⁶⁸. Bu gününde yarınına baksın diye kalbini ferah ve geniş kıldı. İş-oluş elinden sâdir olmadan önce akibetini afiyeyle güvence altına alır ve korur. Dünyada dahi âhiretini öncelikli kılardı. Zira salâvat ile yakınlıklar gerçekleşir ve muhakkak ki hasenât (iyilikler) ile seyyîât (kötülükler) silinir.../

⁶⁸ Hadisin kaynakları için bkz. Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, XIV, s. 438, hadis nu: 8844 (tah. Şü‘ayb el-Arnavud ve dig.), Müessesetü’r-Risâle, Beirut 2001; Ebûbekir Muhammed b. İshâk b. Huzeyme, *Sahîh*, II, hadis nu: 2494, (tah. Muhammed M. el-A‘zamî), Mektebu'l-İslamî, Beirut 2003.

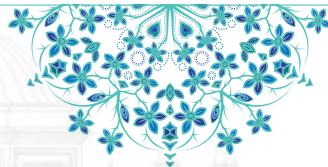
شَرِقَ قِيرَنْشَا، الْجَانِعُ • وَشَبَابُ الْجَانِعِ • فَضْيَلَةُ عَظِيمٍ وَمَثْبَةٍ
 كَبِيرٍ • وَشَرِفَ مَسْعَاهُ فِي نَلْوَقِ الْقَرْنِ • ذُوَى سَبْدِ لَاصِ الْأَنَانِ
 مَرْشِدِ الْأَيَّدِ عَذَابِ الْقَرْنِ • يُوَمِّرُ الْجَزَاءَ وَالْأَحْكَامَ • وَلَنْتَلِيَا
 الْتَّبَلِيلِ • يَنْتَجِبُ الْتَّلَكِيلَ • فَبَخِي فِي قَصْبَتَه كَبِيرَتَه
 لَذَرَالثَّبَيْرِ لِلْفَصَبَاتِ الْعَزِيزَةِ عَزِيزَه • بَدِينَتَه خَالِصَه طَافِيه
 وَطَوِيهِ صَادِقَه وَالْقَيَّاه • حَسْبَتَه اللَّهُ لِلْحَكِيلَ وَرَعِيَّتَه
 تَقَبِّلَ الْجَمِيلَ • مَرْخَالِصَرَفالَّهِ • وَمَجْزَنَ مَنَالَهِ • عَمَّاَ شَرِفَتِه ذَرَ
 لِلْعَمَادِ • لَتَقْرِيرِيْتُلَقْ مَثْلَاهِيْنِ الْبَلَادِ • حَاوِيَّتِه عَلَى جَانِيعِيْنِ
 يَا ثَلِيلِ الْبَيْتِ الْمَغْمُورِ • لَتَنْفَرَ فِيهِ عَايَةِ الْمَقْدُورِ • وَارْتَمَيَ
 نَهَايَةِ الْمَكْيُورِ • فَانْزَهَهُ الْهَنْدُ لَهَنْدَالْوَجْدَ وَالْجَضْنُورِ • وَعَلَى دَرَدِ
 سُونَسِتَه الْحَسْرِ الْأَحْمَارِ • وَتَمَنَهُ تَمَنَهُ عَلَى دَاكِ الْفَيَاسِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 6b] Sonra o, câmi^cin inşâ^ını ve büyük bir fazilet ve sevap kaynağı olan aç olanın karnını doyurmak sûretille en iyi şekilde bu amelleri itkânla yerine getirdi. Cezâ ve ihsân günü cehennem azabının şiddetinden insanın kurtuluşunun yegâne sebebi olan Kur’ân tilâveti adına gereken yardımı yaptı. Ve muhakkak ki sebîl binâsı aynı zamanda selsebîlin de yapılmasını zaruri kıldı. Gekbuze (ككيويزه) kasabasında –bu kasaba izzetli kasabalar arasında izzeti hâlâ dâimdir- saf, temiz, derli-toplu, gerçek, yeterli derecede işlevsel olan sırf Allah Te^câla’nın rızâsına matûf samimâne hissiyâtlı ve onun güzel sevabına rağbet ederek mal-mülkünün en hâlis olanından sırf sahip olduğu elindeki imkanıyla “ülkelerde benzeri yapılmamış sütunlara sahip”⁶⁹ şerefli bir imâret binâ etti. Ki bu imâret, Beyt-i Ma^cmûr’u temsil edecek derecede ona eş bir Câmi^c-i Şerîf’i içermekte olup, olabildiğince orantılı-ölçülü bir şekilde süslenmiş, gayet de uygun bir tarzda sanatsal şekillerle bezenmiştir. Böylece Allah'a kendini adamışlar burada vecd ve huzûr içinde olurlar. Ve aynı zamanda bu imâret içinde en güzel temel üzere bir medrese kurulmuştur. Böylece, bu medrese bu ölçüte uygun olarak yapıyı tam anlamıyla tamamlamıştır./

69 Kur’ân-ı Kerîm, Fecr Sûresi (89), 7-8.

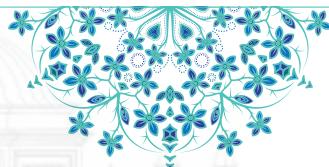
نَذْرٌ سَتِيٌّ عَدَادِ الْمُشَرِّفِ شَلْ تَمَانِيَتَهُ • وَفِي عَدَادِ الْجُحُولِ ضَيْفٌ
 لِلثَّانِيَةِ • وَالثَّمَنَةِ مُجْعِظَةٌ شَانِيَةٌ عَلَى جَحُولِهِ تَلَكَ عَيْشَةَ كَافِلَهُ
 فَزُلُوبَيَةٌ مُسْتَمْلَهٌ عَلَى الشَّنِيَّعَشَرَةِ مُرْخَلَوَاتٍ • لَلْأَعْيَنَهُ لِلطَّاغَاتِ
 بَنَاؤُهَا مِنْ صِوْصٍ • لِلْمَكَالِ لِلْفَقَرِ مِنْ خَصُوصٍ • وَعَلَى بُنَيَانِ
 وَعَلَى بَيْوتِ الْفَضِيفِ بَيْنَ الشَّتَاءِ وَالصَّيفِ • لِلْنَّازِلِيَّةِ عَلَى قَنَادِيلِ
 مِحَالٍ • وَالصِّدَّاكِرِ زِيرِ الْوَارِزِينِ مُحَاطِ الْأَجَالِ • وَعَلَى مُحَطَّبِ
 مَجْطِيعِ وَمَجْبِرِ وَنَادِلِ وَمَخَاؤِ بَارِ وَإِسْنَبَلِيَّةِ وَمَقْوَضِيَّةِ • وَعَلَى بَابِيَّ الْوَارِزِ
 الْغَوْضِيِّ • وَعَلَى بَارِ وَسِقَايَةِ فَوْرَقِ • مَزْدِوِ الْبَيْتِ وَارِقِ • وَعَلَى جَنَزِ
 قَوْفَانِيَّيِّنِ دَلْخَلِيَّيِّ وَخَارِجِيَّيِّنِ • وَقَعْيَنِيَّ عَلَى لَبَابِ الْوَاقِعِيَّنِ
 بَيْوَنِ الْفَضِيفِ لِلْمَطْبِحِ • مَوْضُوِعَيْنِ لِحُفْظِ فِيهِمَا الْكُتُبُ لِنَوْقَةِ
 كَهَافِ لَقِعِ عَلَى مَجَلِّسِيَّهُ وَمَوْضِعِ مَفْتِحِهِ مَحْدُودِ بَانَهُ يُبَنِّدَلُهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 7a] Sözkonusu medrese, Semâniye medreseleri gibi güzel semereler sunmak adına Semâniye medreselerinde bulunan hücrelerin sayılarını katlamıştı. Ve medresenin tetimme kısmı (hazırlık sınıfı) ise pek tabîî donanımlı olup her ayrıntıyı barındıran tam on hücreden müteşekkil idi. Ve zâviye yine murâkabe ve tâcât ü ibâdet için hazırlanmış 12 halvetgâh (halvethâne) mekânından oluşmaktadır. Oldukça dayanıklı-korunaklı olan binâsı fukâraya tahsis edilmişti. Bahçesi olan avlulu ve yaz-kış misafirlere ayrılmış evler; konuklar ve yolcuların konaklamaları için de başka mekânlar yer alındı. Yol güzergâhı üzerinde sâdirûn (gidenler) ve vâridûn (gelenler) için uğrak yerleri; odunluk, mutfak, fırın, yemekhâne, ambar, ahır ve abdesthâne ve diğer acil ihtiyaçları karşılayacak yapılar yanında kuyular, çıraklı dolaplarda bulunan kaynak suyu menbâ' vardı. Ayrıca misafir evleri ve mutfak arasında giriş kapısının üstünde içerisinde ve dışında olmak üzere yüksek iki hücre ve içerisinde vakfedilen kitapların korunduğu iki yer daha vardı. Bunların hepsi geniş bir alan ve açık bir konumda yer alırlardı. Bunların sınırı şöyleden tesbit edilmiştir: .../

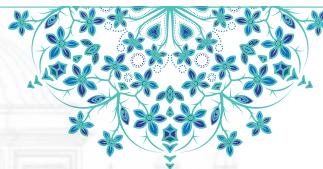
جانب الضرف فمشهود إلى وقعت في جنب الطريق العام إلى
 قبة بنان • مطربيك فيها بالعزلة • وجانب الشمالي منها
 إلى نهر الفاوونك • ومنها إلى سوديكاري • وجانب الشرقي منها
 إلى رض سمناء بقرفلج • ومنها إلى ينبع فر لدبر الأمير في الطريق
 العام • ثم إلى أقصى شرق ينبع فنه المبدل • وإليها المنفذ •
 بعد ذلك ببابي المشارلية بالملك السلطاني • على ما ينطوي
 المحكم المنيف الخافافي • ويحيى الأنساني في سبكي شهر صرف
 لله تعالى عنها صور فالذهب • عمارة لغري محققية على جامع تسع
 باب الحاسنة جامع • وقبول الجحسات للستينيات من لاجع • على
 زقير مشتملة على عشر زينة مخصوصة بالصوفية من الأذامر
 وعلى بيت العليم الصبيان والثانية • وعلى سوت الأيسف

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 7b] Buranın batı tarafı tarîk-i câmm boyunca uzanan Gümüşkuyusu'ndan, yolundan sadece arabayla gidilen Benâre köyü sınırına ve kuzey tarafı ise oradan Balıklı Büket nehri-ne; buradan ise Sola-Bîkâri'ye degen uzanıyordu. Doğu tarafına gelince; Kırkkılıç diye isimlendirilen yerden tarîk-i câmm'daki Emir Nureddîn kaynak çeşmesinden yukarıda adı geçen Gümüşkuyusu'na degen yer alındı ki, bu başlangıç ve bitiş sınırlarını oluşturuyordu. Adı geçen bâniye (yapıları inşâ edene), kuyûd-i hâkânî belgesinin bahsettiği üzere temlîk-i sultânî ile mülk olarak verilmiştir. Aynı şekilde, bu bâni isterse Eskişehir'de de mülk edinebilir. -Allah Teâla onu zamanın belâlaa rından ve âfetlerinden korusun!.- Bir öteki imâret ise; bütün güzellikleri içinde toplayan ve yüce iyiliklerin kendisinden ışışarak kabul gördüğü bir Câmi'eden; halktan sufîyyûna (Ehl-i Tasavvuf'a) tahsîs edilen yirmi hücreyi müştemil bir Zâviyeden; çocuklar (sîbyân) ve yetimlerin (eytâm) eğitim-öğretimimi için bir Eğitim Evi'nden (Beyt-i Taâlim), Misâfirhânelerden .../

وَعَلَى بَطْنِهِ وَبِجَطْبِهِ وَبِخَبْرِهِ وَبِكَانِهِ وَبِيَوْعِهِ وَعَلَى أَصْطَبَانِهِ
 لِتَزَالَ مِنْزَلَةً حَمِيلَةً • وَعَلَى عَيْنِهِ مِنْثَلَةً عَيْنَاتِمِي سِكِّينَيَّةً • بَعْدَ
 لِتَسْلَكَ عَرَصَنَهَا بِالْوَجْهِ لِتَصْبِحَ لِشَرْعَنِي • عَلَى مَا يَجُوَّبُ بِهِ كَابِلَةً صَرْعَجَيَّةً
 لِتَرْجَعَنِي • وَلِيُضَّنَّا بِهِ بَيْتَ عَيْلَمِي فِي قَصْبَتِ سَيِّدِ غَارِي لِيَعْلَمَ لَادَ طَفَالَ
 وَالْأَيْنَامِ • وَلَادَ حَارِزَ وَعَرَلَ لِفَيَامِرَ • وَلِيَضَّا قَدْلَنَشَا، فِي مَجْمِيَّةِ
 بُوْغَازِ كَانَلَلْمَعْرُوفَ بِيَكِي جَيَانَزَقَنَاءِ غَلَطَهُ لِمَحْرُوبَتَهُ فِي شَطَّ
 لِلْجَمَرَمَةِ بَيْتَ قَيْلِيمَرَ لِلْأَيْنَامِ وَالْأَطْفَالِ • لِيَكُونَ ذَخِيرَتَهُ
 لِيَوْمَ الْتَّكَالِ • بِعَكْدَنَشَانَزَالَكَالْسِاجَنَهُ • باشْنَلَعَ بَعْضَهَا •
 مَرْفَيَانَزَرْصَطْفَيَ بَيْلَعَ لِزَعَدَ لَادَ حَسِيمَاهَهُ دَهَرَمَقْبُوضَ بَخَنَاهَا
 لِلْأَخْمَرَ لِلْأَخْوَةِ لِمَدَعَوْنَرَ لِهِنَمَ وَحِزَنٍ وَلِعَدْبَنِي عَلَى تَرْجِعَتَهُ
 لِلْكَانَلَلْأَغْزَرَ بَيْلَعَ الْقَوْزَنَشَانَدَهَهَمَرَمَقْبُوضَ وَلِيَضَّا

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 8a] ve bir mutfak, odunluk, ekmek fırını, yemekhâne, barınak, kaynak ve gelen misâfirlerin atları için bir ahır ve yanıtbaşında güzel bir konak yer alıyordu. Ve yine benzeri görülmemiş selsebil diye isimlendirilen bir çeşme dahi vardı. Buranın arsasını, geçerli vesika bir kitâbede beyan edildiği üzere, şerî usûle uygun olarak vech-i sahîle mülk edindikten sonra, aynı şekilde Kiyâmet Günü'ne hazırlık kabilinden Seyitgazi Kasabası'na çocuklar ve yetimlerin eğitim-öğretim görmeleri için bir Öğretim Evi (Beyt-i Taclîm) binâ etti. Ve dahi Mahrûse-i Galata kazâsı olan ve Yeni Hisar olarak bilinen Mahmîyye-i Boğazkesen'de deniz kıyısında, Ceza günü (Yevm-i Nekâl) için azık olsun diye yetimler ve çocukların için bir başka Beyt-i Taclîm inşâ etti. Bu araziye, bir kısmını Feyyâz Mustafa'dan 4.500 dirhem nakidle satın almak sûretiyle, diğer bir kısmını da Hamza oğlu Ali'nin oğulları İbrahim, Hasan ve Ahmed'den 1.400 dirheme baliğ olan parayla mâlik olduktan sonra, aynı şekilde.../

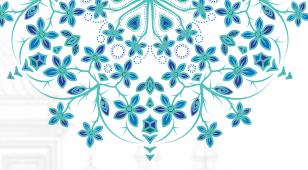
فَدْبِنْ بَيْتٍ يَعْلَمُ لَهُرْ وَذَخْرَهُ لِلْيَوْمِ الْآخِرْ • فِي حَارِ الْفَنِيعِ قَلْعَةٌ
 فَلَعْسُ سَرْ وَمَا بَثَرَضَاهُ وَبَرَّ الْقَدْعَسُ • غَبْتُ لِنَرْسَتَكَ بِجَلَّهُ
 بِبَبِ مَلَكٍ صَحِحَ شَرْعَهُ • وَلَيْضَأْ فَدْبِنْ خَانَاسِبِيلَهُ لِأَبْنَاءَ
 لِالسِّبِيلِ • فِي جَالِزِي جَلَّ فِي الْخَيْرِ وَالشِّجَيلِ • فِي
 وَسْطِ كَكِيُونَ لِلْمَسْفُورَةِ • لَأَزْلَلَتْ مَحْرُوفَ سَتْرَمِيمَوْتَ
 غَبْتُ بَغْيَالَعِرْضَدَهُ لِمَدْعَوْبَا شَاجَبَيَنْ قَسْمَهُ مَعَاقِدِ رَهْمَهُ
 وَخَنْبَرَهُ زَهْمَابِقْوَصَأْ • وَلَيْضَأْ عَمَرَلَوْلَقْلَهَشَارَالَّهِيَهِ
 لَأَزْلَلَ مُشَانَ الْأَلِيدَ • فَنَظَنَ عَظِيمَتَهُ عَلَى هَرْسَكُوكَدُودَهِ
 بِعَرْشِهِ رَحِمَتِصَلَّهَا • فِي الظَّرِيفِ لِلشَّارِعِ لِلشَّاعِلِ الدَّا
 نَفِي دَرَنَهِ • صَنِيبَتْ عَرْقَلِي الْأَزْمَنَهِ • وَنَفِي أَنَمَرِ الْوَزِيلِي
 لِلْمَوْيِي لِلْأَزْلَلِتِ شَمُوسَ سَعَاكَشَابَدَيَهِ لِلْأَشْرَقِ وَبَارِشَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 8b] Ahiret gününe onunla hazırlık yapsın için fetih diyârı olan Rodos Kalesi’nde Kuddûs olan Rabbinin rızâsına nâil olmak adına bir diğer Beyt-i Taclîm binâ etti. Neticede şerî (hukuksal) gerçek bir mülkiyet olması sebebiyle, bu yeri de mülk edindi. Ve yine mahruse ve ma’mure olması yol üzeri olan Gekyuze/Gebze ortasında yolcular ve oradan geçmeye mecbur kişiler için bir Hân-Sebîl (Hân-ı Sebîl) inşâ etti. Sonra, bu yerin armasını gıyâben Kâsim oğlu Paşa Çelebi nâmlı kişiden 200 dirhem ve 50 dirhem karşılığında makbuzan satın aldı. Aynı zamanda adı geçen vâkîf (vakıf eden kişi) –bundan sonra adı geçen diye zikredilmeye devam edecek- Söğütlüdere Nehri’nin üstüne kemerli büyük bir köprü imar etti ve buna ilaveten köprünün hemen bitişliğinde ise Edirne’ye –Allah bu şehri zamanın âfetlerinden korusun!- giden işlek büyük yol-caddede bir satîh-zemin yaptı. İnşâ-imâr faaliyetlerini yap(tır)an adı geçen vezîr, bu işleri tamamladığında onun ebedî mutluluğunun güneşleri dâima doğmaya devam edecek .../

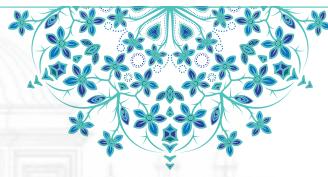
بِحُمْرٍ وَزَلْزَلَ مُحْكَيٍ عَنِ الْأَخْفَافِ • بَنَاءً لِلْبَنِيَّةِ الْمُشَرِّفَةِ لِلْمَسْطَوَنِ
 وَقُوَّتْ سِبَّانَ حِينَهَا • بِجَهَنَّمَ بِالْهَامِرِ الْجُدُورِ وَالْجُحْرُوقِ الْغَرَبِ
 وَالْلَوْلَجِ • وَكَافَذَ الْمَنْسُومَ وَالْمَاقُوقَ وَالْطَرَابِقَ • وَسَدَّلَهَا
 لِلْعَرْوَةِ عَلَيْهَا بِمُؤْجَلِ الشَّرِيكِيِّ وَالْمُنْصُوصِ • وَقَانِهِ مَقَامَ رَفِيقِ
 فِي هَذَا الْخُصُوصِ • فَتَكَلَّمُهَا هُوَ مُنْتَهِيَّ ذَرَرَهَا • بِاَذْرَقِ مَاءِ
 الْمَرْدَهُرَنَا هَنَا • ثَرَّ وَقَفَ وَجَبَ وَسَبَكَ عَلَى صَاحِبِ الْمَلَكَ
 لِلْمُكْتُورِ لِثَ • وَمَبَارِفَتِ يَكِيلِ الْمُكْفُورِ لِثَ • بَنِيَّةَ عَلَى سَائِرِ
 الْأَخْلَاءِ مِنْ بَنِيَّةِ • وَطَوْتَيَّةَ عَلَى ثَاثَ الصِّدْقِ بَطْوَتَيَّةِ • فِي جَاهَةِ
 لِإِحْمَالِ تَبَعَّهُ مِنَ الْأَصْرَفَاتِ التَّشْرِيعِيَّةِ • وَتَسْوِيَّغَ مِنَ الْمَالِ الْجَلَةِ
 لِلْبَرْعَاتِ التَّسْمِعِيَّةِ • إِنَّا كَلَّا كَلَّا • وَجِصَّاصَ الْقَادَاصَ وَنَفَوْنَ
 وَمَنْوَلَكَ مِنَ الْقَرِيِّ وَالْفِسَاعِ وَالْمَزَارِعِ وَالْمَوَاضِعِ وَالْمَحَافِلِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 9a] ve korunmuş vezâretinin yıldızları sönmeyecektir. Yatılı kayıtla açıklanmak sûretiyle adları verilen binaların inşâ^ı, hudûdu, hukûku, tevâbi^ı ve müştemilâtının cümlesi ve bütün belirlenmiş, belirtilmiş yerler ve yollar tümüyle vakîf ve sebîldir. Bunların hepsi, bu hususta kendi yerine imişçesine onu tayin etmekle/ikâme ile şerîcatın nasla sabit kıldığına uygun olarak, o vakfin sorumluluğunu üzerine alan kişiye tamamı teslim edildiği, bu teslim-tesellüm işi; bu vakfin yapılış gâyesine göre sevk ve idâre edilmesi ve sonra da bu vakf, habs ve sebl (tesbîl) bu satırların maslahatı gereğine ve şu yazılan açıklamalara uyarak masrafları ve harcama yerleri ayan-beyân ihlâs temeli üzerine kurulmuş olup, sîdk u sadakatle tezyin edilip dürülmüştür. Hiç bir şekilde şerî tasarruflar dışında bir şey doğru değildir. Ve bunun gibi, şifahî teberru^câtın cümlesi, hisseler, paylar, paralar ve mallar vakfa kabul edilebilir. Köylerden, mezralardan, mîntîkalardan ve mahfillerden gelenler.../

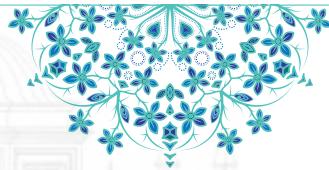

مفر الحمامات والجوائز والطوابق الدوران ليسون ولمنازل
 وما يعبر ويعبور عن عليه الناس من قوله الله تعالى والآيات
 وغير ذلك عز الأثر فوالأخنام والأخمار وسائل حفاف المتغول
 والغار الواقع بعضها في جانب رمزي وفيها في جانب
 ذاته على مثلك احتجوا لوقف ولهم قرارات وقضته وحيث
 تضرفوا بحوزة الوجه الذي صدر به هذا الوقف منه حسبما أيد
 ذكرها بالتفصيل على نوق متى الثبيت والتعبير والتسليل
 فاما الباقي وليقي في قاع جانب رمزي لا يزال محفوظا بالصو
 زانلى فمنها بجمع الذاكرين للحادي عشر في مجلداته مسنان
 بقرب عربون فذكر رغيف الريال لطنة العالية قسطنطية
 لمجستيتا حفظها الشعائر الدينية المشتملة على سير

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 9b] ve hamamlardan, dükkânlardan, değirmenlerden, meskenlerden, evlerden, menzillerden ve halkın kendisine itibar ettiği ve ödünç aldığı para ve bu türden değerli şeyler ve bunların dışında köleler, sığırlar, inekler, düveler ve sâir menkûl ve akar çeşitlerinden bir kısmı Rumeli; diğer bir kısmı da Anadolu tarafında yer alan bu vakıf gelirlerinden vakıfin (vakfedenen) hakkı, mülkü ve elinde, kabzasında ve tasarrufu ve kontrolü altında olup bu vakfin başlangıçta belirtilen ve hakkında tafsilâtlı olarak bahsedilen şekliyle ve açıklandığı beyan ile tam tekmil olmak üzere sahipliği ve mülkiyeti dâhilindedir. Ancak Rumeли tarafında yer alan (vakıfl)ara gelince; onlar daimî olarak korunma ve muhâfaza altında tutulmaya devam edileceklerdir ki, bunlardan şeâir-i dîniyye ile kuşatılmış olan Dâr-ı Saltanat-ı Âliyye Kostantiniyye-i Mahmiyye'de Kadırga Limanı yakınındaki Emir Sinân Mahallesi'nde yer alan büyük konak ile bütün müteaddit evlerin müştemilâtı .../

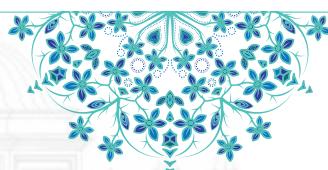
يَسْعَدُهُ الْخِلَةُ وَالْخَرْجَةُ • وَعَيْنُهُ أَمْرُ الْقُصُوزِ وَالْأَيْوَنِ وَالْعِنْفَةِ
 وَالْكَاهِيفُ الْأَرْفُ • وَالْجُحُوكُ وَالْمَخَازِنُ الْمُخْبَرُ الْمَجَاهُ وَالْبَطْرُخُ فِي
 وَالْمَهْبُطُ فِي الْأَرْتَاضِ وَالْسُّولِقِ وَالْأَصَاطِيفُ الْمَحَايِطُو الْمُجَوِّبُ
 لِلْجُدُودَةِ بِالظَّرِيقِ الْعَامِرِ لِلْأَطْرَافِ الْكَلَّةِ • وَبِالْأَرْضِ الْجَاهِيَّةِ
 مَرْقُوفٌ عَنْ جَامِرِ الْمَرْجَعِيَّةِ شَا • وَبِالْمَرْزِلِ الْمُوْلَفِ
 لِلَّذِي وَقَفَهُ قَبْكُويْ مِنْهَا إِلَيْجَامِرِ لِمَنْ يُورِ • بِكَافَةِ
 مَا يَتَعَلَّقُ بِهِ أَمْرُ الْجُدُودِ وَالْبَحْرُوقِ • وَعَامَةُ مَا يَنْبِيْبُ لِهَا بِالْأَحَادِيَّةِ
 وَالْلَّهُوْقِ • بِعِجْوِ الْشَّرِبِ غَلَّادِ الْمَحَارِيِّ فِيهَا بِاَمْرِ فَرِيدِ الْأَمْرِمِنِ
 الْأَتِلَاطِيِّ الْعَظَامِرِ • عَلَى مَا يَنْطِقُ بِهِ الْأَحْكَامُ • وَهُوَ بِنُوبَتِ كَاملَةِ
 مَرْغَا، قَرْقَچِيَّمِهِ الْأَسْوَبَةِ لِلْمَيْعَارِ فَنِيزِ الْأَنَامِرِ • وَسِعْيَ عَابِنَاهُ الْأَوْ
 لِنَوْمِي لِلَّهِ مُضَانِّاً إِلَيْهَا فِي الْبُؤْوتِ وَالْمَخَازِنِ وَالْمَجَاهِاتِ • وَخَعْثَقَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 10a] dâhilî ve hâricî olanlardan, bunların dışındaki köşkler (kasrlar), eyvânlar, ‘dam’lar, kemerler, köprüler, odalar, hücreler, mahzenler, ekmek fırını, barınak, mutfak, ambarlar, odunluk, bahçeler, avlular, su çarkları, sulama kanalları, ahırlar, duvarlar, çitler, çevrili alanlardan üç taraftan tarîk-i câmm ile sınırlanmış olanlar ve hâlihazırda yerde merhûm Yahya Paşa Hamamı civârındaki vakîf [...]; ve vâkıfin (vakfedenen) vakf ettiği konak ve adı geçen hamamın akarsuyu ile [...] bunlara ta‘alluk eden hudûdun ve hukûkun kâffesi ve bunlara tâbi olan her ne var ise tamamı ile akar-sudan içme hakkı, emir verme yetkisi olan yüce sultanların emriyle ve ahkâmın mantuku üzere halk arasında bilinen Kırkçeşme sarnıcı suyundan ibarettir. Ve ayrıca, adı geçen vâkıfin yaptırdığı bunlara ilâve evlerden, mahzenlerden, hücrelerden ve onbeş.../

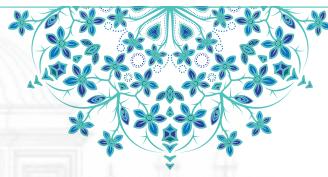
بَايَافِلْحُو لِيَنْتَ لِمَنْلَا حِنْقَاتٍ لِمَتْصِلَاتٍ بَظَاهِرِنِكَ الْدَّارِ
بَعْدَ لِسْلَاتٍ بِهَا بَلْشَرَةٌ لِلشَّرِحِ فَرْقَدَ قَدْ قَدْ لِلأَمْرِ لَوْ وَلِسْوَةِ الْكَبَرِ
بَانِيَكَ بَزْلَمْ حُورِجَيِي يَا شَا • بَيْلَغْ نَايِي لِفَرْهَرْ هَرِي مِقْنُو
وَمِنْهَا جِيْجُ الْحِدْيَةِ لِلْكَيْزِرَةِ • (الثَّهِيرَةِ بِجَنِينِيَّهِ يُونْزِي يَا شَا)
لِلْوَقْعَةِ فِي الْمَوْضِعِ الْمَعْرُوفِ بِدِي وَجَنِيرَكَلْ بِمَقْابِلَكَ مِشَهَدِ حَضْنٍ
لِيَنِي يَوْبِ الْأَطْهَارِ • نَوْزِرْ قَدْ لِلْمَلَكِ لِلْبَانِيَّهِ • خَجَابِ
حَضْنِ غَلَطَهِ الْمَخْرُوْسَةِ • لِلْخَاوِيَّهِ عَلَى يُونِيَّهِ وَقَصَرِ وَمِطْلَعِ وَصِيقَهِ وَ
وَفِيقَهِ وَعِينِلِيَّهِ وَلِبَشَارِ الْمَهَارَ • لِيَسْتِغْنِيَّهِ غَلَطِ الْجَدِيدِ
وَالْعِرْفِ • وَالْتَّفَيِيدِ وَالْوَقْصِيفِ • لِلذَّاخِلَهِ بَعْتَ مَلَكَهِ
بِالْأَهْتَابِ • خَوْهَبَهَا ظَلَلَ لَهَهُ لِلْمَلَكِ الْوَهَابِ • عَلَيْهِ يَنْطَلِعُ
لِلْجَمَدِ لِمِطْلَعِهِ • لِلْأَرْلَهِ طَيَاعًا فِي الْأَفْطَارِ وَالْأَصْفَلِهِ •

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 10b] kapı degirmenlerden bu evin dışında yer alan ona bitişik olanlara ki, bu yerlere emîrlerin önderi âlicenap merhûm Yahya Paşa'nın oğlu Bâli Beg, 200 bin dirhem karşılığında şer'e muvâfik bir şekilde satın almak sûretille mâlik olduktan sonra, bunlardan Ebu Eyyüp el-Ensârî Hazretlerinin – Yüce Bârî Allah ıstırâhâtgâhını nurlu kılsın!- şehidliği karşısında Deyüce Bikar/Beykar ? دیویجه بیکار] diye bilinen mevzide yer alan Yunus Paşa Bahçesi diye şöhret bulan büyük bahçenin tamamı; Galata-i Mahruse tarafındaki evler, bir köşk, mutfak, suffa, havuz, fiskiye, çeşme, sayısı ve sınırı belirlenemeyecek kadar tarif-siz meyve ağaçları dahi onun mülkiyeti altındadır ki, -onu hibe edeni Meliku'l-Vehhâb olan Allah gölgesiyle şerefyâb eylesin!- hibede kendisine uyulması gerekli hüküm uyarınca ki, bu hükm'e bölgeler, mıntıkkalar itâatle uymaya devam edeceklerdir.../

وَمَنْهَا جَمِيعُ الْبَسِنَاتِ الْخَارِجِ فِي مَحَلَّهُ رَوَاهِيَتٌ مِنْ قَرْبِ هَرَكَسِيَةٍ
 صُولُومُ نَاسِشُ • فِي مَدِينَةِ قَسْطَنْطُوْپُلِ الْجَمِيَّةِ • جَانِبُهُ لِقَبْلِهِ
 بِكَدْرُوكَلِكَمَالِ وَبِهِكَمَالِ مُحَمَّدِ وَبِهِكَمَالِ فِيَا • مَقْدَرُهُ بَهَائِهِ
 ذَرَالْعَوْنَى خَسْكَتَهُ ذَرَالْعَوْنَى تَخْيَيْنَا • وَجَانِبُهُ لِشَرْقِهِ بِكَدْرُوكَلِكَمَالِ
 دَيْمَزِي يُورَغَاكِي وَيُورَئِي وَأَفَوْكِ لَذَمِينِي • مَقْدَرُهُ بَاهِيَّهُ ذَهَبَهُ
 وَخَسْرَعْشَرَهُ لَعَانِفَرِيَا • وَجَانِبُهُ لِشَمَالِهِ بِكَدْرُوكَلِكَمَالِ بِالطَّرِيقِ
 لِيَغَافِرِ • مَقْدَرُهُ بَهَائِهِ ذَرَالْعَوْنَى خَسْكَتَهُ سَبْعَيْنَهُ ذَهَبَهُ لَعَالِمَيْزِيرِ
 وَجَانِبُهُ لِغَرْبِهِ بِكَدْرُوكَلِكَمَالِ السُّلْطَانِيِّ وَبِسَجَارِ الْجَصَّهِ
 مَقْدَرُهُ بَهَائِهِ وَسَبْعَيْنَهُ ذَهَبَهُ لَعَالِمَيْزِيرِ • لَشَنَلَهُ لَلْوَلْفَهُ
 هَرَكَسِيَهُ بِلَيْتِ بَعْدَهُ لَهُ لَخَمِيرِ بَلْقَوْلُ، لَفَلُونِيهِ بِثَلَاثَيْرِ لَفَلَهُ
 سَقْبُوْضُ • وَمَنْهَا جَمِيعُ الْمَنْزَلِ الْخَارِجِ دَخْلُهُ لَبَلْتَمَكِ هَرَقَقِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 11a] Ayrıca yine güney tarafı Kemâl, Muhammed ve Kaya adlı şahısların mülkleriyle sınır olan takdirî olarak tahminen 205 zirâ^{c70}, doğu tarafı ise zimmî statüsünde olan Dimitri, Yorgaki, Yorgi ve Manuk adlı kişilerin mülkleriyle mahdûdtur ki, takdîren ve takrîben 215 zirâ^c; kuzey cephesi tarîk-i câmm'a sınır olup yaklaşık olarak tâhmînen 275 zirâ^c ve batı tarafı ise kale duvarı ve Sultan Bahçesi'ne sınır olup takriben 70-80 zirâ^c uzunluğunda, Konstantiniyye-i Mahmiyye şehrinde Sulu Manastır Kilisesi⁷¹ yakınında Etyemez Zâviyesi mahallinde bulunan bütün bahçeleri vâkîf (vakîf sahibi), Avlonya sancağı⁷² emîri Abdullah oğlu Mustafa Beg'den 30 bin dirhem karşılığında satın almıştır. Bunlar: Bâbu's-Semek içinde yer alan konağın tamamı ki, bu kapılar.../

70 Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan ve uzunluğu 75-90 cm arasında değişen bir uzunluk ölçüsü.

71 Geniş bilgi için bkz. Eva Şarlak, *İstanbul'un 100 Kilisesi*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş Yayınları, İstanbul 2010, s. 54-55.

72 Vlore diye bilinir ve Rumeli eyâletine bağlıdır. Bkz. Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları*, Ankara 2006, s. 48.

جَسْرِ مَدِينَةِ قَسْطَنْطُوْنِيَّةِ الْجَمِيَّةِ • الْخَاوِي عَلَى بُؤُوشِ مَتَعَدِّدِهِ
 عَلَوْ وَسْفَلَهُ • وَعَلَى سَرَعَةِ جَوَانِيْتِ جَنْبِ الْأَطْرَافِ • نَصْفِ
 شَائِعِ مَنْجَوْنَوْتِ الْعَصْبَانِيِّ وَعَلَى بَرِّيَّةِ مُشْتَكَّةِ وَغَزِيرِ وَكَنْفِيْنِ
 لِلْمَحْدُودِ وَبَهْلَكِ الْيَاهُودِيِّ وَبِالطَّرِيقِ الْعَامِمِ لِلْأَطْرَافِ وَعَلَكِ
 لِسْتَرِ الْيَهُودِيِّ وَبَهْلَكِ مُوسَى حَرَارِ صَافِرِ لِلْمَشْتَرِيِّ فَرِحْمَدِ بَكِ زَنِ
 عَبَدِ الْيَهُودِيِّ الْأَمْيَرِيِّ، لِفَاسِيَّتِهِ بَنْخَسَتِهِ وَسَبِيلِ الْفَدَرِ مَقْبِضِ
 وَمَنْهَا جَمِيعُ سَبِيلِ عَشَرِ لِلْمَحْجُولِ بَعْدِ بَرِّيَّةِ وَمَحْجُولِهِ فِي
 نُوْتَخَانَهِ فَرِحْمَلَاتِ قَسْطَنْطُوْنِيَّةِ الْجَمِيَّةِ كُلُّهَا مَحْدُودِ بَهْلَكِ الْخَاوِي
 لِسْكَنْدَرِ وَبَهْلَكِ لَوْرَاهَامِ وَبَهْلَكِ يُوسِفِ الْيَهُودِيِّ وَبَهْلَكِ مُوسَى
 وَبَهْلَكِ مُحَمَّدِ كَانِ لِلْمَشْتَرِيِّ الْوَاقِفِ صَلَافِرِ اَجْدِيدِكِ الْأَمْيَرِيِّ
 لِلَّهِ يَنْصَبُ بَنْخَسَهُ وَسَبِيلِ الْفَدَرِ مَقْبِضِهِ • وَمَنْهَا

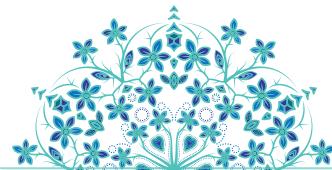
[vr. 11b] ki ulvî (büyük) ve süflî (küçük) olmak üzere müte^caddit evleri⁷³ hâvî Medîne-i Kostantiniyye-i Mahmiyye surlarını; yol kenarında yer alan dört değirmeni; bu değirmenlerden bilinen yarısı yel değirmenidir. Yahudî İliya'nın mülkü ile; iki taraftan tarîk-i câmm ile; Yahudiyye Ester'in mülkü ile ve Musa bin Arslan'ın mülkü ile mahdûd bol suyu olan korunaklı müşterek bir su kuyusunu ihtiva eder. Amasya sancağı emîri Abdulhayy oğlu Ahmed Beg'den 75 bin dirhem karşılığında satın alınanlar şöyledir: Kostantiniyye-i Mahmiyye mahallerinden Nothâne mahallesinde tamamı Hacı İskender'in mülkü ile; Avra Hâmir'in mülkü ile; Yahudî Yusuf'un mülkü ile; Musa'nın mülkü ile ve Mahmûd'un mülkü ile mahdûd etrafı çevrili korunaklı iki su kuyusu ile birlikte 17 kapıdan müteşekkil hücreler. Vâkîf (vakıf sahibi) bunların aslını adı geçen emîr Ahmed Beg'den aynı zamanda 75 bin dirhem karşılığında satın almış idi. Ve bunlardan.../

73 Genelde vesikalarda evler, *beyt-i ulvî* ve *beyt-i süflî* şeklinde tanımlanır. Bununla evlerin büyülüğu ve küçüklüğü kastedilmekle birlikte konumları itibarıyle yukarıda veyahut aşağıda olmaları da sözkonusu edilebilir.

جمِع المُرْزَل الْكَائِن فِي مُحَلَّهُ خُوَيْيَا فِي مُحَلَّهُ قِيَطْنَاطِنِيَّةِ الْمُجْمَعِيَّةِ
 بِقِرْبِ مَرْخَانَةِ قَوْلَانَا كُورَانِيَّةِ • لِمَحَاوِي عَلَى بَيْتِ سَفْلَيْ فُوقَدِغْرَفَةِ
 وَبَيْنَكَمَّهَا ثَلَاثَةِ عَامِيَّهُ بَعْلَغَامَرِ • وَعَلَى عَرْفَيْهِ مُسْمَاهُ بَخْتَنَافِشِ
 وَعَلَى بَيْرَقَاءِ وَكَيْنِيفِ وَبَيْخَوْجَطَنِ • لِمَجَنْ دُودُوبَقْلَبِرِ هَبَّهَرِ
 وَبَمَلَكِ شَبَّنَيِّ إِلَيْهِمُودَنِيِّ • وَبِالظَّرِيفِ الْعَامِرِ الْخَاصِ لِبَنَانِيِّ
 مُزَرِّلْ حِيلِيَّتِ عَذَرَلِيَّ إِلَيْهِمُودَنِيِّ • بِأَكْرَعَةِ وَعَيْنَيِّرِ لِفَدَهَمِ
 مَقْبُوْضِ • وَمِنْهَا يَجْمُعُ المُرْزَلُ الْأَخْرَى • الْوَاقِعُ بِقِرْبِ مَرْخَانَةِ
 مُولَانَا كُورَانِيَّ لِمَنْبُورِ • لِمَشْتَكَلِ عَلَى بَيْتِ سَفْلَيْ فُوقَدِغْرَفَةِ
 فَفَحَا عَرْفَةِ الْأَخْرِيِّ وَعَلَى سِرْدَبِ بَيْرَقَاءِ وَكَيْنِيفِ مَجَوْطَهُ لِمَهَدِ
 بِالظَّرِيفِ لِلْعَامِرِ الْخَاصِ وَبَمَلَكِ شَبَّنَيِّ إِلَيْهِمُودَنِيِّ وَمَلَكِ
 شَعْبَانَ وَبَابَا نَاصِي إِلَيْهِمُودَنِيِّ لِلَّذِي خَلَّتْ بِلَكَدِ بِالْأَشْتَلِيِّ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 12a] Kostantiniyye-i Mahmiyye mahallerinden Hobyâr mahallesinde yer alan Mevlana Gûrânî hanı yakınındaki menzilin tamamı ki; (bu menzil) üstünde bir oda ve altında mermerden üç sütun bulunan bir beyt-i süflî (küçük bir ev)den oluşuyordu. Ve tahtapoş denilen bir balkon, bir su kuyusu, bir sundurma ve İbrahim Paşa Vakfına ve Yahudî Şabatay mülküne mahdûd bir duvar; Yahudiyye Azra kızı Rahel'den 14 bin dirhem karşılığında satın alınmış tarîk-i camm ve hâss ile mahdud idi. Ve yine bunlardan adı geçen Molla Gûrânî hanı yakınında bulunan ve Yahudî Metatya, Yahudî Şa^cbân ve Yahudî Baba mülkleriyle mahdud evin üstünde bir oda ve odanın üstünde de bir odası, bir serdap⁷⁴, bir sundürme ve bir muhavvatayı (avluyu) müştemil olan bir beyt-i süflîden oluşan diğer menzilin tamamı. Öyle ki, bu mal satın alınmak sûretiyle onun mülküne dâhil olmuştur.../

74 Eski evlerde, çok sıcak günlerde sığınılan yeraltı odası.

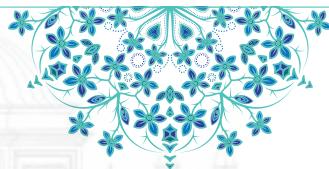
مِنْ أَنْجُونَهُ بَارِزٌ يَهُودِيٌّ • بِثَانِيَتِ وَعِشْرِينَ لَفْدَهْرِ مَقْبُوضٍ
 وَمِنْهَا جَمِيعُ الْمُنْزَلِ الْأَعْزَلِ فِي مَحَلَّهُ خُوبِيَّاً لِلْمُنْزَلُونَ
 الْجَاهِيَّى عَلَى شَلَّشَبِيُّوتِ سِفْلِيَّةٍ فِي قَهَائِلَتِ غَرْفٍ وَعَلَى شَرِّيَّةٍ
 وَفِي زَرْفِ كَسْفٍ وَمَجْوَطِيَّةٍ • لِيَحْدُودَ دِرْبِ الْوَاقِفِ لِمُوْحَدِيَّةٍ
 مِنَ الظَّرْفِ وَالظَّرْفِ الْعَامِرِ وَالْخَاصِ • الْمُخْرَطِ فِي سِنَالِتِ مَكَدَّا لِلْكَنَا
 مِنْ لَمَدِ عَنْيِشِيَّاتِ بَرِّهِيَّا وَسِكَلْمُونِ نَاصِيِّ الْيَهُودِيَّيِّ • بِثَانِيَةٍ
 وَعِشْرِينَ لَفْدَهْرِ مَقْبُوضٍ • وَمِنْهَا جَمِيعُ الْمُنْزَلِ الْوَاقِعِ فِي مَحَلَّهُ
 قَوْرِيِّيَّةٍ مَحَلَّاتِ قَنْطَنْطِيَّةِ الْجَهِيَّةِ • لِيَشْتَهِدَ عَلَى بَشِيرِ
 سِفْلِيَّيِّ وَبِرِّيَّةٍ وَكَنْيِيَّةٍ • لِيَحْدُودَ بَحْرَتِ الْخُوجَيَّاتِ
 وَبَكَلَكِ يَهُودِيَّيِّيَّى • وَبَكَلَكِ رَفِيْرِ الْيَهُودِيَّيِّ وَبِالظَّرْفِ
 الْخَاصِ • الْمُشْرِكِيِّ مَزْرَقَهُ هَامِنِ صَالِنِ الْيَهُودِيَّى • بِكَعْدَةٍ

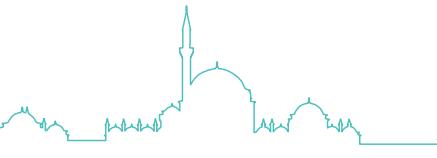
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 12b] ki (burası) Renan oğlu Yahudî Bâlî'den 28 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve bunlardan adı geçen Hobyâr Mahallesinde yer alan üst katında üç odası olan üç beyt-i süflîyi (küçük evi), bir su kuyusunu, bir fırını, bir sundurma ve bir muhavvatayı (avluyu) içine alan ve iki taraftan tarîk-i ^camm ve hâss ile adı geçen vâkîfın (vakîf sahibinin) vakfına sınır olup, adı geçen Yahudî Zeharya oğlu Şabatay ve Yahudî Salmon (Şleymon) Nâsi'den 28 bin dirhem karşılığında satın alınmak sûre-tiyle diğer menzilin tamamı mülkiyetine geçmiştir. Ve onlardan Kostantiniyye-i Mahmiyye mahallerinden Kuruçeşme mahallesinde yer alan iki beyt-i süflî, bir kuyu ve bir sundurmadan oluşan Hoca Sinan mülkü; Yahudî Yahuda mülkü; Yahudi Roz mülkü ve tarîk-i hâss ile mahdud olup Sâlik (Saltık ?) oğlu Yahudî Avraham'dan 7 (yedi).../

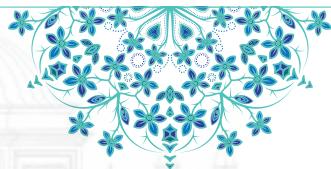
لا يدْرِي مَنْ يُقْبَلُ إِلَيْهِ • وَمِنْهَا جَمِيعُ الْأَشْاهِ لِلْوَافِلِ إِلَيْهِ
 فَوَلَيْرُ وَزَلَرَةُ الْبَذِيرَةِ • وَدِعَائِمُ لِفَارِسَةِ سِرِيدِيرَةِ • مِنْ الْحُدُقِيَّةِ
 بِالْحُقْيَقَةِ بِالْوَقْتِيَّقِ • وَالْجَنْدِيَّةُ الْأَنْيَقِيَّةُ بِالْتِعْرِيفِ • لِلْوَاعِظِ
 فِي الْفَرِيَّةِ الْمُسْمَاءُ بِاَفَلُورِي مِنْ قَبْنَاءٍ تَحْلِصُ قُطْنَطِيَّةُ الْمُجْمِيَّةِ
 لِلْمُخْتَوَيَّةِ عَلَى اَبِيِّوْنَتْ بِسِتَّعَدَّةِ هِرَالْصَّيْفِيَّةِ وَالشَّوَّهَيَّةِ وَهَجَّ
 وَالْمُخْبَرُ وَالْغَرْفُ وَالْكَائِفُ • وَالْمَجَامِعُ وَالشَّادُرُ وَلِزَوْلِجَاجَارُ
 وَالْكَرَاضُ وَالْفَسَابِيُّ وَالسَّوْلَقِيُّ • وَالْأَضْطَبَكُ وَالْكَرَوْمُ
 وَالْبَسَانِيَّ وَالْبَخَارُ لِلثَّمَارِ وَعِيزِ الْمَيَادِ وَلِبَرَاقُ وَالْمَرْلَقُ وَالْمَعَافِ
 وَغَيْرُهَا الْمُسْتَعِيَّةِ عَلَى التَّجَدِيدِ لِشَهْرِ نَهَا فِي مَكَانِهَا • عَنْ
 اَهْلِي ثَلَاثِ الْفَرِيَّةِ وَجَيْرَهَا • بَعْدِ دُخُولِ الْعَبِرِ مِنْ الرَّضِيَّةِ
 فِي جَوَةِ حَقْيَقَتِهِ لِلْوَافِلِ لِمَوْجِ الْيَةِ • بِالْأَبْتِيلِيَّةِ الشَّرْعِيَّةِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 13a] bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve onlardan vâkîfin inşâ ettilerinin tamamı, onun ebedî vezâretinin payandaları ve onun sermedî emirliğinin dayanakları olmaya devam eden bu vakıf, Kostantiniyye-i Mahmiyye'nin seçkin kazası Af-loroy diye bilinen karyede bulunan ve tavsîfiyle tam bir hadîka-i hakîka (gerçek bir bahçe) ve ta^crifiyle nefis bir bahçedir ki; yazlık ve kışlık müte^caddit evler, bir mutfak, bir fırın, oda-
lar, sundurmalar, cumbalar, hamam, şadırvan, havuzlar, bahçe-
ler, fiskiyeler, sulama kanalları, bir ahır, bağlar, bostanlar, mevye
ağaçları, bir su kaynağı, çayırlar, otlaklar, yemlikler ve bunların
dışında köy âhâlisi ve komşularınca mekânın bilindik ve şöhret-
li olmasından ötürü sayılmayan pek çok unsuru ihtiva etmektedir.
Sözkonusu yerlerin bir kısmı adı geçen vâkîfin tasarrufu ve
hakk sahipliği ile şer^ce göre satın alınmak sûretiyle yetkisi altına
girdikten sonra.../

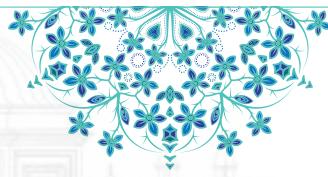
ملِسْكَنْدَرْ بْرْ عَبْدَ اللهِ الثَّابُتُ وَكَالَّهُ شَرِيعًا عَفْلَانِي لِمَرْبَاب
 الْأَلْوَانِيَةِ • عُدْقَ لِصَاحَبِ الْتَّعْلِيَةِ • عَسِيْبَتْ بْرِيْنِي حُورْ لِهَفِير
 دَامِ عَزَفَهُ • وَعَنْ خَانِي بْرِيْخَنِي الْبَالِمِيَّ • مُصْطِفَى حَلَقَيْنِي لِمَحْجَنِي
 سِلْكَمَانِيَّيْنِي بْرِيْنِي الْهِيمَانِيَا شِا الْمَذْكُورِ حَدَّهُ • وَعَفْلَانِي مُحَمَّدُ
 خَانُوْزِنِيَّيْنِي بَايِي بَكْتَرِي وَجَنْتِلْكَمَانِي الْمَذْكُورِ • وَعَنْ خَانِي مُولَادِيَا
 رُوفُوْمَحْبُرِي عَلِيِّي الْمَضْوِيَّ بِصَيَافِقِي الْأَشْرَقِ لِضَيْطَاعِ الْمُخْلَفَاتِ لِمَرْجَنِي
 سِلْكَمَانِيَّيْنِي الْمَسْفُورِ • لِمَتْوِجَدِي الْأَلَادَهِ لِالصَّعَارِ الْمَدَعَوِيِّ
 خَنْدَرِي عَيْنِي وَخَانِي • بَشِيرَتْ لِكَفِيْرِي هَمِّي مِقْبُوضِي • عَلِيِّي مَا يَخْتَنِي
 صَكَّهِ الْأَصْبَحُونِي الْشَّرْعِيِّ • وَغَبَتْ الْخَلْطُ عَمَانَةِ بُولِقِ الْأَشْفَانِ
 فِي سَلَكِ الْمَلَكَهِ الْأَشْشَلِيِّ الْشَّرْعِيِّ فَرِيْدِي الْأَشْهَادِ • الَّذِي يَعْدِي
 بَايِيْمَهِمَوْ فَقِيهِي لِنَكِيرِي عَلِيِّي الْتَّقْصِيَّيِّ • بَايِيْمَانِي مُخْلَفَهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 13b] ki (burası) Abdullah oğlu İskender'den, erbâbin önde gelenlerinin zübdesi, yükselik ve âlicenaplık payandası olan merhum İbrahim Paşa'nın (-izzeti dâim ola!-) oğlu İsa Beg tarafından ve kardeşinin yetişkin oğlu adı geçen dedesi İbrahim Paşa'nın oğlu merhum Süleyman Beg'in oğlu Mustafa Çelebi cânibince ve mezkur Süleyman'ın zevcesi Bâlî Beg'in kızı Mahmûde Hâtun eliyle vekâleti şerân (hukukî olarak) sâbit olmuştur. Ve yine merhum Süleyman Beg'in muhallefâtını (geride bıraktıklarını) zapt (korumak) için Ali oğlu Mevlâna Rumî, 60 bin dirhemle şerân sahîh resmî vesikada anlatıldığı üzere adı geçen küçük çocukları Hızır, Aynî ve Hânî'ye bakması için hukuk tarafından vâsî olarak atanmıştır. Ve bu geriye kalan hisseler, isimleri tafsîlatlı bir şekilde vakfiyye-i kebîrede sayılan şahısların ellerinden hukuka uygun olarak muhtelif fiyatlar karşılığında satın alınmıştır.../

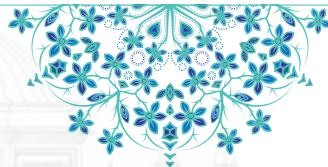

كِتَابٌ
مِيَّانَةٍ فِي مَارِثَةِ الْعَيْشِ وَالْفَلَيْكِ وَمِنْهَا جُمُعٌ لِرَفِيقِ الْبَحْدِيْلِ الْأَذْدِيْلِ
بِنَادِلِ الْوَافِقِ الْأَيْلَانِ • فِي مَجَلَّةِ قَرْبَةِ بَاشْلُوْمِ مَحَلَّاتِ قَطْطَنْيَيْنِيَّةِ
الْمُجَيْدِيَّةِ • مَحَلَّاتِهَا الْبَحْدِيَّةِ لِبَخَادِ شَاهِ عِنْدِ الْجَنِيْنِيَّةِ الْكَبِيرَةِ
لِلْعِرْوَفِ زَيْلِيَّيِّيَّةِ بَاعْجَمِيَّةِ عِشْرَيْنِيَّةِ الْجَوَّالِيَّةِ الْبَيْنِيَّةِ لِلْقَعْدَةِ عِنْدِ
الْبَخَامِرِ الْمَنْوَرِ • وَمَعْ تَلْثِنَجَوْلِيَّةِ الْبَيْنِيَّةِ عَلَيْهَا فَاجْدَنْهَا شَيْخِ
وَثَانِيَهَا بَاعْجَمِيَّةِ • وَثَالِثَهَا قَرْبَانِيَّةِ • كَلَّا مُسْتَعِزِّزِ الْتَّبَيِّنِيَّةِ الْبَحْدِيَّةِ
وَمِنْهَا جُمُعٌ لِلَّدَانِزِ الْوَاقِعِيَّةِ فِي دَرَنِ الْبَخْرُوْسِيَّةِ بَهْلَنِ حَمْدَلِ غَامِشِهِ
لِلْمُخْنُوْيَّةِ عَلَيْهِ يُوتِيْتِ مُتَعَدِّدَةِ عَلَوِيَّةِ سَيْفَلَوِيَّةِ صَغِيرِ كَبِيرِ لِلْخَدَّةِ
بَلَكِ مَصْبِيَّ لَلَّدَيْزِيِّ وَالْبَنَازِلِ الْمَوْقِفَتِيِّ وَبَلَكِ قَرَشِيِّ وَنَزْلِ غَايَكَلِ
جَاجِيِّ دَرَنِزِ وَبَلَكِ سَمْرُقِيِّ بَاقِ خَاقَنِزِ وَبَدا مَسْبِيَّجِيِّ بَاشَا • لِلْبَنَاغَةِ
بِالْأَبِيَّنِيِّيِّ الْشَّرْعِيِّ • مَرْجَدَهُ عِنْدِ لَلَّهِ الْوَصَّيِّ • مَرْقَدِ الْشَّرْعِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 14a] kimi çok, kimi de az bir bedelle alınmış olup bunlar tafsiliatıyla vakfiyede beyân edilmiştir. Hâlihazırda yine Kostantiniyye-i Mahmiyye mahallelerinden adı geçen hamamın yanında yer alan 20 bâb dükkanla beraber Yeni Bahçe olarak bilinen büyük bahçedeki yeni yapılan mahallelerden olan Karabaşlu mahallesinde vâkîfin inşâ ettirdiği benzeri mekânların tamamı; ve bunlara ilâve olarak diğer üç dükkan daha vardır ki; biri içecek, ikincisi pastahane ve üçüncüsü ravvâsî denilen dükkanların sınırlarını tavsif etmek oldukça güçtür. Ve yine bunlardan Edirne-i mahrûsanın Muhammed Ağa mahallesinde bulunan Muslihuddin'in mülkü ile; vakfedilmiş menzillerle (konaklarla); Yunus Ağa'nın vârislerinin mülkü ile; Hacı Dırâz'ın mülkü ile; Sehru Banu Hatun mülkü ile; ve Mesih Paşa Köşkü ile sınırı olan ulvî ve süflî, küçük ve büyük müteaddid evleri ve odaları içeren köşkün (dâr) hepsi, şerî'î usûle uygun olarak şerî'at tarafindan.../

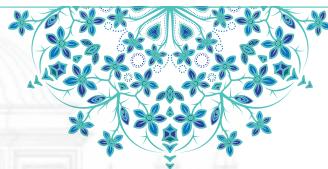
لضيَّقَتْ رُكْنَهُ الْمَرْكُوْرِ شَيْئاً إِذَا بَرَعَ عَنِ الْجَحْيِ الْمُتَوْفِي فِي الْمَدِينَةِ الْمُكَبَّلَةِ
 بِخَيْرٍ وَأَبْغَى الرِّفَادَهُ مَقْبُوضٌ • عَلَى مَا يَجْكَى بِهِ صَكَّهُ الْكَسْرَهُ
 وَمِنْهَا جَمِيعُ الْخَانَاتِ الْكَبِيرَاتِ الْجَدِيدَاتِ الَّذِي بَنَاهُ الْوَزْفَهُ الْحَالِيَّاً فِي الْمَدِينَهُ
 الْمَذْكُورَهُ اَنَّهَا • بِمَقْابِلَهِ بَابُ الْبَرْزَانِيَّهُ ثَمَنَهُ • بَعْدَهُ نَدَرَهُ مَكَانَهُ
 فِي مَنَاطِقِ الْجُحُودِ فِي بَطْرِيْغِ شَرُوعِ كَمْبُونِيْجُ • شَتَّلَهُ عَلَى الْجَحْرَانِ
 الْفَوَافِيَّهُ وَالْخَالِيَّهُ وَالْمَخَانِرُ وَالْقَنَفُ وَالْأَصَاطِيفُ الْكَافِيَّهُ
 وَغَيْرُهَا • بِعِنْدِ الْمَوَالِيَّهِ الْمَبِينَهُ فِي جَوَالِيَّهُ • وَالْكَلَيْنَهُ الَّتِي بَنَاهَا
 فِي جَوَالِيَّهُ وَجَوَالِيَّهُ • وَمِنْهَا جَمِيعُ الْجَمَامِرُ الْمُنْفَرِدُ الْذِي بَنَاهُ
 فِي الْمَدِينَهُ الْمَنْوَرَهُ لِيَضَانُهُ بِوَضِعِ قَرِيبِ غَرَلَاجِ خَانَهُ ثَمَنَهُ • بَعْدَهُ
 مَسْتَدَلَهُ بَلْهُ الْمَوَالِيَّهُ الْمَتَعَدِّدَهُ • وَمِنْهَا جَمِيعُ الْمُنْزَلِ الْوَاسِعِ
 الْوَاسِعِ فِي بَلْهُ صَارُوجِيَّهُ اَسْتَشَارَهُ • مَرْجَلَهُ الْمَدِينَهُ الْمَرْجَلَهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 14b] adı geçen şehirde vefât eden Abdülhayy oğlu merhum Sinan Paşa'nın terekelerini zabit ve korumak için vâsî tayin edilen Abdullah oğlu Ahmed'den hukûken geçerli vesikanın belirttiği üzere 45 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve bunlardan hâlihazırda vâkîfin az önce adı geçen şehirde yaptırdığı Bezzâriye Kapısı (Bâb-ı Bezzâriye) karşısında yer alan ve ardından meşrû yoldan hukuka riâyetle vakîf kapsamına alınmış; fevkânî ve tahtânî hücreler, mahzenler, sofalar, ahırlar, sundurmalar ve diğer unsurları müştemil olan yeni büyük hân'ın tamamı ve hânın civârında inşâ edilen meyhaneler ve kenar köşesine inşâ edilen dükkanlar buna dâhildir. Ve aynı şekilde, adı geçen şehirde Sallâhhâne yakınındaki yere binâ edilen münferid hamamın tamamı ile ona bitişik olan yapılan müte^caddit dükkanlar; ve az önce adı geçen şehrîn mahallelerinden Saruca Paşa mahallesinde bulunan geniş büyük konağın tamamı.../

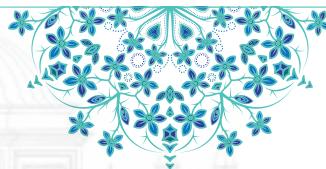
لِفَنَّا • الَّذِي كَانَ لِرَقَافِ الْمَحْمُودِ بَاشَا سَابِقًا • لِتُسْتَغْنِي
 عَنِ الْأَسْتِئْنَاءِ وَالْبَخْرُودِ • لِشَهْرِ الْأَكْتَمَاءِ، الَّتِي وَلَغَفَدَ لِتَابِقِ
 مَحْمُودٍ • لِلَّذِي دَخَلَ تَحْتَ مُلْكِ هَذَا الْوَاقِفِ بِالْأَشْرَارِ • عَلَى طَرِيقِ
 يُصْرِحُ لِلشَّرِعَةِ صِحَّهَا فِي مَوْلَيِّهِ مُصْطَفِيِّ بْنِ عَلَى • بِنْ كَلِيفِ
 دَرْهَمِ رِبْقَوْنِ بِيدِ هَذَا الْمَوْلَى • وَمِنْهَا يَجِدُ الْجَامِلَ الْمَعْرُوفَ بِجَامِلِ
 لِلْأَصْبَاغِ غَرْلَةَ الْخَانِيَّةِ فِي مَدِينَةِ الْأَرْدَنِ لِلْجَمِيعِ فَسَلَّمَ لِمَنْ نُورَةَ دَائِنَا
 بِقَرْبِ غَرْلَةِ الْزَّرِيْمَةِ • بِعِرْصَةِ الْمَخَازِنِ وَالْكَلْكَلِ الْخَانِيَّةِ عِنْدِ
 لِتُسْتَغْنِي حِسْبَهَا عَنِ التَّحْدِيدِ وَالْتَّيْرِيفِ • الَّذِي كَانَ شَرِيكَ الْعِرْصَةِ
 فِي الْأَصْدِرِ لِرَقَافِ عَمَارَةِ الْمَحْمُودِ الْخَوْلَجِيِّ فِرْوَزِ • أَوْ لِعَنْهُ فِي
 مِنْلَعِ الْجَمِيعِ سَلَّمَ كَانَ مَلِكًا لِلْوَاقِفِ بِهِ وَبِنَكِ العِرْصَةِ بِالْأَكْتَمَاءِ
 لِلشَّرِعِيِّ • عَلَى مَا يَجِدُهُ صَكَّةَ الَّذِي لَمْ يَجِدْ • وَمِنْهَا يَجِدُ الْجَامِلَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 15a] ki burasının daha önce adı geçen vâkîf Mahmud'un halk arasında tanınmışlığından ötürü kapsamını ve sınırlarını anlatmaya hâcet yoktur. Zira, evvelden adı geçen merhum Mahmud Paşa'nın evkâfi arasında idi. Bu yer, 50 bin dirhem karşılığında vakfin mütevellisinden Ali oğlu Mustafa'nın eliyle şerî'âtın tasrîh ettiği yol üzre satın alınmak sûretiyle vâkîfin ta-sarrufu altına geçmişti. Bunlar, aynı şekilde adı geçen Medîne-i Edirne-i Mahrusa'da bulunanların tamamı ta'rîf ve tahdîdden müstağnî olup, Bezzâziye yakınında Sabbâğîn hamamı olarak bilinen hamamın tamamı ile hanın arası ve yanında bulunan dükkânlarla birlikte bir mülkü oluşturuyordu. Öyle ki, aslında bu arsa Milas-ı mahrusanın içinde yer alan merhum Hoca Feyrûz'un imâret evkâfi ile birlikte iken, sonradan vâkîf bunu ve sözkonusu arsayı merâ'i (kendisine uyulan) dinin hükmü ve vesikanın belirttiği üzere hukukî istidlâl ile mülk edindi. Ve bunalardan Çermen kazası Hasbenlu/Hasbeglu köyünde biribirine bitişik olan konağın .../

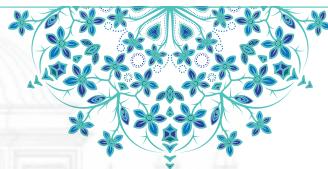
ولحدىقى المذاهقى لوى قيئير فى القرىت خاص بـ كلوفر قضاء
 چـ زـ منـ الشـ عـ علىـ بـ يـ بـ اـ الصـ يـ قـ يـ نـ لـ شـ قـ وـ لـ تـ خـ فـ حـ
 وـ لـ تـ خـ فـ لـ حـ طـ بـ الـ أـ يـ نـ فـ وـ الـ جـ اـ مـ لـ الـ دـ اـ خـ لـ وـ الـ خـ اـ جـ حـ وـ عـ يـ زـ مـ اـ وـ
 وـ الـ كـ رـ وـ غـ يـ هـ . لـ لـ سـ تـ عـ نـ يـ تـ يـ عـ لـ الـ تـ حـ دـ دـ لـ شـ هـ عـ هـ . بعض
 ماـ يـ هـ مـ اـ مـ شـ اـ تـ لـ وـ لـ فـ . وـ اـ بـ عـ ضـ مـ اـ لـ اـ نـ خـ طـ فـ سـ لـ اـ كـ هـ
 بـ بـ بـ مـ لـ اـ كـ صـ حـ شـ رـ عـ . وـ مـ نـ هـ اـ جـ مـ عـ لـ الـ قـ رـ يـ لـ مـ سـ مـ اـ هـ بـ قـ رـ عـ اـ
 بـ قـ رـ عـ قـ صـ بـ تـ چـ زـ لـ لـ زـ بـ وـ تـ . لـ تـ حـ كـ دـ وـ دـ بـ اـ تـ جـ دـ هـ اـ يـ بـ دـ
 چـ زـ کـ اـ فـ کـ وـ قـ دـ پـ چـ مـ اـ تـ گـ عـ فـ دـ لـ مـ لـ تـ شـ جـ لـ مـ عـ وـ فـ بـ سـ وـ رـ قـ وـ لـ فـ
 لـ لـ حـ ذـ دـ لـ لـ لـ مـ نـ تـ بـ يـ بـ عـ دـ زـ دـ کـ هـ . وـ مـ نـ هـ حـ صـ اـ عـ دـ اـ مـ حـ اـ نـ وـ يـ اـ لـ لـ هـ اـ لـ تـ
 لـ لـ بـ حـ اـ بـ جـ تـ بـ الـ هـ . وـ مـ نـ هـ لـ لـ لـ صـ عـ يـ بـ طـ فـ جـ بـ لـ فـ وـ فـ وـ مـ نـ هـ
 لـ لـ عـ مـ بـ كـ نـ عـ دـ هـ اـ بـ شـ حـ نـ اـ زـ . وـ مـ نـ هـ اـ لـ بـ يـ بـ كـ بـ حـ اـ زـ وـ مـ نـ هـ اـ لـ جـ حـ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 15b] ve bahçenin tamamı ki, bu iki yer (konak ve bahçe); yazlık ve kışlık evler (odalar), bir mahzen, bir mutfak, bir ekmek fırını, bir odunluk, sundurma, tuvalet, içerisinde ve dışında olmak üzere hamam, su pınarı, havuz, bağ ve bunların dışındaki şeyleri içeriyyordu. Yine bu iki yerin de sınırlarını bilindik olduklarından ötürü anlatmaya hâcet yoktur. Bu iki yerde bulunan vâkıfa ait bazı yapılar ve hukukî gerçek temellükle mülkü altına giren diğer bazıları da var idi. Bunlardan; sınırı Kâfir Köyü deresi nehrinden başlayıp Suri Kavak diye bilinen ağacın önünden geçerek Boztepe diye bilinen tepenin eteklerine değin uzanan ve oradan yukarısı nehre sınır olarak Çatalca'nın sağ tarafında kalan ve oradan da Afum dağı tarafında küçük bir tepeye değin uzanan ve yine yanında iki ağacın bulunduğu bir kabre ve o kabinde Burke Han'a ve han'dan sınır taşlarına .../

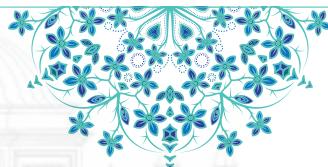
المذججت قرية بولى • ومنها يأخذ ثناها إلى طربة العزابية
 ومنها إلى جحرة ولقيعه على تل مقصبة • ومنها فاصلة فرسط
 لمقصبة والأخت إلى جحرة من صوبه للخذ ومنها إلى جدو ولقيع
 هناك • ومنها مجاهاً يأخذون على الأستفافية إلى نهر مريج • منه
 يحيث جريانه إلى موضع معروف بطبشور جي خليل حفلي
 ومنه إلى كروضنة قدام طاجونة سمتاه يكى دكر مني ومنها إلى نهر
 لأنغيرات الذاهب إلى ذرنى ثم إلى بوزدپل المنبورة ببحيرة جريان
 نهر كافر دره سبي بمحملة لبعد ودو الحقوق وكافد ما يتحققها
 بالآصال وال الحقوق • ومنها يجيء لنهر عتاي سمتاه بالكلدة سچ
 ولو اقيمة في قضاها چمران بزبور • ليهك دوستة شرام طاجون
 چينرلى كارلاپى • ومنها إلى فلدوى قيزىجي • ومنه إلى نهر

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

vr. 16a] Boldu köyü cânibine, bu köyle aynı hizadan başlayıp araba yolu boyunca devamla, o araba yolundan su kanalının başında yer alan taşa; oradan o kanalın ortasından geçerek sınır için dikilen taşa; o dikili taştan da burada yer alan dereye; o derenin sınır hızâsına Meriç nehri istikâmetine; Meriç nehrinden akış cihetinde Tanburacı Halil Çiftliği olarak bilinen yere; çiftlikten de Gemi Değirmeni diye isimlendirilen değirmenin önündeki bahçeye; bahçeden de Edirne'ye giden araba yoluna; sonra da akış cihetindeki Kâfir Deresi nehrinde adı geçen Boztepe'ye kadar uzanırdı ki, adı geçen Çermen kasabası yakınında Karaağaç diye isimlendirilen köyün hepsi buna dâhil idi. Bu hudûdun ve hukûkun cümlesi ve bunlara mülhak olan bütün müştemilât ki, bunlardan Elederesi diye isimlendirilen adı geçen Çermen kasabasında yer alan ve sınırı doğudan Hüseyin'in değirmeninden Mal Tepesi'ne; bu tepeden Kızcı vadisine, vadi den de Meriç nehrine uzanan mezra^ca ... /

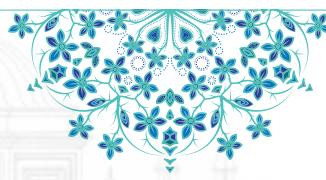
مَرْكَبٌ وَمَنْدُلٌ لِقُونِيَّجْ • وَمَنْ بِخَانِيَّا لِلْجَهْ دُولُ لِأَبْطَرْ فَيَايَةْ
 وَمَنْ لَلْشَجَرِ كِيجَرْ قُوَّافْ • وَمَنْ لَلْمَوْضِعِ يَفَالْهَرْزُو • وَمَنْ
 شَمَا الْكِبَرْ فِوقَ قَرِيرِهِ حَمَانِيَّ مَحَانِيَّا لِأَبْطَرْ لِقَرِيرِهِ قَرِيرِهِ حَضْرَوْ قَوْقَ
 تَصْتَدِيْرْ لِلْوَادِيْرْ • وَمَنْ دِيدِرْ وَنِيَّى لَلْطَّاجُونَةِ لِبَسْدَانَهَا
 بِحَمَانَهَا لِلْجَهْ دُولُ لِلْجَهْ قَوْقَ • بِالْأَصَانَهَا لِلْجَهْ قَوْقَ • بِغَفَهَا
 وَغِيَّا قَلْهَا فَلِلْجَهْ قَوْقَ وَالْقَرِيرِيَّاتِ لِكَنْ وَرَتِيرِيَّ لِلْعَبِيدِ لِلْأَمَاءِ
 الَّذِي هُمْ مِنْ زَرَّةِ الْأَرْضِ • وَمَعْ نَافِهَا وَفِيهَا • مَرَالَاتِ لِلْجَهْ
 وَغِيَّهَا • قَدْ كَانَتْ عَلَكَ لَوْفَ بِلْقَرِيرِيَّةِ لِلْسَّابِقَهَا لِلْمَزْعُونَ قَعْدَهَا
 لِلْأَعْيُونَهَا لِلْمَسْطُونَهَا • بِالْمَمْلِكَهَا لِلْسَّلَطَانِيَّهَا عَلَى مَا يَشَدِّهِ
 مَشَالِهَهَا لَذِي هُوَ عَدِيْرِ لِمَثَارِهِ • وَجِيمَهَا لَذِي هُوَ عَمِيرِ الْأَسْتَارِ
 وَمَنْهَا بِجَمِيعِ الْطَّاجُونَيَّتِ لِلْكَاهِنَيَّتِ لِلْكَاهِنَيَّتِ وَلِجَدِّهِ • الَّذِي يَخْرِ

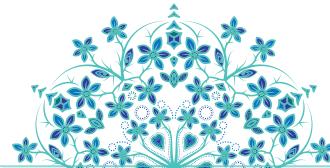
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 16b] ve Meriç'ten Koyluç'a; oradan kanala sınır olarak yolun sonuna dek, buradan da Yenice Kavak çalılığına; Yenice Kavak'tan da Karu denilen yere; buranın kuzeyinden Kara Hızırlı köyü yoluna sınır ve vadide bitişik Rahmancı Köyü üstünden geçip, orayı çevreleyerek başlangıç noktası olan değirmende müştemilâtiyla birlikte bütün sınırlar ve haklar son bulur. Bunlarla birlikte bahsedilen köy ve bahçe bulunan zümre-i rîkk (boyunduruk altında tutsak) olan köleleri ve câriyeleri; burada bulunan tarım aletleri ve onların dışında ne varsa, adı geçen köyü de ona bitişik çiftlikle birlikte, vâkif bunları benzeri olmayan temlîk-i sultânî şehâdeti ve merâî hüküm gereğince mülk edinmişti. Ve bunlardan, bir evde (odada) yer alan iki değirmenin hepsi (ki bu iki değirmen).../

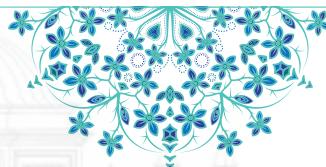

على ما نهر فرجم في قررت يغفالها كاف مخفي عرقوا بفتح فلبي المحروقة
 وجمع لربع مدقات الأرض في بيته وآخذ في الفتنا لمزيد بوره
 وجع للأرض والزارع في المزراع المتصل بها المتقدمة بالتجربة
 لم يتعني جميع هذه المذكورة بالتحكيم والتعريف
 وإنما يقتصر توضييفه • لشهرتها بالآمناء • لأنها ياسنات بعنده
 لا زعيم لها الذي يرجع لها من الواقف لما شارط عليه بصفتها واحدة
 ثم معزى مقبوض • قد تكون عذر لغير الفخر به • ومنها
 جميع الطابعون غير الغربيين مما تيزن بذاته ذكره في الوفيقين
 في بيت واحد • ولذا يترتب على ما نهر كفر دره بي في قضائه قبله
 المحروسة ببعض الآمناء وأسبابها • وبم يرجع لهم ما من الأرض
 المنشورة بأراضي بلاد زرده • وربع لبخاري المحوز والفرصي

[vr. 17a] Filibe-i Mahrusaya bağlı Kâfir Köyü denilen köydeki Karçama nehrinin suyu üzerinde işlerlerdi. Aynı şekilde adı geçen köyde bir evde bulunan dört pirinç havanının hepsi; takdiri olarak 100 cerîb⁷⁵ alan ölçüsü olan bütün araziler, çiftlikler ve meralar vardır ki, bunlardan zikredilenlerin tamamını Abdullah ez-Zâ'îm oğlu İyâs Beg'in mülkü olduğundan herkesçe bilinen bu yerleri sınırlarıyla ta'rîf, tebyîn ve tâvsîf etmeye hâbet yoktur. Abdullah ez-Zâ'îm oğlu İyâs Beg, bunların hepsini bir tek anlaşma ile işaret edilen vâkiftan, mikdari 45 bin dirhem karşılığında mu'ayyen bir bedel ile satın aldı. Bunlar şu müştemilattan oluşmaktadır: Bir evde yer alan âlet-edâvâtı ve Begzâde arazileri olarak meşhûr olan ve buraya tâbi' arazileri, ceviz ve dut ağaçları ile birlikte, Begzâde Değirmeni diye isimlendirilen Filibe-i Mahrusa kazasındaki Değirmenderesi nehriinin suyu üzerinde işleyen diğer iki değirmenin tamamı.../

75 "Mısırlı âlim Reyyis, kaynaklarda yer alan çeşitli tariflere dayanarak bu ilk dönemdeki cerîbin büyüklüğünün 1366,0416 m² olduğunu ortaya koymuştur. Ona göre cerîb = 10 kasabe X 10 kasabe, kasabe = 6 arşın (zirâ), cerîb = 3600 arşın²dir. Miktarları değişik çeşitli arşınlar arasında "zirâ'u'l-melik" veya "zirâ'u'l-Hâsimiyeti'l-kübrâ" diye bilinen ve 61,6 cm. olan arşının bu cerîb tarifi için esas alındığını uzun araştırması sonucunda bulan Reyyis, cerîb = (61,6 cm. X 61,6 cm.) X 3600 = 1366,0416 m²'yi bulmuştur. Cerîbin kaynaklarda yer alan diğer tariflerinden de aynı sonuca ulaşmak suretiyle yazar bulduğu bu miktarın doğruluğunu teyit etmiştir. İslâm dünyasında kullanılan diğer ölçü birimlerinde olduğu gibi cerîb de çeşitli devirlerde bölgelere göre değişik miktarlar ifade etmiştir. Meselâ XVII. yüzyılda 958 m² olan cerîbin 400 m² ile 1450 m² arasında değişen birçok mahallî kullanımına İran'da rastlanmaktadır. Osmanlı Devleti'nde 10.000 arşın murabba' araziye cerîb veya hektar denilirdi ve bir cerîb arazi 100 dönümden ibaretti". Bkz. Mustafa Fayda, TDV.İA., "cerîb" maddesi, VII, s. 402.

وَجِئْنُونْ مُدْقَنْ لِلأَرْزِ الْبَنِيَّتِ عَلَى كَانْوْنِيَّةِ زِيدْ لِخَذَا دَكْرِنْ فِي فِي
 فَلَبَنْ لِلْمَحْرُوسَةِ لِمَزْبُونْ • بِعَلَاطِجُونْيِّيَّةِ شِلَادِ صِقَنْ لِلْبَنِيَّتِ
 عَنْ الدَّقِيقَيْنِ لِلْمَزْبُونْيِّيَّةِ بِعَلَبَارِهِمَ الْمُخْبَيْنِ فِي شِلَادِ لِلْفَرْغِ
 لِلَّذِيْرِ لِحَدَّهِمَا بِنَيْيِ الْأَبْحَارِ • وَجِئْنُونْ مُدْقَنْ لِلأَرْزِ الْأَخْزِيَّنْ
 لِلْمَعْرُوفِيْنِ سِيلِمِيْرِ دِينِيْكِيْ • لِكَانِيَّتِيْنِ فِي الْفَصَنَا وَلِلْمَزْبُونَةِ
 لِلشُّتْغَنِيْنِ جِيْعَاهِ عَزِيزِيْفِيْ • لِشَهْرِ تَهَا بِالْأَنْتَهَا، ذَلِيْلِ عَلَّاَءِ
 لِلَّذِيْرِ الْأَمْبَرِ عَلَى الْأَمْهَارِ لِلَّذِيْلِيْلِ كَهَامِرِ الْوَفَقِ الْمُوْحَيِّيَّةِ
 بِمَكْلِعِ مَقْبُوْزِ قَدْرَتْ • سَبَعَدِو لِرِبُونْ لِلْفَدَهِ هِمِّيْرِ وَمَهَا
 جِيْعَالْطَاجُونْيِّيَّلِلْأَخْزِيَّنْ الْوَقِيْعَيْنِ فِي قَصَا، فَلَبَنْ لِلْمَحْرُوسَةِ
 لِلْمَزْبُونَةِ لِيَضَّاً • لِلَّدَّا يَتَيَّزُ عَلَى قَا، الْوَلَدِيِّ لِلْمَعْرُوفِ بِدَكْرِنْ
 دَرِسِيِّ • بَقِيرِ عَفْرَةِ يَارِقِ لَوْ • لِلشُّتْغَنِيَّيْنِ عَزِيزِيْفِيْ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 17b] Adı geçen Filibe-i Mahrusa⁷⁶ kazasındaki Kanun Bâzid Kethudâ Değirmeni düzeneği üzerine kurulan iki pirinç havanının⁷⁷ tamamı ile adı geçen iki havanın yanında biribirine bitişik olan biri ahşaptan ve diğeri de taşlardan yapılmış ambarlarıyla birlikte iki değirmeni; yine adı geçen kazada bulunan ve tamamını adı geçen vakıftan 47 bin dirhem karşılığında makbûzan satın alan ‘Alâ’addîn el-Emîn ‘Alî el-Enhâr’ a nisbetinden dolayı şöhret bulduğu için tarif etme gereği duyulmayan Halîm Beg Zeyki olarak bilinen diğer iki pirinç havanının tamamı; ve dahi adı geçen Filibe-i Mahrusa kazası Markova köyü yakınındaki Değirmenderesi diye bilinen vâdinin suyu üzerinde işleyen diğer iki değirmenin tamamı; ki bu iki değirmen târîften müstağnidir.../

⁷⁶ Bkz. Machiel Kiel, “Filibé” maddesi, TDV.İA, XIII, s. 79-82. Burada önemli oranda pirinç/çeltik tarlalarının varlığından söz edilir ki, sözkonusu vakfiyemizin kayıtları bu açıdan önem arzettmektedir. (Plovdiv)

⁷⁷ Muhtemel ki burada Arapça olarak sadece “pirinç havanı” olarak çevirme imkanı bulabildiğimiz “مدقٰتِ الْأَرْز” tamlama tarihsel vâkiâya uygun olarak “Çeltik-Pirinç tarlası ve bununla ilgili işletme müştemilâtı” şeklinde anlaşılabılır. Zirâ bahis mevzuu olan pirinç havanı, kanaatimizce vakfiyeyi temsil edecek bir âlet-edâvât türüne girmiyor gözükmektedir.

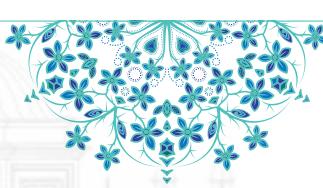
لـشـرـيـعـةـنـهـرـكـالـمـوـقـعـلـمـدـعـقـعـمـسـلـمـتـبـنـتـسـمـعـدـلـكـلـاـنـ
 غـرـيـعـكـلـهـاـلـشـرـعـغـاسـمـحـلـيـنـعـلـىـلـكـبـشـرـمـقـبـخـ قـدـرـثـاـنـ
 لـأـفـدـهـرـ وـمـنـهـاـجـمـعـلـخـارـلـذـيـبـنـاهـلـوـقـبـحـلـخـارـ
 وـغـيـرـهـاـفـيـفـسـرـپـرـلـدـنـمـحـضـمـنـاـلـهـ فـمـجـلـعـمـلـوـكـلـمـاـشـرـلـهـ
 بـخـالـصـعـالـهـ وـمـنـهـاـجـمـعـلـيـخـامـلـمـنـفـدـاـلـوـافـعـفـقـصـبـسـهـ
 لـلـبـشـاعـغـرـقـدـقـلـأـفـاجـدـعـلـأـكـارـعـ عـكـدـالـسـلـاـعـرـمـلـلـدـقـدـ
 سـابـقاـ بـمـيـشـةـلـأـفـدـهـمـقـبـخـ قـدـرـ وـمـنـهـاـغـامـقـطـعـلـكـدـ
 لـلـمـلـوـكـهـ لـكـلـيـنـهـفـقـضـاـ،ـپـرـلـدـنـيـفـمـوـضـعـمـيـعـرـفـبـكـبـرـجـ
 بـوـغـازـيـ لـلـمـحـدـودـهـ باـنـحـذـهـاـيـبـنـدـ،ـفـطـاـسـوـنـهـخـوـشـخـ
 شـرـقـيـاـوـشـمـاـلـيـنـاـلـأـمـخـاـيـيـاـيـاـبـكـبـرـجـيـ بـوـغـازـيـلـمـزـورـحـيـيـصـلـلـخـ
 مـوـضـعـيـعـرـفـبـاـلـفـلـادـغـيـ طـاـلـيـاـفـيـ وـمـنـهـمـخـاـيـيـاـيـاـمـالـهـزـلـخـ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 18a] İsmail Beg el-İsfendiyârî'nin kızı Müslime diye bilinen vakur ve kıymetli hanımfendiden, şerî vekili Ali Beg oğlu Kâsim Çelebi vasıtasıyla 8 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve bunlar; vâkîfin mahzenlerle beraber yaptırdığı hânın tamamı ve bunlardan başka Pervâdî'nin içinde kendi hâlis malıyla satın aldığı mülkü; ve cömertlik ve kerem sahibi sâbikan defterdâr olan Abdusselâm Beg'den 10 bin dirhem karşılığında satın aldığı Selse kasabasında bulunan münferid hamamın tamamı; ve Keneci Boğazı diye bilinen yerde Pervâdi kazasında bulunan mülk edinilmiş arazi parçasının tamamı ki, sınırı Hoşhulan değirmeninden başlayıp doğudan ve kuzeyden adı geçen Gebeci Boğazı'nı hizâlamaksızın Balıklağı Dalyanı diye bilinen mevkiye uzanarak, bu mevkiden nehri sınır alarak.../

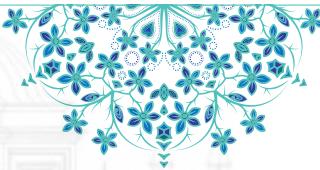
وَضَعْ بِيَمِينِكَ رُوبِرْ جَهَنَّمِي وَصَدَلَى الْجَحَّالِ الْأَبْيَضِ • وَمِنْهُ
إِلَى هَذَا الْفَبْلَدِ يَمْرُزُنَ الْأَجْمَعَةَ مَحَاكَمَ لَكَلَّا شَتَّقَيْ صَيْدٍ
لَكَلَّا سَرَخَ لَكَ لَكَ مَنْهُجَ بَجْدُولَ الْطَّاجِحَةِ • وَمِنْهُ إِلَى
رَسْ قَوْلَوَالْأَلَّاكِ وَمِنْهُ إِلَى طَوْلَعَرْ قَشْلَاقَيْ • وَمِنْهُ دَرَوَرْ حَرْبَنَ
لَلْأَجْمَعَةِ إِلَى جَانِبِ الْمَغْرِبِ جَهَنَّمِي بَصَيْدٍ إِلَى الْمَرْتَلَفِ فِي جَنَبِ
لَوْكَ
فَوْلَنْقَوْ دَرَرَيْ • وَمِنْهُ إِلَى هَذَا الْوَادِي • وَمِنْهُ غَرْبَيَا لَى قَارَلَو
وَمِنْهُ زَلَبَرْ غَرْبَلَكَ سَمَرْ بَجَنِي بَورَفِي إِلَى الْعَدِيرِ • وَمِنْهُ مَجَانِيَّا
لِلْعَدِيرِ لَمَوْصَحَّ كَنْجَيِ بَوْغَارِي لَمَرْبُونَ وَمِنْهُ لَيَنَّا إِلَى طَائِيَانَ
جَاهِيَّيِّ فِي لَكَسْ جَدُولَ الْطَّاجِحَةِ • وَمِنْهُ إِلَى هَذِهِ الْطَّاجِحَةِ
فَهُوَ لَشَنَّاَيِّ بَحْمَلَنَ الْجَدُودِ وَدُوعَ مَا يَقْهَامُ الْطَّاجِحَةِ لِلْدَّيْرَتِ
عَلَقَاءَ مُسْتَخِرَقَ بَلْجَدُولَ فَرَخْرَدِيَّةِ • وَدُوعَ الْأَمْفَارِلَوْلَوْ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 18b] Makaryone (?) Hisarlığı diye isimlendirilen yere kadar uzanır; burada Beyaz Taş'a, Beyaz Taş'tan da Kible cihetinden devam ederek ekili olmayan sık ormanlıklı arazilerin içinden geçerek ve tepeyi de hizalayarak bu sözkonusu tepenin başına değin sürer ve bu tepenin başından değirmenin kanalına; buradan da Tutlu Alak'ın baş tarafına; Tutlu Alak'tan da Tukuz kışlasına uzanır; bu kışladan da ekili olmayan sık ormanlıklı arazileri ortasından batı tarafını daire şeklinde dönerek Kavanlık Deresi kenarında bulunan tepenin başına kadar ulaşır. Ve buradan da, adı geçen vadide, vadiden de batıdan Kayalı Oyuk'a oradan da Ekinci Burnu denilen mahalden dereye iner; bu yerden de dereyi hizalayarak adı geçen Keneci Boğazı mevkiiine, oradan da değirmenin kanal başı olan yeni dalyana kadar uzanır; burasının zaten bu değirmenle sınırı nihayet bulmaktadır. Mevzubahis sınırların cümlesi, Diyona (Tuna?) nehrinden kanal vasıtasiyla çikarılan su üzerinde işleyen iki değirmenle ve âlet-edâvâtiyla.../

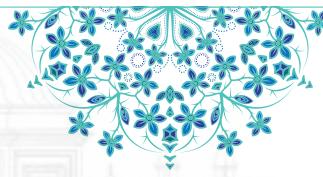
و قد كان ذلك لوقوف بما فيهما بالآذناني مرسولاً كما يزيد
مُصطفى الفاضلي بطرس • بمحنة ولزوعه للفدرال مقبوض
 على ما ينطق به صنكة الشرعى • ومنها جميع الأطائع التي
 لا يقيسون بعد قراراته فرضها، برأدي بخت طاجونة
 منتهية إلى دمشق • الذا يخفي بيته ويجد على شطا الماء المعا
 بدعيه • بع ما يتعلّق بهما من الآذناني ولبيت السفلى الذي
 فيه الأطيان • المحكم دوكلاه طاجونة دمشق والأرض
 لخالية والغدير والمقصورة • كان شرهما لوقوف فرسان
 چكيبيز لپير • بالفيف وفانه ديناره بي لفرنجي مقبوض
 على ما يحيى به صنكة الشرعى • ومنها جميع الأطوال خلائق
 لوقفات في قضايا برأدي • الذا يذلت على التمر المزوره

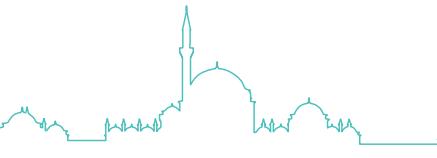
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 19a] vâkîf (vakîf sâhibi) buraları ve içindekileri, Tîrnova'da kâdî olan Mustafa'nın oğlu Mevlana Seyyid Halîl'den 45 bin dirhem karşılığında şer'î vesikanın belirttiği ve ifade ettiği üzere satın almak sûretiyle mülkiyeti altına almıştır. Bunlar şu müştemilâttañ oluþmaktaydı: Dîmaşkî'ye nisbet edilen deðirmen altındakı Pravadı kazasından Akviran köyü sınırlında yer alan Diyona (Tuna) diye bilinen su kîyisi üzerindeki bir evde işleyen iki deðirmenin tamamı ile iki deðirmene bağlı olan ambar, deðirmencinin oturduğu beyt-i süflî (küçük ev) dâhil olmak üzere ki, bunların hepsi Dîmaşkî deðirmeni ile boş bir arazi, gölet ve kamışlığa sınır idiler. Vâkîf bu iki yeri, İbrahîm oðlu Rûstem Çelebî'den 1.100 efrencî altın dinâr karşılığında hukukî vesikanın belirttiği üzere satın aldı. Ve bunlardan aynı şekilde adı geçen nehrin üzerinde işleyen Pravadı kazasında bulunan üç deðirmenin tamamı.../

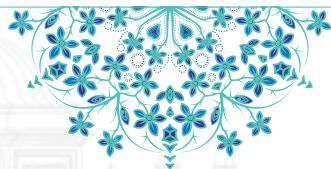
لِسْتَ عَيْنَاتُ غَلَبٍ تَحْدِيدٍ • بِجَمِيلِ الْجَهْدِ وَرَحْمَةٍ مَا فَهَامَ مِنْكُنْ
 الْقَطْعُ وَالْدِقْقُ • كَانَ لِبَنَاعِمَ الْوَاقِفِ مِنْ عَلَانِيَّةِ مُحَمَّدِ الْفَاضِلِ
 بِلَسْرِ الْمُحْرِسَةِ • بِتَنْزِيلِ الْفَرِيدِ مِنْ قَبُوضِ كَائِنِيَّةِ كَابِلِ الشَّعْنَى
 وَمِنْهَا يَجْعُلُ الْمَذْرُولُ الْوَاقِعَ فِي قَبْشَهِ وَسِنِ الْمُحْرِسَةِ قَضَا جَرْنَوِيَّ
 عَلَى حَمْرَ حَجَرِنِ فَوَفَانِيَّةِ وَثَلَاثَ حَجَرِنِ بَخْنَانِيَّةِ صُطْلَكِيَّةِ ثَانِيَّةِ حَجَرِ
 بَعْدَ أَضْرَخَالِيَّةِ مَصْلَاهِهَا • لِتَحْدِيدِ الْأَطْرَافِ فِي الْعَامِ فِي الظَّافِرِ وَبَعْدَ
 الْفَلْعَةِ وَبِحَادُوتِ سَانِرِ الْكَخْدا • قَدْ كَانَ شَشِلَهُ الْوَاقِفِ مِنْ عَلَى
 شَمَايِّهِ الْأَفْرِيدِ مِنْ قَبُوضِ وَمِنْهَا يَجْعُلُ الْحَمَارِ الْفَرِيدِ الْكَاهِنِيَّةِ فِي قَبْشَهِ
 وَرَوْسِ الْمَنْوَهَةِ • لِلشَّرِيْرِ مَرْصَافِ وَلِرَبِيعِ الْمَلِيْدِ عَادِلٌ وَكُلُّ بَاكِيِّ إِمْرَنِ
 عَدِلَهُ لِلْجَافَلَاتِ لِلْبَالَغَاتِ • بِسَعْنَةِ الْأَنْجَمَانِيَّةِ نَدِيرِ خَسِيرِ
 دَرِهَمَامِ قَبُوضَهَا • لِتَحْدِيدِ شَرْغَبَلَكِ شَرْلَكَ بَيْنَ وَيَنِيلِنِ الْمَعْرِيزِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 19b] ki bunları (yerleri) sınırlarıyla belirtmeye hâcet yoktur. Sınırların cümlesi içerisinde bulunan bir buğday ve bir un mahzenini, Silisre-i mahrusada vâkîf Mevlâna Pir Muhammed el-Kâdî'den 60 bin dirhem karşılığında şerî kitâbe vesikada anlatıldığı şekliyle satın aldı. Bu vakîf; Çernova kazasında Rus-i mahrusa kasabasında bulunan fevkânî beş ve tahtânî üç hûcresi, bir büyük ahırı ve bitişliğinde boş bir arası olan sekiz dükkanı bulunan ve tarîk-i camma (anayola) iki taraftan kale duvarına ve Kethüdâ oğlu Sinan'ın dükkanına sınır olan menzilin tamamını ihtiva eder ki, vâkîf (bu yerleri) Mi'mâr Ali'den 8 bin dirhem karşılığında satın aldı. Bunlar; adı geçen Rus kasabasında bulunan ve Sâfi'den ve âdil dört evladı ve âkile ve bâliğa olan Abdul-lah kızı Gülbadem'den 7.550 dirhem karşılığında satın alınan münferid hamamın tamamından oluşuyordu ki, buraların sınırı; doğudan kendisi ve adı geçen şatısı yapanlar arasında müşterek mülkü ile.../

وَغَرِبَاباً صَلْطُونَهُ وَقَبْلَهُ بَخْدَقَ لَفْلَعَةٍ وَشَمَالَ الْأَمْكَلَ مَهْنَى يُوسْفَ
بِحَمْلَةٍ لِسَجْدَوْدَمَعَ مَا يَتَصَلَّبُ بِهِ الْحَوْلَيْنَى لِلْمَهْنَى لِلْمَلَامِقَةِ الَّتِي كَانَ
بِنَاهَا الْأَوْلَى فَقَتَ الْهَدَى وَمِنْهَا جَمِيعُ الْمَهَانَى لِلْمَلَامِقَةِ الَّتِي كَانَ
الْأَوْلَى قَبْلَهُ فِي هَرَسَلَكَنْيَكَ الْمَجْرُوسَةَ بِحَمْلَةٍ
أَوْ لَهْفَكَالَّهَ غَبَّ لَشْرَلَ عَرْضَهُمَا بِالشَّرَلَ الْمَجْرُوسَ شَرَلَ مَرْلَمَدَعَوْيُونَ
بِزَعْدَلَهُ الْمَلْوَنَى عَلَى قَفَاعِلَيْنَى سَاشَا وَهِىَ لَيْكَ الْمَلْكَةُ الْمَوْقَفَةُ
بِأَثَاسِرَتَهُ مِنْهَا بِعَشَرَتَهُ لَفَدَرَمَرْقَبُوسَ وَمَجْدَوْدَهُ بِكَعَنَكَ
لِلْمَلْعُودَ لِلْمَلْعُودَ لِلْمَلْعُودَ لِلْمَلْعُودَ لِلْمَلْعُودَ لِلْمَلْعُودَ
وَلِلْمَلْعُوقَ كَمَا لَأَنَّهَا الْأَوْلَى فَقَتَشَرَلَ شَجَولَيْنَى قَبْرَتَهُ مِنْهَا مَعْرُوفَةُ بِالْأَنَّمَا
لِلْمَلْعَيْنَهَا وَهِىَ تَقْوِلَهَا الْأَوْلَى فِي الْجَارِيَهُ لِيَهَافَرَجَخَرَتَاجَهُ وَهُوَ
لِنَابِكَكَالَّهَ وَمَكَلَهُ بِالْأَنْفَرَهُ لِلْمَلَكَ لِلْمَعْشَرَهُ مَنَا لِلْبَرَهُ الْأَنَّهَ مِنْهَا

[vr. 20a] batıdan ise Tuna sahili ve kalenin hendeği ile ve kuzeyden Yusuf oğlu Memî'nin mülkü ile belirlenmişti. Sınırların cümlesi kendisine bitişik olan yerler de dâhil olmak üzere, vâkıfin kendi malıyla inşâ ettirmiş olduğu bitişik beş dükkanı da hâvî idi. Bunlar; vâkıfin kendi mâliyla binâ ettiği [...]⁷⁸ mahallesi Selanik-i mahrusa'da bulunan biri erkekler, diğerleri kadınlar için olmak üzere biribirine bitişik iki çifte hamamın tamamını ihtiva ediyordu. Ali Paşa evkâfinin mütevellisi Abdullah oğlu Yusuf denilen kişiden hukucken satışına cevâz verilen bu iki yerin arsasının satın alınmasının ardından, Ali Paşa'ya ait olup vakfedilen bu arsa da ondan 20 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Bu arsa, ^cİbâdullah ez-Zâ'im'in mülkü ile batı cihetiley; ve tarîk-i ^camma (anayola) ise güney ve doğu tarafıyla ve Filibe mülküne ise kuzey yönüyle sınırlıdır. Bu iki yerle sınır olan bütün sınırlar ve haklar ile vâkıfin inşâ ettirdiği üç dükkanı, bunları inşâ edenlerin yerlerine yakındır. Ayrıca bu iki arsaya Hurtaç dağından 10 tam ve mükemmel boru vasıtasyyla ilerisinde bu on borunun kuyu suyuyla birleşerek kâfi miktarda gelen akarsuyun hakkını da içeriyordu. Bunlar.../

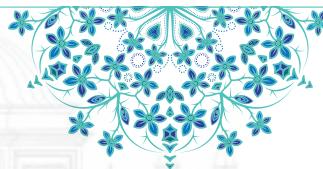
⁷⁸ Yazmada burası silinmiştir.

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

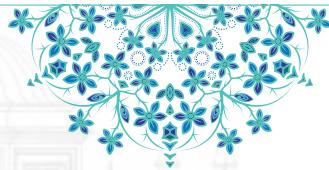
[vr. 20b] adı geçen mahrusada kadı olan İshak'ın oğlu Molla Derviş Ali, vesikanın barındırdığı üzere imzasıyla hibe ettiği iki boru kanalı ile; adı geçen dağda Sarımsaklı Pınar üzerinde yer alan Kayapınarı'ndan kaynak şeklinde çıkarak gelen Bakuca Kasım Paşa diye isimlendirilen sudan dört boru kanalından; ve Hayrettin Pınarı karşısında yer alan bir kaynaktan çıkışip gelen su ise diğer dört boru kanalından müteşekkil idi. Adı geçen sekiz boru kanalının kullanım hakkı, vâkifa adı geçen merhum babası İshak Paşa'nın evkâfi üzerinde mütevellî olan oğlu Şâdi Beg eliyle, şerân vekâleti sâbit olan Abdullah oğlu Hamza'dan kendisine mezkur vakîf için adı geçen kadı Molla Derviş Ali meclisinden sâdîr olan hüccet-i şerâiyye gereğince 200 dirhem ödendikten sonra tahakkuk etmiştir. Ve hükm-i sultânînin ifâsından ve misâl-i Süleymânî'nin teblîğinden sonra, adı geçen mahrusaya yayılıp akan su kanalındaki 10 boru kanalının cümlesinin lâyıkıyla faaliyete geçirilmesi ve münasip görülen yere de bu suyun bırakılması.../

ثم افقرت و اخراج ملائكة بلا زراري ولا فضار في الحال لا يذكر خرج
 ولنما افضله لها فويا ، دليله الماء بمنجي لا كون قوي . لول فخر
 لنخرج بالثانية • ملوك افلاطون على شا • اشرفة لا يغفل المشار
 فرت عليه و نزعته لمن يور • ببسليع ثانية لا ذاف هم مقصود بعد
 للفاضي بيك عيد بمحور الشري • يجده صنكمه لمرحى ومنها يجمع
 ذلك ابر في محله مسجد حزب فرج حلاق سلاپيك بمحوره لمزبورة •
 المحظى على الجرار والخائز لشوف عن • والضمامير المتفعلة لمسنون
 غل الحذر دعا التغير لشهره باهنة لنشاه لول فرق و رتب بعد ما شرك
 بعض مشتملا على كرعنه و تلثير بآغار لبيوت نعلوته و السفينة و على مخفق
 و مخدوعا بمسجد ذلك لصلة مراطيف بالطريق العاشر لمدعى
 رمضان حسين بشير الفهد هم مقصود لفقد و بقاء تعمى

[vr. 21a] sonra kanaldan ne fazla ne de eksik olacak şekilde yeterli miktarda uygun alana suyun ifrâzı ve kanallardan akıtılması; ancak merhum Ali Paşa evkâfindan Hoca Saltık mahallesinde bulunan Mezci Alagöz kuyusu diye isimlendirilen ve kanalla birleşerek karışan su kuyusuna gelince, adı geçen vâkif bu kuyuyu mütevellîden olan zikri geçen Abdullah oğlu Yunus'tan uyulması gereken vesikanın anlattığı üzere şer'ân satışında bir sakınca olmadığına dâir cevâzı veren kadı izninden sonra 8 bin dirhem karşılığında satın aldı. Bunlar; adı geçen Selanik-i mahrusanın mahallelerinden Hamza Beg Mescidi mahallesinde bulunan hücreler ve çeşitli mahzenler ve çeşitli müştemilâtı ihtiyâ eden hanın tamamıdır ki, bu han dahi bilindik olmasından ötürü tarif ve temyize hâcet duymaz. Öyle ki vâkîf, bu hânın 14 bâb ulvî ve süflî ev, ve iki avlu müştemilâtını oluşturan bir kısmını aldıktan sonra inşâ edip tertip eylediği ve sözkonusu mahallenin mescidine civâriyla ve tarîk-i 'amm ile sınır olan bu yeri Hüseyin oğlu Ramazan'dan 3 bin dirhem nakid parayla satın aldı ve geriye kalanını ise.../

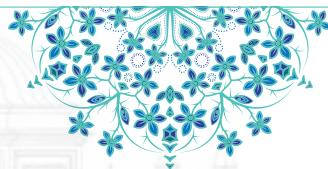
بالف در تهر و بعض الأخر المعروفة بحقوق بيجانه حاو على سبعين
 و سبعين دار و قفال و قبة و مسجد المزبور و بيك جنبي عن كل دار
 للقوس بالطريق العام من زنجبار إلى بيروت • بالرعة الافق در هر مقوض
 وببعض الأخر الأخر مشتاً على بيته يقال البوبي خانه • و بيت معروف
 خانه • وعلى سبعين علوية و سفالة و حام عشرين و مخططة • و مسجد و
 بالطريق العام من الأطراف بملك جنبي لقول المزبور و بيك تو دار و
 على فرج الخاتم على برج العاج محيط في • بالرعة و شاهزاد الف در هر مقوض
 و بعماء غير الأبنية المسطورة و جعلها خانات مسطورة • و منها أجمع ما اذ
 لا و فن الموجليه • بقرب فرج الخاتم المقطع في خمسة و عشرين باندر بمحجر
 و بيت معروف بكار خانه لبسميران يقع على نهر بعثه و لواحقها • و منها
 رじح الدار المعروفة بدار درهور ولا سفرين • الواقعة في محله ليله

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 21b] 1000 dirhem karşılığında satın aldı. Çukur Meyhâne diye bilinen vâkîfin vakfına ve adı geçen mescide ve Abdullah oğlu Kavvâs Hüseyin'in mülküne ve tarîk-i ‘amma sınır olan dört evi ve diğer bir kısmını ise Toma oğlu Greyorgi'den 4 bin dirhem karşılığında satın aldı. Ve diğer geriye kalan bir evden oluşan Boyahâne denilen son kısmını, tarîk-i ‘amma etrafıyla birlikte adı geçen Kavvâs Hüseyin'in ve Teodoro Kâli'nin mülküne sınır olan Arsîmhâne diye bilinen bir evi, ulvî ve süflî evleri, eski bir hamam ve bir avluyu Hacı Mustafa oğlu Hacı Ali'den 34 bin dirhem karşılığında satın aldı. Ayrıca bu adı geçen yapıların dışında, şartla bağlanmış bir hân daha yaptı. Adı geçen vâkîfin yaptırmış olduğu sözkonusu hamam; 25 bâb hücre ve Kârhâne-i Arsîm denilen ev ile sâir buna bağlı müştemilâtın yakınındaki bütün binalar da buna dâhildi. Ve bunlar; Domuru Laskirine konağı diye bilinir ve Ayaplate mahallesinde bulunur .../

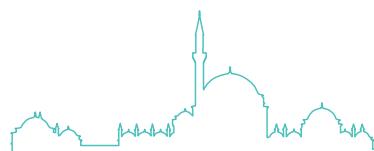
فر محلات سلافيك المحرق ستار بورن الشاواطي على بيون متعددة مشوقة على حدائقه ذات
 اشجار النثار وعلى الرغبة بالمخدوذه بالطرق العادم فكل البيان كالتالي
 والنصف من محلات سلافيك الديز في آخر وليلة بورن بالعنة والغير في الفجر ثم مقبوض
 ومنها يجتمع اللذ الذرا واعده في محلات سلافيك المحرق سلافيك المحرق ثم قبره يضالها
 على شتن عشر بيتاً على بيون سلبياً وعلى بيون المخدودة بالطرق العادم وباللحاظ
 لبز العجم وبذلك على البراكين خذ وليس ابنها والنصف ما فوق لاكر براون الذي تليه
 للفجر ثم مقبوض ومنها يجتمع اللذ الذرا كائنة في آخر وليلة بورن بمحلاً عبد الملك
 المخنوبي على بيون متعددة وبيت ميرف بيدر خانه وعلى طاحونة المطرز اساف
 ومقدار لرسخالية وبريزاً، ومحوطه المخدودة بذلك عبدى جلبي برند
 وبذلك يركى وبذلك لذر زيق فالو خرى بذلك ما فوق لذر زيق لمن اعاده
 المذكور لتفاينا نهائ عشر الفجر ثم مقبوض ومنها يجتمع قطعة لرسخ قمة قمة

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 22a] (ki bu mahalle) adı geçen Selanik-i mahrusanın mahallelerindendir. Bu konağın tamamı; sayıca ve çeşitçe farklı farklı evleri olan ve meyve ağaçları olan bir bahçeye açılan; her canibinden tarîk-i ^camma sınır 4 kuyusundan müteşekkil idi. Vâkif, bu konağı adı geçen mahrusada emîr olan Yahya Bâlî oğlu Muhammed Çelebî'den 44 bin dirhem karşılığında satın aldı. Ve yine adı geçen Selanik-i mahrusanın mahallelerinden Harşe mahallesinde bulunan anayolla, Acem oğlu Hacı Mustafa mülküyle, Kethudâ Üveys oğlu Ali mülkü ile sınır olan 16 ulvî ve süflî ev ve iki su kuyusunu vâkif (E)manuel Malak Pirbavli (?) zimmîsinden 30 bin dirhem karşılığında satın aldı. Ve dahi adı geçen mahrusanın Abdulmelik mahallesinde bulunan müte^caddit evler, Bezirhâne denilen bir ev, Horasânî bir değirmen, bir mikdar boş arsa, bir su kuyusu ve Sinan oğlu Abdî Çelebî mülküyle, Sergey mülkü ile, Ander Nikokaloni mülkü ile, Emmanuel (Manuk) Anderniko mülkü ile sınır bir avludan müteşekkil konağın tamamı, az önce adı geçen satıcıdan 18 bin dirhem karşılığında satın alındı. Ve adı geçen mahrusada bulunan arazî parçasının tamamı.../

لِلْمَرْبُونَ لِيَصْنَعَ حَدْوَهُ بِأَرْفَافِ الْوَاقِفِ الَّتِي هِيَ تَقْرِبُ بَرْخَانَتَهَا وَبِكُلِّ
 يَعْرِكِ الْذَّكَرِ بِالطَّرِيقِ الْعَامِرِ كَالْبَنَاعِمِ الْوَاقِفِ مِنْ قَرْفُونَ لَلَّذِي مُنْتَهٍ
 فِي تَعْلِمَاتِ الْكِبِيسَةِ يَعْرِفُهُ بِجَاؤِرْ نَاسِتِي بِكُلِّهِ وَنَهَايَتِ
 لِلَّذِلِّ الْخَائِنِ فِي الْمَرْحُوسَةِ لِلْمَرْبُونَ بِحَلَّةِ لَيْوَنَتَهَا الْحَارِقَيِّ عَلَى
 وَبِعِنْدِهِ يَا وَبِعِنْدِهِ جَلِيلِ الْمَحْدُودَةِ بِالطَّرِيقِ الْعَامِرِ كُلُّ الْجَوَابِ لِلْمَرْسَةِ
 مَرْكُبُوْرِيَّ بِزَرْقَعِ الْمَحْمَدِ وَبِعِنْدِهِ لِلْفَدَحِ حَمْرَقَبُونَ وَمِنْهَا يَجِدُ الْلَّذِلِّ الْوَاقِفِ
 فِي حَلَّةِ لَيْا پَلَاهَةِ مَرْجَادِ شَكِ الْمَرْحُوسَةِ لِيَصْنَعَ الْمَحَاوِيَّهُ عَلَى سِتَّ عَشَرَ
 بِيَثَافِ الْفَوَافِقِ الْخَانِقِ الْمَحْدُودَهُ بِوَقْفِ لَيْجُونَجَلِي زَوْلَانَعْضِي
 وَبِكُلِّهِ الْمَرْسَهِيَّهِ مَرْسِخَالَوْ دُورِوْلِ الذَّكَرِ بِجَهَنَّمِ عَشَرَ لِلْفَدَحِ حَمْرَقَبُونَ
 مَقْبُصِ وَمِنْهَا يَجِدُ الْلَّذِلِّ الْخَائِنِ فِي حَلَّةِ لَيْا پَلَاهَهِ لِلْمَرْبُونَ لِيَصْنَعَ الْحَارِقَهِ
 عَلَى سِتَّ عَشَرَ يَاثِنَوْ عَامِلَوْ سِنْغَلَوْ صَغَرَلِ كَرَّلِ الْمَحْدُودَهُ بِكُلِّهِ يَعْرِكِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 22b] ki aynı şekilde hamamın yakınında bulunan vâkîfın evkâfiyla; zimmî Yorgî'nin mülkü ve anayola sınırı olan bu yeri, vâkîf, Çavuş Manastırı diye bilinen kilisenin müte'allikâtı üzerine mütasarrif olan râhip Makarnos'tan [...]⁷⁹ meblağ karşılığında satın aldı. Ve dahi adı geçen mahrusanın Ayomana mahallesinde bulunan ve her taraftan anayola sınırı olan 72 evden ve 7 dükkandan oluşan köşkün tamamı, Toma oğlu Greyorgi'den 75 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve aynı şekilde bu mahrusanın mahallelerinden olan Ayaplata mahallesinde bulunan 16 fevkânî ve tahtânî evi, Mevlana İsa oğlu İshak Çelebî'nin vakfı ile zimmî Yorgi'nin mülküne sınır olan köşkün tamamı, zımmî Mihayel Teodoru'dan 15 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve yine adı geçen Ayaplata mahallesinde bulunan ulvî-süflî (üst-alt kat), küçük-büyük olmak üzere 19 evden müteşekkil olan ve satıcı Yorgi mülkü.../

79 Vakfiyede bu meblağı belirten kısım silinmiştir.

لِبَابِعٍ • وَبِكَلِيفْ بَحْرِ جَلْبِي وَبِوَقْفِ الْوَافِفِ وَبِالْطَّرِيقِ الْعَامِرِ لِبَابِعٍ
 مِنْهُ زَيْرَقْ بَالِ الدَّمَتِي • بَكْلِيغْ
 الْكَائِنَةِ فِي الْمَحْلَةِ الْمَذْكُورَةِ لِيَضَّا • لِتَشْتَدِلَةِ عَلَى ثَانِيَةِ عَشِيرِ بَالِ اِنْزِرِ
 الْبَيْوُثِ الْمَسْعَدَةِ الْفَوَانِيَةِ وَالْبَخَانِيَةِ • الْمَحْدُودَةِ بَالْمَلَكِ سَرْقَنَامِو
 وَقَرْلِيُوسْفِ الْيَهُودِيِّ وَبَقْفِ حِينْرِيْشِ وَبِالْطَّرِيقِ الْعَامِرِ • الْمَشْتَرِيَةِ
 سِيرِنْدِنْغِ بَرِنْزِرِ وَلِنْكِلِيغْ • فَمِنْهَا يَجِدُ الْمَلَكُ قَوْنِيَّةَ الْمَلَكِ
 لِيَضَّا • لِبَجاوِيَّةِ عَلَى ثَانِيَةِ عَشِيرِ بَالِ الْبَيْوُثِ الْمَسْعَدَةِ الْمَشْتَوْغَنَةِ عَلَى
 وَسْفَلَادِ صَنَعِلِ وَكِبِرِ وَعَلَى فَرِزِ وَمَحْوَظَةِ • الْمَحْدُودَةِ بَالْمَلَكِ شَمْعُولِيِّ
 الْمَلَحِمِ وَسِمْتُورِلَارِ وَسِرِّ الْطَّرِيقِ الْعَامِرِ • لِبَيْنَاعِدَةِ مِزْوِونَوْ فَرِزِ رَوَا
 بَزْ كِتِيلِ الْيَهُودِيِّ بَالْعَيْثِيَّةِ الْفَدِيرِ هَمِرِ مَقْبُوضِ • وَمِنْهَا يَجِدُ
 الْكَائِنَةِ فِي الْمَحْرُوفِ الْمَزْرُوبَةِ الْمَحْلَةِ يُوْمِنْشِهِ • لِبَجاوِيَّةِ عَلَى ثَالِثِي عَشِيرِ

[vr. 23a] ve İshak Çelebî mülkü ve vâkîfın vakfiyla ve anayola sınır olan köşkün tamamı, zimmî Kubal oğlu Yorgi'den [...]⁸⁰ meblağ karşılığında satın alındı. Ve aynı şekilde adı geçen mahallede 28 bâb müte^caddit fevkânî ve tahtânî odaya sahip olan ve Yahudî Astervok Nasi ve Yahudî Kara Yavsef emlâkıyla ve Hüseyin Beg'in vakfiyla ve anayol ile sınır olan köşkün tamamı, Manuel Boland oğlu Makarnacı Serandnor'dan [...]⁸¹ meblağ karşılığında satın alındı. Ve sözkonusu mahallede yer alan ulvî-süflî, küçük-büyük olmak üzere 18 bâb müteaddit ve mütenevvi^c odadan, bir fırın ve bir avludan oluşan ve Şmuel Amlahim ve Samtu Dolaronsa mülkleri ile anayola sınır olan köşkün tamamı, Yahudî Destile oğlu Bomanu Avraham'dan 14 bin dirhem karşılığında satın alındı. Ve dahi adı geçen mahruşanın Ayumonya mahallesinde bulunan 12 bâb farklı evsâfa sahip odayı hâvî olan köşkün tamamı.../

⁸⁰ Vakfiyede sözkonusu meblağı gösteren kısım silinmiştir.

⁸¹ Burada dahi sözkonusu meblağı gösteren kısım silinmiştir.

فَلِيُؤْتَ الْمَسْوِعَةَ • لِمَحْدُودَةِ الْأَطْرَفِ الْعَامِ فِي الْأَطْرَافِ لِلشَّهْدِ بِكَمَكَ
 لِيُسَاقَ إِلَيْهِ وَدِيْنَ الْمُشْرِكِ مِنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ تَابِعِ عَيْشِرِ الْفَرِيقِ
 مَقْبُوضٍ • وَمَنْ يَأْتِيْعُ اللَّهَ بِالْأَعْذِيرَةِ بِحَلَّةٍ لِيَا مَلَوْنَهُ لِمَذْكُوتَ بِلَدِ
 بَقِيرِ بَغْرِقِيْلِ الْعَلَانِيَّةِ • لِفَجْنِيْرِ عَلِيِّيْوُتْ مَتِيدِ حَنْقَوْيِيْدِ الْجَمِيرِ
 لِمَحْدُودِيْنِ وَقَفْتِ لِوَاقِفِ الْأَطْرَافِ الْأَطْرَافِ الْعَامِ لِالْمُشْرِكِيْنِ قَالِدِ
 وَبَوْدُونِ وَلَدِيْنِ وَفَرْنِيْدِ وَكِيلِيْمَهَا مَا نُورِ وَفَوْرِ وَبَحْنِقَةِ
 بَاشِيْعِشِرِ الْفَرِيقِ دِرِيْزِ وَخَمْسَهَا ثَرِهِ مَقْبُوضٍ • وَمَنْ يَأْتِيْعُ اللَّهَ بِالْأَعْذِيرَةِ
 فِي سَلَامِيْنِكِ لِبَحْرِ وَسِتِهِنِ كَوْتَ لِيَضَا • لِلثَّنِيْرِ حَدِيْهَهَا وَلِقَعْنَهُ وَمَحْلَةِ
 صُورِتِ عَرَرِيْ • مَجْنُوْيَةِ عَلِيِّيْرِهِ وَعَيْشِرِ بِلَاجَزِ لِيُؤْتَ الْمَلْوَتِيْ
 وَالْسِّفَلِيْةِ • وَعَلِيِّيْسَعِتِهِ حَوْلِيْنِيْشِ وَيِزِنَا، وَفَزِنِ لِمَحْدُودَةِ الْأَطْرَافِ
 لِالْعَامِ وَبِكَمَكَ بِلَعْدِيْزِ وَكَمَكَ عَنْوَبِ لِيَمْوُجِنِيْ • وَثَانِيَهُهَا كَاهِيَّهَ بِكَمَكَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr.23b] ki (bu köşk) üç taraftan anayola ve yahudî Ayzek (İsak)'in mülküyle sınır olup, Abdulhayy oğlu Pir Muhammed'den 24 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve bunlardan; adı defalarca geçen Ayaplata mahallesi Kappan ambarı yakınında müte^caddid odalardan ve bir şaraphâne ve bir su kuyusundan müteşekkil olan ve anayol ile bütün etrafiyla vâkifin vakfına sınır olan iki köşkün tamamı, Kaluda ve Teodora veledi Marund'dan⁸² her iki vekili Manuel ve Teodoro eliyle bir sözleşme ile 12.500 dirhem karşılığında satın alındı. Aynı şekilde, vâkif, yine adı geçen Selanik-i mahrusada yer alan ve biri Suret Mermeri mahallesinde olup 14 bâb müştemilâtlı ulvî ve süflî (alt ve üst kat) oda, 7 dükkan, bir su kuyusu ve fırından müteşekkil olan ve anayola, Kadriyyin mülküne ve Yahudî 'Arnub mülküne sınır olan birinci köşkü ile Ayaplata mahallesinde bulunup.../

⁸² Marvend şeklinde de okumak mümkündür.

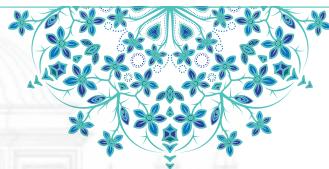
لِيَاپْلَانَهُ خَاوَىٰتِهِ عَلَىٰ شَيْءٍ بَأْمَرَ الْبَوْتِ الْخَانِيَّهُ وَالْفَوْقَائِيَّهُ وَيُرْعَاهُ فِي زَنْ
 مَحَدُودَهُ قَبَاطِيقِ الْعَامِ وَبَمَالِكِ تَعْجِيزِ دَرْرِيِّ بَمَالِكِ يَافِي وَبَمَالِكِ مَاقُولَهُ
 وَالنَّصْفِ الْثَّالِمِ بَرْدَهُ مَشْرِكَهُ بَرْزَانِيِّ الْأَطْرَافِ الْأَقْدَمِ وَنَيْرِ عَنْدِيِّ فَوْرَدِ
 شَقْلَهُ عَلَىٰ خَيْرِهِ عَلَىٰ مُخْرِجِهِ وَأَخْدِرِ بَيْتِ سَيْنِيِّ بَهْبَالِهِ خَانَهُ كَانِيَّهُ
 بَلْهَهُ يَاپْلَانَهُ لَمْزُورَهُ كَالْشَّرِيِّ الْوَاقِعِ جَيْعَهَارَهُ الْمَدِعِيِّ حِيجَلِيَّهُ
 مَرَدِ بَصَقَقَهُ مَحَدُودَهُ بَثْلِيشِ الْفَهْرِهِ مَرْبُوْسُ وَمَنْهَا جَمِيعُ الدَّارِ الْوَقِيْعِ
 فِي مَحَلِّهِ قِيَافِيَّهُ لَمْحَاوَيَهُ عَلَىٰ شَيْءٍ بَأْمَرَ الْبَوْتِ الْعَلَوَيَهُ وَالْسَّيْفِيلَهُ
 وَعَلَىٰ يُرْعَاهُ وَفِرْزِ الْمَحَدُودَهُ بَمَالِكِ دَيْمُوكَهُ كَرْبَلَاهُ وَبَخَانِهِ شَعُورِهِ وَمَجِيرِهِ
 لَلَّهِيَّرِ وَبَالْطِيرِ وَالْعَامِلِ الْمَشْرِيِّ غَلَوْرِهِ هَامِرِهِ سَيْنِيِّ بَرْزَانِهِ الْفَهْرِهِ مَغْبُوْسُ
 وَمَنْهَا جَمِيعُ الدَّارِ الْوَاقِعِ بَحَلَهُ لِيَاپْلَانَهُ لَمْزُورَهُ بَلْهَهُ لَمْحَاوَهُ
 بَيْتِ سَيْنِيِّهِ وَمَجْوَظَهُ مَشْرِكَهُ وَبَأْمَشْرِكَهُ لَمْحَدُودَهُ بَوْقَفِ الْوَاقِعِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

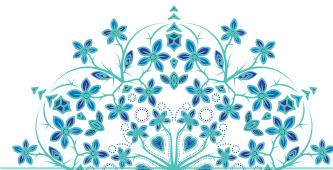

[vr. 24a] 12 bâb müştemilâtlı tahtânî ve fevkânî oda, bir su kuyusu ve bir fırından oluşan ve anayola, Kösec Derzî mülküne, Yanay'ın mülküne ve tercüman Makor'un mülküne sınır olup, aşağıda adı gelecek olan satıcı ile Kurd oğlu Abdî arasında müşterek köşkün umum yarısı olan 15 oda, bir mahzen (depo), adı geçen Ayaplata mahallesinde bulunan Sabunhâne adı verilen bir oda müştemilâtı olan ikinci köşkü, Hacı Murad oğlu Recep Çelebî'den bir sözleşme ile 30 bin dirhem karşılığında satın alındı. Ve dahi Kayakî Mahallesinde bulunan, Daymor Karublo, Şem'un oğlu Pinhas ve Muslihuddîn oğlu Memi'nin mülklerine ve anayola sınır olan, 13 bâb müştemilâtlı ulvî ve süflî odalar ile bir su kuyusu ve bir fırından müteşekkil köşkün tamamını, Sebutin oğlu Avraham'dan 20 bin dirhem karşılığında satın aldı. Ve bunlardan; adı defalarca geçen Ayaplata mahallesinde bulunan ve müte^caddit odalar, müşterek bir avlu ve müşterek bir kapıdan oluşan vakıfin vakfina ... /

وبوق المجموع على النحو التالي
و بذلك حسنه الكاتب بهلاك دينيوي
للمشورة فرمانها شعور عشرة لا في درهم مقصوص ومنها يجمع للدراهم
بحلته ليوم مينة فرمانها تحرير ستة عشرة لا بضاعا بخلافه على مسودة
عاليه عيسى سفليه لخدوده بالمالك دينيوي فالوفي وليوسونا غرفة بكلية
ليابان و وبالطرق العامه المشورة بغير كثرة قيامها
و منها يجمع للدراهم الكائنة في محله ليابانه لمزيد عبرة بالذكر لا بضاعا اسمها
على بيته تحالف فوف عرقه فوفها غرفه لغري وعلى بيته لغز معروف فرجاناني
و على فرقه فرقه و كينيف و سجوطه لخدوده بالطرق العامه وفق
للمجموع تعقيبه باشا و بذلك فرشة المجموع المصالح الصلبي المشورة ميز
برسني و قرطاجي باشرع عشرة الف درهم مقصوص ومنها يجمع
للحاجانه تيزل لويفي في المحرر ستة مئه و سبعه اتفاها بالذخيات لخدوده

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 24b] ve merhum Molla İshak Çelebî'nin vakfina ve Kâtip Hüseyin'in mülküne, Dimo Agrobolu mülküne sınır olan köşkün tamamını Şem^cun oğlu Minhas'tan 10 bin dirhem karşılığında satın alındı. Ve bunlardan; adı geçen mahrusanın mahallelerinden Ayumine mahallesinde bulunan ve ulvî ve süflî müteaddid odalar ihtivâ eden ve Dimo Kaloni ve Mayoso Narşa emlâkına, Ayatodor Kilisesi (Agios Theodoros Kilisesi)'ne ve anayola sınır olan köşkün tamamı, Toma oğlu Greyorgi'den [...]⁸³ meblağ karşılığında satın alındı. Ve bunlardan; yine adı defalarca geçen Ayaplata mahallesinde bulunan tahtânî bir oda (alt-kat) ve oda-nın üstünde bir şurfe (küçük oda) ve onun da üstünde başka bir şurfeyi; ve Hânây diye bilinen başka bir odayı; bir fırını, bir su kuyusunu, bir sundurma ve tuvaleti ve avluyu müştemil olan ve anayola ile merhûm Ya^ckup Paşa'nın vakfina ve merhûm Ek-mel Çelebî'nin vârislerinin mülküne sınır olan köşkün tamamı, zimmî Sonadnoz oğlu Dimo'dan 22 bin dirhem karşılığında satın alındı. Ve bunlardan; adı defaâtle geçen mahrusada bulunan iki dükkan.../

⁸³ Burada dahi sözkonusu meblağı gösteren kısım silinmiştir.

بِالْكُلَّ لِكُلِّ ذِي مَا فَوْلَ الْأَذْنِي وَبِوَقْفِ الْمَرْجُونِ مِنْ أَبْعَدِ الْجَلَبِ
عَنْهُنْ الْقِيمَةِ
الَّتِي يَهْيَ مُخْدِلُكَ بِزَرْقَنْ غَوْرِ وَبِوَضْعِ مَعْرُوفٍ فَغَلَبَتِ الْمُسَانِي
مَقْوِضَ
خَرْسَوْدَ لِيَهْيَ بَنْتَ فَلَوْ بِاِنْ لِلَّذِي تَرَهَ بِالْمَرْجُونِ
بِلِغَةِ
وَمِنْهَا يَجْمِعُ لِكَلْزِلَ الْكَاهِنَةِ فِي سَلَادِنِكَ الْمَحْوَرَةِ لِلَّتِي يَوْمَ لَيْصَانًا بِحَلَّةِ
بِالْمَرْجُونِ
ثَمَنَهُ الْمَشَتمَلِ عَلَى مَعْبُوعَتِ شَوَّهَةِ وَبَيْنَ كَبِيرِ الْمَهَايِرِ الْمَصْدُورِ وَبِوَقْفِ
فَالْجَوَابُ بِالْمَلْثَدَةِ وَبِالْطَّرْقِيَّةِ الْعَامِرِ لِلْجَابِ لِلْأَخْرِ الَّذِي شَرَّهَ
مِنْ فَوْلِ بَنْتِ رَسُولِ الْأَذْنِي الْوَصِيِّ لِلْخَنَّارِ ثَدِيرِ الْمَنْوَفِ لِجَنْسَطِ مُخَلَّفَةِ
الْمَسْفَلَةِ الَّتِي بَيْنَهَا الصَّيْغَرَةِ الْمَدْعَوَقَ فَلَهُ بَعْدَ مَا انْفَدَلَ لِكَلْزِلَ الْمَرْجُونِ
زَيْلَهَا بِالْكُرْثَلِشِعِيِّ غَزِيَّهَا لِنَدِيرِ الْمَنْوَفِ الْمَذْكُورِ وَبَعْدَ الْوَصِيِّ
لِنَيَاهِ مِنْهَا بِالْمَسْتَعِنِ شَرْعَيِّ بِشَنَّا الْأَفْرِدَهُ وَعَمَانَهُ دَهْرَ مَقْوِضَ فَهَا
جَمِيعُ الْجَاهَمَ الْمَنْفَدَلِ الْوَقِعِ فِي قَبْسَهَا الْأَصْوَنِيَّهِ الَّذِي نَاهَ لِلْوَقْفِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 25a] ki (bu iki dükkan) zimmî Kalenderci Manuel'in mülküne, merhûm Mevlânâ İshâk Çelebî'nin mülküne, Özgür oğlu Muhammed Beg'in mülkü olan yerde bulunan susam sıkma evine ve tahîl pazarı diye bilinen yere sınır olan iki dükkanın tamamı zimmî Kaloyani kızı Hristodliya'dan 14.100 dirhem karşılığında satın alınmıştır. Ve bunlardan; adı geçen Selânik-i mahrûsanın Ayaplata mahallesinde bulunan ve vâkıfın vakfına üç canibiyle, anayola bir diğer canibiyle sınır olan, 7 küsür kışlık odadan, şarap tüccarları için yapılan büyük bir evden müteşekkil konağın tamamını, Filipe adlı küçük kızına intikâl eden muhallefâtını (geride bıraktığı mallarını) korumak adına müteveffâ Andrea için vasî olarak seçilen zimmî Benarinvo oğlu Manuel'den satın alındı. Adı geçen konak, mezkûr müteveffâ babası Andrea'dan şerî verâsetle kendisine (Filipe) intikal ettiğten sonra, sözkonusu vasîden (Benarinvo oğlu Manuel'den), o mevzubahis konak, şerî gerekçeyle 6.500 dirhem karşılığında satın alındı. Ve bunlardan; Asvonîye kasabasında bulunan vâkıfin inşâ ettiği münferid hamâmın tamamı.../

بـخـالـصـ مـاـدـ عـلـىـ اـضـرـ مـاـلـوـكـةـ لـهـ مـسـتـعـيـنـةـ عـلـىـ التـحـدـيدـ وـلـيـعـرـفـ قـيـمـةـ
 جـمـعـ الـحـامـلـ لـفـرـدـ الـأـخـرـ الـكـانـيـ فـيـ بـلـاطـمـانـ الـمـحـرـرـ إـلـىـ نـشـاـةـ الـوـقـفـ
 سـنـاـلـ عـلـىـ عـرـصـةـ مـهـلـوـكـةـ لـهـ مـسـتـعـيـنـةـ عـلـىـ تـبـيـغـ الـقـصـيفـ وـمـنـهـاـ جـمـعـ
 الـفـرـيـ الـجـسـرـ الـوـاقـعـةـ فـيـ لـوـلـهـ خـالـلـ بـقـبـاـيـ شـهـرـ الـلـلـاوـقـ كـاـنـتـ مـاـكـاـ
 الـوـقـفـ بـالـمـلـكـ الـسـلـطـانـيـ عـلـىـ مـاـ يـحـكـيـ بـهـ كـمـاـ لـأـرـفـعـ الـخـافـانـيـ
 لـجـدـيـهـاـ فـرـتـ مـسـمـاـةـ بـلـشـوـخـ مـحـمـودـهـ بـاـخـذـهـاـ يـبـشـدـ، فـمـنـهـمـ تـرـفـقـ
 قـرـتـيـ بـوـقـلـانـ مـحـمـدـيـ يـاـوـصـيـاـعـدـاـ لـىـ قـسـانـيـهـ مـغـارـبـيـ وـمـنـهـاـ حـجـنـ
 مـنـصـوـبـهـ فـيـ ضـرـوـرـتـ سـمـاـيـ الـذـيـ وـمـنـهـاـ لـىـ حـجـنـ لـخـرـيـ مـنـصـوـبـهـ فـيـ
 الـأـوـدـىـ لـلـمـعـرـفـ بـشـيـطـانـدـرـهـيـ وـمـنـهـاـ لـىـ عـرـشـقـوـ وـمـنـهـاـ لـىـ دـعـصـ
 سـقـيـ بـچـاـيـ ضـرـيـ وـمـنـهـاـ لـىـ قـدـىـ وـرـسـاـيـ وـمـنـهـاـ لـىـ حـجـنـ مـنـصـوـبـهـ
 مـقـبـرـهـ كـوـرـلـدـنـيـ وـمـنـهـاـ لـىـ حـجـنـ لـخـرـيـ مـنـصـوـبـهـ فـيـ جـمـعـقـيـوـنـ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

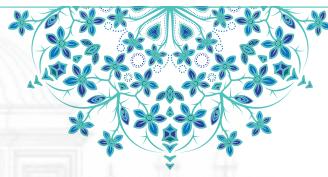
[vr. 25b] (ki bu müstakil hamam), vâkîfin kendi hâlis malıyla ta‘rîf ve tahdîdden müstağnî özel mülkü olan arası üzerinde bulunur. Ve bunlardan; Latmana-i mahrusada bulunan ve tebyîn ve tavsîften âzâde olan ve vâkîfin sîrf kendi malıyla inşâ ettiği diğer münferid hamâmın tamamı öz kazancı ve mülkü olan arası üzerinde yer alır. Ve bunlardan; Tîrhala sancağına bağlı Yenişehir kazâsında bulunan beş köyün tamamını vâkîf, temlîk-i sultânî ile yüksek hâkânî hükmünün belirttiği esasa uygun olarak mülk edindi. Bu beş köyün sınırları şöyledir: (Bu köylerden ilkinin sınırı); Lithor diye isimlendirilen ve sınırı Botolnan (Bitola) köyünün ortasından geçen nehirden başlayıp, oradan sınır alarak Kastaniye Mağarası’na deðin uzanır ki, oradan da (maðaradan) zîmmî Astmad’ın arazisine dikilen taþa; o sınır taþından da Şeytan Deresi diye bilinen vâdiye dikilen öteki taþa; ve bu (adı geçen diğer) sınır taþından da Şabkvo (Şabku) pınarına; buradan da Çayırsırtı diye isimlendirilen yere; bu yerden de Varsay vâdisine; ve bu vâdiden de zîmmî Gorah’ın mezârı yanına dikilen taþa; bu mezarın yanına dikilen sınır taþından Voyvoda sık ormanlık alanına dikilen başka bir sınır taþına.../

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 26a] ve oradan Sarılık Köyü diye adlandırılan göleti yarıp Mavrodi denilen yerin yakınında bulunan Dimo arazisine dikilen taşa; ve bu sınır taşından Rovyoko (Ruyoko) arazisine dikilen diğer taşa; bu taştan da Theotoki Manhuvo arsasına dikilen bir başka taşa; buradan Teodoro Harsum arazisine dikilen bir öteki taşa; yine buradan da Vasiviloş arsasına dikilen sınır taşına ve bu dikili sınır taşından Pakvo Papa arazisine dikilen taşa; ve buradan da Loreto Irmağı diye isimlendirilen ve denizi sınır alarak başlayıp daha önce bahsi geçen nehre birleştiği mevkide nihayet bulan kanal suyunun akış yönünde devam eder. (Bu köylerden) ikincisi; Büyük Diyavato diye bilinen köydür. (Bu köylerden) üçüncüsü; Küçük Diyavato diye temyiz edilir ve bilinir ki, her iki köy de biribirine bitişik olup sınırları içinedir. Bu iki köyün sınırları; Eski Gülyasavo Kokulca ismiyle bilinen yerden başlayarak Surlebeye değirmeninde bulunan kırmızı taşa; ve buradan da Papaz Dimitri Ayugi'ye devam edip gider; oradan da Turiler Taşı diye bilinen taşa.../

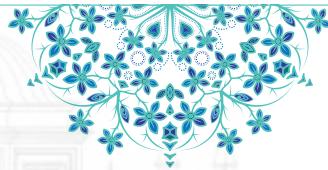
طریقہ دیا واقع الصغیرہ لزبونہ المچارودہ و منہ مجانی با ای عین
 و منہا فاطعاً الطریقہ العامہ لیتیجی معروفہ بیور کچھو جو و منہ کچھہ جو
 نہ انکھستہ لی خدیلہ بیوق و منہ لی لغذی لآخرہ لمنی لی سندو ویر و قہ
 لی جھن منصوبہ فی المقصہ و منہا لی طویلہ بیوئی و منہ لی تفاصیل معروفہ
 بیا پیو صحر و منہ لی شمکل بیوئی و منہ فاطعاً الطریقہ لاغانی لی قہ
 دیا و لی تجی نہیں لی مکبد لی الحدود لیستی لکھی لی لذکوریں و لی عہداتی
 پرشانی لی مکبد وہ بانحدار وہا بتدا فوج صحن معروفہ بکوہاں اکڑن لی
 جھن منصوبہ فی ضرور اصل فحظر فہا لغزنی و منہا لی جھن منصوبہ
 فی ضرور پیو قالو بایق فی طرفہا السجنی و منہا لی جھن منصوبہ فی زر
 یونکی فی جانبہا الجھنی فی نیضاً و منہا فاطعاً للنهاد لموسم و میخان و حرم
 لی جھن منصوبہ فی صحر کیا کی رغوانی فی جانبہا الشرق و منہا لی جھن

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 26b] ve buradan da adı geçen Küçük Diyavato köyü yolunun bulunduğu mevzi^c ile birleşerek Çınarlıdere'ye geçer. Ve bu mevkiden de Subulak pınarını hizalayarak oradan anayolu gerek Yürek Geçidi diye bilinen geçide; ve bu geçitten de Lokstem nehrinin akış istikâmetinden Raykovu derelerine uzanır; buradan da bir başka dereye, bu dereden de İstenvoviro'ya; buradan da kamışlığa dikilen taşa; bu dikili taştan da Turiler Ayugi'ye; ve oradan da Payalyo Kasrı'na; oradan da İstmad Ayugi'ye; ve oradan Ağanay köyü yolunu keserek Diyavati'ye öyle ki adı geçen o iki ismini verdigimiz sınırların başlangıçlarına degin devam ederek nihayet bulur. (Bu köylerden) dördüncüsü; Parşanay köyündür ki sınırları Köpek Egrek diye bilinen yerden başlayarak batı tarafında bulunan araziye dikili olan taşa; bu dikili taştan güney tarafından olmak üzere Dimo (Dimvo) Kaloyni'nin arsasına; bu arсадan da aynı şekilde güney tarafı itibariyle Yorgi'nin arazisine dikili olan taşa; oradan da adı geçen Çınarlıdere'deki nehri yararak doğu cânibinde bulunan Kiryaki Ragvol'un arazisine; buradan da.../

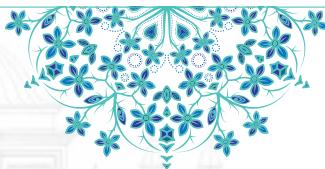
نصوب تحت شحر معروف بذكر يحيى بلوط • ومنها إلى حجر منصوبة في
 درض تكفور ساقه • ومنها إلى غير تسمى بالاسمون لوبيكار • ومنها إلى تلة صدر
 داقعه بقرب فرعون قوشيدا • ومنها نازلاً إلى حجر منصوبة في أرض يورس
 منها إلى حجر مشهور بقوقوز و منها نازلاً و محاكي للنهر الذي ياتي ذلك
 طريق قرية دبادب إلى هذل القدرة يمع النهر الكبير ومنها محاكي للنهر
 شوبوت • ومنها إلى المعبر للأنارذن المعروف بوركچو وهي ومنها
 حاكنيا النهر كوكمر لبني باطالياني و منه صاعد إلى الصخرة المطردة هنا
 ومنها إلى حجر منصوبة في درض قشاد • ومنها إلى قارديپي • ومنها
 إلى حجر منصوب هنا في درض شيشير إلى موضع معروف بدانوغر كوك و منها
 جرة قد ياتي في درض مارو • ومنها يدور وينتهي إلى كوكوك ذكر كوكيدا
 لذبور • و خامسها قبة لصيوخور المخدودة بازحدها يابند أمر طلاق

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 27a] Vakrice Palut diye bilinen ağacın altındaki dikili taşa; buradan da Tekfur Baka'nın arazisinin ortasına dikilen taşa; ve buradan da Aflamurlu Pınarı diye isimlendirilen pınara; buradan da Kovusoyitle pınarı yakınında bulunan yuvarlak tepeye; bu tepeden de aşağı inerek Liyodor Martin'in arazisine dikilen taşa; oradan da Kovukonhora diye meşhur taşa; buradan da aşağıya doğru nehri sınır alarak Dayavatvo köyünün yoluyla birleşerek bu köyden büyük nehirle birlikte devam eder ve oradan aynı şekilde Şobotvo nehrini sınır alarak; Yürek Geçidi denilen yukarıda adı geçen bu geçide doğru gelir; ve buradan yukarıya doğru yine Lokstem nehrini sınır alarak Baba Dalyanı'na; oradan da ileriye doğru aynen buradaki Kızıl Kaya'ya; oradan da Kathara (Kaşara)'nın arazisine dikilen taşa ve oradan da Fener Tepesi'ne; bu tepeden de Marvo'nun arsasında bulunan kadim bir taşa; ardından bu eski antika taşı çevreleyerek Köpek Eğregi denilen ve adı az önce geçen başlangıç noktasında nihayet bulur. (Bu köylerden) beşinciisi ise; Aspvohor köyündür ki, sınırı Kemerburnu mülkünden başlayıp.../

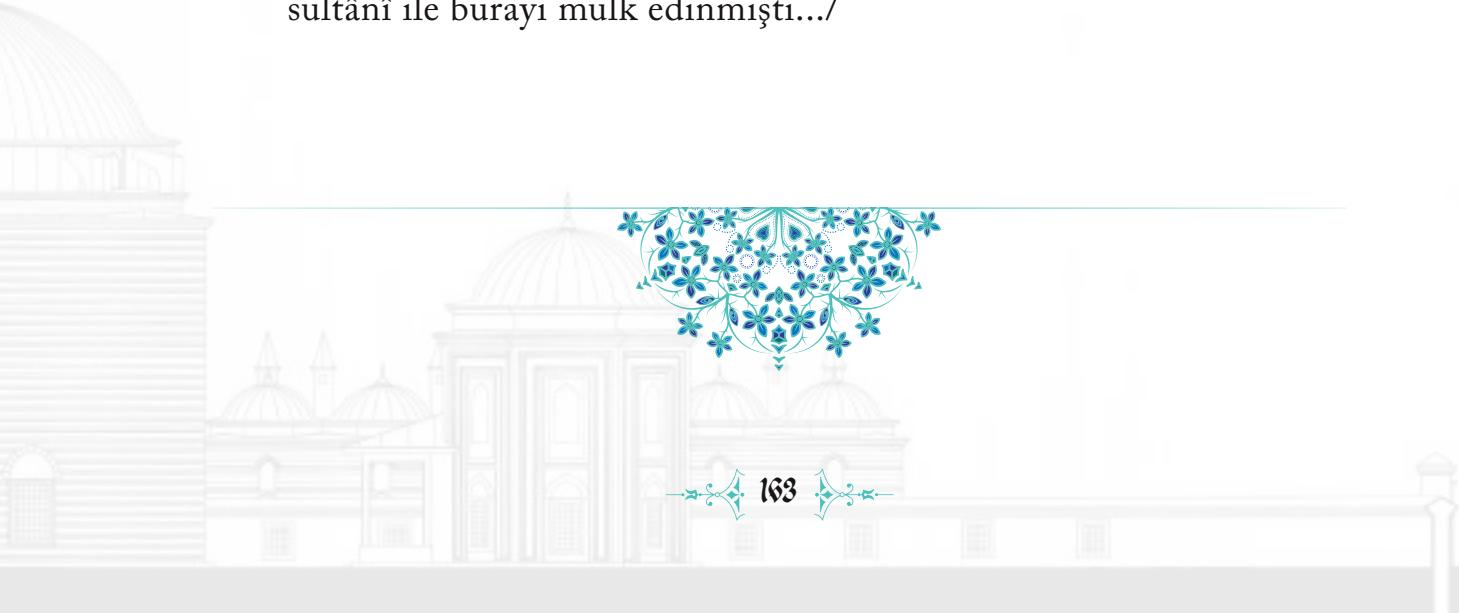
الواقع في الجانب الموسّع لخسراي افر جانبي لكوستر إلى طاش فوقي
 ومنها إلى عيزرق ما يكر منش و منها بعد ذلك إلى حجق منصوبية في حضر
 قونوس و منها إلى حجق منصوبية في حب قيرتير كست بمو يتنى سيلك
 چاري و منها صاحب اگا يابنهم صغير هناك إلى حجق منصوبية في الجانب
 الشرقي على حضر سپغوله و منها صاحب اگا يابنهم لوزور لريسا إلى طاليا
 دير ما يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى يحيى
 طاليا إلى مار الجانب قيه لفق قومون إلى البحر و فراس حدود إلى موضع يتصدى
 بالبحرين لكوستر و منه مونز راهيد للنهر دير وينهى إلى كل كري يعي في
 لميدل للذكور و منها يقع لفرينة الموسّعة بابوفرينة للمندر جندي في
 قضا الاصونيه المستعينه على الحدود في مكانها شهر نها عند هائى
 للناجه و سكانها التي كانت تراك بها الواقف بالتمليك للسلطاني

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 27b] (ki bu mülk) Hasan Baba diye nitelenen Lokstem'in her iki cânibinden Taşkuyu'ya; buradan da Kırbadermiş pınarına; ve oradan da nehir hizâsına Kovonos arazisindeki dikili taşa; bu dikili (sınır) taşından da Beglik Çayı denilen mevzideki Parastvo köyü cânibine; bu köyden de buradaki küçük nehri sınır alarak doğu yönünde kalan Nikola'nın arsasına; ve buradan da adı geçen nehri sınır tanıyarak aynı şekilde Dalyan Irmağı'na uzanır ki, bu akarsu da sınır dâhilinde yer alıp; buradan da Setvok Dalyani'na yani Okvotomonvo köyü cânibinden geçerek denize ulaşır; ve buranın sahilinden de Lokstem nehrine ve denizle birleşir. Ve buradan adı geçen nehir hizâsını çevreleyerek bashettiğimiz başlangıç noktası olan Kemerburnu mülkünde nihayet bulur. Ve bunlardan; nâhiyenin sâkinleri ve âhâlisi katında bilindiğinden ötürü yerini sınırlarıyla belirtmeye hâcet görülmeyen Asvoniye kazasına dâhil Ayoktornya adlı köyün tamamını, vâkîf, hükm-i hâkânînin belirttiği üzere temlîk-i sultânî ile burayı mülk edinmişti.../

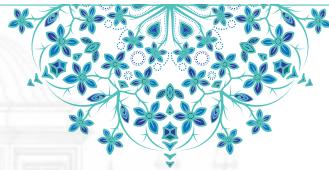

على ما ينطوي به حكم الخاقاني ومنها يجمع لقيمة المعرفة فربما خاتماً لكتاباته في
 قضائه باليد بحمر المستعفية عن التحدّر والتعريف والتبيين والوقصيف
 كما يذكر بها الوقف بالآيات الـ١٢ من الشرع بعدها هبتهما إلى حليله فوزي جنة
 ملكة الملكات ملكة الذات والصفوة عصيّفة للسوق خارجها
 بنت مرحوم السلطان سليمان دامت عقدها وطالعتها أباًها عبد ما تملك
 هي بها بثقلها لها الخواص والسلطان الأعدل والخاقان الأكمل على ما
 يحيى به ينتمد إلى فتح السلطانى ولما يفتح البيان الخاقاني فـ
 يجمع الطاحون تيز لكتاباته في الفضائل وزور فرز الـ٦، لــ٦ ذكر لــ٦
 بغير فرق رية قابنجهىشة لكتاباته على ما آثر خلندىري بمحى ما يتصل بها
 فــ٦ الدار والــ٦ الحديقة لكتاباته في فــ٦ حفظت لكتاباته على ما
 ســ٦ على فوقه غرفه وظلله وــ٦ على صطبانه في مطلع ومخلاف قرن وــ٦
 كــ٦ نــ٦

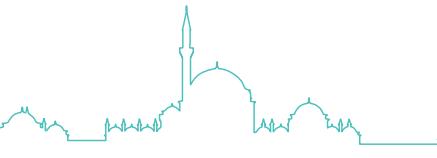
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 28a] ve bunlardan; Balyabadra (Patra) kazasında bulunup sınırları tahdîde, ta^crîfe, tebyîne ve tavsîfe hâcet olmayan Ahaya diye bilinen köyün tamamını, ona zevcesi kraliçeler kraliçesi, kadınların en iffetlişi merhum Sultan Selîm Han'ın kızı Hanım Hatun'a –iffeti dâim ve mekânı cennet ola!- kardeşi en adil sultan ve en ekmel hâkân yüce hükm-i sultânî ve en açık emr-i hâkânî gereğince mülk olarak temellük ettiğinden sonra, o dahi kendi şahsî mülkiyetini, şer^ci sûretle hibe kabul edilmek kaydıyla vâkıfa (yani eşine) hibe edip ona mülk edindirmiştir. Ve bunlardan; yukarıda adı geçen sancağa bağlı sözkonusu kazada Kamanca köyü yakınında bulunan Halenderice nehri suyu üzereinde işleyen iki değirmenin tamamını, bu iki değirmenle birlikte biribirine bitişik bir ev (büyük ev), bir bahçeyi, içerisinde bir beyt-i süflî ve bu odanın (beyt) üstünde de bir oda (gurfe), bir sundurma, gölgelik, bir ahır, bir mutfak, bir sığınak, bir fırın ve bir tuvalet... /

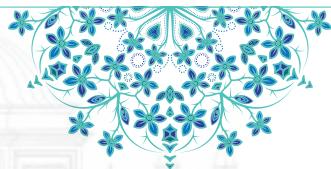
وَمُحْكَمٌ طَرْدًا وَلِخَرْجٍ مَعْتَوْيَةٍ عَلَى لِبْشِهِ مُشَرَّفٌ بِأَنْتِيَقٍ وَالْمَرْقَادِينَ
وَالْمَنْقَابَاتِ وَالْمَلْبَمَاتِ وَعَيْنِهِ مَوْعِدٌ عَلَى الْكَوْرُومِ وَالْمَجْفُولِ وَالْمَزْدَوْعِ وَالْمَفْوَرِ
وَغَيْرِهِ لَكَ لِمَحْدُودٍ دِيرَنَسِيَّةٍ وَبِالطَّرْفِ الْعَامِرِ وَالْفَرْتِيَّةِ الْمَزْعُونَ وَالْمَجْزَرِ
الْخَالِيَّةِ كَاسِنَلَةِ الْوَاقِتِ بِمَجْمَعِهِ الْجَنِيَّاتِ لِلشَّعْمِ فَرَحِيَّةٍ وَبِثِيقِهِ
فَاسِمِرِ عَشْرِ الْأَفْ حَدَرِ هَرْمَقْبُوْضِ عَلَى مَا يَطْلُبُهُ كَابِلَ الدَّرِيِّ وَخَطَابِهِ
الْيَقِيْنِيِّ وَمِنْهَا جَمِيعُ الْطَّاهِنَةِ الْكَائِنَةِ بِلَعْوَهِ پِرْزَهِيَّهِ الْدَّارِيِّ عَلَى مَا يَحْتَفِظُ
لَلْأَبْيَضِ عَلَى حَدَرِيَّهِ صَاهِيَّهِ الْمَشْتَقَنَةِ عَلَى لِزَاجِهِ عَيْنِهِ لِمَحْدُودَةِ الْمَطْرِ
الْعَامِرِ خَانِبَهَا الْغَرْبِ وَالْمَهْرِ لِلْجَوَابِنِ الْمَلْكَةِ الْبَلَافِيَّةِ كَالشَّهِيْهَا
لَلْأَفْقَهِ فَرَقْدَقِ الْكَبِيرِ لِلْيَعْظَامِ فَاسِمِرِ نَاشِيَّهِ عَيْنِهِ الْجَوَحِيِّ لِمَتْمِعَالِهِ
بِعَشْرِ الْفَرَدِ هَرْمَقْبُوْضِ وَمِنْهَا جَمِيعُ لِجَدِيِّهِ وَثَلَاثِرِ قَيْتِيَّهِ الْكَائِنَةِ
فِي وَلَادِيَةِ الْكَرَادِ وَدِلَانَثَنَازِ وَعَيْرِ فَرَقْرَقَةِ مِنْهَا فَلَقْعَةٌ فِي نَاحِيَتِهِ الْجَيْرِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 28b] ve bir avlusu olan ve mülk içerisinde meyve ağaçlarından zeytin, nar, armut, elma, limon ağaçları ve bunların dışında üzüm bağları, tarlalar, ekinler, bakliyat ve bunlardan başka ürünler de bulunan ve arazinin sınırları nehre, anayola, adı geçen köye ve boş araziyi (sayılan mülklerle birlikte) vâkif, Kâsim oğlu Dervîş Çelebî'den 10 bin dirhem karşılığında din kitabı'nın hükmüne ve yakîn bildiren hitâbına uygun olarak şer'î alışveriş kâidelerince mülk edinmiştir. Ve bunlardan; Prizren sancağında bulunup Beyaz Drim nehri suyu üzerinde işleyen batı cânibiyle anayola ve geriye kalan üç cânibiyle de nehre sınır olan ve 4 su pınarını müştêmil olan değirmenin tamamını, vâkif azametli ve onurluların önderi Abdulhayy oğlu Kâsim Paşa'dan [-yücelikleri dâim ola!-] 20 bin dirhem karşılığında satın aldı. Ve bunlardan; Arnavud vilâyetinde bulunan 31 köyün tamamı, ki bu köylerin 22 tanesi Zadrim nahiyesinde bulunmaktadır.../

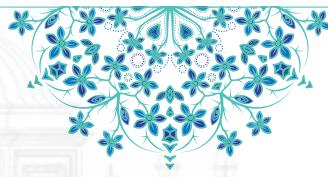
مُرْقِنَا، دُوْقَدِنِسْ وَمُسْتَغْنِيَّةْ عَلَى الْحِدْدِدِ وَالْتَّعْرِفِ كَوْنَهَا مِنْيَةْ
 مَعْرُوفَةْ فِي أَضْيَعَهَا بَاسَامِيْرِزِرْ وَبِبِيْنُولْ وَبِجَنِيرِزِرْ جَرْلُونْيَةْ
 تَابِعَهُدِرْ وَهَدِرْ عَخْوَثْ وَكِيكْ وَعَلْدِرْ وَعَلْمِشْ وَكِرْ وَشَهْ وَلِيجْ
 وَبِاِپَا وَخَاعِلَفَرْ فِيزْ وَبِوتَا فَرْ قَلْبَعْ كَلَادِرْ وَبَجَلْرْ وَدَشَامِنْ
 كَلَادِرْ لِلْمَزْبُونَهْ وَفَلِيتْ فَرْ قَلْبَعْ دِيرْ وَطَرْفَ شَافِرْ وَلِاجْ حَمِيدَهْ
 وَبَشَهْ وَلِفَاتِعْ قَرِيْهْ مِنْهَا فَكَانِيَّهْ فِي تَالِيَّهْ وَغَامِرْ لِلْفَضَاءْ
 لِلْمَزْبُورْ لِإِيْصَأْ وَمُسْتَغْنِيَّةْ عَلَى الْتَّيْنِيَّهْ وَكَوْنَهَا صِيفَهْ تَهَا فِي لِعَاكِنَا
 بَاسَامِيْرِزِرْ وَنَدِيرْهْ وَبَاشَافُولْ وَكِستَهْ وَكَوْرَصَاقْ وَقَقْ
 وَعَرْشَهْ وَهُوقَرْ وَزَلْ دِينَهْ وَحَدَوْدَالْكَلْلِيْفِيْضَكْ فَيَا تَبَنَدَهْ
 مَرْقَرِيَّهْ لِلْمَهَاهْ بِقَرِيسَيَّهْ لِلْوَاعَهْ فِي جَانِبِ الْشَّعَالْ فَرْ لِلْتَّاهِيَهْ لِلْمَزْبُونَهْ
 ذَنِي غَدِيرِكَارْلِوْهَهْ فِي جَانِبِ الْشَّرْقِ عَزَلْكَ لِلْتَّاهِيَهْ وَمَنْهَا لِلْ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 29a] (ki Zadrim nahiyesi) Dukakin kazasından olup Reze, Abistol (Pistul), Bahuzim, Cera, Neya, Aşkara gibi yerlerin isimleri mümeyyez ve ma'ruf (bilindik) olduklarından ötürü sınırları tahlîd ve tarife hâcet duymaz. Yine Kalandra'ya tâbi olan; Dir, Dırguje (Draguş), Kopik, Aldora, Gramiše, Kirvoše, Adiće, Papa, Haymaloz, Yaza, Botas (Botaş/Botaç) ve dahi tamamıyla adı geçen Kalandra'ya tabi olan Dinşad ve Nikasta; ve Kalimet'e tâbi olan Debir, Troşan, Laç, Miyet ve Bilişte (Bilişt) bulunmaktadır. Aynı şekilde, adı geçen kazaya bağlı Rogam nâhiyesinde bulunan 9 köye gelince, bunlar dahi isimleri Vendiz (Vendişe), Viyerze (Virda), Punaşakul, Lisne, Korsak, Mordlen, Mirişte, Kotor ve Zadine şeklinde yerleriyle tanıdık ve bilindik olduğundan buraları tek tek tebyîn ve tavsîf etmeye gerek duyulmamıştır. Bu yerlerin sınırlarının tamamını şu şekilde tafsilatlı veririz ki; adı geçen nâhiyenin kuzey tarafında bulunan Krasita (Kraştı) isimli köyden başlayarak yine bu nâhiyenin doğu câni-binde bulunan dereye deðin uzanır; oradan da.../

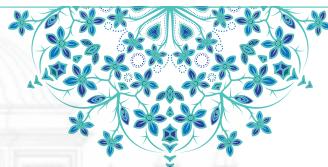
رُزْرُ صَعْدَيْشَالْ مَالِ دُوْزَرْ وَقُوشِيْ . وَمِنْهَا لِمَوْضِعِ يَسَارِدَرْ
 وَمِنْهَا لِلْقَلْعَةِ تَخْرِبَهُ مَعْرُوفَةُ قَصْرِ شَهِ حَصَارِيْ . وَمِنْهَا إِحْمَانِيْنَا
 لِلظَّرِقِ الْعَامِرِ لِمَعْرِفَتِهِ . وَمِنْهَا إِحْمَانِكَانِيْ بِأَجْبَلِ قَرْسِينِيْنَهُ لِمَعْرِ
 شَهُورِ كَرْنِشَهِ جَارِيْ . وَمِنْهَا لِجَلْدِ هِيلِهِ وَمِنْهَا لِمَجْلِنِهِ شَهُورِ
 فِيَنْدِ الْأَشْرِقِ لِبِيزِهِ حَلْقَهُ تَيْمَرْ وَقَهْهَهُ بِلْقَوْسِهِ وَلِهَلْغَرِيْهِ شَهُورِ
 بِيْنِكِ تَابَعَتْ بِعَصَنَا ، لِقَحْ حَصَارِيْ فَإِنْ حَدَوْدَهَا مُخْلَطَةٌ
 سَمَائِيَّةٌ . وَيَعْتَصِمُ صَاحِبُكَارِيْ وَلِجَنْدَهُ مِنْهَا مُعَيَّنةٌ وَمِنْهَا لِنَلْجَيْ
 وَمِنْهَا لِنَلْجَيْ لِلْمُشَرِّكَهُ لِيَضَابِيرِ قَرْبِيْ لِسَفَانِهِ وَسَوْلِينِهِ
 مُزَوْدِيْعَ قَصَنَا ، لِقَحْ حَصَارِيْ فَإِنْ حَدَوْدَهَا مُيَضَّا مُخْلَطَةٌ
 وَمِنْهَا لِنَلْجَيْ لِلْمُشَرِّكَهُ لِبِيزِ قَرْبِيْ بَانِ وَمُولِيسِ فَوَادِيِ لِقَحْ
 حَصَارِيْنِيْغاً . وَمِنْهَا لِجَدِيْعَيْنِيْزِ بِيزِ قَرْبِيْ بَارِدِ وَقَرْكَوْنِيْعَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 29b] ve oradan Malidokuz Yokuşu denilen yokuşa; ve bu yokuşun başına; ve yokuş başından Salurdob diye isimlendirilen yere; ve buradan da Kasartana Hisarı diye bilinen Haraba kalesine; ve bu kaleden anayolu sınır alarak Şeref pınarına; bu pınardan Kralsoyta dağını sınır alarak Kristinacarı diye meşhür mercaya; oradan Zile dağına; oradan Malkus diye bilinen köy ahalisi ile Akçahisar kazasına tâbi Fiyike diye meşhur köy halkı arasında müstereken ekim yaptıkları bir araziye kadar uzanır ki, her iki yerin sınırları biribirinden temyîz edilemeyecek kadar içiçe geçmiştir. Ve iki köyün ahalisinden her birinden râ'iyye olarak öşür vergisi alınır. Ve bu yerden itibaren aynı şekilde Asfanda ve Soylanda köyleri arasında müsterek ekilen mezraçlara deðin ulaşır ki, Akçahisar kazasına tâbi olan bu iki köyün sınırları da yine karışık olup içiçedir. Ve buradan da; dahi Akçahisar'a tabi olup Bara ve Molis köyleri arasında müsterek mezraçalara; oradan da adı geçen Akçahisar kazasına bağlı olan Barda ve Markon köyleri arasındaki muçayyen sınırdan.../

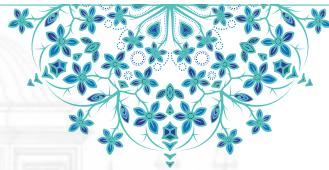

قضا و ليقيح حصار المزبور من مدن عاليه جداً مغير ممتاز بغير قريبي لسنوات
 وعركته ومن تلك القرية يدخل سفال و سكان هنؤ القرية فجعلناها الـ عـيـةـ
 تكون سـخـتـهـ ليـالـهـ صـلـحـهـ دـيرـهـ وـمـنـهـ الـجـدـ مـمـنـاـنـيـرـ قـرـيـبـيـ فـلـادـ
 وـبـسـفـالـ وـمـنـلـىـ الـجـدـ مـمـنـاـنـيـرـ قـرـيـبـيـ بـلـشـهـ غـلـنـاـيـهـ المـزـبـورـ
 فـرـوـبـحـهـ غـرـقـافـحـ لـقـيـحـ حـصـارـ وـمـنـلـىـ الـهـزـزـهـ زـوـرـ وـمـنـهـ مـخـاـيـرـ يـاـيـاـ
 لـمـزـرـعـهـ وـأـقـعـدـهـ مـقـابـلـهـ كـپـشـهـ كـلـيـتـهـ فـجـابـهـ سـكـنـدـرـهـ
 فـانـهـاـكـانـتـ فـيـ السـابـقـ مـخـانـبـهـ لـنـاـيـهـ لـمـزـبـورـ فـلـكـرـ لـلـهـ لـلـمـبـورـ
 تـماـجـرـيـ لـلـجـابـهـ سـكـنـدـرـهـ قـطـعـهـاـ وـجـلـهـاـ فـجـابـهـ سـكـنـدـرـهـ فـلـدـهـ
 يـاـخـدـعـشـهـاـ صـاحـبـهـ لـنـاـيـهـ لـمـزـبـورـ وـمـنـهـاـ الـمـقـابـلـهـ قـرـيـهـ شـامـيـ
 بـخـاطـهـ اـبـالـتـهـ لـمـذـكـورـهـ وـمـنـهـاـ مـخـاـيـرـ يـاـيـاـيـاـ بـالـنـهـرـ لـلـقـلـعـهـ غـرـبـهـ بـعـرـفـ بـلـورـ
 حـصـارـيـ وـمـنـهـاـ مـخـاـيـرـ يـاـيـاـيـاـ بـالـتـهـ لـنـصـنـاـ الـقـرـيـهـ قـرـيـهـ الـقـرـيـهـ الـقـرـيـهـ الـقـرـيـهـ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 30a] Asfanda ve Markana köylerinin arasını ayıran muayyen sınıra; ve buradan da Badeskal köyüne uzanır ki, bu köyün cümle raçiyyesinden olan sâkinleri Sazadrim eyâleti altındadırlar. Ve buradan (Badeskal köyünden) Kalamad ve Badeskal köylerini biribirinden ayıran sınıra; bu sınırda da adı geçen nâhiyedeki Belenşe köyü ile Akçahisar'a tâbi Ravence'yi biribirinden temyîz eden sınıra; ve oradan Drina nehrine; ve nehri sınır alarak İskenderiye cânibinde yer alan kilisenin karşısındaki mezraçaya uzanır. Burası geçmişte adı geçen nâhiyenin cânibinde idi, lâkin adı geçen nehir İskenderiye tarafına akıp bu mezraçayı kestiğinden sözkonusu yer İskenderiye cânibinde kaldı. Bundan dolayı adı geçen nâhiyeyi sahibi buranın öşrünü alır oldu. Ve dahi bu mezraçadan adı geçen nehri çevreleyen Şakul köyünün karşısına ve bu köyden (Şakul) de, adı geçen nehri hizalayarak Delez Hisarı diye bilinen Harabe kalesine; oradan da aynı şekilde sınırın başlangıcında yer alan Karasiya köyüne kadar uzanır.../

كأنك لا واقع بحملة الفرقة المعدودة المزدوجة بتسليك خلائقه
 بتسليك والملك في الملك با ظهر الظريف ونهر الملك لعيته
 للسلطان السلطان خالصه نوع الأخلاق سليمان الفارس لوز العرش
 لزعون فارس لبل الخير في بغور قيصر مأسون وباج غزل صلوب
 لخواصه في قصبة حسون على ما يطيه فرسانه ليعالي لخزان
 ناقد لبعض الله للمياعي ومنها يجمع حوله بذلتش عذاته ومحابي المتكبر
 المستعينة غل التجديع والتجديف لأشاهاته لقول الشارط في ظاهر
 الفريدة المعروفة بش الوافع في قضاه رؤوفة كرمانزون ومنها يجمع
 المفرد الواقع في قرينه لافتته هر قضاه رؤوفة كرمانزون المستعينة غل التجديف
 الذي كان يحمله ما لأنشأه لوفضيحة لغير الله تعالى عليه ومنها
 يجمع المحارق المحترقون في حمل الجمر لرجو الحروق لم يتحققون العذر

[vr. 30b] vâkîf, adı geçen sayılı köylerin cümlesini, memâlikte temlîk ve temellükün en görünür yollarla ve en parlak metodlarla elinde olduğu yegâne merci yani Sultan oğlu Sultan, insan nev'i-nin hülâsası, zamanının Süleyman'ı, sultanların boyunlarının elinin tasarrufu altında olan, hâkânların kalplerinin kabzasında takatsız kaldığı, müte^câl olan Allah'ın inâyetiyle yüce örnekliği görünür olmaya dâim olanın temlîk etmesiyle mûlk edindi.

Ve bunlardan; müşarün ileyh vâkîfin adı geçen Dukakin kazasına bağlı Laş diye bilinen köyün dışında inşa ettirmiş olduğu tahdîd ve ta^cdîdden müstağnî olan müte^caddit dükkanların ve çok fazla olan mahzenlerin tamamı; ve bunlardan; yine Karasu Yenicesi⁸⁴ kazasına tâbi Aksite köyünde bulunan tahdîdden âzâde mûmâ ileyh vâkîfin [- Alla Teala onun üzerine nimetler ihsan etsin!-] inşa etmiş olduğu yapılar cümlesinden olan münferid hamamın tamamı; Ahyoli mahrusasında sahilde bulunan tahdîdten müstağnî hamam ve mahzenin tamamı.../

84 “II. Bayezid döneminde sadrazamlığa tayin edilecek olan Koca Mustafa Paşa, büyük ihtimalle 1498-1502 arasındaki Rumeli beylerbeyiliği görevinde iken Yenice-i Karasu'da çok sayıda önemli kamu binası yaptırdı: Bir imaret, bir hamam, elli beş dükkan (birçok tahrirde zikredilir) ve muhtemelen bir medrese ve mektep. Koca Mustafa Paşa'nın inşa ettirdiği binaların II. Dünya Savaşı'na kadar harabe halinde varlığını sürdürdüğü ve ondan sonra Bulgarlar tarafından tamamen yok edildiği belirtilir”. Bkz. Machiel Kiel, “Yenice-i Karasu”, TDV. İslâm Ansiklopedisi, cilt: 43; s. 443-444.

الله يزكي انفاسه وفاته لرحمة الامير سلطان العاصر شرط كل من علّمه ما اتى به
الشاربي بطره الا سيد لا يسرع بعدك في حامش فالي السhabit الكوفي
ومنها اجمع المخازن العشرة التي بناها الولو ففعت بالبيهقي جولي الطبراني
لنزبورة في داخل الجنة ولما اللوالى في قعده في جانب ناطق وجعفها
لوجه الله تعالى الولى بطريقه الحسيني والحلبي فهنا اجمع الغربة للمير وفتح طورون
في قضاها كيفية الجمجمة المحمد وحده فلما بنى هرقل على دهره ويزيد
فرجعه الى الشرق منه لخطبته على ذلك اذهب فرضت يقصه الولى فترسله اليه ومنها
بعضها نايمه رجعه الى الشارب لبيان اذنه بحر صراما شوشيكاري ومنها مولى بن الماتي
فرجعه الغربي في جانب اسكياري ومنها مختار نايمه الى التقد المغربي
بيان اغلو غنج دهره المشورة فرمالها وضاجها اللندعو هر خنزير عند الله
بعضها لف درهم مقبوض على ما يسطع به الصك الذي والقطن

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 31a] ki bu iki yer, merhum Emîr Sinan er-Rakkâs'ın evkâfîn-
dan idi. Sonra bu iki yeri müşârûn ileyh vâkîf, tamamıyla yıkılma-
ya yüz tuttuktan sonra şerî istibdâl yolu (hukuka uygun olarak
eldeğiştirme isteği) ile mülk edindi. Ve bunlardan; deniz kena-
rında adı geçen Ahyoli mahrusasında vâkîfin kendi malıyla inşâ
ettiği 10 mahzenin tamamı; ve ancak Anadolu cânibinde olanlara
gelinece, Yüce ve Dost Allah onları gizli ve âşikâre olan lütfuya
korusun!. Ve bunlardan; mahmiye-i Gekyüze/Gebze'de Dokuz-
luca diye bilinen kîble tarafından Bağlı Ağaçderesi nehrine sınır
olup buradan doğu cihetile devam ederek oradan Kayserlu ve
Resullu köylerinden geçip gider ki, kuzey yönyle Ayata'yı sınır
alarak Sarmaşık Pınarı nehrine; bu nehrin hizâsına batı tara-
fina Canbaz Pınarı'na ulaşır; buradan da nehri sınır alarak Bağlı
Ağaçderesi diye isimlendirilen ilk nehre uzanır. (Yukarıda sınır-
ları verilen yerlerin tamamı), Abdullah oğlu Hürmüz namlı mâ-
liki ve sâhibinden dinî vesikanın mantukunca ve yakînî kesinlik
üzre 20 bin dirhem karşılığında satın alınmıştır.../

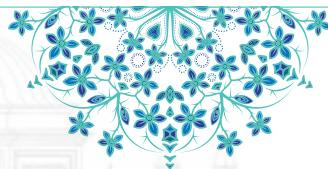
و منها يجمع التحانيات الثلاثة صغيراً ثم خير للجاد والشوشة والمعبر فنفس كيوبين
 لا يخوضه عند عارفه فقط • لستقيس على التحدى لكنها من حملة بيبيه لا فالـ
 و مثانية • ضالع في نعالي خير و حسانه • و منها يجمع الأرضي المقصدة
 بالغاية و بهنديز الحانين التي عزت ذكرها بحمد و هامنة في الخواصي و تلك
 بهذا الوقف بالليلك لتلطافى على ما يحيى الله الحمد للخافى • و منها
 يجمع لفه لسر العتم المغيرة للربيع في المراجع الأربع للداخلة تحتضر
 ولو اوقف بوجل الدقة لعمول المغيرة لتفوقه • لا أول منها قبح في وصح
 باسكى كيوبين وباسكى حصار و باقر من هتلر محافلة ثلاثي حقال الليل
 مرصفات كيوبين • و الثاني منها يجمع ما يربى بسبخا بكتى جفننكى تابعا
 معروف لما يجود لتعاقى لاسكى كيوبين لسلطون • و الثالث منها يجمع
 معروف بالجمد كلها اذار في سكى كيوبين و السفورة • و اذار يبع منها يجمع

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

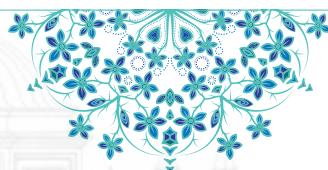

[vr. 31b] ve bunlardan; vâkîfîn [- Allah Taala hayrât ve ha-senâtını kat kat artırsın!] binâlarının cümlesinden ve mün-şê'âtından olup tahdîdden müstağnî olan ve nefs-i Gekbuze-i mahrusada bulunan biribirine bitişik her iki çitfe erkekler ve kadınlar hamamının tamamı; ve bunlardan; imârete bitişik ara-zilerin ve bir kez daha zikri geçen bu iki hamamın tamamını vâ-kîf temlik-i sultânî ile ve hükm-i hâkânînin anlattığı üzere mülk edindi. Ve bunlardan; kabul gören karara bağlanmış işlevsel bir dikkat gereğince, vâkîfîn tasarrufu altında bulunan dört çayırda otlamak üzere 1000 baş sığırın tamamı -ki bu meralardan ilki, eski "Gekbuze" diye bilinen yerde ve Eskihisar'da bulunur. Bunun hemen yakınında ise birbirine bitişik olarak bulunan üç tarla da Gekbuze'de bulunur. Bu meralardan ikincisi, Elmacık denilen yere tâbi ve adı geçen eski Gekbuze'de bulunan Sancak-bey Çiftliği diye bilinen yerin tamamıdır. Meralardan üçüncüsü ise, adı geçen eski Gekbuze'de bulunan Aca Kilisa diye bilinen yerin tamamıdır.../

[vr. 32a] Ki bunlardan Taşlıburun diye şöhret bulan ve adı geçen Gekbuze kazasına tâbi Darıcı diye meşhur olan köyün sınırları içerisinde bulunur –ki bunların tamamının sınırlarını tasrîh, tahdît ve takyîd ile tavzîh etmeye hâcet yoktur. Zira bunların sınırları birbirine karıştırılmayacak bir şekilde halk indinde bilinirdir. Ve bunlardan; vakîf defterinin hayvanların otlayacağı yerleri tayin ettiği ve beyan ettiği hüküm üzere, 150 baş camış ve tîmar ile adı geçen merada tamamı otlayan 100 baş ineğin tamamıdır. Ancak söz konusu meraya gelince, Yalakabad kazasında bulunan “Bayat” diye bilinen mezra^cın tamamını ihtiva eder. Hayvanların otlayacağı yere gelince, aynı şekilde adı geçen kazada bulunan Hisarcık ve Köçecikderbend diye bilinen yerin tamamından ibarettir. Bahsi geçen her ikisi de bu diyarlarda son derece birbirinden ayrılabilir olmaları ve tanınır olmalarından ötürü bunların sınırlarını belirtmeye gerek yoktur. Ve bunlar da; Yalakabad kazasına tâbi Karamürselli köyünde bulunan ve vâkîfin saf malî ve sîrf kazancıyla inşâ ettirmiş olduğu münferit hamamın tamamıdır. Ve bunlar, vâkîfin Dar-ı Muvahhidin olan Brusa –Allah onu kötülüklerden korusun!– Kozaçarşısı’nda mevcut Kozahanı diye bilinen han ve birbirine yapışık olan onbeş dükkân ve karşılıklı olarak bulunan dört dükkân.../

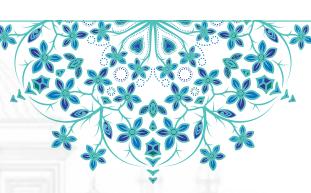
فَحَوْلَى إِنْدِلِبِ الْمُرْكُبَةِ عَشْرَ الْمِنَارِقَاتِ وَمَكَانٌ فِي مُقَابِلَةِ عَرَبِيَّةِ
 دَكَائِنِ وَجَهَرَةِ وَالْخَفَقِ سُلَاقِ صَفَاعَةِ مَا هُوَ وَافِعٌ فِي مُقَابِلَةِ مُصْنَعِ يَهَالِيَّةِ
 بِكَالَادِيِّ وَزَرَّهَدِ خَانَةِ حَدَّارِ ضَرِيعَةِ قَذَّافَهَادِ خَانَةِ وَعَرْجَنِ حَجَرِ لَحَّادِيَّةِ
 كَائِنَةِ بَقِيرَةِ غَرْجِشِ الْفَلَقَعَةِ فِي الْجَانِبِ الْشَّرْقِيِّ لِمُسْتَقِعِيْ حِيِّهَا لِلْحَدِيدِيَّةِ
 فِي مَكَانِهَا بَجُونِ عَرْصَهِ جَلَنَاهَافِرِ لَوْفَاقِ لَكَرْجَوْهِ شَفَرِ لَدَهِ خَاتِهِ عَلَى مَسْجِدِ
 الْوَاقِعِ فِي لَحَرَنِ الْمَحْرَقِ سَنَةِ فَإِنَّهُكَلِّ الْمَرْكُبَةِ وَمَكَانٌ عَلَيْهَا كَانَتْ مَرْكُبَهَا
 لَلْأَوْفَافِ بِإِبَاهَا • فَلَمَّا تَعَزَّزَتِ الْمُحَرَّقَةِ فِي الْمَحْرَقِ لَبَكِيرِ الْأَقْوَلِ وَجَرَبَتِ
 عَرْجَدِ الْأَنْقَلِ وَلَرِسَعِ الْوَقَفِ بِعِيمِهَا فَأَقْرَبَهُمْ بِهَا وَوَرَدَ الْمَدِ الْأَطْلَاطِ
 بِإِبَاهَهَا لِلْمَرْكُبَةِ وَبِيَحْمَدِهَا لِلْفَضْلِ كَوَنَهُذِ الْفَعْلِ فِي تَحْوِلِهِ
 كَاهُمْ مُوجِبِ الْشَّرْعِ الْغَوَّمِ وَالْقَسْطَارِ الْمُسْتَقِيمِ وَلَذِرِ حَكَمِ الْأَوْقَشِ
 بِذَلِكَ اسْتَأْعِرَهُذِ الْأَوْقَشِ الْوَزَرِ عَامِلَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِلَطْفَهُ الْحَسْطِيرِ ثَلَاثَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 32b] ve bunlara bitişik olan bir hücre ve yine karşısındaki yerde Tabdahane denilen muhitteki Oyala Bakladi Bozahanesi denilen yer ve Doğu canibindeki kalenin altına yakın yerde bulunan diğer beş hücreden ibârettir –ki yine bunların tamamı, Edirne-i mahrusada bulunan mescidin arazisi üzerinde olan ve merhûme Şehzâde Hatun'un evkâfindan müteşekkil olup cümle arsayı oluşturduğu için tahdidden müstağnidir. Nitekim, bu arsa ve arsanın üzerinde olanlar, geçmişte söz konusu evkâfa dâhil idi. Ancak ilk büyük yangında harap olunca ve artık kendisin den istifâde edilme haddi kalmayınca ve vakfin tamiri ve termîmine güç yetirilemeyince hükm-i sultanî gereğince bu arsanın kiraya verilmesi ve artık fayda sağlanamamasından ötürü vakfin yararına şer^c-i kavîmin ve kıstas-ı müstakîmin mûcibince satılması ve zamanın hâkiminin izniyle bu vezir olan vâkif -Allah Te^câlâ lütfuya ona muâmele eylesin!- orayı kiraladı.../

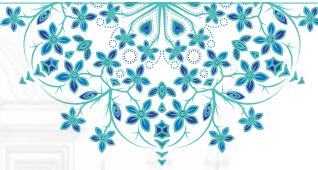
الْعَرْصَةُ الْخَرْبَةُ فِي عِدْجَلِي بِشَمْوَهِ الْمَوْلَى عَلَيْهَا بِالنَّصْبِ التَّلْطَانِي
 وَهُوَ بِجَاهِهِ كَلْ وَرَبِّ بِعَتَدِهِ لَهُرْ بِالْذَّهَرِ الْعَمَانِي وَبِالْمَنَّةِ
 مَا عَلَى نَكْلِ الْعَرْصَةِ فِي النَّقْضِ وَهُوَ بِنَاعِمِهِ لِعَشْرَةِ لَأْفَى لَهُرْ مَقْبِضِ
 مَنْتَبِينَ بَعْدِ عَرْضِهِ عَلَى مَحَالِرِ الْأَطَابِيلِ وَالْأَعْيَنِ فِي رَكَّاٰ وَغَتْ قَرْيَنِيَّةِ
 فِي الْمَعْدَلِ الْمَزَبُورِ عَلَى مَسْطَرِي صَنَكَهِ وَبِجَوَبِهِ هَذِهِ الْأَصْنَكِ الْمَكْطُورِ
 شَرْبَوْهُ عَلَيْهَا الْوَلْفُ الْمَوْحِي إِلَيْهِ الْأَبْدِيَّةِ الْمَكْتُورَةِ لِكَرْلَاثْ بِاقِنَهُ وَ
 وَمِنْهَا يَحْمِلُ الْزَّرْ عَنْ الْعَدَيْمِ الْكَائِنِ فِي هَذَا سَفَرِ يَحِصَّ الْمَعْرُوفَ فَيَطْفُؤُ
 دِيُوكُشْ مَا يَهْأِلُ الْفَرِيَّةِ الَّتِي لَحَدَّهَا الْوَلْفُ وَخَاهَهَا بِرِّ كَوَافِيٍّ
 الْمَحْدُودَةُ بِالْحَدَّهَا يَبْلُدُ أَفْرَجَهُ تَبْتَعِي بِعَلِيَّشِ اطَّاشِي الْمَحْلُ مَعْرُوفَتِ
 لَخْوَرِي وَمِنْهَا لَكِ كَوْجُكْ بُورْزُ وَمِنْهَا لَقَالَكْ فَالْزَّرْ وَمِنْهَا لَنَدْ
 سَنْجِي بَطْوِي دِبَهُسِي وَمِنْهَا مَجَاكِي بِيَكَعْرَهُ مُسْنَاهُ بِيَعِمالَكْ قَنْ قِيَادِيْهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 33a] Bu harabe arsa, nasb-ı sultanî ile üzerine mütevelli tayin edilen Mahmud oğlu Ahmed Çelebi'den kiralanmıştır. Ve bunun kirası, günlük dört Osmanî dirhemdir. Ve ondan, bu arсадan geriye kalan ne varsa onbin dirhem karşılığında satın aldı. (Ki bu satın alma işi) bunu isteyenlerin cümlesine onun vasıtasiyla defalarca arz olunduktan sonra ve senette yazıldığı üzere adı geçen miktarı ve ücreti tayin edilip yazılı senette anlatıldığı şekliyle satış gerçekleşmiştir. Sonra mûmâ-ileyh vâkif, adı geçen binaları bu arsalar üzerine inşâ etti. Ki bu arsalar, hâlâ ma'mûr olarak kalma-ya devam etmektedirler. Ve bunlardan; Dokuzoyuk diye bilinen Seferihisar kazasında bulunan ve vâkifin yeniden yaptığı ve adına Rusköy dediği ve dahi sınırı Alişartaşı diye isimlendirilen taştan başlayıp At Ahurî diye bilinen yere uzanan ve oradan Küçükburun'a ve Küçükburun'dan Kalakvaran'a ve oradan Toytepesi diye isimlendirilen tepeye ve o tepeden Kaymas Karakaya diye isimlendirilen taşı sınır alarak.../

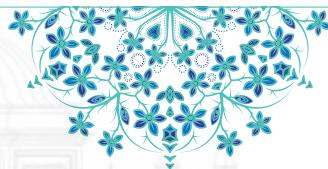
معروف بقى يلائى دىمنىلى كفر ختنلىسى دىمنىلى دىكىك فرلاك منى
 لى طراز ذاھبلى ابلة سفر بىخان دىمنىلى محالى عريف بىلى فالدرى قىش
 لى وضيع اسەتكاك دىمنىلى مخاىي يامالشارع لا ياعظيم الذاھبلى ابلة
 ئازىرىف بىوحى دىكى قىسىدەور دىنەنىلى المجنون المذكور فى بلدى اجل
 لى الحدود الحقيقى ما فى الفرقى المحددة المزورة فرسى عز و حسین قىز عز
 و الحما، لى مۇمۇنلىپاچى حز فز و جىندىكلاڭ دىكىچىك شېرىز دىر قىش
 زىكىر واسكىنلىخىزدا و قورۇقتۇز و زوجىنە فاطمە و بوسىف فز و جىندىلەت
 و تۈمىد و فز و جىشرىز و علۇقۇز و جىنەر و رەمەد و زوجىنە غايىش و قوخى
 فز و جىنە شاهدانە و قۇلەنگىز و زوجىنە قرى و بىلار فز و جىنىلىمە
 و نزوجىنە حىۋوللىرى و زوجىنە شەھى و حىزىز و فز و جىنە طوەلى و صۇغا بىنى
 و زوجىنە ئىرنىلى و سەرەت و حىزىز و زوجىنە فاطمە و ئىنبىنە فەركىچىد

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 33b] Karayatağ diye bilinen yere ve o yerden Keferhasan tarasına ve oradan da Yüksekkarak'a ve oradan da Seferihisar beldesine giden yola ve o yoldan da Mamak kaldırımı diye bilinen mahale ve o mahalden de ismi Dikilik olan yere ve oradan da şehre giden büyük anayolu sınır alarak Musa oyuğu diye bilinen tepeye ve o tepeyi dolaşarak başlangıçta adı geçen taşla son bulan köyle birlikte eski bir mezra^{cın} tamamı; bu sınırlar ve hukukların cümlesi yeni yapılan adı geçen köyle birlikte 59 köle ve cariyeden müteşekkil olup isimleri; Hasan ve zevcesi Gülşat, Koçakşirmert ve zevcesi Zekes, İskender mücerred, Korkut ve zevcesi Fâtima, Yusuf ve zevcesi Devlet, Laanduz ve zevcesi Şirin, Ali ve zevcesi Server, Muhammed ve zevcesi Ayşe, Kocaşirmert ve zevcesi Şahidane, Karalı Gündüz ve zevcesi Kumru, Balaban ve zevcesi Selime, Abdullah ve zevcesi Hüsna, Aliber ve zevcesi Şahi, Hamza ve zevcesi Tuti, Soğancı ve zevcesi İrina ile oğlu Veli, Hüseyin ve zevcesi Fatima ile oğlu Ferhat, Haydar.../

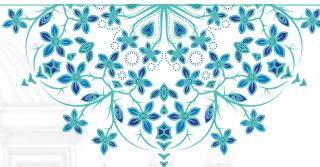

وَرَوْكَجَنَهَا هُنْلِزْ وَقْلِيُوسْفُ وَرَوْجَنَهَا بَابَالْأَمْرِ وَجَعْفَرُ وَجَنَهَا
 وَسَمِعَدْ وَرَجَنَهَا خُورْشِيدْ وَبَنْتَه طَبِّبْ وَنَحْوُ شَفَدْ وَرَجَنَهَا بَنْفَشْ
 وَخَاضْ وَرَجَنَهَا كَرْكَرْ وَجَنَرْ وَجَنَهَا دَولَتْ وَپَرْ وَانْغَرْ قَشْ
 كَلْحَرْ وَسِيمَارْ وَرَجَنَهَا فَاطَمَهْ وَسَقَرْ وَرَجَنَهَا حَبِّيْ فَاسِرْ كَلْحَرْ
 وَرَبِيعَرْ وَصَنْطَفِيْ وَرَجَنَهَا دَولَتْ هَذَلْ وَنَعْنَوْنَيْزْ وَجَلْوَدْ
 وَاعْقاَبَهْ وَرَدَرْ كَلْحَرْ فَاسِبَهْ وَمَاتَعَافُولْ وَعَانَاسَلُو الْأَنْهَرْ لَعْزْ
 صَانَهُرْ لَهْ نَعَلِي عَنْهُ الْزَّيْكُونْ وَلَعْزْ عَزِيزْ مِشَاكِيرْ وَمَحَايِزْ مِشَاهِيرْ
 بَعْ الْوَقْفْ وَاعْتَبَرْ فِي صَوْلَزْ لَعْنَ الشَّرْعَيْهِ عَلَى الْحَسَنْ مَاتَصَوْرَيْهِ
 مَا لَعْبَرْ لَلْشَرْعِ فِي لَزَلْعَرْ بَاعْنَاهْ لَعْمَدْ لَفَرْسْ وَلَبَقْ وَكَذَاحَكْ كَلْ
 فَرْضَهْ لَهِمْ فِي لَعْبِدْ وَالْأَمَاءْ لَزَلْعَرْ لَفَرْضَهْ لَهِمْ بَعْدَ ذَلِكْ فَنَاهَا
 جَمِيعُ لَلَّزَلْعَرِ لَلْمَثَلَاصْقَيْرِ لَلْفَدَبَتِيرْ لَلْمَعْرُوفَهْ لَجَدِيهْ بَابَسَيْهِ لَكَفْ

[vr. 34a] ve zevcesi Şahnuvaz, Kara Yusuf ve zevcesi Şahbadam, Cafer ve zevcesi Nefise, İsmail ve zevcesi Hurşit ile kızı Tayyib, Hoşkadem ve zevcesi Benefşe, Hazır ve zevcesi Server, Hasan ve zevcesi Devlet, Pervane ve zevcesi Gülseher, Süleyman ve zevcesi Fâtima, Rüstem ve zevcesi Hüsna, Kasım mücerred olup bunların hepsi Rus'turlar. Mustafa ve zevcesi Devlet ise her iki- si Boşnak'tırlar. Ve evlatlarıyla ve bunların nesepleriyle beraber vârisleri ve üredikleri ile beraber – Allah bunları inkırâzdan korusun! – bunlar vakıfla birlikte ortakçı çiftçiler ve yarıçı tarla ekicileridirler. Keza kölelerden ve câriyelerden her halükârda onlara katılanlar bundan sonra onlara tâbi olanlar dâhil olmak üzere (vakfin tasarrufu altındadırlar). Bunlardan; birbirine bitişik olan (...)⁸⁵ kazasında bulunan ve her ikisinin sınırları doğu cihetiyile Çal Dere'ye ve Seydi Suyu'na ve oradan bu suyun akış yönünü sınır alarak Kible tarafıyla Kısık Boğazı'ndaki Yerli Kaşa'ya ve batı cihetiyile Taş Geçidi'ne ve kuzey canibinden de Çıraq Şeyh arsasına degen uzanan eski iki tarlanın tamamı ki, bu tarlalardan biri Öksüz.../

85 Bu kazanın ismi yazmadan silinmiştir. Bu kısım vr. 34b ilk satırda yer almaktadır. Türkçe'ye tercüme ederken Arapça cümlenin sentaksı farklı olduğundan sonraki sayfadaki ilk satırın tercümesi anlam bozulmasın diye buraya aktarılmıştır.

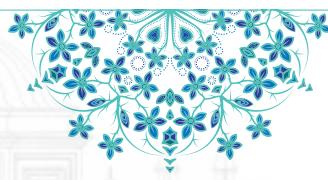

مير في وابش يورت والخري بچاغن لوا فقيس في قضا
لحد
پحاله شرقا و بکيدى صوچي • ومنجهو یا گامچه جوانه لى ير عيقانى
بو تاز قلبلا و بطاطاش كچو مجي غيغا و با بصر جوز اع شنج شالا • بچمله المدح
و الجھوق سع لقرىيلىلى اك دتها لىو فف فيها و تماھا بوسنادوپي • وجع
ما في هذى لقرىيىز لصيغىز لمرعىر و لمانا لىلدىز لسايمەر و لصافەر
ستفضل با نھەم مار فى لىلکھدا و زوجىنە ما و دويلىز قزرو جەنە ما و قۇز
و زرو جەنە بالىنە و لىندىز يەز و جەنە بالىنە و لىشىز و زرو جەنە و دەنە
يولۇز و يۈز كې قزرو جەنە دەنە لىلأ خوفز و كچنە بالىنە و لىندىز پەق
و زرو كچنە بالىنە و لىندىز يۈز و يۈز لىلأ خوفز و كچنە ما و چەليز و زرو جەنە
قزرسە و مارغىتى لغازىز و لىنها و قزز و حەرىتىز لغانزىز و لىنها لانە و قزرسە
لغانزىز كەپ بوسنادوپي • و لىكىندر و زرو جەنە قىز و مىضىقىز و زرو
جەنە

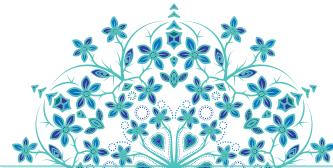
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 34b] Viranı ve Başyurt isimleriyle, diğeri ise Beçağaş diye bilinir ki, cümle hudûdu ve hukûku vâkîfin her iki yerde yeniden kurduğu ve ismine Bosna Köy dediği köyle birlikte ve bu köyün içindeki kölelerden ve câriyelerden müteşekkil 40 neferden ibarettir. Bunların isimleri ve sınıfları şu şekilde beyan edilecektir ki; hepsi Boşnak olan Marko el-Kethûdâ ile zevcesi Marvo, Yuvan ve zevcesi Mara, Kavaca ve zevcesi Yalina, Endruye ve zevcesi Yalina, Martin ve zevcesi Lotsina ile oğlu Yuvan, Yorgi ve zevcesi Lusia, öteki Endrue ve zevcesi Yalina ile oğlu Petro, Yanko ve zevcesi Yalina ile oğlu Yuvan, diğer Yuvan ve zevcesi Mara, Çeliye ve zevcesi Katerina, el-âzibe Margita ve oğlu Vefzir, el-âzibe Dorota ile kızı Anna, el-âzibe Katerina tamamı Rus'turlar. İskender ve zevcesi Kamer, Mustafa ve zevcesi.../

دَوْلَتْ وَبِلَادِنْ فَرِزْ وَجَهْنَهْ قَدْرِ حَسِيرْ فَرِزْ وَجَهْنَهْ طُولِيْ وَقَلْبِ الْوَزْفَرْ وَجَهْنَهْ
 شَهِيرْ وَسِيلَمَا زَرْ وَجَهْنَهْ كَوَافَهْ وَهُمَرْ وَسِنَفَرْ وَجَهْنَهْ لَعْفَاهْ
 مَانَنَانَلُو لَلَّى لَأَفَلَاضْرَ عَلَى لَلَّنَقْ لَمَقْرَنْ لَزَبُورْ عَلَى كَوَافَلْ فَرِزَنْ
 مَشَاصِفِيرْ كَالْوَقْفَ عَلَى لَفَطَالْ نَصَرْ كَسْطُورْ وَكَذَاعَلْ فَرِسِصِيرْ كَالْهَمِيرْ
 نَوْكَوْفَ يَلْحَنْ بَهْرْ وَمَنْهَا چَلْمَنْزَرْ عَنْ لَسْمَاهْ بَحْشِيدْ كَارِي لَفَعَهْ
 لَلَّفَاضِيْ
 فَلَفَضَاهْ لَلَّمَعْ لَرِيْنَاهْ حَدَودَهَا مَوْجَبَ الْحَكْمَ الْسَّلَاطِيْنِيْ فَطَبِقَ حَجَةَ
 تَنْهَى لَيْشَنْ سَوْرَيْ شَرَفَوْ تَقْدَنْ نَزَرْ عَنْ جَشِيدَغَرْ بَوْقَبْلَهْ بَحَدَدَهْ
 قَرِيْتَ قِبَاحَلْ عَيْلَ شَمَالَهْ وَمَنْهَا يَعْجَمَ رَهَيْ رَاهِيْ كَلَهْ قَرِيْتَهْ فَرَقَرَهْ
 رَبَقِيرِقَ لَفَضَاهْ لَلَّزَعْلَهْ كَيْنَاهْ كَارِشَرْ قَا وَيَنْهَى لَيْ رَهَيْ كَيْرَفَ
 لَلَّأَدَعَ لَلَّفَضَرَهْ وَيَقْنَدَلَهْ لَيْرَ جَبَكَهْ كَارِشَرْ قَا وَيَنْهَى لَيْ رَهَيْ كَيْرَفَ
 بَطَاهِيْلَهْ كَارِيْغَرْ بَأَوَهْ لَيْرَ غَرْ عَشَرَهْ كَبَلَهْ وَيَذَهَبَهْ فَهَرْ كَوَافِيهْ

[vr. 35a] Devlet, Balaban ve zevcesi Kadem, Hüseyin ve zevcesi Tuti, Karagöz ve zevcesi Şirin, Süleyman ve zevcesi Pervane ki evlatlarıyla ve bunların nesepleriyle beraber vârisleri ve üredikleri ile beraber – Allah bunları inkırázdan korusun! – bunlar va-kıfla birlikte ortakçı çiftçiler ve yarıçı tarla ekicileridirler. Keza kölelerden ve câriyelerden herhalükârda onlara katılanlar bun- dan sonra onlara tâbi olanlar dâhil olmak üzere (vakfin tasar- rufu altındadırlar). Ve bunlar; Cimşid Çarı diye isimlendirilen adı geçen kazada bulunan sınırları hükm-i sultânî mûcibince ve hûccet-i kadîye mutâbık olarak doğu yönüyle Şeyh Sinurî'de nihâyet bulup, batı ve Kîble tarafıyla Cimşid'in tarasıyla bir-leşen ve sınırı kuzey canibiyle Kayacıkoglu Köyü'ne dayanan taranın tamamıdır. Ve bunlar, aynı şekilde adı geçen kazada bulunan ve sınırları ileride gelecek olan ana yoldan başlayarak köprüden devam eden, doğu itibariyle Yirce Pınarı'yla birleşen ve batı canibinden Dayıcılar Çarı diye bilinen çorak araziyle nihayetlenip Kîble istikametinden Aşrikin arsasına, oradan da Kütahya Nehri'ne giden.../

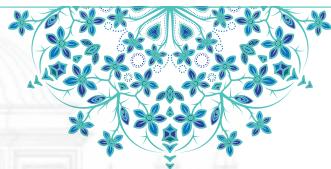
الْقَضْرَةَ لِعِرْفِ بَقْرَةِ جَمِيَّا كُوپِرْسِى شَالَّا • بِجَلَدِ الْحَدَّ وَحِدْيَعْ مَا فِي زَرْ
 وَشَتَرْ قَرْمَلْزِي كَذَلِكَ يَهْتَدِي لِلْمَزَرِعِ لِلْمَزَوِّدِ وَالْمَرْجَ لِلْمَزَوِّدِ •
 وَحِلْ ثَلَاثَةَ حَوْلٍ لِعَشْنَدَانِهَا • وَحِلْ ثَلَاثَةَ حَوْلٍ مَحَاوِيَهَا • قَدْ كَانَ تَلَكَ الْوَاقِفُ
 الْمَبْرُورُ بِلِلْمَزَرِعِ لِلْمَزَوِّدِ وَلِلْمَسْطُورِ بِالْمَتَكِّيَنِ لِلْمَنْطَادِيَنِ عَلَيْهَا
 يَحْكُمُ بِالْمَكْرُ لِلْخَافَانِي • وَسَهْدَانِي عَيْنِي نَفَرَ مَرْعِيَنَ فِي مَا نَاهَى الْمَذَرِّيَنَ
 شِيرَدَانِي لِلْمَكْرُ كَوْنِي وَزَوْجَنَتَهُ كَلْهَارُ وَيُوسَفَ لِلْمَكْرُ كَوْنِي وَزَوْجَنَتَهُ وَبَهَارُ
 وَبِلَيَانِزَالِي لِلْقَوْسِي وَزَوْجَنَتَهُ دَوْلَتُ وَيُولَنِزَالِرْ قَوْسِي وَزَوْجَنَتَهُ بَفْشَتَهُ بَيْوِي
 دَيْمَرَ كَوْنِي وَزَوْجَنَتَهُ صَوْبَرُ وَخَلَجَرَ كَوْنِي وَزَوْجَنَتَهُ بَفْشَتَهُ حَزَلَكَانَ
 فَزَوْجَنَتَهُ دَوْلَتُ وَيُوسَفَ الْأَبَازِرِي وَزَوْجَنَتَهُ كَلْهَارُ وَمُوسَى الْأَبَانِي
 وَزَوْجَنَتَهُ دَرِّو لِلْمَجْهَرِي الْأَبَانِي وَيَزَوْجَنَتَهُ يَمِيزِي • لِعَلَى لَهْمَهْ
 وَعَقَابَهُمْ لِلْأَنْقَرِ مِرْصَانِهِمْ لِهَمْ تَعَانِي عَنْهُ عَلَى لِلْمَزَرِزَلِ عَرْبِي وَجَيْرِي

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 35b] Kuzey itibariyle Karaca Köprüsü diye bilinen köprüye uzanır ki, bu sınırların cümlesi adı geçen mezralardaki ve kırıç arazilerdeki iki yüzaltı baş kısrak ve bunları döllemek için üç aygır ve ihtiyaçları taşımak adına iki eşekle birlikte adı geçen vâkif söz konusu mezraları ve yazılı olan çorak araziyi temlik-i sultanî ile hüküm-i hakanî'nin belirttiği üzere mülk edinmiştir. Ve burlardan; yirmi köle ve cariyenin tamamının ismi şöyledir: Çerkez Şirmert ve zevcesi Gülbalar, Çerkez Yusuf ve zevcesi Nevbahar, Rus Balaban ve zevcesi Devlet, Rus Yuva ve zevcesi Benefşe, Çerkez Yusuf ve zevcesi Senubar, Çerkez Hasan ve zevcesi Benefşe, Abaza Hasan ve zevcesi Devlet, Abaza Yusuf ve zevcesi Gülbahar, Abaza Musa ve zevcesi Kadem, Abaza Atmaca ve zevcesi Yasmin, bunların tamamı evlatlarıyla ve kendilerinden sonra gelenlerle soyları tükeninceye kadar –Allah onları bundan korusun! – Gekbuze-i Mahrusa kazasındaki eski Gekbuze ve Eskihisar diye bilinen yerde önceden belirtildiği vecih üzere.../

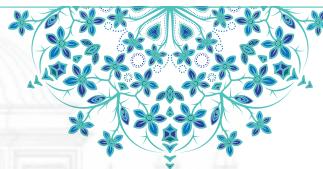
فـي الـتـوـضـعـ الـمـعـرـفـ بـاـنـكـ كـيـونـ وـاـنـكـ حـارـ فـيـ قـصـاـ، كـيـونـ وـلـمـحـوـسـةـ
 بـاـشـارـكـهـ وـلـنـاـصـفـهـ عـلـىـ الـوـجـدـ تـقـرـ فـيـ الـسـاقـ • وـكـذـاـخـالـ لـتـضـمـنـ
 وـاعـبـرـهـذـاـ الـشـرـطـ أـىـ شـرـطـلـنـاـصـفـهـ عـلـىـ الـوـجـدـ زـوـبـرـ كـاـهـمـعـتـرـفـ
 لـلـبـعـضـزـالـقـرـرـ، وـالـبـكـرـ، لـلـتـقـدـمـزـلـنـيـزـلـىـ مـكـنـكـمـ وـلـخـيـلـهـزـ
 مـزـالـضـورـ وـيـجـرـيـ فـيـ كـلـ وـاحـدـ عـرـعـيدـ فـيـ الـتـوـضـعـ لـأـجـلـ الـطـرـنـشـنـلـزـ
 قـصـاـ،
 فـيـجـعـ أـلـغـزـ سـوـلـ، كـانـلـفـهـذـنـ لـلـزـرـعـ لـوـقـيـعـهـاـ كـالـذـرـقـقـعـلـفـ
 چـزـرـ وـاعـبـرـهـذـاـ بـيـنـبـرـعـيدـ وـلـمـائـلـهـلـمـوـقـيـزـعـدـعـزـرـ وـكـذـلـوـرـهـزـ
 بـالـأـجـبـيـتـهـ وـنـوـلـهـزـلـأـجـجـيـ وـلـيـفـرـمـلـعـاهـهـذـاـ الـشـرـطـلـزـعـ
 وـمـنـهـاـجـعـ الـحـدـيـقـهـ وـلـجـيـنـهـ لـأـنـيـعـهـاـلـلـوـافـ وـلـمـ، لـلـصـوـمـعـهـزـ
 عـدـعـاـنـرـلـمـيـقـهـ الـوـلـعـنـهـ كـيـونـزـلـمـحـوـسـتـلـمـزـبـوتـ • وـجـنـجـعـ
 لـلـأـخـرـيـ الـتـيـعـهـاـقـدـلـوـلـحـائـثـهـ • بـعـيـنـ وـلـمـائـلـهـلـمـوـسـيـنـعـكـ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 36a] diğer vezirler ve önde gelen devlet erkânının vakıflarının bazlarında uygulanan esaslara ve vesikalara bakıldığında görüleceği gibi, ortakçı ve yarıçı olarak tarla ekmek ve çiftçilik yapma hakkı ve keza onlara katılan (diğer fertler) ve mezbûr vecihle yarıçılık yapmaları (vakfnın tasarrufu altındadırlar). Ve dahi bu kölelerden her biri, daima ister bu tarlalarda olsunlar, isterse Çermen kazasındaki diğer tarlalarda olsunlar çiftçilik ve ekme-biçme işini en güzel şekilde yerine getireceklerdir. Aynı şekilde, vakfnın malı kabul edilen köleler ve câriyeler arasında erkeklerinin ecnebi kadınlarla, kadınlarının ise ecnebi erkeklerle evliliği olmayacağı esası kabul edilip, bu şartta mutlaka riâyet edilmesi elzemdir. Ve bunlar, adı geçen Gekbuze-i Mahrusadaki kıymetdâr imâretin yanında bulunan ve vâkîfın gayr-i müslimlere âit ibadetgâhların arkasında imâret ettiği hadîka ve küçük bahçenin tamamından ibarettir. Câmi karşısında imâret ettiği diğer cüneynenin tamamı buna dâhildir. Kölelerin ve câriyelerin isimleri şu şekildedir: Kasım.../

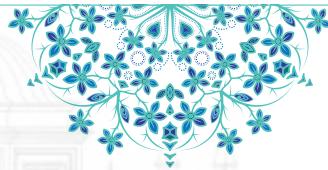
وَرِجْحَتْ بِغَسْلِ الْمُكَبَّرِ كَمَا فِي رِجْحَتْ قَدْرِ الْمُكَبَّرِ لِمَنْ قَاتَهُ
شَافِعٌ فِي الْمُخْيَرِ لِمَنْ يُورِثُ الْخَذَلَةَ فِيهِ مَا يَعْلَمُ لِأَوْلَادِهِ وَلِأَعْقَابِ مَا هُنَّا قَوْفٌ
فَلَنْ يَكُنْ فِي الْمُدَولِ وَالثَّالِثِ بِجَاهِرِهِ وَلِغَرْقَدِ الْكَعَانِيَةِ بِنَلَكِ الْخَدَةِ
فَلَيَلْتَحِقُّ الْزَّادِ مِنْهُمْ بِالْمُرِيزِ وَلِيُرِيزَ لِمَرْعَ عَلَى الْمُشَرِّطِ الْمُشَرِّطِ وَلِزَانِ الْمُصْطَبِيِّ
وَلِنَفْرِضُوا لِأَوْلَادِهِمْ بِالْمُرِيزِ وَلِيُرِيزَ عَرْجَدِ الْكَعَانِيَةِ • فَلِيُشَرِّهَا الْأَوْقَنْ
قَدْرِ الْكَعَانِيَةِ • وَمِنْهَا جَمْعُ الظَّاهُونَ الْمُحْوَيَّةِ عَلَى نَحْرِ عَيْنِ الْمَدَارِيِّ عَلَى
نَحْرِ قَاهِيَّةِ بَقْرَبِ غَرْقَبَيَّةِ لِسَكِيِّ شَهْرِ الْمُكَبَّرِ كَمَا نَبَاهَا الْأَوْلَادُ فَلَمْ يَلْتَحِقُ
لِلْمُسْتَغْنِيَّةِ غَرْلَخَدِيَّةِ لِشَهْرِ تَهَا مَالَفَنَا، زَالِيَّةِ • وَمِنْهَا الْأَنْصَافُ لِلثَّالِثِ
مِنْ الْجَامِلِ الْمُنْقَدِ لِشَهْرِ بَنَازِيِّ تَحَاجِي فِي قَبْصَتِ بِلَاطِ بِلَاطِيَّةِ مَنْتَشِيَّةِ
غَرْلَخَدِيَّةِ بِسَبِيلِ الشَّهْرِ فِي مَوْضِعِهِ • لِمَشَرِّطِيِّ عَرْجَرِ وَجَلِيِّيِّ مَصْطَبِيِّ
بِالْعَيْنِ دَهْرِهِ هَمْ مَعْبُوقِ صَرْعَى عَلَى مَا يَنْطَقُ بِهِ صَكَّهُ الْشَّاعِيِّ • وَمِنْهَا جَمْعُ الْكَبَّ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 36b] ve zevcesi Çerkez Benefşe, Çerkez Hasan ve zevcesi Çerkez Kadem, adı geçen iki cüneynde orada evlâtlarıyla ve kendisinden sonra gelecek ve doğum yoluya çoğalacak olanlarla birlikte hizmet edeceklerdir ki, bu hizmeti yerine getirenler yeterli olan sayıyı aştıklarında bunlardan artanları açıklanan şart üzere ekim yapmak için çiftçilere dâhil etmek ve şayet soyları kesilir ve tükenirlerse veya sayıları azalırsa, bu durumda da vakıfin malıyla kifâyet miktarınca köle ve câriyenin satın alınması (vakıf şartına uygundur). Bunlar; vâkîf kendi mâliyâla inşâ ettiği ve sahibine nisbetinden ötürü tanınmış olduğu için sınırlarını belirtmeye gerek duyulmayan Eskişehir kasabası yakınındaki Kütahya nehri suyu üzerinde işleyen beş gözden (kaynakdan) müteşekkil değirmenin tamamıdır. Ve bunlar; yerinin şöhret bulması sebebiyle sınırları tâhdîdden müstağni olan ve Menteşe vilâyeti Polat kasabasında bulunan Yazı Hamamı diye bilinen ve Mustafa oğlu Hüsrev Çelebî'den şerî senedin mantukunca 2000 dirhem karşılığında satın alınan münferid hamamın tamamını oluşturur. Ve bunlar; .../

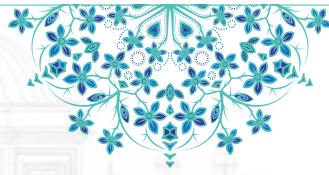
رأى وقفها لوقف العارف لمقاصد الصدقة والعمل لوقفها لوقف
 لسبعين فرن نلة تعالى منكافي سلك الأبرار ما قرئ في غول مصنوع
 ومعاشر الانتظار وتفصيل الكتب الموقوفة المزبور هدا تفصيلى
 بمجلد واحد والتفصير الكبير ثلاثة عشر مجلداً والتفصير الكبير
 الواحدى عشرة عشر مجلداً وانور النزيل لسرير النساوى للغافضى
 للبيضاوى مجلداً واحداً وانور النزيل للأفرنجى مجلداً وتفصيله
 للنسفى مجلداً واحداً وقطعة كيتة فى جلد تفسير القراء وجزء بخط
 حسان محسن مجلدات وشرح رأى الكثاف للسيد الشريف مجلد واحد
 وشرح رأى الكثاف للشيخ عبد الجبار مجلد واحد وللإعطاؤنى
 على رأى الكثاف مجلد واحد والذى لمصرحت به مجلدات صحيح البخارى
 بمجلد واحد وصحيح البخارى للأفرنجى مجلد واحد وصحيح البخارى الثالث

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 37a] ¢ârif ve ¢âlim olan vâkıfın [-Allah onu tedkiklerin sırları ve nizamların güçleriyle teyid ederek ebrârın yolunda gitmede sabitcadem kılsın! -] sadakât maksatlarını ve hasenât sebeplerini gözeterek vakfettiği kitapların tamamıdır ki, adı geçen vakfedilmiş kitapların tafsilâti şöyledir: 1 mücelled Tefsîrü'l-Keşşâf, 13 mücelled et-Tefsîrü'l-Kebîr, İmâm el-Vâhidî'nin 15 mücelledden oluşan et-Tefsîru'l-Basît'i, Kâdî el-Beydâvî'nin 1 mücelled Envâru't-Tenzîl ve Esrâru't-Tevvîl'i, Envâru't-Tenzîl'in 2 cildlik bir başka nüshası, 1 mücelled Tefsîru'l-Îmâm Neseffî, Tefsîru'l-Kur'ân'ın 1 cildden müteşekkil kısmı, Ebû Hayyân'ın 5 mücelledden oluşan el-Bahru'l-Muhît'i, Seyyid Şerîf Cûrcânî'nin 1 mücelledlik Şerhu'l-Keşşâf'ı, Şeyh Abdülcebbâr'ın 1 mücelledlik Şerhu'l-Keşşâf'ı, ¢Atûfî'nin 1 mücelledlik el-Vâ¢iz ¢alâ'l-Keşşâf'ı, 5 mücelled ed-Dürrü'l-Mensûr, 1 mücelled es-Sâhihu'l-Buhârî, 1 mücelled başka bir es-Sâhihu'l-Buhârî nüshası, aynı şekilde 1 mücelled hâlinde es-Sâhihu'l-Buhârî'nin .../

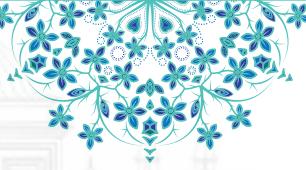
مجلد واحد أيضاً • و الصحيح البخاري للإمام محمد بن حنبل وال الصحيح للسائل القمي
 مثلث مجلدات • و الصحيح البخاري يحيى الأربعة مجلدات • وفتح الباري في
 شرح البخاري لابن حجر مجلد واحد • و شرح البخاري لابن حجر يحيى
 ثنائية مجلدات • و كتاب السنط لغير واحد مجلدات و كتاب السنط لغير واحد مجلد
 مجلدات • و النهاية لابن الأثير مجلدات • و تبيح البخاري لابن حجر كوفي مجلد
 واحد و جامع للأصول مجلد واحد و المصنف بمحذف واحد • و الشفاء
 للقاضي عياض مجلد واحد • و حواشى الابهري على شرح المختصر لابن القاسم
 مجلد واحد • و المذاتية في الفقه مجلدات مع المبسوط للأمام الرضا
 و محيط الفتاوى للأمام الرضا يحيى يحيى استثنى مجلدات من
 للفتاوى ستة مجلدات • و الفتاوی للنافع خانة لربيعه مجلدات
 و مينته المفعى مجلد واحد • و شرح لابن حجر الأصفي لربيعه مجلدات

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 37b] üçüncü bir nüshası, 2 mücelled hâlinde es-Sahîhu'l-Buhârî'nin dördüncü nüshası, Müslim el-Kuşeyrî'nin 3 mücelledden müteşekkil es-Sahîh'i, yine Müslim'in 4 mücelledden oluşan es-Sahîh'i, İbn Hacer'in 1 mücelled Fethu'l-Bârî fî Şerhi'l-Buhârî'si, ve dahi İbn Hacer'in 8 mücelledlik Fethu'l-Bârî fî Şerhi'l-Buhârî'si, İbn Mâce'nin 2 mücelledlik Kitâbü's-Sünen'i, Ebû Dâvud'un 2 mücelledlik Kitâbü's-Sünen'i, İbnü'l-Esîr'in 2 mücelledden müteşekkil en-Nihâye adlı eseri, Zerkeşî'nin 1 mücelledlik Tenkîhu'l-Buhârî'si, Câmi'u'l-Usûl 1 mücelled, el-Mesâbîh 1 mücelled, el-Kâdî 'Iyaz'ın 1 mücelledlik eş-Şifâ adlı eseri, İbnü'l-Hâcib'in 1 mücelledlik Hevâşî'l-Ebherî 'alâ Şerhi'l-Muhtasar'ı, İmâm es-Serahsî'nin el-Mebsût'u (mücelled sayısı yok), aynı şekilde İmâm es-Serahsî'nin 6 mücelledlik Muhîtu'l-Fetâvâ'sı, Zahîratü'l-Fetâvâ 6 mücelled, el-Fetâvâ et-Tâtârhâniyye 4 mücelled, Münyetü'l-Müftî 1 mücelled, Zeylaçî'nin Şerhu'l-Kenz'i 4 mücelled.../

وشرح المجمع لأبي الملك مجلد واحد وشرح المجمع له يضمنا مجلدان وتحت
 في شرح المختصر مجلد واحد وختصر الفتن مجلد واحد وشرح
 الوفاية لأبي الملك مجلد واحد وشرح الوفاية الصدر الشريعة مجلد واحد
 والعناية في شرح الهدایة المؤلف كمال الدين مجلدان وغاية البيان
 في شرح الهدایة سنتين مجلدان وجلد الأقوال على الكفاية في شرح الهدایة
 وتأریخ الرؤساتیہ في الجامع الدولیتين مجلدان ومجھ العینی مجلد واحد
 وروض المناظر في التوڑی تاریخ العربیة مجلد واحد وتحفہ السائل في
 لجوء المسلمين مجلد واحد وتأریخ نار حذوی الاسلام تأییف ایشیل الذ
 مجلد واحد وتأریخ الطبری الفارسی مجلد واحد وشرح الملوك
 مجلد واحد ویحیا العلوم جلد واحد وشرح معاشر الحقائق ومرتبة
 الکرم في المفاسد بیل السفی وکفرن ونیق الطرفی وحدیث الاعزیز

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

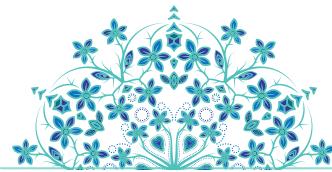
[vr. 38a] İbnü'l-Melek'in Şerhu'l- Mecma'ı 1 mücelled, İbnü'l-Melek'in Şerhu'l- Mecma'ı 2 mücelledilik bir başka nüshası, el-İhtiyâr fî Şerhi'l-Muhtâr 1 mücelled, Muhtasar-u'l-Kudurî 1 mücelled, İbnü'l-Melek'in 1 mücelledilik Şerhu'l-Vikâye'si, Sadruş-Şerî'a'nın 1 mücelled Şerhu'l-Vikâye'si, Mevlâ Ekmeleddîn'in el-İnâye fî Şerhi'l-Hidâye 2 mücelled, Ğâyetu'l-Beyân fî Şerhi'l-Hidâye 6 mücelled, el-Kifâye fî Şerhi'l-Hidâye adlı eserin ilk cildi, Tarîhu'r-Ravzateyn fî Ahbâri'd-Devleteyn 2 mücelled, Mecma'u'l-Âyneyn 1 mücelled, Ravzu'l-Menâzir fî-t-Tevârîh (Arapça) 1 mücelled, Tuhfetü'-Sâ'il fî Ecvibeti'l-Mesâ'il 1 mücelled, Şeyh ez-Zehebî'nin telifi olan 1 mücelledilik Tarîhu zevi'l-Îslâm, 1 mücelledilik Taberî el-Fârisî'nin et-Tarîh'i, Sirâcü'l-Mülük 1 mücelled, 1 cild İhyâ'-1 Ulûmi'd-dîn, Lemeçânu'l-Hakâyık, Rütbetü'l-Kerem fî'l-Müfâhare beyne's-Seyfî ve'l-Kalem, Zübdetü't-Tarîk, Farşça nazmen tercüme edilmiş el-Hadîsu'l-Erba'în.../

لله شرح بالنظم الفارسي والفارسي بالترنيمة • ورسالة محمد بن محمد العا
البخاري • ودمع المؤمن على كفر الله وبحبه في الجديد • وكتابه
رسالة نحو لغز الفرز وبيان عناية الراية وفتح لبرزميحة البحرين قصر
في المطلب وافتتاحات لليكبة مجلد واحد • وشرح الفرق في الفتن
وشرح الفصول للشيخ داود القمي في مجلد واحد • وشرح المؤذن
لبيكيد الشريف وشرح المؤذن لغافل الشرف وشرح المفاصد وحوالى لمرجع
مولانا خليلى على شرح المؤذن وكتاب الشفاء لأبرسينا بمجلد واحد
وحاشية المطالع لبيكيد الشريف وجوابى المطول لخنزير جلوب المفضل
في النحو بمجلد واحد وأكمان في شرح المفضل بمجلد واحد ومحضر
للناخصر
وشرح المقامات بمحضر للشيخى بمجلدات وحيثون ليوسون للكبرى بمجلدات
ونازل في المدينة المنورة بمجلد واحد • وشرح المثاقل لموسى كعب الدين

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

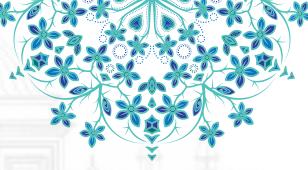
[vr. 38b] Türkçe el-Ferâ'iz, Muhammed b. Muhammed el-Hâfız el-Buhârî'nin Risâlesi, Ebû'l-Hadîd'in Medhu Emîri'l-Mü'minîne 'Aliyyin kerremellahu vechehu adlı eseri, Kitâbu'n-Nasîhat, Havâssu'l-Kur'ân, el-Mecmû'atu'l-Celâliyye, Miftâhu'l-Berreyn ve Misbâhu'l-Bahreyn, Tıp hakkında bir Risâle, el-Fütûhâtu'l-Mekkiye 1 mücelled, Şerhu't-Ta'arruf fî't-Tasavvuf, 1 mücelledlik Şeyh Dâvud el-Kayserî'nin Şerhu'l-Fusûs'u, Seyyid Şerîf el-Cürcânî'nin Şerhu'l-Mevâkîf'ı, Seyyid Şerîf'in Şerhu'l-Mevâkîf'ının bir diğer nüshası, Mevla-na Hasan Çelebî'nin Havâşî 'alâ Şerhi'l-Mevâkîf'ı, İbn Sînâ'nın Kitâbu's-Şifâ'sı 1 mücelled, Seyyid Şerîf'in Hâsiyetü'l-Metâlie adlı eseri, Hasan Çelebî'nin Hevâşî'l-Mutavvel'i, el-Mu-fassal fî'n-Nahv 1 mücelled, el-Mükemmel fî Şerhi'l-Mutav-vel 1 mücelled, Muhtasaru't-Telhîs, Ahmed b. Abdülmü'min eş-Şerîşî'nin 2 mücelledlik Şerhu'l-Makâmâtü'l-Harîriyye'si, Hayâtü'l-Hayâvân'il-Kübrâ 2 mücelled, Târîhu'l-Medîne-ti'l-Münevvere 1 mücelled, Mevlâ Ekmeleddîn'in 1 mücelled-lik Şerhu'l-Meşârik'ı.../

مجلد واحد • وشرح التمهيد للشيخ عبد الغافر المنى مجلدان
 وروضته التجاير لغير المjourي مجلد واحد • وبداية الصنائع مجلدان
 والشوى المؤوى جلايل الديز التجوي مجلد واحد • وبريق اليخاق للشيخ
 على الفضاعة النهود في مجلد واحد كمياد ، الشعاءة في مجلد واحد كلها
 لشيخ فريد الديز العظيم وشرح الأثر في الفطب الشيرازي • وقاموس اللغة
 في مجلد واحد والمطرد والمعتاج في مجلد واحد الفاتح الحصط وآفاق العروض
 في مجلد واحد وكتاب في الحديث ومرآة الناول يعطون في الوعظ •
 وفتاح العين للشيخ مدر للديز القوقوني مجلد واحد وشرح نادر
 للتايز في مجلد واحد • ومجموعه فيها سلسلة من المفاسد الشيخ نجاشي
 للتعرق في مجلد واحد • على رفع حفظ هذه الكتب المعدودة المزدوجة
 في عمارنة الواقعة بقصبة كيوب ز المحروسة المذكورة ليتفتح بهامته

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 39a] 2 mücelledden oluşan Şeyh Abdulkâdir el-Mekkî'nin Şerhu't-Teshîl'i, İbnü'l-Cevzî'nin Ravzatü'l-Mucîz'i 1 mücelled, Bedâyi'u's-Senâyi 2 mücelled, Mevlânâ Celâleddîn el-Belhî'nin el-Mesnevî'si 1 mücelled, Şeyh  Aynu'l-Kudât el-Hemedânî'nin Zübdetü'l-Hakâyık'ı 1 mücelled, Kimyâ' -s-Sâ'âdet 1 mücelled, Şeyh Ferîdüddîn el- Attâr'ın Külliyyât'ı, Kutb e - Irâzî'nin el- I r k'ı, mutavvel bir cildde Kâmusu'l-Lu at adlı eser, 1 cild halinde es-Sîh h, el-Kâmusu'l-Muh t, el-Kâmusu'l-Ves t 1 mücelled, el-Me ârik f l-Had s,  Atuf  el-Vâ'iz'in Mir atu'-t-Te v l'i, Şeyh Sadr udd n el-Konev 'nin Mift ahu'l-Gayb'ı 1 mücelled, Şerhu Men zili'-S y r n 1 mücelled, 1 cild h alinde Şeyh Muhyidd n-i Arab 'nin te lif t n n bulund   bir mecm  t-1 res il adlı eserler mevcuttur ki, tek tek adları verilen kitaplar n ad  geçen Gekbuze-i mahrusada bulunan  im ret nde bu kitaplardan faydal n lmak  zere korunmas .../

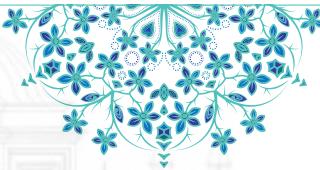

وتفصيل في الـیثـر عـنـ مجلـدـاتـ وـالـعـاجـ لـالـجـوـهـرـ مجلـدـ فـلـحـ وـلـنـسـوـ
 لـلـأـخـرـ فـلـحـ وـلـنـسـوـ كـاـبـ كـمـيـاـ، السـعـاـكـةـ لـلـأـخـرـ فـلـحـ وـلـنـسـوـ
 وـقـيـنـيـهـ الشـيـخـ مجلـدـ وـقـصـرـ لـلـأـعـيـاـ، مجلـدـ فـلـحـ يـعـاـنـاـ عـلـىـ الزـسـيـفـاطـهـنـ
 لـلـأـكـبـ الـسـتـةـ فـعـارـنـهـ لـلـأـعـتـقـاـلـ فـلـكـ شـهـرـ يـنـسـعـ بـاـ الصـوـفـيـزـ فـرـ
 لـلـسـاحـنـفـاـهـ ثـمـةـ • وـمـهـاـ يـعـلـمـ كـلـيـنـ لـلـذـرـ وـقـعـهـ لـلـوـافـقـ لـلـسـالـفـ ذـكـرـهـ
 وـالـفـابـيـهـ لـلـهـرـهـ لـلـكـيـرـ وـلـقـيـهـ بـتـعـالـلـيـعـالـاـلـ لـلـشـرـ وـحـدـ لـلـكـطـورـهـ
 لـلـزـلـلـ مـرـتـبـهـ وـمـيـعـونـ مـقـدـلـرـ عـشـرـ لـلـزـلـلـ لـلـفـدـرـهـ لـلـدـرـهـ
 لـلـقـضـيـهـ لـلـجـيـدـ لـلـجـدـيـدـ لـلـكـوـكـيـزـ لـلـعـمـاـيـهـ بـالـعـمـرـ لـلـيـلـمـاـيـهـ بـالـعـمـرـ
 لـلـسـيـلـمـهـ بـالـعـيـارـ لـلـكـامـلـهـ فـلـمـقـدـلـرـ لـلـبـدـلـهـ عـالـىـ حـوـلـهـ مـرـبـكـاـ
 لـلـاعـصـلـ
 بـاسـمـهـ لـلـتـائـيـ وـرـغـهـ عـاـيـاهـ بـعـدـهـ لـلـمـؤـلـزـ لـلـنـائـيـ نـصـفـ تـاـكـدـلـ
 وـتـوـضـيـحـاـ لـلـكـلـهـ خـمـسـاـتـ لـلـفـدـرـهـ لـلـجـزـرـ لـلـنـقـدـ لـلـمـعـهـ وـلـلـيـعـرـقـ وـلـلـدـهـ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

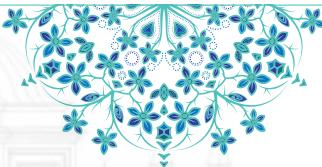
[vr. 39b] ve 4 mücelledlik Ebû'l-Leys'in Tefsîr'i, el-Cevherî'nin es-Sîhâh'ı 1 mücelled, 1 mücelledlik Mesnevî'nin bir diğer nüshası, Kimyâ'ü's-Sâ'adet'in aynı şekilde 1 mücelledlik bir başka nüshası, Tefsîru's-Şeyh 1 mücelled ve 1 mücelledden oluşan Kasasu'l-Enbiyâ adlı Eskişehir'deki cimâretinde bulunan altı kitabın Hangâh'daki Sufîyyûn zümresinin bunlardan faydallanması adına korunması (esastır). Ve bunlardan, ismi ve lâkâbı geçen vâkîfin [– Allah ona hayatı ilhâm eylesin ve onu hayırla dâim kılsın! –] vakfetmiş olduğu meblağın tamamı; yazılı olarak ve açıklanarak belirtilen akarlar (gayr-ı menkûl mallar) da bunlara tâbi olarak halen müretteb bir şekilde bayındır durmaya devam etmektedir. Bedeli 10 X 100 bin (on kere yüzbin) Süleymâniye ismiyle Osmâniyye-i meskûka (Osmanlı sikkesi) ve ayar olarak da Selîme denilen kâmil mikdarda yeni saf gümüş dirhemlerden oluşmaktadır. [– Allah Ta'âlâ onun devletini ism-i sâmisiyle ve kendisinden sonra tevâtüren ardınca gelecek olan reâyâsının refâhiyla müebbed kılsın! –]. (Bu bedelin) yarısı, aslı te'yîd ve te'kîd için ve tamamı hakkında açıklayıcı olsun diye nakden belirlenmiş ve sözleşilmiş 500 bin dirhemdir. Bu dirhemin.../

لِلنَّعُوتِ الْمُوَصَّفِ • ثَرَاثُ الْوَاقِفِ الْوَاقِفِ عَلَى مَعْنَفِ الْمُغَاصِدِ الْخَرْقَةِ
 خَلَعَ عَلَى الْخَلَعِ فَمَطَالِعُ الظُّولُلُ الْمَذْيُوتِ • لَنْ يَكُونُ قَلْيَةً وَقَعْدَةً بَرِيجَةً
 وَقَطَارَةً وَصَرْفَلَقْسَهُ الْقَبِيْكَهُ مَالَعِرْ وَحَدَنِسَهُ بِحَثْ يَصْفِ
 فِي كَافَهُ لَعْنَافَهُ كَيْفَ يَثَا، وَيَخْلَهُ بِمُؤْرِثَتِهِنَّ وَالْأَخْيَارِ عَلَى ما
 يَرِهُ وَجَاهَ لِلْتَّغْيِيرِ الْمُبَدِّيَهُ • وَالْكَثِيرُ وَالْتَّقْلِيدُ وَغَيْرُهُ لِكَمَنَهُ
 لِلْتَّصْرِفَاتِ الْشَّرْعِيَّهُ • ثَرَاثُ الْأَقْوَالِيَّهُ لِلْمَجْرِيِّ فَقَطُ الْأَشْرِشَدَنَهُ
 ثَرَاثُ لِبَنَاهُ، لِبَنَاهُ ثَرَاثُ لِبَنَاهُ، لِبَنَاهُ لِبَنَاهُ لِلْأَعْتَهَاهُ • ثَرَاثُ لِبَنَاهُ، أَوْ كَهُ
 ثَرَاثُ لِبَنَاهُ، رَوَادُهُ ثَرَاثُ لِبَنَاهُ، لِبَنَاهُ، رَوَادُهُ، رَوَادُهُ لِلْأَعْقَصَادُ • ثَرَاثُ
 رَوَادُهُ، ثَرَاثُ رَوَادُهُ وَعِهْزَهُ كَلَّا بَعْدَ دَنِيلُ • وَغَرَّا بَعْدَ دَنِيلُ بَسْطَرَ
 لِلْأَصَافِ لِكَلَّا الْمَدِيَانَهُ وَالْأَعْمَانَهُ • ثَرَاثُ ثَرَاثِ لِي لِنْ يَرِضُ الْأَشْلُوفَهُ
 صَانِهِرَهُ يَعْلَمُ عَزَّلَهُ نَفَطَلَهُ وَالْأَنْقَاصُ • ثَرَاثُ لَلَّادِ صَلَحُهُ مَعْنَفَانَهُ

[vr. 40a] evsâfi ve özellikleri herkesçe bilinmektedir. Sonra, vâ-kîfîn uhrevî maksatlara müte^callik durumlar hakkında yüksek dinî mütalaalarda ortaya çıkacak ihtilâflar üzerine müttali^c kılınacak şartları şöyledir: Adı geçen vakfin tevliyesi ve nezâreti ve kendi adına tasarrufu, hayatı olduğu müddetçe dilediği ve seçtiği şekliyle tüm evkâfında tam tasarrufta bulunacağı, irâdesini ve meşîyyetini, ihtiyârını (seçme gücünü) şer^cî tasarruf şeşitliliği ile bunun dışında kalan tasarrufât-ı şer^ciyye (kanunî hak kullanımları ve tasarruflar) türlerinde herhangi bir tebdîl, tağyır, teksîr (çoğaltma) ve taklîl (azaltma) gördüğü takdirde buna müdâhale etmede sözkonusu tasarruf yetkisinin devam edeceğî yönündedir. Sonra mücerred olarak mütevelli kılınma şartı çocuklarından en reşit olanına, sonra oğullarının oğullarına, sonra oğullarının oğullarının oğullarına bilâ- nihâye sonra evlatlarının oğullarına, sonra evlatlarının oğullarının oğullarına inkidâ (hüküm) sûretyile geçerek, sonra evlatlarının evlatlarına, sonra nesilden nesile evlatlarının evlatlarından asıldan sonra fer^cin diyânet ve emânetle tamamına vasıflanmak şartıyla, sonra ve sonra teselsülün inkırâza uğramasına ve tamamlanmasına – Allah Te^cala onları sonu kesilmekten ve inkırazdan korusun! – sonra sorumlulardan en salahdâr olanına.../

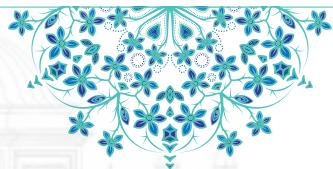
شَرِطًا عَلَيْهِ مُرْتَبٌ، عَتْقَانَةٌ شَرِعْ عَنْقَانَةٌ، عَتْقَانَةٌ شَرِعْ عَنْقَانَةٌ، عَتْقَانَةٌ عَتْقَانَةٌ
 بِشَرْطِ الْأَنْ شَدِ الْأَضْلَاعَ وَالْقَدْرَةِ عَلَى خَدْمَةِ الْوَقْلِيَّةِ بِالْأَسْفَافِ وَالْمَوْقِفِ
 شَرِطَرَةٌ حَالِكَ الْوَقْتِ حِلَّا بِالْوَقْلِيَّةِ بِشَرْطِ الْأَقْدَارِ وَالْأَهْمَالِ
 شَرِطَتِ الْعَدْلِ كُلُّ مُرْتَبٍ عَلَيْهِ تَكَلُّكُ الْعَقَالِيَّةِ باقْرَبِ الْأَسْتَغْدَلِ عَلَيْهِ
 بِالْجَنِيدِ الْمَدْعُولِ وَدِيَرَيِ الْمَكْنُونِ لِمَوْقِفِ الْمَرْزِقِ الْمَنْزِلِ فَرَاجِ الْمَالِ
 وَأَغْرَنَ مَرْحُصَ الْمَالِ وَسَلَّمَ الْمَنْوِيَّ وَمَحْسُونَ وَقَيْسَيَّ بِجَمِيعِ مَا يَلْفِزُ
 نَقِيْعَهَا شَرِعًا بِالْمَعَامِلَةِ الْشَّرِعِيَّةِ وَمَلَّ الْبَحْثَ الْمَرْعَيَّةِ مَا يَلْفِزُ
 الْفَوْتِ وَالْكِبْدَانَلِيَّ وَأَبَادَهَا عَلَى حِبْ قَضَاءِ الْمَحْلِ لِلَّذِينَ
 يُوجَدُ لِعَقَالِنَا بِالْوَقْتِ شَرِيدَلِيَّ بِمَعْرِفَةِ الْحَالِكِ وَالْمَنَاظِرِ وَدِيَرَيِ
 شَهْرَارِ
 الْعَقَارِ لِزَوْجِهِ مَحْلِ الْرَّفِيقِ وَالْأَعْبَارِ وَوَضِيَ الْأَعْبَةِ فِي
 لِيَكَنَ الْعِيَارِ الْمِيشَالِيِّ وَقَفَابِدَ الْمَنَهُ شَرِيكَتِ الْعَقَارِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

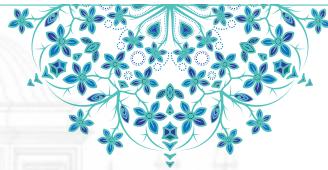
[vr. 40b] Sonra sorumluların oğullarından en salahdâr olanına, sonra sorumluların sorumlularından, sonra sorumluların sorumlularının sorumlularından rüşd, salâh ve kudret şartıyla istikâmet ve siyânet üzere tevliye hizmetini yürütütmeleri şartıyla, sonra dönemin hâkiminin mütevellî kılmada süregelen teâmûle uygun gördüğü şekilde iktidâr ve ehliyet eli şartıyla, sonra kazanç türlerinden herhangi biriyle söz konusu akarlar üzerine mütevellî olan her kimse güzel ve helâl bir yolla bundan faydalansın ve kendi hâlis malından ve sırf kazancından ayırmış olduğu adı geçen vakfedilen meblağdan kazanç elde edebilir ve onu mütevelliye teslim edebilir ve vakfiyesini şerî muâmeleye uygun olarak tam bir şerî tashîh sûretyile lüzumunca bütün vakfiyeyi tashîh edebilir. Rehn-i kaviyle ve millî kefil ile mer'i olan kazanç elde etme ya da mahallin gerektirdigine uygun olarak bu her ikisinden biriyle vakfın münâsip görülen akarını, sonra hâkim ve nâzırın marifetiyle bunu tebdîl edebilir ve sözkonusu akarı bu sûretle satabilir ve şayet itibar ve revâç görecek bir yer bulursa ve bu rağbet görülen yer şöhretinden ötürü söz konusu satın alınan akar ona bedelen vakif olarak addedilir. Sonra onu diğer akarlarla birlikte sermayeye dâhil edebilir.

وَكَيْرَفُ الْعَدَاقِتِ إِلَى مَا يَبْيَزُ مِنَ الْمَصَافِقِ وَالْأَخْرَجَاتِ • وَشَرْطُ لِيَضَانَةِ
 كَمَا وَجَدَ مِنْ خَيْرِهِ خَدْرَ الْحَدَّادِ الْمَبْيَنَةِ لِلْأَعْيَتِ مِنْ عَنْقَائِهِ وَلِبَنَامِهِ
 عَلَى التَّرْتِيبِ الْمُشَوَّرِ وَلِآنْفَاقِ الْقَلِيلِ بِشَرْطِ الْأَقْنَدِ وَالْأَهْلَةِ •
 يَقْدِرُ عَلَى الْإِجَابَةِ فِي جَمِيعِ الْوَظَائِفِ وَالْمَنَاصِبِ وَشَرْطُ لِيَضَانَالرِّيَّانِ
 كَلْمَزِ كَوْزِ قَاضِيَا بِالْكَلْمَزِ الْمَضْسُورِ فِي رَوْدِيْلِيْنَاطِرِ عَلَى كَافِدَلِ الْأَوْقَافِ
 لِلْمَزْبُونَ • وَفِيهَا وَالْيَهَا وَهُرِيْ چَنَابِ كَلْمَزِ كَوْزِ مُسْتَوِيَّا عَلَيْهَا وَكَانَهَا وَجَاهَا
 وَغَيْرِهِ مِنْ سَلَبِ الْمَيَاشِيرِ فِي رَوْدِيْلِيْعَامِ • وَيَخْتَسِرُ الْحَوَافُ فِي حِجَّةِ الْأَيَّامِ
 وَيَنْظَمُ الْمَجَدُ وَالْعَدَارُ وَالسَّعْيُ وَالْأَهْتَامُ • وَيَغْزِلُ غَرْمِيْرِ عَزَلِهِ وَيَنْصِبُ
 لِلْأَهْلِ قَاعَةً بِمَعْرِفَةِ الْمَثْوَى • وَيَضْفِرُ مَا يَرِيْزِ مِنْ تَصْمِيمِهِ شَرْعَانًا • لِلْأَيْمَشِ
 دِقِيعَدَلِ كَلَادُو فَرْعَانًا • وَشَرْطُ لِيَضَانَالرِّيَّانِ وَجَنْوِيْكَلْكِ حَدْرَلِ الْمَرْقَةِ
 خَذِيشَهُ الْمَشْرُوطَةَ لِهِ بَنْسَكَهُ لِأَبَايِيْهِ لَأَنْزِ وَجَيْهُ الْعَدَدُ الْشَّرْعِيِّ الْتَّبِيْقِ

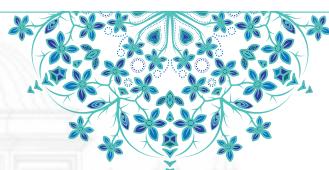
[vr. 41a] Ve ürünleri masraflar ve giderlerden açıklananlara uygun olarak sarf edebilir. Ve aynı şekilde şarttır ki, aşağıda gelecek olan ve açıklanacak hizmetlerden bir hizmeti seçeni bulursa, sorumlulardan birini veya oğullarını az önce tevliyede açıklanan şartlara sıralı uymak kaydıyla ve iktidâr ve ehliyet şartıyla bunlara bırakabilir; bütün vazife ve mansiplarda vakfın birinci dereceden sahipleri ecânebe (vakfın sorumluları olmayan ikinci dereceden yabancılar) tercih edilebilir. Ve yine şarttır ki, Rumeli'de mansûr kazasker olan her kimse, adı geçen tüm evkâf üzerine nâzırıdır. Onlarda ve onlarla ilgili olarak evkâf üzerine mütevellî olan her kişinin muhâsebecisi ve kâtibi ve câbîsi (vergi toplayıcısı) ve her senenin başındaki sâir mübâşirler bütün günlerde onların durumlarını tecessüs ederler, ciddiyet ve atılganlıkla bunu yaparlar, ihtimâm ve sa^cy ü gayret sergilerler. Ve dahi azledilmesi gerekenin azli ve ehlinin onun yerine nasbı, mütevelliinin ma^crifetiyle olur. Şer^can tazmîn edilmesi gereken tazmîn edilir ve ne asıl ne de fer^cde dakîkâne bir şekilde fevt etmekszin (gecikmeksiz) yapılır. Ve yine şarttır ki, kendi nefsi üzerine ve oğuları adına şart koşulan hizmeti her bir kimsenin şer^cî bir özür ve güçlü bir sebep mûcib-i beyân etmedikçe edâ etmesi lâzımdır.

[القوني وينصح بالجحود والفاصل لستكامل في خدمة الله بوجبة الشرف
 والذفع في الأولى ويشتد ويعايب في الثانية ويعزى لبيته في الثالثة
 وشرط أيضاً لمن يكرر التعمير والترميم مقدماً على كل الأوقاف
 ثم يصر على الملاعنة التي تجعل الأوقاف تمر إلى المطاف ثم إلى
 لا يجوز عمر الترميم الذي يزيد على نصفه إلى الخدال العظيم ثم يكتب
 يكون لستكامل فيه عزوًلاً وبغضبه الله وسخطه مخدولًا وإن وفاته
 فالخال العظيم بحاجة ولا يصح تعميره زوال دلائل الحكمة يقدر عمره
 على التكمل كاملاً ووجب شرعاً لرسوله وفي كثرة الرقبات يعتبر الأمر
 في حرج الأوقاف وشرط أيضاً لاحيائه لكتاب الموقف للسلطان
 إلى الخارج خارج العمارتين في مكيونين وغزل المخافف في سكري شمسه ولا يجوز
 خدمة الموقوفية إلى النائب بلا عذر قولي وشرط أيضاً لمن يكرر للمرة

[vr. 41b] Ve bir kez vakıf şartnâmesi gereğince hizmetlerinde mücrim (kusurlu) ve mütekâsil (gevşek) davranışan kişiye nasîhat edilir ve şiddetle uyarılır, şâyet buna rīcâyet etmez de ikinci kez aynı davranışını sergilerse cezalandırılır. Eğer ki aynı taksîrâtı üçüncü defa işlerse görevinden azledilir. Ve yine şarttır ki, tāmîr ve termîm işinin bütün giderlerden önce yapılması, sonra alet edevâtın teknilinde ürünlerin sarf edilmesi, ardından vazifelerin daha sonra ise diğer giderlerin sarfı ve behemahal termîm işinin geciktirilmemesi gereklidir, bu geciktirme büyük bir yıkıma sebebiyet vermesin. Ve dahi, bu husûsta gevşek davranışın kişinin Allah'ın gazabı ve şiddetli kınamasıyla azledilmesi gereklidir. Şayet bir hâdisede büyük bir zarar vâki olur da mahsûlün arda kalanlarıyla bunun tamiri yapılamaz ise, bu durumda Resûl-i Ekrem'in şerîcâtı gereğince kölelerin işi öncelikli olarak bunun üzerine yeğlenir. Vakıfların hepsinde olduğu gibi kölelerin fazla olması durumunda, her zaman daha önemli olan az önemli ola-na tercih edilir. Ve şarttır ki, yazılı olarak kayda geçirilen vakfedilmiş kitapların Gekbuze'deki imâretten dışarı çıkarılmaması ve aynı şekilde Eskişehir'deki hangâhdan çıkarılmaması ve güclü bir özür olmaksızın tevliye (mütevellî tayin edilmesi) hizmetinin nâibe (vekile) tefvîz (devr) edilmemesi (vakfin şartıdır). Ve şarttır ki, müderrisin .../

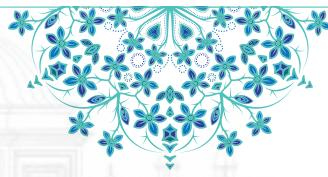
رجلًا عالماً عاملاً • وفي جميع العلوم كاملاً • ويواظب على تدرّس
 والافتاء في جميع الأقمار المعاصرة وهو حلة المعاشرة • وينقل الحديث من
 قبل المحدثين ويكون المحسنون في تلك المدرسة غافل عن عشر نظر وشیعات
 بالدّرر والاشتغال بالملامح والآيات فينبذ محبتهن عنها فتحيّها
 ويدعو للوافف عقب الدّرر والصلوات • وفي الوحدة والخلوص ويدرس
 بالمدرس فيهما رواية مسندون في الفوز بالعقيقة والغليظة • وفي
 للأصول والفراء والتفسير والحديث والكلام وغيره من العلوم المعتبرة
 بغير الغافر • وسيجيئ لمحدثي المحدثين في كل دير للدّرر قبل الدّرر ويدرس
 لهم تناقض رواية مسند في التحقيق والتدقيق • ويدرس معه بغير المحدثين
 لتحقق روح حيكل البرية عليه فضل الحسنة • ولأحواله خلقاً
 بحسب
 ليعتاشة • ولروح الوافف لا يذكر في المنهى لأمر شيخه ولا يعتمد

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 42a] Bütün ilimlerde kâmil, ^câlim ve ^câmil bir kişinin olması, derse ve belirlenen mutâd bütün günlerde fayda vermeye devam etmesi ve dersten önce sahîh hadisleri nakletmesi ve bu medresede 15 neferin çalışması ve ders işleriyle iştigâl etmesi ve boş işler ve menhiyâtlı uğraşmamaları, aksine orada her durumda kötülüklerden ictinâb etmeleri, vâkifa dersin akabinde ve salavâtlardan sonra duâ etmeleri, tek başına ve yalnız iken müderrisin usûl, fürû^c, tefsîr, hadîs, kelâm ve halk arasında bunların dışında müteber olan ilimlerden onlara orada aklî ve naklî ilimlerden ve mütedâvil kitaplardan ders vermesi ve müderrisin her ders günü dersten önce öğrencilerini toplaması ve onlara teberrük kabilinden Kâdî İyâz'ın tefsîrinden tâhkîk ve tedkîk etmek sûretiyle ders vermesi ve bundan sonra onlarla birlikte hakîkî bir duâ ve en faziletti tahiyyâtlı yaratılmışların en hayır-lısının ruhuna ve Osmanlı halifelerinin ruhlarına ve vakîf sahibinin ruhuna duâ etmesi ve tetimmede (bittikten sonra) ise, işi olanlar ve Allah'ın ipine sarılanlar dışında kimsenin durmayıp devam etmesi.../

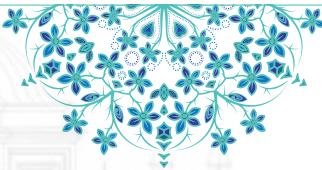
للعَصْمَةِ فَإِنْظِرْ مَرْسِكَنَ فَهَا مَا يَخْالِفُ الشَّرِيعَةِ وَمَا يَنْافِهَا فَلِصَرْجِ
 سَهَا وَشَرْطًا كَيْضَانَ لَيْكُوزَ فِي كَلْرَوْ لِحَدَّةِ مَرْلَزَ وَبَيْزَ لِلْمَزْبُونَ
 شَنْجِ مَزْرِ وَرَصْلَوْ وَصَلْ مَزْلَى طَرِيقَ كَامِنْ طَرِيقَ الْأَصْوَفِيَّ لِرُشْدِ
 دَنْرِ بَيْزَ لِلْفَاطِيَّ فِي الْخَانَفَاهَ لِلشَّتَغِيلِيَّ بَذَكَرَةَ الْفَطِيعَ عَسَارَهُ
 وَسَجِيْ سَعْمَرَلِيْ لِلْجَمَاعَثَ بَالْمَذَكَرَلِ لِلْتَّلَوْلَتَ وَبَعْظِهِمْ بَالْجَنَاحَ
 وَيَقْهِمُهُ عَلَى الْقَنَاعِ وَالْفَضْلِيَّ فِي جَمِيعِ قَاتِ وَيَدْعُوا بِعُهُمْ لِلْعَدَّ
 فِي كَلْرَلِ الْحَالَفَ وَيَنْصِبُ عَانَهَ كَيْكُونَ رِحْلَ صَلَحَ مُقْتَرْ مُتَقِيمَ فَإِنْ
 عَلَى بَيْزِ بَعْضِ الْكَبَتِ غَرْبَصَهَا لِيَحْقِطَهَا دَائِيَّا وَنَيْطَفَهَا وَيَكُورَتَهَا
 وَلَحْدَرَ الْجَامِيَّ لِرَمَزَ وَرَزِيرَ حَدَّلَ عَالَمَ عَالَمَ نَمَائِيَّوْ لَخَبَ طَيْفَهَ الْأَمَّهَ
 وَيَقِيمَهَا عَلَى بَحْجِ لِلْأَسْفَافَهَ وَيَكُوزَ فِي جَامِعَ كَيْكُوزَ لِرَبَعَتَهَ حَالَهَ
 حَافِرَ فِي بَعْرَقَهَ الْأَبْجَازَ لِيدَهُ وَبُولَوْ وَبَلْجَلُو بِالْمَنَاوَهَهَ عَلَى الْأَعْدَلَزَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 42b] Şayet orada şerîcate muhâlif veya ona aykırı duran bir şey ortaya çıkarsa oradan uzaklaşın. Ve yine şarttır ki, adı geçen iki zâviyenin her birinde tasavvufî tarikatlardan birinden münzevî bir şeyhin Allah'ın zikriyle meşgûl olan hangâhdaki mûridleri irşâd etmesi ve cemaat olarak geceleri onlarla birlikte ezkâr ve tilâvetle ihyâ etmesi ve onlara vaaz ve nasîhatte bulunması, onları kabahat ve kötülüklerden bütün zamanlarda koruması, onlarla beraber bütün hallerde vakîf sahibine dua etmesi ve Gekbuze imâretinde onları sürekli koruyup temizleyecek, kitapları birbirinden ayıracak güvenilir, sâlih, dosdoğru, kudretli bir kişinin tayin edilmesi ve adı geçen her iki câmiin her birinde âlim, âmil, imâmet vazifesine devam eden bir imâmın atanması ve bunu dosdoğru bir şekilde yerine getirmesi ve Gekbuze'deki câmiye ibâdete gelerek devam etmeleri, ezânda nöbetleşe burayı takip etmeleri ve onlardan iki kişinin her gün ezân okuması ve tehlîl getirmeleri (lâ ilâhe illâlah çekmek) ve bütün zaman seher vakitlerinde Allah'ı yüceltmeleri için elhâni bilen (musikiden anlayan) dört kişinin olması.../

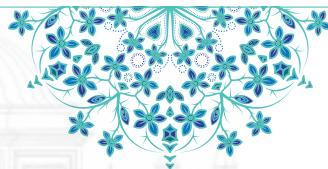
ويؤثر في كل يوم من أيامه في إلقاء محاجة في جميع الأذان
ويكون في جامع كل شهر موعد نافر ويفعل ذلك في الجمعة وفي الجمعة
اللذى ذكره خطيب عالم عامل جامع الجميع شرط الخطابة طلبه
المعتوق للخطابة ويكون في مقدمة الجمعة بقصبة كيوزن خاتمة
وفي شهر رجب تجتمع حفاظ ويكون الأعلم منها في كل منه مائة
سبعين البافير في يوم الجمعة مجلس اتفاقاً في قبور الفقير ويدعوه عقب
نلاوة هاجر بالبصيلية لوالده وللسلاطين العثمانية ويكون في المهد
الثغر بعد ولاده غير هاجر يزور بمحنة شنوليز يقرئ بعد ولاده نعمت
كل غر المخلفين للمرء غير معرف ويكون في جامع كيوزن رحباً غر صبح
الأخوات يقرئون بمحنة الصوت للتوأم والوالد على المدى العظيم
يقرأ لأحد هما بعد صلاة الظهر والآخر بعد صلاة العصر ويكون في هذا

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

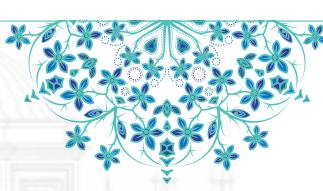
[vr. 43a] Ve Eskişehir'deki câmide münâvebe usûlü (nöbetleşme) ile iki müezzinin olması ve adı geçen iki câmiin herbirinde hitâbet şartlarının tamamını ve belâğat kâidelerini bilen ve bu vasıfları kendinde toplayan câmil ve câlim bir hatîbin bulunması ve Gekbuze kasabasında bulunan câmiin mahfilinde beş hâfız ve Eskişehir'de dört hâfız ve bu hâfızlardan en bilgin olanının, bu ikisinden her birinde re'isü'l-huffâz olarak ta'yîni ve Cuma günü geriye kalanlarla birlikte nefis bir meclisin tertip edilerek Kur'an-ı Kerim'i tertîl üzere kırâ'at etmeleri ve tilâvetin hatmi sonrasında salavât ile vâkıfa ve Osmanlı sultanlarına duâ edilmesi ve ilk mahfilde onlardan sonra nat okuyan ve hoşhân diye bilinen bir kişinin olması ve adı geçen her iki mahfilde bir mu'arrifin bulunması ve Gekbuze camiinde musikişinâs iki adamın güzel sesle Resûlullâh ve vakîf sahibi için kürsüde âyetlerden aşırılar okuması ve bu iki adamdan birinin Ögle namazından sonra ve diğerinin ise İkindi namazından sonra kırâ'at icrâ etmesi ve bu.../

لِبَخَاجُ لِصَنْاعَشَرَةِ رِجَالٍ تَوْعِيزَ بِحَمْمَونَ كَلْ وَيَرْضِينَ بَعْدَ صَلَوةِ الظَّهَرِ
 وَيَسْخُونَ عَشَرَةَ لِأَعْقَمَةٍ • وَيَصْلُوْزُ عَلَى الْبَنَى عَمْعَشَرَةَ لِأَعْقَمَةٍ لِيَضَا
 وَيَكُونُ فِيهِ لِصَنْاعَشَرَةِ رِجَالٍ مِنْ زَلَّةِ الْخَلُوصِ وَالْخَصَاصِ بِحَمْمَونَ فِيهِ
 كَلْ وَيَرْضِينَ بَعْدَ صَلَوةِ الْعَصَرِ وَيَقْرَأُ كَافِلَهُنَّهُ مِنْ زَلَّةِ سُوقِ الْأَخْلَامِ
 بِشَرْطِ لِزَيْرِهِ فَرْلَةِ الْأَعْلَامِ وَالْمِسْخُورِ لِمَزَّوْرِ قَرْبِيْدِ الْفَرَاغِ بِالْجَمَاعِ
 وَبِالْجَهَارِ سُوقَةِ الْأَعْلَامِ مِنْ ثَلَثِ عَرَلَتْ • وَكَلْ فَالْأَخْدَمِ الْمَعْوَذَتِيْرِ فِي
 لِلْمَثَانِيْمَةِ وَلَحَّتْ • وَبَضَائِرِ لَوْلِ الْبَقْرِمِ عَلَى مَا هُوَ الْمَعَاتِيْهِ • ثَرِيدِيْعُ
 مُحَمَّدِيْرِ ثَوْلِبِيْسِيْجِيْرِ وَقَرْلِهِ تَهَرِرِ وَرَحِيْدِيْنِيْعِ دَمِ وَلَهُ وَلِصَاحِبِيْدِيْلِ عَمَّا
 وَأَوْلَافِ • وَيَقْرَأُ فِي هَذَا الْبَخَاجَ كَلْ وَيَرْسَوْزِ جَزْرِ الْفَرَلِ الْعَظِيمِ
 وَالْغَفَارِ الْكَيْرِيْدِيْرِ مَلْشَوْزِ جَلْ مِنْهَا فِيهِ بَعْدَ صَلَوةِ الْبَخَاجِ وَابْلَاقِهِ
 بَعْدَ صَلَوةِ الظَّهَرِ • وَفِي جَانِبِ لِسْكِي شَمَرِيْفِ كَلْ وَيَرْسَرِهِ فَقْطَ بَعْدَ

[vr. 43b] Câmide aynı şekilde verâ ve takvâ sâhibi on adamın her gün orada Öğle namazından sonra toplanarak onbin kez tesbîh çekmeleri (sübhanallah diye zikir etmeleri) ve Hazret-i Peygamber üzerine aynı şekilde onbin kez salavât getirmeleri ve yine orada ihlâs ve ihtisâs sâhibi on adamın her gün İkindi namazından sonra toplanarak onlardan her birinin yüz kere ihlâslı bir okuyuş olmak şartıyla İhlâs sûresini yüz kere okumaları ve adı geçen tesbih çekenlerin de (on kişinin) cemaat hâlinde bunun bitirdikten sonra cehren üç kez İhlâs sûresini okumaları ve yine her birinin Muavizeteyn sûrelerini (felak-nas) ve seb-i Mesânîyi (yedi uzun sûreyi) okumaları ve âdet olduğu üzere Bakara sûresinin ilk kısmını okumaları, sonra tesbîhleri ve kırâatleriyle okuduğu bu duâların sevabını Hazret-i Peygamber sallallahü aleyhi ve sellemiñ ruhuna, âline ve ashâbına ve Âl-i Osman'a ve vâkîfa hediye etmeleri ve yine bu câmide her gün Kur'an-ı Azîm'den altmış căz'ün okunması ve bunun otuz căz'ünün Sabah namazından sonra geriye kalan otuzunun ise Öğle namazından sonra okunması ve Eskişehir'deki câmide her gün bir kez sadece Sabah .../

البَغْرِ لِلأَطْهَرِ شَاعِرُ فِرْنَانْدِ الْعَظِيمِ بِشَرْطِ لِزْجِيْمِ عَلِمِيْرِ بِصْقِي
رَلَأَعْلَى وَيَبْدُلُ فِرْنَانْدِ الصُّورِ لِقُصَّاً وَكَذَا إِلَيْهِ فِرْنَانْدِ الْعَبْرِ عَلِيْهِ مَا هُوَ عَالِكَتْهُمْ
فِرْنَانْدِ عَادِيَةِ الْحَمِيَّةِ ثَرِيدِيُّونْ جَمِيعَهُمْ مُحَمَّدِيَّرِ قَابِقَةِ ثَمِيرِ فَرِحِ النَّبِيِّعِ
وَلَاهِرِ وَلِحِ اللَّهِ وَلِصَاحِبِهِ وَلَاهِرِ عَثَارِ وَلَاهِرِ لِلْمَاعِ فَرِكِشِرِ شَوَّلِ بَهْرِ
فِي عَمَانَ كِيكِيُونَ حَلَبِيَّيِّيْنِ بَقْطِيَّيِّيْنِ وَيَكُونُ هَذَا حَلَبِيَّيِّيْنِ تَقِيَّيَاً عَادِيَّاً
لِمِنِيَا لِيَكُونُ غَلَبِيَّيِّيْنِ عَادِيَّاً لِيَ نِيَقَدِلِيَّيِّيْنِ لِلْمَرْبَابِ لِلْوَطَافِيْفِ وَيَعْدِرِ
مَرْلِيَّيِّيْنِ خَدِيْسَهُنَّ بَعْنَسَهُنَّ وَبَنِيَّيِّيْنِ بَعْلِيَّيِّيْنِ شَخْصَهُنَّ يَحْتِيَ لِيَعْدِرِ فَيُنْتَهِي
لِلْمَذَلِكِ الْخَصِّرِ وَظِيفَتِهِ هَذَا لِيَكُونُ وَيَكُونُ لِلْكَلَمِ لِحَدِيْبَيِّيْنِ لِلْتَّقْلِيمِ
لِلْمَكَنِيْنِ بُونَتِيْنِ مُيَعَلِّمِيْنِ عَالِمِ صَارِيْجِيْنِ نَاصِيْنِ مَاسُورِيْنِ لِلْمَكِيدِ مُصَفِّرِيْنِ لِلْدَّيْلِ وَيَكُونُ قَيْنِيْنِ
وَلِحَدِيْنِهَا خَلِيْفَتِهِنَّ لِلصَّفَةِ لِيَكُونَ خَلْفِيْنِ لِلْمَعْلُمِ وَلِشَرْطِيْنِهَا
لِزَيْكُونِيْنِ فِي مَكَارِيْنِ الْمَدِيْنَةِ فِرْنَانْدِيْنِ لِلْمَزَبُورِيْنِ حَلَبِيَّيِّنِيْنِ مَحَاسِبِيْنِ

[vr. 44a] namazında -Öğle namazından sonra değil- okuyan hâfızlardan en bilgin olanının yüksek sesiyle hatme son verip kısa süreler⁸⁶ başlaması ve keza geriye kalan iyilik sahibi ebrârdan geriye kalanların ise adet olduğu üzere hatim duasında hepsi okumuş olduklarının sevabını Hazret-i Peygamber ‘aleyhisselâmın ruhuna, âline ve ashâbinin ruhlarına ve Al-i Osman'a ve gayretkeş vâkîfa sevâbını ziyade eylemesi duasıyla otuz cüz'ün Kur'an-ı Azîm'den okunması; ve Gekbuze'deki imârette noktacı⁸⁷ diye isimlendirilen bir kişinin atanması ve bunun vazife sahiplerinin ahvâlini kontrol etmek ve hizmetini yerine getirmeyenleri bildirmek ya da beyân etmek ve bu şahsı günlük olarak vazifesini yapıp yapmadığı yönünden kontrol ederek, mütevellî tarafından savunulmasını engellemek amacıyla durumu mütevellîye bildirmekle görevli dosdoğru, âdil, güvenilir, asla hak ve adâlet dâiresinden çıkmayan birisi olması gereklidir. Ve adı geçen taclîm evlerinin her birinde ‘âlim, sâlih, nasîh, güvenilir ve soyu sopsu düzgün bir öğretmenin olması ve bunlardan her birinde bu sıfatları hâiz müallimin yerine geçebilecek bir halifenin bulunması (esastır). Ve yine, adı geçen iki imâretin her birinde imâretin durumlarını.../

86 Kâtib/müstensih, vr. 44a 2. satırda geçen ‘الصور القصار’ ‘es-suwaru'l-ķisâr’ tamlamasında ‘س’ ‘sin’ harfi yanlışlıkla ‘ص’ ‘sâd’ harfini yazmıştır. Doğrusu ‘السور القصار’ ‘es-suweru'l-Ķisâr’ olacaktır.

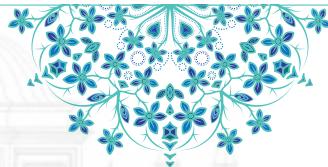
87 Noktacı, cûzhânların görevlerine düzenli olarak gelip gelmediğini, okumaları gereken cüzleri okuyup okumadıklarını kontrol ederek bunları tesbit ve takip görevini üstlenen bir nevi görevli memur idi. Noktacı, ayrıca mütevellînin olmadığı durumlarda onlara vekâlet etme salâhiyetini taşıyordu. Bu vazife, bir anlamda iç yönetimde aksamanın olmamasını temin ediyor ve başıboşluğu ortadan kaldırıyordu.

ناظر يرى حول العمارة وخذلها • وترفاب الوظائف وساير الخدمة
 المتعارف عليه بالنظر • بشرط أن يرى الناظر في كل شهر الخدمة المعرفة
 بقطعة جلواحه • ويضيّط مخصوص الأوقاف أو تعيده بغير حق حوله
 ويجري في المصارف العاملة لزوجها بعاقبها والاعف عنها كل الفساد
 للخصوصيات • ويكثت للدعاه الخرج بالضرر لذاته في دفعه تزيد في
 سنه حسابه بذلك في كيوزه الضروس التي متولى الواقع وكيف يطرد
 واحدة منه بأمر جعله من مخاسيب عهاده • بشرط أن يكتب الكاتب في العاشر
 ولو لقنه بكيوزه لخواص العاشر لم يزعم خصوصاً • وليكون في الأوقاف
 ولجهات الواقعة عند المتولي عموماً • بخلاف الكاتب في العاشر إلا
 في كل شهر فانه يكتب لخواص المخصوصات بذلك العاشر والآوقاف
 ولو لقنه في كل ليها التي يضيّط مخصوصها لأن ظاهره • ويكسر في عالمه

[vr. 44b] hizmetçilerini ve vazife sahiplerini ve gözetmekle mükellef olduğu diğer bağlı hizmetleri Eskişehir'de noktacılık diye bilinen görevini yürüten bir nâzır olması şartıyla görüp gözecek güvenilir, dindâr, tutumlu bir adamın olması şarttır. Ve oranın (imâretin) yakınında ve civarlarında bulunan vakıfların mahsûllerini kaydetmesi ve bu mahsûlî imâretin masrafları için sarf etmesi; şayet bunlara yeterli miktarda gelirse bunları sarf eder, yok gelmezse diğer mahsûllerden alarak noksan kalan kısmını tamamlar. Ve defterine müfredâtiyla gelir giderleri yazıp, sonra her senenin başında hesabını bizzat Gekbuze-i mahrusa-daki vakıf mütevellî heyetine teslim eder. Ve o imâretlerin her birinde husûsen Gekbuze'deki adı geçen imâretin ahvâlini ve umûmen mütevellî katında meydana gelen durumları ve evkâfin bütün işlerini Eskişehir'deki imârette, bu imârete mahsûs işleri yazan kâtibin hilâfina ve nâzırın civarda bulunduğu yerlerde mahsûlünü kaydettiği vakıfları yazması şartıyla kâtip⁸⁸ olarak güvenilir bir muhasebecinin bulunması şarttır. Ve vakıfların tamamında.../

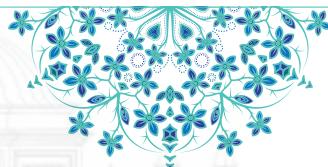
88 Külliyelede idârenin önemli görevlilerinden biri kâtip sınıfıdır. Kâtipler, kiraya verilen mekânların kayıtlarını, muhasebe gelir giderlerini, resmî yazışmaları takip ederek, yönetimi mütevellîlerle birlikte yürütürler. Külliyelede *Kâtib-i vakf* ve *kâtib-i müşâhere* olmak üzere iki grup kâtip görev alır.

لا توافق عشر قرفس فنار خان لنجيارة لاختنا، الأبر رهابياً وكيور جندي
 شخاقي كل فاقعة فن المعاشر لمنز جوزيز ويكور نعماش كيموزه نعيشا
 احمد هالجبر والآخر الطعامر ولغانك شک شهر نقيب لحد و كل دحد
 فن الجامعير لمنز جوزيز قياس و كل فنها لسرج و قدى و نصبة حاج كونه
 رجال حضر أصوات يغير النورخ للصوت فتير في شاء جمعية هم للغان صها
 نطبخوا و ما كلها أبواب و نضطمد درستها او بـ الاعرو كل دحدن رهها
 المعاشر في شاء و المجانها كل امرى و لا غير لجامها و كل بمحبج و كل
 و لحدن منها غتا الاقصلع و منقى لائز و حمال الامر و دفاقت
 و اصطبلى بيسقط اصطبلها يغلق الباب في تلير ويفتح في الحمام
 ويقعد عند فن الاصلاح الى آخر النهار ويكور في كل منها خان
 نطبخ و رجال يكتن بيت المساواة و المخانقة و المكاييف و المغرس

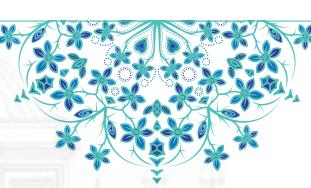
[vr. 45a] hayırlı, güvenilir, iyilik sâhibi on adamın câbî (tahsil-dâr/vergi toplayıcı) olması ve adı geçen iki imâretin her birinde güvenilir yaşılı bir adamın (şeyh) olması ve Gekbuze'deki imâret için biri ekmekçi, diğeri ise yemek işine bakan iki nakîbin ve Eskişehir'deki imâret için bir nakîbin olması ve adı geçen iki imâretin her biri için ikişer kayyımın olması ve onlardan (kayımlardan) her birinin sirâcî vakkâd (kandilleri yakan) olması ve Gekbuze camiinde toplanmaları esnasında sûfîler için muvaşşah (vezinle yazılan şiir) okuyan güzel sesli bir kişinin atanması ve burada bulunan imâretin mutfağı ve yiyecekleri için bir bevvâb (kapıcı) ve medresesini korumak için bir başka bevvâb ve bunlardan her bir imâret için iki farrâş (süpürme işini yapan) ve depoya bakan bir kilarî (kilerci) ve bu iki yerin giderleri için harcamaya yetkili bir vekilin ve bunlardan her biri için bir gas-sâl (bulaşıkçı-yıkayıcı) ve kassâ^c (kazancı) ve pirinç ayıklayıcısı, eşeğe yük taşıyan hammâl ve dakkâk (uncu), gece her iki imâretin ahırlarının kapısını kapatıp seherde açan ve sabahdan gündüzün sonuna deðin orada oturan ahırı koruyan bir ıstablı (ahırcı) ve bu iki imâretin her birinde odun toplayıcısı ve misafirlerin evlerini, hangâhı ve tuvaletleri temizleyen bir adam ve su akarlarındaki ve diğer gayr-i menkûllerdeki çatlakları ve delikleri onarma işiyle uğraşan bir müremmim (onarımcı).../

اللثبات في بحاري المياه وساير العقالات وعمر آخزى يدفع عانة
 كيكون واعرف أحوال الدوابات ويصلح موضع الصالحة قبل النزيف
 لذل الخراب ويكون للسدرات عند هافق لش مستقل كيكتها يكتن
 وتمثها ويعظمه كأينها • و يكون طعن المارة ثلاثة فرسان الخبراء
 وتشتهر فرسان الطباخين لحد سرير فقيه وتجانيز المذكورة
 ويكون لعمان السكري شهر خبار نظيفاً ومتناخاً عفيفاً لحد ما
 سرير فقيه وتجانيز لمن لا يرى وشرط ليصال زيد فتح العقد
 واحد من جفافات الجامع جزءاً لحد فرسان الأجراء المعبدودة للفرق
 على يد على جهود الحافظية • ويدفع ليصال زيد منها التي تملأ واحد
 فرسان فقيه الفاطير في جهود الحافظة لمن لا يرى فاما فرسان عجم
 والآفلاج فرسان التسييج والأخلاق ونذر لحدث فليذهب

[vr. 45b] ve dolap tamirat işlerini bilen ve yıkılmaya yüz tutmadan evvel bazı yerleri tamir edecek Gekbuze'deki imârette fazladan bir diğer onarımçı (bulunmalıdır). Ve medresede yanında süpürge ile temizlik yapacak ve tuvaletleri temizleyecek müstakil bir farrâş olmalıdır. Ve bu imâret için üç firinci, üç aşçı olacak ki, bunlardan biri hem firincıların hem aşçıların başı olacak ve Eskişehir'deki imâret için iki ekmekçi ve iki tane temiz aşçı olacaktır. Ve o ikisinden biri de, adı geçen ekmekçilerin başı olsun. Ve yine, bu câmiin hâfızlarının her birine hâfızlık cihetiyile fazladan adı geçen bir cüzün verilmesi ve aynı şekilde bunlardan bir cüzün hücrelerde ve hangâhlarda bulunan sûfi lerden her birine, şayet okumaya güç yetirirlerse verilmesi, yok eğer yapamıyorlarsa onlara tesbîh ve İhlâs sûresi kırâati görevi verilmesi ve şayet.../

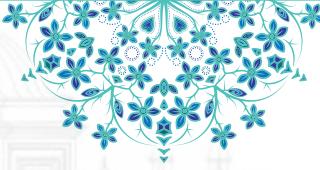
ذَلِكَ يَدْعُرُ الْبَشَّرَ وَالْخَلَقَ مِنَ الْأَجْزَاءِ إِلَى الْمُسْتَحْقِنِ فِي سَارِ الْفَقَادِ
 لَا تَصْلَأُهُ وَلَا يَقُولُ لِلْأَجْزَاءِ لِمَنْ يَوْمَنَ بِالثَّامِنِ يَوْمَ الْكَافِرِ
 وَبِالْوَجْهِ فِي الْخُضُوعِ وَالْغَلْبِ الْحَاضِرِ الْمُحْبُوعِ • وَيَكُونُ التَّكَلُّفُ فِي شَانِهَا
 مَوْجَجًا لِمَرْأَةِ الْفَطْقَةِ الْمُتَكَلِّمَةِ وَكَذَّالِكَ حَالُ سَائِرِ الْمُرْقَبَةِ الْمُكَلِّفَةِ
 عَلَى الْمُدُودِ فِي الشَّرْوُطِ الْمُعْوِدِ • وَلَا يَكُونُ الْمُسْتَعْلَمُ فِي بَيْوَتِ الْعِلْمِ
 لَا يَشَاءُ الْمُصْبَّتُ الْمُجْبِبُ فِي بُجُورِ الْأَمْكَانِ وَالْأَنْفُلِ طَفَالُ سَائِرِ الْمُسْلِمِينَ
 وَلَرَكَانُوا لِعَرْبِنَا، دِعْيَنَا، الْمُؤْمِنِينَ وَدِيشْرِي الْحَالَيْمِيْرِ مُتَعَلِّمُ فِي بَيْوَتِ الْعِلْمِ
 لِمَزْبُونَ كُلَّ سَنَةٍ عَنْ دَفَّالِ الْأَرْجِيْجِ قَيْصُونَ مَدْرَسَةِ قَلْسَقِ وَلَرَنَّ
 وَدِيشْرِي كَهْلَفِرِ لِإِيَامِ الْمُسْعِلِمِينَ فِي هَنَافِي الشَّانِ، لَا يَسْبَأُ الْمُزْبُونَ وَقَدْ
 قَيَّا، مُخْطَطُ خَلْجُوقَمِعِ لِبَطَانَهُ وَالْغَظَرِ • وَدِيشْرِي لِيَضَالِّكَافِ
 غَرْبَيْتُ لِلْعِلْمِ لِمَزْبُونَ فِي كُلِّ مُوْسَمِ فَرَسِيمِ الْأَمَالِ الْمُعْبَرَةِ؛ عِنْدَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

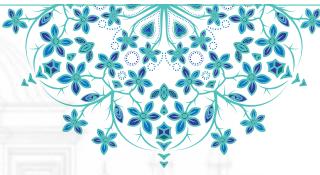
[vr. 46a] yeterli gelip artarsa, artanı tesbîh ve İhlâs türünden kırâatleri adı geçen cüzleri kırâat esnasında konuşmaksızın tamam okusunlar ve huşû ve huzur içerisinde ve tam bir kalp yetkinliğiyle yapsınlar diye sâir fukâra ve sulahadan bunları hakedenlere bu cüzlerin okunması için verilmesi şarttır. Ve okuma esnasında konuşanın vazifesine saygı gereği konuşma olabilir ve keza şartlara ve uyulması gereken bağlayıcı hükümlere göre diğer ücret alanlar da (buna tâbidir). Ve ta^clîm evlerinde (Buyûtu't-Ta^clîm) sâir müslümanların çocukları ile mümin zenginlerin çocukları dışında kalan yetim sibyânlardan eğitim görenler, varlık ve imkâna göre onlardan adı geçen eğitim evlerinde eğitim gören her bir yetim için her sene bahar ayında gömlek, pantolon, şapka, izâr satın alınır ve burada eğitim gören yetimlerden her biri için kışın adı geçen giysiler verilir ve buna ilaveten pamuktan battaniye ile birlikte sıcak tutan bir aba alınır. Ve aynı şekilde adı geçen ta^clim evlerindeki her biri için muteber meyvelerden her mevsimde.../

ظهور هامرة بمحابي عشرة دراهم وعيصريز لاعثام وغباري طنها
 لكتلية المتعيز ويطلب منه مدد الدعا، اللوافت • وشرط أيضاً
 يطعن الطعام في كل فحقة فرل العاتر كل يوم بعد الصبح والعصر
 فترى في عيسي طعام الصبح وقت الفتحة لا يذكر وطعام العصرا
 في الوقت القريب فرل المغرب ولا يمتنع لما ذكر في فرنز ول فيه ما ذكر
 فرل العكابر والاصناف والعلماء والصلحا والأشرف والساكن
 والأعيان وغير ذلك لا يقطع طعام منه جائز ذلك ما منه فيها
 عذبة اليمامة لالمعاهدة المنعاف فرق ما يغير • وشرط أيضاً لذلـكـ
 رفع هذه لعقوفاته ومحصول ذلك لمسـلـونـ على ما يغير وغيـرـ
 فـلـ المصـارـفـ وـالـأـخـرـجـاتـ فـلـ يـشـرـبـ هـذـلـكـ لـذـيـ ماـهـوـ لـمـنـاسـبـ قـفـ
 فـلـ عـفـاـ وـالـسـقـولـ وـيـضـيـطـ عـلـهـ لـبـسـنـاعـ بـحـ سـاـيـرـ حـصـولـ وـلـنـزـدـ

[vr. 46b] Meyveler çıktıklarında on dirhemlik alınarak yetimler ve sâir eğitim gören Müslüman çocukların arasında taksim edilir ve onlardan vâkîf için dua etmeleri talep edilir. Aynı şekilde, bu imâretlerin her birinde iki kez sabah ve ikindiden sonra yemek pişirilir. Ve sabah pişirilen yemek kuşluk vakti dağıtılmış, ikindi pişirilen yemek mağrib (akşam namazı) vaktinde dağıtılır. Ve o iki imârette büyüklerden olsun, küçüklerden olsun âlimlerden olsun, salihlerden olsun, eşrâftan olsun, saadâttan olsun yahut düşkünlerden veya tanınmışlardan olsun, o iki imârete gelen misâfirler o yemekten men^c edilemezler. Ve dahi şarttır ki, konaklayan da reddedilemez, yemeği kesilemez, şayet her iki imârette diğer imaretlerde alışılmış olan mutâd ikâmet vaktini geçerse dahi yemeği kesilemez. Ve yine şarttır ki, şayet bu vakfedilenlerin (mevkufât) ve mahsûlün dörtte biri artarsa, masraflardan ve giderlerden beyân edildiği ve tayîn edildiği üzere, artan bu kısmın akardan ve menkulden vakîf için müناسip görülen yer için satılması ve satılan mahsûlün diğer mahsûllerle birlikte kaydedilmesi ve.../

زيادة فاجحة فليصرف المرة لا يعذرا ولا يجزء ولبيته وغيرها
فرعامة لفناطرا فاصلاح المعا وتعير النساج والمعوز وبناء المناهات
في مواضع الاعنة وسد ميدان التبول الهاكرة ثم على التجاوز فـ
للعناء والفقر، وللمساكير ويعالج المرضاء بالمحاجة حتى تزكيه
الزراوة والزحله لغيره، الجحاح بعد العمل بالغضائج ثم إلى دار
دبور المدعي زيز المستقر في واستئصال العصعصي ثم ينبع من ذلك
لتركا أو غيرها يز على تحضير نفسه ثم في زيارة الطعام في العوا
لزوعه تزكيه كانت مناسبة وبالجملة كلها وقعت الرؤايد لا يفو
منها أحد خارج عن كتاب الوقف ولو كان زيد هبر وحد ذاته
بل يصرف جميعها إلى النوع وجوب الخيرات ولصناف طرف المبرت
وشرط ألا ينبع منه ذلترا على لا وقاون سبب حدوث الاتمام وهذا

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 47a] şayet fâhiş miktarda bir artış varsa, bunun aşırılar ve cüzler kîraatîne ve tesbihe ve bunun dışındaki köprülerin imâretine, atların ıslâhîna, kaynakların ve pınarların tamirine, hanlar binâ edilmesine, lüzum görüldüğü yerlerde sele götürüren yolların kapatılmasına, daha sonra garip, fakir ve miskinlerin teçhiz ve tekfinine, muhtaç hastalar için ilaç teminine, sonra yolda olan fukarânın azığına, ihtiyaç duyduğu bilindikten sonra hacılara, sonra borç içinde boğulmuş borçluların borçlarını edâ etmeye, şayet güçleri kendi canlarını kurtarmaya yetmiyorsa Daru'l-Harp'teki Müslüman esirlerin esâretten kurtarılmasına, ve dahi adı geçen her iki imâretten artan yemeğe sarf edilsin. Bilcümle ve tamamıyla artanlar için bir kimse görevli tayin edilmez; bunlar velev ki ilelebed bir dirhem dahi olsa vakfın kitabî kaydı (vakîf malî içinde yazılmaz) dışındadır. Bilakis tamamı değişik hayrât çeşitlerine ve müberrat gruplarına sarf edilir. Ve yine şarttır ki, zamanın âfetlerinden ve hâdiselerden dolayı evkâf üzerine bir durum hâsîl olursa, yıkılırsa .../

وَلَغْدَارِ عِيدَتْ ثَانِيَةَ وَالثَّالِثَةَ وَالرَّابِعَةَ بَعْدَ مُحَمَّداً الْمَكْرُونَزَمْ كِفْلَصِي
 جِمْعَ يَحْصُلُ عَلَى قُبَّلَةِ الْفَقَرِ، وَلِمَا كَيْرَاتْ تَأْكِينَ فِي كَذَلِكَ لِلشَّفَعَةِ
 وَلِكَدِنِيَّةِ الْمَشْرُفَةِ شَرْفَهَا اللَّهُ تَعَالَى • ثَمَّ تَعْزِيزُ الْوَاقِفِ الْجَيْرِ الْجَيْرِيَّةِ
 لَهُ تَعَالَى بِاَسْنَانِ الْأَرْضِ وَلِتَدْبِيرِ بَعَاهُ عَلَى تَمَهِيدِ دُولَةِ الْمُسْتَبَدَةِ
 وَتَحْدِيدِ اَعْوَادِ كَفَائِيَّةِ الْمُهَمَّاتِ لِخَرْبَابِ الْحَاجَاتِ لِلْمُحَمَّدِ الْوَظَافِيفِ
 وَكَافَةِ الْأَخْرَاجَاتِ عَلَى بَيْنَاقِ عَرَلِ الْقَضِيلِ مِنْ عِرَجِ تَرْفِي وَتَبَدَّلِ
 دَنَارِ الْأَلْوَانِيِّ تَخْصِرِ بِعَارِقَهَا لِوَقْعَتِهِ كِبُورِ الْجَمْرَوِ / فَهِيَ نَقْدِيَّةِ
 فِي كُلِّ يَوْمٍ لِلْحَتَّامِرِ مُحَصُّولِ ثَلَكِ الْأَعْوَادِ عَنْدَهَا عَلَى الْتَّنَّا
 لِلَّدَهِ رِخْبَدَرِهَا • وَلِنَكْلِ وَلِحَدَمِ طَبَنَهَا لِمَدَرِسَةِ وَقَرَاشَهَا
 جَمِيزِهَا بِالْأَسْفَالِ حِرْمَيْزِ وَكَلْفِ حِدَرِ فَوَلِبِ لِمَدَرِسَةِ وَقَرَاشَهَا
 دِرِهِمَيْزِ وَلِجَافَطِ الْكَبَشِ ثَلَثَةَ دَرِلِهِرِ وَلِخَظِيبِ الْجَاجِعِ عَشَرَةَ دَرِكَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 47b] ve yok olursa, bu durumda ikincisi, üçüncüsü ve dör-
düncüsü imkân olduğunda yerine bırakılır. İmkân yoksa, bu du-
rumda vakıftan elde edilen bütün ne varsa Mekke-i Şerîfe'deki
ve Medîne-i Müşerrefe'deki – Allah Teala her iki beldeyi şerefli
kılsın! -fukarâya ve hareket edemeyen miskinlere, vâkif, hayr-ı
habîri tâyin eder [-Allah Te'âlâ onu fikir ve tedbirle korusun! ve
akarların kâidelerini hazırlaması ve ihtiyaç sahiplerine, vazife-
dârlara, tahrif ve değişikliğe uğramaksızın tafsîlâtıyla verilecek
bütün giderlere yeterli mikdarda mühimmât hazırlasın diye va-
kîf sahibini bâki kılsın!-]. Gekbuze-i Mahrusada bulunan imâ-
rete ilişkin hususlar şöyledir: Müsâadesi tamam olmak üzere bu
evkâfin mahsûlünden her gün müderris için gündelik 50 dir-
hem, orada müstakillen hücrelerinde yatılı olarak kalan med-
resedeki talebelerin her birine 2 dirhem, medresenin bevvâbına
(kapıcısına) ve farrâşına (temizlikçisine) her birine 2 dirhem,
kitapları muhafaza eden koruyucuya 3 dirhem, câmi hatîbine
10 dirhem,.../

وَلِعِمَانِ عَشْرَةِ دَرَاهِمِ رِبَّا • وَكُلُّ وَاحِدٍ غَلِيلٌ ذَيْنِي زَلْزَلٌ لِلْمَنَاقِ
خَمْسَةِ دَرَاهِمٍ وَكُلُّ وَاحِدٍ غَلِيلٌ قَمِيرٌ ثَلَاثَةِ دَرَاهِمٍ وَالثَّرِيْجِيُّ لِوَفَكِيَّ ثَلَاثَةِ
دَرَاهِمٍ وَلِرِبَّيْنِ الْجَفَاظِ فِي الْمَحْفَلِ غَيْنِي دَرَاهِمٍ وَكُلُّ وَاحِدٍ غَلِيلٌ حَفَاظٌ
لِلْأَعْرَبِيَّةِ الْبَلَاقِيَّةِ مَلْثَتِ دَرَاهِمٍ وَنَزِيْنِي بِخُوشِنَزِي دَرَاهِمِيُّ لِلْعَرْفِ ثَلَاثَةِ
دَرَاهِمٍ وَلِرِبَّيْنِ الْمُوْشِحِ لِلصَّوْفِيَّيْنِ فِي الْمَحَايَلِ دَرَاهِمِيُّ وَكُلُّ وَاحِدٍ غَرْبِيٌّ
لِلْمَعْيَنَةِ الْمَعْدُودَةِ لِلْمَبْوَتِ لِرِبَّيْرِ دَرَاهِمًا وَاحِدًا لِلْمُرْعِفِ وَلِيَشْعَرِ الْغَايَةِ
عَشْرِ دَرَاهِمًا • وَكُلُّ وَاحِدٍ لِلْمُجْيِزِ وَالْمُصْلِيْزِ عَلَى ابْنِي عَلِيِّ الْإِلَامِ
وَقَرْبَهُ لِلْأَعْلَاصِ دَرَاهِمًا وَاحِدًا • وَكُلُّ وَاحِدٍ فَارِيِّي لِكَرْبَلَةِ دَرَاهِمًا
رِبَّا • وَيَشْعَرِ الْعَمَانِ عَشْرَةِ دَرَاهِمٍ وَلِوَكِيلِ الْجَرْجَيِّ خَمْسَةِ دَرَاهِمٍ
وَلِكَلَامِي لِرَبْعَتِ دَرَاهِمٍ وَلِرِبَّيْنِ الْطَّبَاطَبَاءِ خَيْرِ حَسَنَةِ دَرَاهِمٍ وَكُلُّ وَاحِدٍ
مِنِ الْطَّبَاطَبَاءِ خَيْرِ الْعَزِيزِ لِرَبْعَتِ دَرَاهِمٍ • وَكُلُّ وَاحِدٍ غَلِيلٌ الْجَنَانِيِّ ثَلَاثَةِ دَرَاهِمٍ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

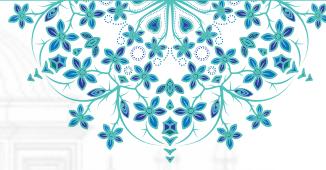

[vr. 48a] aynı şekilde imâmına da 10 dirhem, ve dört müezzin-den münâvebeli olanlarından her birine 5 dirhem, ve her iki kayyımdan her birine 3'er dirhem, kandilleri tutuşturan sirâcî-ye 3 dirhem, ve mahfildeki hâfızların başına 5 dirhem, ve geriye kalan dört hâfızın her birine 3'er dirhem, hoşhân diye isimlendi-rilene 2 dirhem, ve muçarref için 3 dirhem, meclislerde sofiyyûn için muvaşşah okuyana 2 dirhem, belirli ve sayılı olan adı geçen cüzlerden her bir cüzü okuyana 1 dirhem, noktacı diye bilinen kişiye 1 dirhem, aynı şekilde Hangâhin şeyhine 20 dirhem, tesbih çeken ve Hazret-i Nebî sallallahu aleyhi vesellem üzerine salavât okuyan ve ihlâs sûresini kıráat eyleyenlere 1'er dirhem, ve dahi Âyete'l-Kürsî okuyan her bir kişiye 1 dirhem, ve imâretin şeyhine 10 dirhem, harcama vekiline 5 dirhem, kilâriye (kilerci) 4 dirhem, aşçılar başına 5 dirhem, diğer aşçıların her birine 4'er dirhem, ekmekçilerin/fırıncıların her birine 3'er dirhem.../

وكمل واحد فرق في المارة تلشندر لهر ايضاً • وتكلف واحد فرق بي
 للبغز والطعام در همير وبنول المطبع ولهاكل در همير • ولغسل الاعقابا
 والظروف در همير وتنفي الارز در همير ولدعاون الخطنه در هما وصيف
 در هرو لحال للخسدر هما واحداً والأضطبابي در همير ونخانز
 لاصطبغ در هما واحداً وللكادر در همير وتكلف واحد فرق بمغير در همير
 ولناظرها عشرة در هبر • وعنيز لطنين ل الطعام في هدين المارة
 كل يوم شير وقيمة غزال الحجم بحد وقنة عروقى الصباح ولمسا على
 لر قيم كل وقيمة منه في ستة اثنا ف ثامن و خمسة ي كال يكاد قطنية
 لمصيبة غزال الدقيق لاصطبغ الأجل المجزء • وشرط لر زنجي و سيف ماما
 غزال طبع لچزل المزارع والو معن في جانب روادي ثمر فوق جميع
 بعينه لا يفنيه إلى ملك المارة ليصرف فيها إلى المجزء و عينه • هذا

[vr. 48b] ve imâretin iki farrâşının her birine aynı şekilde 3'er dirhem, ekmek ve yemeğin iki nakîbinin her birine 2'şer dirhem, mutfak ve yiyecek bevvâbına 2 dirhem, kazanları ve diğer kap kacakları yıkayan gassâla (bulaşıkçıya) 2 dirhem, pirinç ayıklayıp temizleyen münakkîye 2 dirhem, buğdayı dövüp-un haline getiren dakkâka 1,5 dirhem, et taşıyan hammâla 1 dirhem, ahırciya (ıstablî) 2 dirhem, odun toplayan hâzin'e 1 dirhem, kennâsa (süpürgeciye) 2 dirhem, onarımçılardan her birine 2 dirhem, imâretin nâzırına 10 dirhem verilsin. Bu imârette, her gün sabah ve akşam vakitlerinin her birinde, okkaların her biri 6 parçaaya taksim edilmiş 60 okka etin ve ekmek yapmak üzere Kostantiyye-i mahmiyye keylinden 5 keyl (tahıl ölçüği) buğday ununun yemek pişirilmesine tayini şarttır. Ve dahi, Pravadi cânibinde bulunan mezraların değirmenlerinden elde edilen mahsûlün toplanarak korunması ve sonra tamamının aynıyla gemi vasıtasyyla bu imârete getirilerek, ekmek ve diğer giderlere sarf edilmesi şarttır ki, bu.../

على قدر ظهور نفعه ونحوه في حق لوقف والاقلاع • ويعقطع
 خير كل جزء منه درهم سو١ . نقص بعد الطعن أول • وكذا ونصف كل
 يكل قسطنطيني للارث مرق العلّاح • وشرط لزوجي وحفيظ
 لا ينجز الا صادر المدّقات الواقعة في قضاها عليه ولا يابع حتى منه
 وفي حق جميعها الاجرة الى حد وسبعين شهرياً من مال السفينة التي ثلث المعاشر
 ثم تصرف فيها • ويكون هذه المدّة متى عدّت فركوز جائياً في بلدة فلبه
 على المدّقات المسطورة وكذا ونصف يكل يند لاث كيكلا ينماز الخطة
 لاتفاق عصر كل يوم سو٢ نيلاني الجمع وسايلانالي للتربيذ ومن
 رفق اغزاله للخبر والمدق لزوجي ما فيها • والآفاق قد يكفيه ولوقا
 والوقاية للمعتبرة في موضع تذكر فهذه المدّة هي لزوج ما نجد
 بالدهر الشرعي لواقعية واحدة فالمحضر لارق وللطعام لمجموع

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 49a] durumun vakıf hakkında faydası ve tercih edilebilirliği görüldüğü takdirde yapılacaktır, aksi takdirde bu şekilde olmayacaktır. Ve ister pişirildiğinde noksan çıksın yahut noksan çıkmamasın her ekmek hamuru için 100 dirhem kesilir. Ve Konstantiniyye keyliyle 1,5 keyl pirinç sabah çorbası için ayrılsın. Ve dahi Filibe kazasında bulunan havanlarda (dövülerek) elde edilen pirincin toplanarak korunması ve mahsûlün bir dânesinin dahi satılmayıp tamamının ücret karşılığında Rodoscuk'a getirilmesi, sonra oradan gemiyle bu imârete getirilip orada sarf edilmesi şarttır. Ve bu hizmet de, Filibe beldesinde adı geçen havanlar üzerine câbî olan kimsenin uhdesindedir. Ve Konstantiniyye keyliyle 1,5 keyl saf-temiz buğday, Cuma akşamları ve sâir mübârek geceler hâriç, her gün ikindi çorbası için ayrılsın. Ekmek ve çorba için 5 okka tuz tahsîs edile, şâyet her ikisi için yeterli gelirse (mesele yoktur, ancak yeterli gelmediği takdirde) kâfi olacak mikdar ilâve edilsin. Bu senedde adı geçen hangi yerde olursa olsun, geçerli olan okka şerî dirhemle 400 dirhem deiktir. Ve yine nohuttan 1 okka çorba için ve tanımlanan yemek için.../

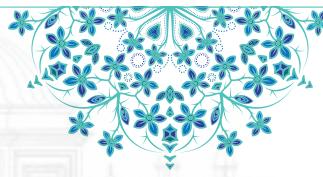
وثلاث لوق عز لبصل لهاكذلك وربع يكل غزال ذيقن المخاصي صد
 آه مرق الاتربر وبايجانى بدر هم بعد نوس هذا وعشرين وقية
 مل لقرع وشئ عشر وفيدة غزال خضر تارق في موسمها وعيون في نيلاني
 بالمسعاو تاير العاشر والحادي وليالي شهر رمضان والبرت غالغا
 فلهو بيد في كل حفعة تحوي سبع الطعام والموسم بذلك غزال امرأ
 ريكار وغزال دهر الناكي ينكم كيك ثلاث لوق غزال خضر وقينيز
 وغزال قلقل بايجانى بدر هم ومخاوى سبع الطعام المشهور ببردة
 غزال امرأ كيليز وغزال دهر عشرين وقية وغزال دهر الناكي حاربي
 لوق لوق وغزال عفران عشرة در هم وتحوي سبع الطعام المعروف
 ببردة بايج بعد الاخذ غهد لا تحر قدر الاعياد ببردة لاثي عشر وقية
 مل اسد وعشرين در هم لاز عفران فخر لوق فرنسته ودوج

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 49b] ve aynı şekilde bu ikisi (iki yemek) için 3 okka soğan, ve pirinç çorbasının suyunu ıslâh etmek için çeyrek (1/4) keyl hâlis un, bir dirhemlik maydanos, 20 okka kabak, yaz ve kış olmak üzere her iki mevsimde çorba için 12 okka yeşillik ayrılsın. Ve dahi her defasında, Cuma akşamları, aşûre ve bayram günleri, Ramazan ayı, Beraat, Reşaib ve Mevlid kandili gecelerinde (dağıtılmak üzere) 5 keyl pirinçten ve her bir keyl için 3 okka saf ya , 2 okka humus (خمص) ve bir dirhem bedeline denk biberden yapılan dâne denilen yemek ihtiyaçlarına ayrıla! Ve zerde diye meşhûr olan yeme i yapmak için gerek duyulan; 2 keyl pirin , 15 okka bal, 4 okka saf ya , 10 dirhemlik zaferan (safran) ayrıla! Zerbâc diye bilinen yeme i yapmak için, bu etten mikdâr-1 kâfi, 12 okka bal, 10 dirhem safran, 5 okka ni asta, 4'er.../

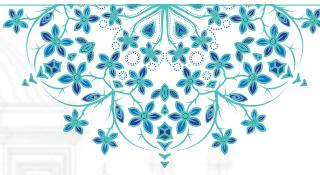
رَوْلَقْ مَرْكَلْ وَ حَدْرَلِيْزِرْ وَ الْجَاهَارْ وَ الْبَنِيْلَيْزِرْ تَحْرُو الْمَشْرُوْلَكْلَفْ
 غَرْلَلَوْزْ وَ تَخَاوِيْجْ لَكَطْعَامْ لَمَعْرُوفْ بَاسْكَشْ لَشْ عَرْلَلَلَرْ كِيلَغْ وَ نَعْدَّا
 دَغَرْلَلَرْ بَنِيْلَيْلَهْ سَوْدَعْشِيرْلَرْ وَ قَلْنَهْ تَبْلَاهْ جَهَسْ وَ لَقْ وَ كَلْ
 وَ حَدْرَلِيْكَنْدَلْ وَ الْجَاهَارْ وَ الْمَشْشَرْ كَلْ لَفَافْ وَ بَطْنَهْ لَكَطْعَامْ
 لَنُوْسُورْ بَانَهْ فَهَنَافِيْ كَلْ وَ لَحَدَةْ غَرْلَلَلَانَهْ لَزْبُوتْ وَ لَاتَامِلَلَكْطَهْ
 بَالْكَسْمَرْ رَوْلَلَأَسْتَقْرَلْ وَ لَتَالَلَأَطْعَمَهْ لَلَثَلَثَهْ لَلَبَاقِهْ فَيَا
 وَ الْمَنَاوِيْهْ بَهْ حَيْثْ يَصَافْ لَيْكَهْ فِي لَيْكَهْ لَلْجَمْعَهْ لَلَأَوْلَى طَعَامْ زَرْهْ
 فِيْهَا وَ بَصِيرَهْ لَيْكَهْ لَلَثَيْنَهْ زَرْهْ بَاقْ وَ بَطْنَهْ مَعْهَهْ لَلَثَالَهْ لَكَشْ
 لَشْ • شَرْ بَعِيدْ وَ بَيْنَدْ لَغَرْلَلَهْ وَ يَدْ وَرْ عَلَيْهِذَلِلَلَرْ تَبْيَجْ
 لَلَأَوْقَاتْ • وَ كَذَلِيْ فَيَا لَلَرَضَارْ وَ سَابِرْ لَلَيْلَهْ وَ لَاحَامِلَلَكَذَعْلَهْ
 سَوْيَ الْعَيْدَنِيْزِلَلَشِيفِرْ فَانَهْ يَصَافْ لَيْكَهْ فِيْهَا لَأَطْعَمَهْ لَلَثَلَثَهْ لَبَا

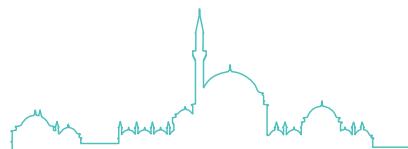
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 50a] okka incir, armut, kırmızı üzüm ve kayısı ve 3 okka badem ayrıla! Ekşiaş diye bilinen yemeği yapmak için, 1 keyl pirinç, 20 okka siyah üzüm, 5 okka kırmızı üzüm; ve 3'er okka pastil, armut ve kayısı tahsis edile! Dâne diye bilinen evsâfi yukarıda anlatılan yemek, adı geçen mübarek gün ve gecelerin herbirinde dâima ve istikrarla pişirile! Ancak geriye kalan üç yemeğe gelince, bunlar dönüşümlü olarak (menüye ilâve edile-rek), ilk Cuma gecesi Zerde yemeği, bunun yanında ikinci yemeğ olara Zerbaç /Zirbaç verilir ki, üçüncü olarak da Ekşiaş yemeği onunla birlikte pişirilir. Sonra bu şekilde sırayla devam eder ve baştan başlayarak bu tertib üzere bütün zamanlar devir eder. Kezâ, her iki mübarek bayram günleri dışında Ramazan ve sâir adı geçen mübarek gün ve gecelerde, bu iki yemeğe az önce saydığını geriye kalan üç yemeğin hepsi (zerde, zirbaç ve ekşiaş) menüye ilâve edilir.../

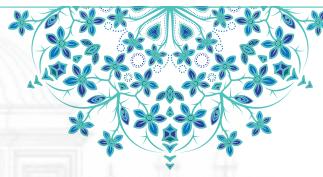
باجمعها وعيّر لطيني للطعام المخاصم بالساق ففقط فيهم ما
 يجمع للتيلاني والاتيامن ملويج للطعام المسمى بذلك غزاله زركنه
 ونصف كيلو غزاله زركنه كل كيلو ثلث لفاف وغزاله نصف
 لفقيه وغزاله لففين ما يبيه بغيره ومخافق للطعام المعروفة به
 غزاله زركنه واحد وغزاله العسل لفاف لفاف وغزاله زركنه اثنان
 والملحق لفقيه وغزاله زعفران زعفران زعفران زعفران زعفران
 غزاله زركنه لفاف وغزاله زعفران زعفران زعفران زعفران زعفران
 واحد غزاله زعفران زعفران زعفران زعفران زعفران زعفران
 واحد ومخافق للطعام المتشهور بكشى لشغزاله زركنه كل وتنه
 وغزاله زبيب الاسود دست لفاف فغر كل دحدغزاله زبيب الاسموند
 لفقيه وبيطيني ذلك انه هنا ماله مستقر وينصر واحذر بعيديتها

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

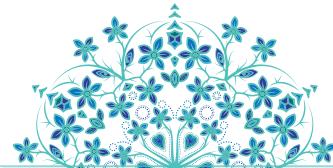
[vr. 50b] ve bütün gün ve gecelerde sadece misafirlere özel olarak pişirilen, dâne diye isimlendirilen yemek için, 1,5 keyl pirinç, her keyl için 3 okka saf ya , yar m okka humus, bir dirhemlik biber ayr ! Ve zerde denilen yemek için, 1 keyl pirinç, 7 okka bal, 2 okka tatlı saf ya , 2 dirhemlik safran t hsis edile! Ve zirbac diye t vsif edilen yemek için, 4 okka bal, 2 dirhemlik safran, 2 okka ni asta; ve 2' er okka incir, armut, k rmizi  z  um ve kay  s  ile 1 okka badem t hsis edile! ! Ek  a  diye tan nan yeme  i yapmak için, c eyrek keyl pirin , 6 okka siyah  z  um ve 2' er okka k rmizi  z  um ve pastil t hsis edile! Ve yine dâne yeme  inin de istikrarla pi  irilip bunlardan geriye kalanlardan her bir yeme  e ilave edilsin!.../

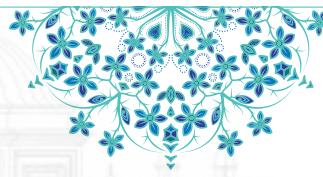
الْيَكْ بِالدُّرْكِ وَالنَّوْبَةِ عَلَى الْوَجْهِ الْمُفْرَزِ لِلشَّوَّحِ فَيُعِيدُ الْبَطْحَ وَيُدْعِي
 فِي كُلِّ ثَلَاثَةِ يَوْمٍ • ثَرْبَرْزَعَ هَذَا لِلْجَمِيعَةِ لِمَطْبَخِهِ فَيُعَصِّي
 وَلِحَدْرِ الْمَسَافِرِ وَالصَّوْفِيرِ الْمَحَاجِرِ فِي جَهَاتِ الْخَانَقَاهِ صِحَّةِ كُلِّ
 يَوْمٍ حَرْبِهِ وَقَدْمِهِ وَقَصْبَعَتِهِ طَعَامِهِ فِي دَرَالْمَهَارِكَلَانِ
 وَيَدْفَعُ لِلْمَسَايِرِ لِرَبِّ الْوَظَائِيفِ صَبَّغَهُ وَكَبِيرَهُ عَلَى حِسْبِهِ وَجَمِيزِ
 وَتَبَرِّدُهُ وَفَقَرِهِ وَغَنَاهُمْ فَيُعَطِّي لِلْأَزْوَاجِ مِنْهُمْ لِمَا خَرَزَ لِزَرَعِ
 وَقَطْعَتِهِ لِلْأَنْجَارِ وَالطَّعَامِ فِي كُلِّ وَاحِدَهِ هَذِيرِ الْوَقِيتِ كُلِّ يَوْمٍ
 مِنْ لَيْلَهِ وَنَيْلَهِ فَكُلَّهُ وَاحِدَهُمَا فِي كُلِّ وَقْتِهِمَا • بَقْدَرْ لِسْتَخْنَا
 بِسَبَقِهِ الْفَقَرِ وَكَثْرَةِ فَرِبْجِ تَفْقِيدهِ عَلَيْهِ • وَيُعَطِّي لِلْعَافِرِ الْمَجْدِهِ
 فِي كُلِّ صِحَّةٍ وَعَثَيْرَهِ كَلَانِ لِلْأَقْيَامِ حَبْزِ لِزَعِ معَ قَطْعَيِ الْأَلْبَرِ وَقَصْبَعَتِ
 لِلْطَّعَامِ • وَيَدْفَعُ لِلْكَلَانِ وَلِحَدْرِ الْمَسَافِرِ مِثْلَهِ يَدْفَعُ لِلْأَجْرَكَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 51a] tarifi verilip açıklandığı vecih üzere sırasıyla bu yemekler 3 günde bir sırayla pişirilsin! Sonra bu pişirilen yemekler, misafirlerden ve hangâhin hücrelerinde bulunan sofilerden herbirine her gün sabah bir parça etle bir ekmek ve bir kap yemek; ve gün sonunda ise aynı şekilde olmak üzere dağıtılsın! Ve küçük olsun büyük olsun evli, bekâr, fakir, zengin olma hallerine göre sair vazife erbabına verilsin! Onlardan evli olanına her gün her iki vaktin her ikisinde, ya iki kap yemekle bir ekmek ve et ve yemekten iki parça veya her vaktin her birinde bu sayılan yemeklerden üç parça hak ettikleri mikdarı itibar alarak fakirlikleri ve üzerlerindeki nafakaların çokluğu gözönünde bulundurularak bunlara verile! Onlardan bekar-evlenmemiş (âzib-mücerred) olanlara her sabah ve akşam olmak üzere her gün 2 parça ekmek ve 2 kap yemek verile! Ve onlardan her bir müsta'zire bekar (mücerred) olana verilen kadarı verile! .../

وللتحصل على المعروض ينحوه نصف مائدة في المستعين في
 جميع الأوقات • وفشر ليطه المعتبرة لنزاع يتحقق الجهاز والآلات
 منهافي شخص ولحد • للتمر لائز كون ستيحًا بالطبع بالاستعانت
 بالظاهر • ويكون وظيفته ما فوق ذلك حذر ما لا يتحقق بالطبع
 نزاع قدر الدفع إليه بسبب الخاطر ويعبر بمحنة لا واحدة فقط في
 البمحنة في خصوص الأطعام • ولنركوز فضيل طعام لمن لا يقدر
 بحسب كثرة وقلة لهم للأثر لغير عذرين • مفهوماً بالجزء الذي
 وإنما ظاهر ويشبع للغامر والجهاز به • ويقطع الأطعام قدر ميراثه
 بحسب لائق وقاف والغضول بقدر سهامه في غناها به • ويوزع على
 غير الطعام لتطبعه خلز لد وفضل زيج لز الفضل، وبر عالمه
 والفضفاء • ولنركوز في كل سنة عشرة لایق در هنوز المحسنة

[vr. 51b] ve suhtavât⁸⁹ diye bilinen muhassalîn ise müstaçzirîn olup, onlara bütün vakitlerde verilenin yarısı verile! Ve dahi; bu iki veya daha çok cihetin bir şahısta toplanmaması geçerli olan şartlardandır. Allah korusun yoksa bunları kendinde toplarsa ve zâhiren de hakkı olursa, bu durumda bir kimse üzerinde olması gereken vazifeyi, ikisini bir arada yapmayı hak etmeyen birine verilmesi haram olup, sîrf hâtır için ona verilmesi uygun değildir. Bu sebeple, yemek verme hususunda iki vazifeyi bir arada bulundursa da, sadece bir cihete itibar edilir. Gereğinden fazla harcamaktan sakınmak adına misafirlerin yemeklerinin azaltılması ve çoğaltılması ise mütevellî, nâzır ve imâretin şeyhinin ictihâdına ve görüşüne bırakılmalıdır. Ve yine vakitler ve mevsimlere itibar edilerek aynı zamanda ferasetleri ve görüşlerine de bakılarak onlara yetecek ve doyuracak ölçüde yemek pişirilmesi gerekir. Ayrıca yemekten ve pişirilenden fazla kalanlar ise fakir komşular ve bütün zayıf miskinler arasında dağıtılsın. Ve her sene mahsûlâtta elde edilen 10 bin dirhem.../

⁸⁹ **Suhtegân – Suhtevât** (سوختگان) *i.* (Fars. çoğul eki *-ān* ve Ar. çoğul eki *-āt* ile) Suhteler, softalar, kaba soflar.

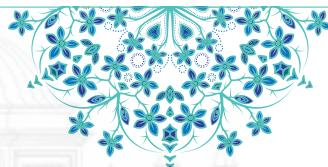
لأجل الرنجات ونحوها والمعلا والجسر ثم كل حلة المسافر ولتجدد
الخطاب بتغيير الأخوات الخامسة لصالحة المحتاجة إلى التوفيق ولتجدد
التحقق وللذهاب سال المحاجع لبعضها المتفرقه وبصفر ليهذا الفرض
والصحابه تزعم في بها فهمها • والأفضل ضم شيخ إليها • ولتفصل فليجيئ
الفاضل بالاعذر ولنزحيضر لامر المأمور بغير حجز ورواجهم بكل واحد
منهم بعد ذهابه خبر واحد وتحسوذه هما من العمل المصفي ومحسوبي
درهماً ذكر في الخبر لتعذرها بالاتفاق • ثم رقيم طعامه ربانيه في وقته
الى ست عشر سفراً في كل سفراً منها خمسة وسبعين يوماً • ويعتبه هذ المدح
بيدهم • ولما كان للوادي تحضير عبارته لا ولقد عذ في ذلك شهر قيادة
للتغام • قد عجز في كل يوم في الأيام فذلك المخصوص لافت عند مساعدة شاه على
يشيخ المخالفات حتى تمر عشر درهـاً • ولخطيب الجامع تغشى له ترويـاً

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 52a] reçeller, humusât, bal gibi azıklar misafirlerin maslahatına; odun ve kalaylanması gereken kapkaçaklar için kalaylama ve beyazlatmaya; mum, ya g ve diğer çeşitli ihtiyaçlara ayrılmak suretiyle defteri ve hesabı tutulmak kaydıyla harcanması esastır.   yet ayrılan bu mikdar yetmezse, buna büt e ilavesi yapılması şarttır. Ancak bu ayrılan mikdar   yet artarsa da, fazla kalan mikdarın asla ilh k edilmesi gerekir. Ve dahi misafirlere geldikleri esnada   nlerine ki i sayısına göre her birine bir ekmek, 50 dirhem saf bal, o 50 dirhemlik bal i ho nuluk içerisinde yiyebil nler diye 50 dirhem de ekmek haz r bulundurulsun. Sonra onlara aralarında yemekleri vakтиyle 15 sofraya konula ve her sofrada da onlardan 5'er ki i olarak taksim edile. Ancak Eski ehir'deki im rete h s olan hususlara gelince; her gün bu ürünlerden tam  tam na yardım na kar s lik hang h n  eyhine 15 dirhem; c miin hat b ne 5 dirhem; c miin im m na .../

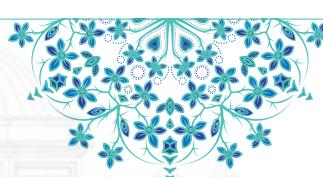

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

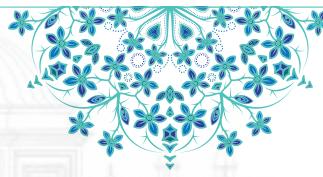
[vr. 52b] 6 dirhem, her iki müezzinden her birine 3'er dirhem, mahfildeki hâfızların başına 3 dirhem, geriye kalan her üç hâfi-zın her birine 2'ser dirhem, mu^cârref için 2 dirhem, adı geçen 30 cüzden her bir cüzü okuyanlara 1'er dirhem, iki kayyımdan her birine 2'ser dirhem, kandilleri yakan sirâcîye 2 dirhem, imâretin şeyhine 5 dirhem, harcama vekiline (vekil-i harca) 4 dirhem, kilâriye (kilerciye) 3 dirhem, aşçı, fırıncı ve farrâşlardan her birine 2'ser dirhem, ekmek ve yemek nakîbliğini bir arada yapan adama 1 dirhem, kazanları, kapkacakları, bulaşıkları yıkayan bulaşıkçıya, pirinç ayıklayıcısına, un dövücsüne, et taşıyıcısına, odun toplayıcısına ve süpürgeciye aynı şekilde 1'er dirhem, ahirciya 2 dirhem, nâzıra 10 dirhem, imâretin kâtibine 4 dirhem verilsin!. Sonra bu imârette umumî bir yemeğin pişirilmesi için her.../

يورنكل وقت غزو قوى الاتراك ولمنا، ثم شرل وقيمة فرالله رعنف
 ما يعنيه فرالله رعنف في العمارة التابعة المزبونة وكذلك لا يحيى
 فالآن هذن العهان مثل العمارة لما نصيده في عمر الطبع ومحابي حشيش
 ولا تذكر واحد مما غير للطبع ومحابي حشيش فها نصف كل واحد
 ما يعنيه في العهان التابعة المزبونة حذفوا بحذف وغسل الطبع
 للمعتبرة لزيمبر في هذن العهان ما لا يعبر في العمارة التابعة المزبونة
 فرش رابط توسيع الطعام وقيمة بيزنطيا فرنس في بيزنط وجوه لـ
 دلوظايف ومجريدهم وبير الصوف في الغاطين في الخانقا وعدد
 بجمع البهائى عباير سجدة دون الحنق فقط في الطعام وتفعيل
 والتكميل والتغليف في الطعام وتوسيع الفاصانيز للفقراء
 والضعفاء وقضية الأفق لز في كل سند وأحضار ملخص

[vr. 53a] gün sabah ve akşam vakitlerinde daha önce adı geçen imârette tüketilmesi için ayrılan etin yarısı olan 30 okkalık et ayrılsın! Keza diğer gerekli olan ihtiyaçlar da buna ilave edilsin! Çünkü bu imâret de yemek pişirilme, ihtiyaçları ve şartları itibarıyla önceki imâretle aynı şartları hâizdir. Ancak bu imâretlerden her birinin mutfak masrafı ve ihtiyaçları, daha önce adı geçen imârettekine nisbetle her bir malzemede yarısı olacaktır. Ve dahi misafirler, evli vazifedârlar ve bekâr olanları ve hângâhta kalan ehl-i tasavvuf arasında yemeklerin dağıtılması ve taksîminde adı geçen imârette geçerli olan şartların, bu imârette de muteber şartlar olarak kabul edilmesi ve yemek vermede sadece bir cihete itibar edilip, pek çok cihetin bir arada mütalaâ edilmemesi esastır. Ve yemeğin çoğaltıması ve azaltılmasına dâir (mûtevellîye) yetki devri, fazla kalan yemeklerin fakirlere ve zayıflara dağıtılması, her sene başında seçme, ayıklama ve tasnif meselesi, misafirlerin önüne takdim edilecek olan malzemelerin hazırlanması...

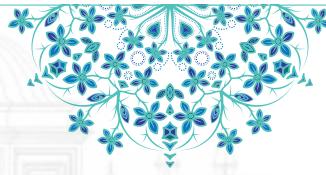
لفامر مسايفر ز و قتيم طعام هر على النسو المفقودة للالة
 يغزى في هذه العاتق في كل من المصلحة لا ينبع الحن و غيرها
 للأفراد هم عالم المحسول و قتيم طعام مسايفر إلى اثني عشر سعنة
 و غزال شرابي الدارنة المعتبرة لا يضى الشيرى ما هو بجود على
 و افرقوا و كي من العسل والدهر والغز و الخطبة والدقيق و بيد
 لظاواق صح في كل وحدة عزل العاتيز المزبور و غرس كاسل و شير
 فر الجوي بيج خكپهأ عد فعيله لعنة الله و الملاونك و الله
 بمحضر و معا للوالى لا متخص فى جهنم فرها تيز العاتيز فحي تقد
 كل غز كوز متوليا على الوقف المزبور في كل يوم ثلاثة و ثلثين درهما
 چقا القليلة و للنظارة التي شرطها كل غز يكتفى قاضيا
 للتصدير في وعالي كل يوم خمسة درهم و كابش كافر للايقاف

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 53b] ve misafirlerin yemeklerinin tafsilâtiyla anlatıldığı üzere taksimî yapılsın! Yoksa bu imârette her sene başında reçeller ve diğer malzemelerin maslahatı için üründen (mahsûlden) 5 bin dirhem ayrılsın! ve misafirlerin yemeği aynı şekilde 12 sofraya ayrılsın! Ve dahi en iyi, enfes ve birinci sınıf olan bal, yağ, pirinç, buğday, un ve saîr mutfak malzemelerinin, her iki imâretin her biri için satın alınması geçerli ve zorunlu olan şartlardandır. Ve kim ki bu hususta tembellik yapıp gevşek davranışa ve kasden bu (mutfak) ihtiyaçlarından kötü olanlarını satın alanın üzerine Allah'ın, meleklerin ve insanların laneti olsun! Ancak bu her iki imâretten sadece biri için değil, her birine ayrı ayrı olmak üzere adı geçen vakif üzerine mütevellî olan tevliye hakkı olarak günlük 33 dirhem; ve Rumeli'de kazaasker olması şartıyla imâretin nazâretiyle ilgilenene günlük 5 dirhem; umûmen bütün evkâfin kâtibine.../

عَوْنَاقٌ وَيَكِبَّ لِحَوَالَةِ الْعَارِقِ بِكِبِيُونَتِ خُصُوصَاتِ كُلِّ يَوْمٍ ثَانِيَةٍ
 وَكَلَّذَرِ عَرْغَانِيَّةِ قَرْفَزِ الْجَابِرِ الَّذِي رُنْصَبَ يَصْبَحُ لِمَوْلَى وَالْأَنَا
 كَلْفَدَ حَدَّنَهُ مُتَجَمِّعُ الْمُحْسُولَاتِ فِي مَوْضِعِ بَجْبَرِيَّةِ وَصَبَحُ الْجَابِرِيَّةِ
 فَرْمَوْضِعُ الْمَوْقِفَاتِ كُلِّ يَوْمٍ خَتَدَرَ لَهُرِ وَالْجَابِرِيَّةِ النَّاسِيَّةِ
 الَّذِي يَصْبَحُ فِي هَوْنِ وَيَسْجُعُ لِالْمُصْوَلِ وَالْكَائِنَةِ ثَمَّةَ وَيَوْمِ الْمُحْسُولِ
 كَلْمَنَذَ عَدَ لِفَضَّا هَا الَّذِي لِإِطْمَانَهُ وَيَكِلَّدَ بَعْصُورَةِ سَاحِبَةِ
 نَلَكَ لِالْتَّنَدَ لِلْجَابِرِيَّةِ الْمُوْصَوِّعِ فِي بِلَادِ طَمَانَهُ عَدَ حَاكِمَاهَا وَقَاعِنَهَا
 وَالْجَابِرِيَّةِ الْعَاشِرَ الَّذِي يَصْبَحُ فِي بَلَكَنِ قَلْبَهُ الْمُحْرِفَةِ كُلِّ يَوْمٍ لِرَجْعَةِ
 دَرَهُرِ وَمُعْلَذَلِ الْتَّكِبِيرِ الْوَاقِعَةِ فِي خَارِجِ قَلْعَتَبُوْغَازِ
 كَنَارِ كُلِّ يَوْمٍ خَتَدَرَ لَهُرِ وَالْخَلِيفَةِ فِيهَا دَرَهَمًا وَالْجَدَّلِ
 وَلِحِسَرَهَا وَكَوْزَهَا وَغَيْرَهَا كُلِّ يَوْمٍ دَرَهَمًا وَالْجَدَّلِ كَلْدَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 54a] ve hususen Gekbuze'deki imâretin ahvâlini yazana günlük 8 dirhem; mütevellinin ve nâzırın her birinin gerekli yerlerde mahsûllerî toplaması ve mevkûfâtın olduğu yerlerde cibâyet görevini yapması için nasb ve vaz'ettiği 8 câbîden her birine günlük 5 dirhem; Mora'da tahsildâr olarak atanın ve oradaki mahsûlâtın vergisini toplayan ve her sene hasat gerçekleştip ürün toplandıktan sonra bu mahsûlâtı Palatmana'ya getirip muhasebe sûretiyle birlikte o sene oranın hâkimi ve kâdısı huzurunda Palatmana'ya atanın câbiye teslim eden 9'uncu câbiye ve Filibe-i mahrûsa beldesine atanın 10'uncu câbiye günlük 4 dirhem; Boğazkesen kalesinin dışında bulunan Daru't-Taclîm'in muallimine günlük 5 dirhem ve onun yerine eğitim-öğretim evinde kalan kişiye 1 dirhem; hasır, odun, maşrapa ve bunların dışındaki diğer şeyler için günlük 1 dirhem ve.../

وَحِدْرِ مِعْلَمِي بَقِيَ الْتَّعْلِيمُ الَّذِي لَرَدَهَا فِي كُلِّ شَهْرٍ وَالْأُخْرَى فَصَبَّشَ
 اَنْتَيْدَ غَارِي كَلْيَوْلَرِ بَعْدَ حَدَّهُمْ • وَكَلْلَفَ حَدِّغَلِ الْخَلِيفَيْزَ
 فِيهَا كَلْلَيْرِ يَوْرَهَمَّا وَلِجَّدَ • وَلِلْحَصِيرِ الْكَوْزَ وَالْبَرْيَقَ وَغَيْرَهَا
 مَزَّالْسَطَبِ خَيْرَدَلَكَ فِي كَلْلَ وَلِحَدَنَهَا كَلْلَيْرِ يَوْرَهَمَّا وَلِجَّدَ لَيْضَا
 وَلَلْأَسْلَا لَى فَزَلَ، لَبَجْرَمِنَرِ الْمَحْمَنَرِ فِي كَلْلَ سَنَدَ بَلَوْتَخَلَدَ
 دَلَخَلَفَ خَابَيْزَ مَبْكَلَعَ مَاقِ لَفَزْجَجَ ذَهَبَيْ فَافَرِ الْوَزَرِ وَلَمَقْدَرَ
 صَبَحَلِ الْكَنَّهَ وَالْعَيْنَارَ • وَعَيْنَرِ غَلَنَدَلَهَ وَفَاقَ الْوَقَنَهَ فِي قَلْعَهَ جَرَّعَ
 لَقَلَ لَيْشَ هَوْبَكَطَورَرَقَ فِي هَذَالَ الْوَقْفِيَّةَ كَلْلَزِنَكَوْزَرِ مُعْلَمَاتِ حَدَّهُمْ
 لَلْتَّعْلِيمِ الَّذِي بَناهَا فِي الْقَلْعَهِ الْمَزَبُونَ كَلْلَيْرِ بَعْدَ حَدَّهُمْ •
 وَلِخَلِيفَتَهَا فِي كَلْلَيْرِ يَوْرَهَمَّا وَلِجَّدَ • وَلِحَصِيرِ وَحَبَطَهَا وَكَوْهَا
 وَغَيْرِهَا كَلْلَيْرِ يَوْرَهَمَّا وَلِجَّدَ لَيْضَا • وَشَرْطَ الْزَّيْكَوْزَ كَلْلَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 54b] biri Eskişehir'de ve diğeri Seyyid Gâzî kasabasında bulunan her iki eğitim-öğretim evinin muallimlerinin her birine günlük 4'er dirhem; ve bu iki asıl muallim yerine eğitim-öğretim evinde kalan her bir kişiye 1'er dirhem; ve hasır, maşrapa, ibrük ve bunların dışında odun gibi diğer ihtiyaçlar için her birinde ayrı ayrı olmak üzere aynı şekilde 1'er dirhem verilmesi; ayarlı ve sahîh sikke olan mikdarı ve vezni tam 200 altın efrencinin kesintisiz ve tartışmasız Haremeyn-i Muhteremeyn'in (Mekke ve Medine'nin) fakirlerine gönderilmesi şarttır. Ve yine bu vakfiyede yazılı olmayan Rodos kalesinde bulunan evkâfin mahsûlünden adı geçen kalede binâ edilmiş olan darü't-tâclîmdeki her bir muallim için günlük 4 dirhem; ve burada yerlerine kalan (halife) için ise günlük 1 dirhem ve ayrıca hasırı, odunu, maşrapa ve kapkacağı ve diğer ihtiyaçları için 1 dirhem tahsis edilsin.../

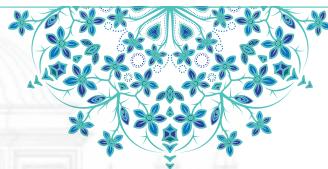
مزبور در دروزنگا لست تحفظ پر فی الفلاعنة لمزبورن ناظراً
 علی الاوقاف لکاینه شمہ و بینبطها و بمحجح محسوطاً و بفیضه
 و بحفظه هر مرتبا منہ عند الایخیان و کد فی منہ حجتہ المعلم
 و وظیفه الخلیفة فی کل شہر عند تقاضانه و برسل فیه ایک
 سنت صورت محاسبتہ هند لائتینہ ممیضاً با مصائب الفاقح
 الی مسوی الاوقاف لمزبورن و عیزیز غر محسوطاً فی کل جوزہ ها
 قلچک لنظرانہ المشروحة نہ لازم لوزیر الاوقاف الموحی لکیہ
 راعی آس تعالی شانہ و فاض علی لبیق الحسانہ بعد ما وقف
 تلك الاوقاف جعل آللہ بغاٹی حسنات کل حجتہ منهاشد
 لحد الاوقاف و سکل لغرض فصلیتہ متویتاً علیکی باختیارہ کھانا
 و فوضیلیکی جھما و باشر ہو مذہب مدینت و منڈل منشہ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 55a] Ve dahi adı geçen kalede orada bulunan evkâfa nâzırlık yapan ve kayıt altına alarak mahsülleri toplayan, kabzeden, koruyan ve ihtiyaç duyulduğunda bu elde edilen mahsûlden binaların termîm ve tamirine harcayan ve muallime ücretini ödemeye sarf eden müstahfîzin reisi olarak bir dizdârin olması şarttır. Ve halifenin (nâzırın yerine bakan kişinin) görevi, her ay mahsülleri ve geliri toplamak ve her senenin başında bu senenin muhâsebe sûretiyle kâdının imzâsıyla adı geçen evkâfin mütevellişine göndermektir. Ve o mahsûlden olmak üzere, günlük kendisine açıklandığı üzere nâzırlığı karşılığında 1 dirhem tâsis edilsin. Sonra vakîf sahibi adı geçen vezîr -(Allah şânını yüce kılsın ve ihsânını iyilik üzere artırınsın!)- bu evkâfi vakf ettikten sonra, -öyle ki Allah Teâla iyiliklerden (hasenât) her dânesini Uhud dağına eş kılsın!- kendi yetkisi ve ihtiyâriyla mütevellî olarak atanmış kişiye hepsini teslim ederek, tamamıyla hakkını ona devretti. Açıka bunu devrederek .../

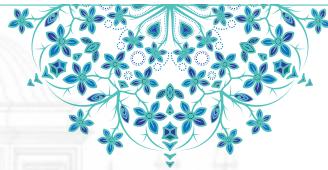
عَدِيَّةٌ لِّتُخْذِلَنِي إِلَى الْأَوْقَافِ بِالسَّلَادِ وَتَصْرِفُ فِيهَا
 كَا هُوَ الْمَرَادُ نَظَرُ فِيهَا وَغَرَّتِي عَلَيْهَا لَمْ يَأْتِنِي
 زَجْلُ الْمُرْصَدِقَ وَلَنْتَ صَحِحٌ وَتَفَكَّرَ فِي إِلَزِ الْوَقْفِ خَلِبَ زَكِيَّا
 يَقْعُدُ فِي دَلْخِيلِ الشَّيْخِ فَارِزِ الْمُرْصَدِقَ بِإِسْرَاهِافِ صَحِحٍ لِيَغْنِمَ
 قَفْلَهُ الْمُسْلِمِيَّ فِي حِيَوَاتِهِ فَطَلَبَ لِتَرْجُونِي عَرْهُذَ الْوَقْفِ
 وَكَسْتَرَهُ لِلْمُجَاهِدِيِّ مِنْكَ مَمْتَكَّبًا بَعْدَ مُرْثِرِ الْوَقْفِ وَعَدَهُ
 خَرْوَجَ مَا وَفَقَدُ عَزْلَكَ مِنْكَ بِهَذِهِ الْفَدْرِ عَلَى مَذْهِبِ الْخَارِلَةِ
 وَأَهْمَرَ لِمُعَيَّظِهِ لِبِيْجِيَّفِهِ الْكَوْفِيِّ عَامِلَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِلِطْفِهِ
 إِلَوَاقِ الْكَافِ فَقَابِلَهُ الْمُؤْلَى لِمُكَلَّمَتِهِ بِالْأَمْشَابِ عَزِيزَهُ
 مُبْعَدًا بِلِزَرْقَهُ عَلَى قَوْلِ الْأَخْمَامِيِّ لِلْأَكْمَامِيِّ رَحْمَهُ اللَّهُ تَعَالَى
 فَنَازَ عَلَى تَحَاصِمَهُ جَتَ عَرْضُهُذَا لِلْأَغْرِيَّ لِمُؤْلَى الْفَاضِلِ

[vr. 55b] sözkonusu evkâfin hizmetini ve onda istenildiği şekliyle tasarrufta bulunsun. Hz. Peygamber'den rivâyet edilen “*Güçlü-kuvvetliyken, sıhhatin yerindeyken, cimriliğin üzerinde iken, fakir düşmekten endişe etmekteyken, daha büyük zengin olmayı düşlerken*”⁹⁰ verdiğin sadakanın sevabı daha büyütür. Buna göre, düşün ki, vakıf şayet iyi olmayanların eline düşerse harap olur. Zira vakfin geliri gereği gibi doğru yere sarf edilmeli ki, bundan fakir müslümanlar faydalana bilsin. Kufeli İmam-ı Azam ve Hümâm-ı Muazzam Ebû Hanîfe (-Allah Teâla ona kâfi ve vâfi olan lütuf ve ihsâniyla muâmele eylesin!-) mezhebine göre, bu vakfin geri alınmasının talep edilmesi ve önceki asıl mülküne geri döndürülmesi, şayet vakfin gereği yerine getirilmediyse, bu şekilde vakf edenin mülkiyetinden çıkmaması icâp eder. Ve dahi kendisine teslim edilen bu vakfin mütevellisi, imâm-meynîn⁹¹ -(Allah Teâla her ikisini merhametiyle yarlıgasın!)- kavline göre gereğiyle muâmele eylesin. Ve dahi bir münakaşa ve sorun meydana geldiğinde.../

90 Bkz. Buhârî, *Sahîh*, Zekât:11, Vasâyâ:17; Müslim, *Sahîh*, Zekât: 92.

91 Burada İmâmeyn'den kasıt; İmâm-ı Sânî (İkinci İmam) olarak bilinen Ebû Yusuf ve İmâm-ı Sâlis (Üçüncü İmâm) diye anılan Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî'dir.

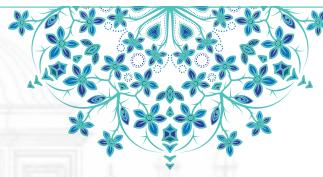
للْكَامِلِ الْتَّانِفِدِ الْمُحَكَرِ وَالْمُفْضَنَا • الْمُغَارِبِ عَلَى التَّسْقِيْدِ وَالْأَمْضَا
 لِنَوْقَعِ رَعْلَهِ زَلَّ الْأَصْنَكِ الْمَدِينِ • وَالْقَطَالِيْقِيْنِ لَذَكِ
 يِيدِ لَحَلَوْ لَعَقْدِ فِي الْأَخْعَكَامِ بَنِي الْخَانِمِ لِغَاصِلِهِ تَعَالَى عَلَيْهِ
 سَجَالِ الْأَفْضَالِ وَالْأَغَامِ • وَفَتحِ لَهُ تَعَالَى بَوْبِي الْمُحَقَّقِ
 مَفَاتِحِ لَفَلَادِهِ • وَلِحَكَمِ لِمُولَى الشَّرِيعِ بَثْبُوثِ الْحَكَامِ فَظُرِ
 لِنُورِ الْمَوْعِيِّ لَيْكِ • الْمَكْرِمَةِ تَعَالَى عَلَيْهِ • فِي هَذِهِ الْأَمْرِ لَنَا
 عَنْ وَلَدِيْهِ نَظَرِ الْجَلِيلَهُ • وَتَاقَلِفِيَانِلَهُ جَلِيلَهُ • فَلَا
 صَارَ حَابِبِ الْوَقْفِ لَوْلَهُ حَنْرَغَ حَابِبِ الْمُلْكِ فِي ذِرِّ لِهِ حَسِيرَ حَكِ
 بُوقَيْنَهِ الْوَقْفِ لَمَزَّبُورِ وَلَزَوْهِهِ • عَلَى قَوْلِ غَزِيرِ لَزَوْهِهِ فَرِلَاهَمَهُ
 خَنْلَاعِنِ
 لَهَا ضِيرِ لَمَهَدِتِيْرِ رَضْنَلِزِلِ لَهُ تَعَالَى عَلَيْهِمْ لَعْبِيْرِ عَامِيْلَهِ
 الْبَعَارِيِّ بَيْنِهِمْ فِي مَسْلَهَ الْوَقْفِ مَكَا صَيْحَهَا مَحْكَا شَرِعَيَا قَصَّهَا

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

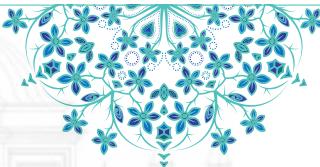
[vr. 56a] bu durumu yetkili, sorumlu, faziletli, kâmil ve bu dînî/şerî senede (vesikaya) imza atma yetkisi olan ve insanlar arasında ahkâmı elinde bulunduran, meseleleri hal ve akd gücüyle çözen kişi olan mevlâya arz etsin. Ve Allah Teâla hakların kapılarını onun kalemlerinin anahtarlarıyla açsın! Ve umûr-ı şerîyi onun ahkâmının sübûtuyla tahkîm eylesin! Ve adı geçen tayin edilmiş vâkîf (vekil) (-Allah Teâla onun üzerine nimet yağıdır-sın!-) kendi katında ve yanında bu işe yüksek bir bakışla baksın ve bu hususta güzel bir teemmül ile düşünsün! Şayet o, vakîf tarafını güzel görüşüne göre mûlk tarafından daha evlâ ve güzel görürse, bu durumda adı geçen vakfın vakfiyye olmaklığını ve lüzümunu geçmişteki yol gösterici imâmların (-Allah Teâla'nın kuşatıcı rızâsı onların üzerine olsun!-) kavillerinin gerektirdiği üzere; vakîf meselesinde sahîh bir hükümle ve şerîye uygun bir yargı ile aralarındaki ihtilâfi bilen biri hükm eylesin!.../

[vr. 56b] bundan sonra bu tescil edilmiş, üzerinde ittifâk edilen zorunlu bir vakıf olur ki, bundan sonra hiç bir şekilde ve herhangi bir sebeble mülk edinilmez ve başkasına temlik edilemez. Ve dahi Allah'a, Peygamberlerine ve ahiret gününe imân eden sultan olsun, vezir yahut kâdi olsun herhangi bir kimsenin bu vakfi nakz etmesi, zarara uğratması veya başka bir şeye dönüşürmesi yahut şartını değiştirip vakfi atılı bırakması helâl değildir. Ve her kim ki bu vakfin ibtâli ve tebdili için gayret ederse ve ortadan kaldırıp bu vakfi fâsid bir tevîl ile başka bir şeye tahvîl ederse, bu kişi en şiddetli azaba düçâr olup, en büyük günahı ve maâsiyi irtikâp etmiş olur ki, o kişi suçluların perçemlerinden yakalanacağı⁹² o günde cezalandırılır. Nasıl olur da Allah'a inanan ve ve O'ndan korkan biri böyle bir şey yapmaya cûrâet edebilir ki! Allah'ın lâneti, Alemlerin Rabbi'nin bu sözünü iştip yerine getirmeyen zâlimler üzerine olsun! Vâkîfin ecr ü sevâbı bundan gayrı merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'ın uhdesindedir. Şüphesiz ki O, âmel işleyenlerin karşılığını asla zayetmez. Her halükârdâ Allah'a hamd ve Hz. Muhammed'e, ashâbına ve en hayırlı âline salât ü selâm olsun!

92 Rahman Sûresi 41. âyet (يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ).

وَانْقُلَبَ الصَّبَالَى لِلْقُبُولِ جَرِيَ ذَلِكَ وَوَقْتٍ تَحْرُكَ بِعِنَايَةِ الْعَيْنِ
لِلْجَنَاحِ زَرْبَانِيَّةٌ وَهَذِهِ تَعْزِيزَاتُ التَّسْجِانِيَّةِ فِي لَوْلَى شَهْرِ جَنَاحِ
الْمَلَكِ لِلْمُخْرَطِ فِي سَلَكِ شَهْرِ سَنِّهِ لِشَيْرِ وَثَلِيْشِ وَتَحْمَانِ مَرْعَنِ التَّقِيِّ

شَهْرِ جَنَاحِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 57a] kalplere gelen o şevk kabule şâyân olup, saba rüzgârları misâli güzelliğe inkılâp etmiştir.

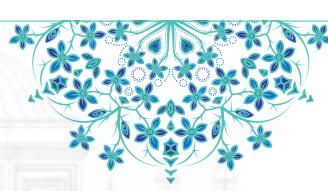
Bu vakfiyeyin tahrîri, rabbânî inâyetlerin en güzelinin yardımıyla ve sübhanî hidâyetlerin en hidâyetli olıyla yılın aylarından şerefli Receb ayında Nebevî hicretin ay-takvimi yılı 932 senesinde gerçekleşti.

هذا ذكر ما لا يُفوت في حفلات العادات والأوقاف • فما ينبع من جمعيٍّ لبعض
بعد ثبوت وثائقه بالقول والوقف والشتم • ثم يدعوه إلى الحجّ
عزم العزير المعظمه • والذئب في المخفيّ به • مستعدًا بالستيف
والقليل • مدبّر ومصلح للأمير • ناظم مهارات العاليم • لتفوق
بصوف عواطف الملك الأجميّم • حضرت مصطفى بن عبد
النور زاده الله تعالى سعادته • وحفظ باب تعاجة زيد
ولياليه • بشهادة لأحمد بن عبد الله الكاذب • وحسناً مربى بن
عبد الله الحندي • بازمو كلّه المؤمنة إليه • قدّر قطف بجهنمّة

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 57b] Bu (vesika), Abdullah oğlu kâtib Ahmed Beg ve Abdullah el-Cündî oğlu Hüsâm Beg'in şâhitliği ile, ekmel ve mükemmel zât-ı şâhane Ahmed Beg oğlu Kâsim Çelebî'nin vakfa ve teslimine vekâletini ikrâr ve sübût eylediğine, ve dahi vezîr-i muazzam ve düstûr-ı müfahham erbâb-ı seyf ve'l-kalem, halkların maslahatlarını çekip çeviren, dünya diyarlarına nizâm veren merhameti bol yegâne mâlik Allah Teâla'nın şefkat ve muhabbetinin türlü türlüsüyle bezenmiş Abdulkerim oğlu Mustafa (Paşa) Hazreti'nin [-Allah Teâla yükseliklerini dâim eylesin! ve onu gündüzleri ve geceleri saâdetiyle kuşatsın!] vakfiyesinden davây-ı rücû'u hakkını ikrâr ve i'tirâf eylediğine dâir beyân-ı zikridir. Öyle ki, adı geçen müvekkil açık bir beyanla, hâlis ve sâfiyâne bir niyetle .../

خالصة وطوية صافية • لبعناء ووجهه لذكره • وطلبا
 برضاء الربي أرجوته • يوم لا ينفع مال ولا بنو إلهم إني
 بقلبك سليمان • ماهوله وملكه وبديع ذكره • وقضى وتحفته
 وحوزته • الذي صدر عن هذا الواقع • وذلك جموع النبيين
 والمرجع عن المثلثة صفتهم العدة فما مر قبل ذلك • سورة
 زوجية • ليحد ودبور لقلعه • وبالظفر لعامر لظرفه
 وبالارض لخاليه • ويجمع الفتن في الخاتمه ولذاته • انولد لكاينيز
 في محله ميدان الحيليش باليد دنسها بمذكرة • حدود ما منضد بالظفر
 العامر • وبكتبه التي يوزعها حوابت اللئلة • ويجمع الطائفة التي تبرأ
 في بيته ولحد المشتري لبيته قصر جزء • لكاينيز في قرية فارفو
 برضاء لزنجيد وحدائق الفصل والبستان بهما حدودها تتضمن بالآخر

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 58a] mahza cömertlik sıfatıyla mevsûf Allah'ın rızâsını dile-yerek ve ne mal ü mülkün ne de çoluk çocuğun hiçbir fayda sağ-lamayacağı ancak o gün kalb-i selîm ile gelenleri sadece katında kabul edecek olan Rahîm Rabbin rızâsını talep ederek; kendi-sine âit olanı, mülkünü, elinde bulunanı, elinin altında tasarruf yetkisine sahip olduğu şeylerden tutun, bu vakiftan elde edi-lenleri vakfetmiş ve bunu kayıt altına almıştır. Bu vakfedilenler şunlardan ibarettir: Konstantiniyye-i Mahmiyye'nin súrlarının hâricinde kalan iki taraftan boş araziyle çevrili anayola bakan ve kalenin súrlarıyla sınırlanan ve değirmenin-(terazinin) karşısında yer alan biribirine bitişik dört dükkânın binalarının tamamı; ve adı geçen şehirde Meydânu'l-Acleyn Mahallesi'nde bulunan ve birinin sınırları anayolla ve üç cânihiyle Yahûdi Havrasıyla bi-tişik olan ekmek fırını ve dükkanın hepsi; ve İznikmid kazasına bağlı Kazıklı köyünde bulunan Kara Hamza'nın oğullarından satın alınmış olan bir ev üzerinde işleyen iki değirmenin tama-mı ile Karasay bahçesidir ki, bu yerin sınırları bir tarafı boş olan bir araziyle.../

لِخَالِيَةِ مَرْجَبِ الْأَحَدِ • وَبَارِضِ بَحْرِ الْمُوَابِ الْكَلِيلِ الْبَاهِيَةِ
 وَالْغَلَامُرِ الْمَذْكُونِ بِلَازِرِ عَبْدِ اللَّهِ الْبُوْسُوْيِيِّ الْمَرْفَعِ • وَزَوْجِ الْمَدْعَى
 لِيَنَّهَايِي مَارِشَةٍ • وَجْهِي لِلْعَرْكَتَةِ الْوَاقِعَةِ قَدْ مَرْجَرِ الْطَّاچِونَيْزِ
 لِلْمَرْبُرِ تَزِيرِ لَفَنًا • لِلْمَحَدُودَةِ بَارِضِ مَرْلَهُوْبِكِ مَصْطَقِيْنِ
 وَبِالْمَهْرِ الْمَذْكُورِ وَجْهِي لِلْطَّوْلِيْخِيْرِ الْمَتَّجِ الْكَانِيَةِ فِي قَيْتَةِ صَرْخِ
 مَرْلَقَنَاءِ الْمَزْبُونَ • لِقَارِنِ الْطَّاچِونِ شَارِلِ الْقِيَانَزِ فِي لَعَالِيِّ الْوَعَدِ
 مِنْهَا الْدَّالِيَنَارِيِّ بَيْثِ وَاحِدٍ فَحَدَدَ وَهَنَازِيَّ بَارِضِ فَاسِمِ الْأَجَدِ •
 وَبَارِضِ عَيْسِيِّ الْأَجَدِ وَبِالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ • وَنَالِ الْطَّوْلِيْخِيْرِ الْكَلِيلِ
 لِلْكَلِيلِيَّةِ فِي بَيْثِ وَاحِدِ الْوَاقِعَةِ بِاسْفَلِ مِنْ هَافِشَكِ لِلْطَّوْلِيْخِيْرِ الْمَتَّجِ
 لِلْمَذْكُورَةِ مُقْدَرًا • فَحَدَدُوهَا (يَضْأَبَا بَارِضِ فَاسِمِ الْأَجَدِ) وَبَارِضِ عَيْسِيِّ
 لِلْأَجَدِ وَبِالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ • وَنَالِ الْطَّاچِونِ شَارِلِ الْبَافِيَانَزِ الْكَانِيَةِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

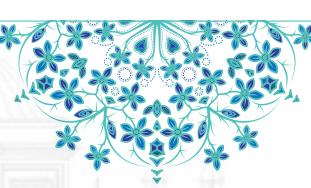

[vr. 58b] ve geriye kalan üç tarafıyla da Nebioğlu'nun arazisiyle mahduttur. Bu hizmetli, Balabân bin Abdullah el-Bosnevî (Bosnalı Abdullah oğlu Balabân) diye bilinir ki, evlidir ve eşi de Yelina el-Ḥâdimân'dır. Ve az önce adı geçen nehrin önündeki iki değirmenin bütün arası ki, bu arsa Emrullah'ın arazisi ve Mustafaoglu'nun mülküyle ve adı geçen nehirle mahduttur. Ve adı geçen kazaya bağlı Sağırlik Köyü'ndeki satılık değirmenlerin tamamı ki onlar şu şekilde tasvir edilebilir: Kâsim er-Râcil'in, Îsâ er-Râcil'in ve boş bir araziyle sınırları olan ve bir ev üzerinde işleyen vâdinin en üst kısmında yer alan iki değirmen; vâdinin aşağısında yer alan ve bir ev üzerinde işleyen ve aynı şekilde Kâsim er-Râcil'in, Îsâ er-Râcil'in ve boş bir araziyle sınırları olan üç değirmen ve geriye kalan ve hepsinin en aşağısında yer alan geriye kalan iki değirmen ki.../

باكشاف لكلِّ الوفاقين في مجري القرية المزبور فحدُوثنا عماله
 يوسف إلى جلوب الطريق العام • وبجمع الجدد يقظة الكائنات في ذلك
 للفريدة بعرب مراطون حيز المذكرة للفقا • لصدد حلة بموضع يقال
 لورماز وبالبحر وبالطريق العام • وبالقرية المزبور مع ما في تلك
 للقطع حيز المعاشر والآخر، تلدّعه تبرير لا كونه عند الله وشيء
 بزعم الله ولاغا جنهر بزعم الله وبباشر عبد الله لمنفقي حيز نروي
 للكائنات معيهم • وبجمع للدّكار (الرّوى والدّكار) لليوزاني والدّكار
 النطّاني • وسبحانه وسپر زكانا • بتاهالا لوقف المزبور بعث
 كپوزين • مع زلامن المخالية الواقعة ورها • المستغنى كلها
 على العدد والتعريف شهر تهاشر ما مدّ باليهنا لوقف المزبور وجشع
 لطول حيز لآخر حبكة الكائنات في قصنا، قلبها بولد يقال له دك غزير

[vr. 59a] adı geçen köyün yolu üzerinde yer alır ki, bu her iki değirmen Yûsuf er-Râcil'in mülkü ve ana yol ile sınırlıdır. Ve az önce bahsedilen değirmenlerin yakınında yer alan ve Orman denilen yerle, denizle ve ana yolla ve adı geçen köyle sınırları belirlenmekle birlikte, bu köyde bulunan Alagöz bin Abdullah (Abdullah oğlu Alagöz)'ın, Şâhin bin Abdullah (Abdullah oğlu Şahin)'ın, Atmaca bin Abdullah (Abdullah oğlu Atmaca)'ın ve Balabân bin Abdullah (Abdullah oğlu Balaban)'ın mülkleri içe-rinde yer alan değirmenleri ve evli oldukları eşleri ve barebe-rindekilerle birlikte sınırları belirlenen bu köydeki hadikanın tamamı. Ve temel gıda maddeleri satan dükkânlar, bozacı dük-kânları ve yemek dükkânlarının tamamı ile adı geçen vâkıfin Gekbuze'de yaptırdığı 77 dükkân arkasında yer alan boş arazi ile birlikte buna dâhildir ki, bu yerlerin her birini hem vakf eden kişinin şöhretinden, hem de bu yerlerin herkesçe biliniyor olmasından ötürü sınırlarını tarife hâcet yoktur. Ve Değirmende-resi diye bilinen vâdide yer alan Filibe kazasında bulunan dört değirmenin tamamı.../

كل شئ منها في بيت واحد لفاظ الشاعر منها في خط فهم الفتح
و فاظ الآخرين يزيدونها بفتح اللبد و معرفة فناء يكتب ذكر مني عند ما
يعقوب
ج دعوه هاشتاد بالطريق العام على الطريقين وبطاخونة
وبطاخونه لا تكون ز عبد الله بحملة ما للعقلات المزبور من
الحدود والحقوق وبالشواجع واللوائح والذريعة والرقة والدك
والطبعين البطخين في مسبابها ولدوافتها على مصالح عمار تسيير
لأحدى ما في قصيدة كيوزير المزبور في الأخرى بقصيدة رسمى
منه مهو
ولهم إلى پرچلوي برعيوب بعد ما ولاده عليهما فتلهم
جيغا لف لمر صحبيا شرعاً واعتزل فاصترح على مراجعاً وصدق
الموقى المزبور بصدق فيما قبل مرضنا وجاهها وشفاها
فعكم بمحنة الوقف المزبور ونزوته على زلعي غريبى لذا ومر عن
العلاء

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 59b] (yukarıdaki dört değirmenden) ikisi bir evdedir. Ancak bunlardan ikisinde buğday öğütülmektedir. Diğer ikisi ise, pişirme-ögütme işleri için hazırlanan ve oranın halkınca Köbe Değirmeni diye bilinen ve iki taraftan ana yolla ve Yakupoğlu'nun değirmeni ve Abdullah oğlu Alagöz'ün değirmeni ile sınırları birleşir. Sınırları ve hakları belirtilmek suretiyle adı geçen akarların cümlesi ve bunlara dâhil edilecek ve bunlara ilişik-bitişik pişirme alet ve kap-kacakları, mutfakları her ne mevcut ise; ki bu bina edilen iki imaretten biri adı geçen Gekbuze kasabasında, ötekisi ise Eskişehir kasabasında bulunur ki, bunları kendisi bunlar üzerine mütevellî tayin edildikten sonra Yakup oğlu Pirî Çelebî'ye teslim etmiştir. O, imaretlerin hepsini şerân geçerli bir ikrâr ve olması gereken açık şekilde bir itirâf ile teslim etmiştir. Ve bunu, adı geçen mütevellî muteber bir rızâ ile tasdikini yüzyüze karşılıklı ve şifâhî olarak onaylamıştır. Ve dahi adı geçen vakfin sîhhatine ve lüzûmuna müctehid ulemânın [–Allah'ın rahmet ve merhameti hepsinin üzerine olsun!–] görüşlerine uygun olarak hükmetmiştir.../

نَجْهَنَدِيزِ رَحْمَةَ اللَّهِ عَلَيْهِ مُرَجِعِيْرَ بَعْدَ تَحْقِيقِ شَرْبَطِ الْمُحَمَّدِ بِالْوَقْتِ
 مِنْ سَرْجَاعِ الْوَكِيلِ الْمَزْبُورِ عَزْلَ الْوَاقْتِ الْمَذْكُورِ بَعْدَ قُرْآنِ الْوَقْتِ
 وَالشَّيْلِمِ عَلَى الْمَقْطَلِ الْمَسْغُورِ وَالْمَنْجَعِ الْمَسْطُورِ وَالسَّرِدَلَةِ
 لِيَاهِ الْمَلِكِ الْمَوْكِلِ الْمَذْكُورِ وَلِمَسْنَاحِ الْمَقْوَمِ غَدْلَكِ وَالْخَاهِ
 وَالثَّارِعِ وَالْخَامِرِ وَالْزَّارِعِ وَالْبَحَاجِ مَا لَاقَهُ الْمَحَايِرِ فِي الْأَرْضِ
 وَضَدَّهُ حَكَّا صَحِحًا شَرِيعًا فَصَانَ حَمِيمَ مَا ذَكَرَ وَقَفَّا لِأَزْرَاقَ جَبَّا
 لِأَزْرَاقَ الْأَبْحَوْزِ بَعْدَ ذَلِكَ تَعْيِيرَهُ وَتَبْدِيلَهُ وَلَا تَفْضِلَهُ وَلَا تَعْظِيلَهُ
 بِوَجْهِهِ الْوَجْهِ وَسَبِيلِهِ الْأَقْبَابِ فَزَبَدَهُ بَعْدَ مَا مَعَهُ الشَّهَدَةُ عَلَى الْأَنْدَادِ
 يَدْلُونَهُ وَهُمْ بِمُجَمِعِ عِلْمِهِ وَلِجَرِيْلِ الْوَقْتِ عَلَى الْجَمْعِ الْكَبِيرِ جَرِيْلِ
 ذَلِكَ وَحْرَفُ الْأَرْبَعِ وَلَا تَعْشِيرُهُ مِنْ صَفْرِ عَامِهِ بِعَدْ وَثَلِيثِ شَعَاعِهِ

بِرْوَدِ الْحَالِ

[vr. 60a] Vakfın hükümlerine ilişkin şartlarının ve adı geçen vekîlin mezkûr vâkıftan (vakîf sahibinden) istircâ^c hakkının ta-hakkundan sonra, vakfı ikrârından ve yazıldığı ve kaydedildiği usûle ve şekle uygun olmak üzere tesliminden ve bu vakfın adı geçen müvekkilinin mülküne istirdâdına ve mütevellînin bun-dan imtinâ^cına, ve herhangi bir hissîmlaşma, tartışma, mahke-meleşme ve biribirine davacı olma ve ister lüzümunda isterse aleyhinde çelişkili sözlerle delil getirme gayretkeşliğine girmek-sizin şer^can sahîh bir hükümle vakîf olarak adı geçen her ne zarurî mal ve akarların bundan sonra her hangi hiçbir şekilde ve hiçbir sebeple tebdîli, tağyîri, aksi bir şekilde kullanılması, son-landırılması ve durdurulması uygun değildir. Her kim ki bunu duyduktan sonra sözkonusu şartları değiştirirse, muhakkak ki bunun günahı o (vakfın şartlarını) değiştirenlerin üzerinedir ki, Allah Duyucu ve Bilici'dir. Biline ki, vâkîfin (vakîf sahibinin) manevî karşılığını (ecrini) Cevvâd ve Kerîm olan Allah verir. Bu tasdik, mevcut hâliyle gerçekleşti ve Safer ayının 24. günü, 934 senesinde tahrîr edildi. Şuhûdu'l-hâl.../ :

مولانا فضل الله چلبی راجع مارال مدمر و فضل چلبی رمعطفی
 و مصطفیٰ کخدار بن عبد الله و جعو کخدار بن عبد الله و علی بن عبد الله
 ایمین و زاده ایمین
 و نصیح بن عبد الله لکافن و فضل الدین بن عبد الله العابد و مصطفیٰ عبد الله
 و سناه چلبی بن سیده و فضل الدین بن عبد الله و جعو بن عبد الله
 و فضل چلبی بن محمد و مولانا حمی الدین بن عبدی

سناذ که از قرآن کریم کخدار بن عبد الله • لاوکید
 بالله قلمرو علیکم السلام للثابت لاوکله • بشاهاده مصطفیٰ
 یعقوب و حبیر مصطفیٰ عزل وزیر المعظمه • والمسیر المخدود متبع
 لرسانی کیف و فتنه • مستخدمر لصحابه الطبله لعلی
 مصلح مصالح العالم • الحموف بصنوف عواظف املاک الخیر

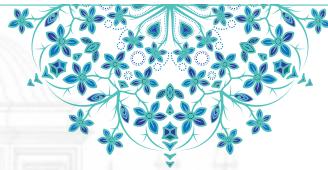
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 60b] Müderris Mevlâna Afdalullah Çelebî bin el-Hâc, Ha-san Çelebî bin Mustafa, Mustafa Kethudâ bin Abdullah, Cafer Kethudâ bin Abdullah, sancak beyi Ali Beg bin Abdullah, Kâtib Nasuh Beg bin Abdullah, Hayreddin bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Sinan Çelebî bin Seyyidî, Hayreddin bin Abdullah, Yakup bin Pir Muhammed, Rüstem Çelebi bin Muhammed ve Mevlân Muhyiddin bin Isa.

* * *

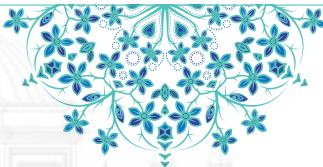
Bu (vesika), Yakup oğlu Mustafa'nın şâhitliğinde ve Vezir-i Muazzam ve erbab-ı seyf ve kalemin müstabedi Müşîr-i Mu-afahham ve müstahdemi ashâb-ı tabl ve ilm ve alemin mas-lahatlarının gözetleyicisi ve ıslah edeni Mâlik ve Rahîm olan Allah'ın kendisini nice nice sıfatlarla tezyin edip donattığı.../

حُسْنَةٌ مُضطَفٌ بِإِشَارَةِ عَبْدِ الْكَمِيرِ دَامَتْ مَعَالِيَّهُ بِإِنْسَانِ كُلِّ الْمُشَاهِدِ
 لِلَّيْلَةِ قَدْ وَقَفَ وَجْهُنِيَّةِ خَالِصَةِ مَالِكِهِ وَمَلِكِهِ وَبَيْنَ الْيَدَيْنِ صُدُوقُ
 هَذَا الْوَقْفِ مِنْهُ وَذَلِكَ تَحْابِلُ الْمَهَاجِ نَمْسَنِيَّ بِالْجَمْرِ الْوَهَاجِ
 مَرْغُولَاتِ الشِّخْ كَالِ الدَّرِيزِ لِلَّامِرِيَّاتِ اَنْفِي فِي رَوْحِ مَحْلَدَاتِ لِيَطَا
 وَيَتَعَدَّدُ مِنْهُ مَدَرِيزُ الْمَدَرِيزَةِ لِتَقْبِيَّاً بِعَصَبَتِهِ كَيْكَوَنْتِ
 وَالْأَطْلَبَةُ لِلتَّائُورَةِ فِي تَلَكَ الْمَدَرِيزَةِ وَسَلَمَ الْمَهْرِيزِ چَلْيَيْزِ
 الْمَتَوْلِيَّ عَلَى عَامَةِ لَوْغَافَدِ لِفَنِيَّ مَرِيَّ صِحَّاحَ شَرِيعَيَا مَصْدَقَاسِنِيَّ وَجَاهِ
 فَحَمَرَ بِعَصَبَتِهِ الْوَقْفِ الْمَزَبُورِ عَلَى رَيْزِ فَرِيرِيِّ وَقَفَ لِلْمَنْفُولِ فِي الْعَلَاءِ
 الْجَهَدِيَّرِ صَوْلَزِيَّةِ عَلَيْهِمْ لَمْجِيزِ بَعْدَ رَعَايَيْهِ شَرِيطَ الْحَكْرِ عَلَى الْقَنِ
 لِلْمَتَعَارِفِ حَكَمَ حَكَمَ صِحَّاحَ شَرِيعَيَا جَرِيَّ ذَلِكَ وَحْرَزِ
 فِي الْنَّافِي غَرِيشَ عَدَلِ الْبَارِزِ سَنْبَعِيْقُ وَلَيْثُ وَنَعَانَهُ جَزْيَهُ

[vr. 61a] Abdulkerîm oğlu Hazret-i Mustafa Paşa'nın [–Allah yüceliklerini dâim eylesin!] takdiriyle vakfı ikrâr ile ve sâbit bir vekâletle teslim alan Abdullâh oğlu Ahmed Kethûdâ'nın ik-râr ettiğine dâir beyân-ı zikridir ki; bu müşârun ileyh müvekkil hâlis ve sâfiyâne bir niyetle kendisine âit olanı, mülkünü, elinde bulunanı, elinin altında tasarruf yetkisine sahip olduğu şeylerden tutun, bu vakıftan elde edilenleri vakfetmiş ve bunu kayıt altına almıştır. Ve işte bunlar arasında; Şeyh Ebû'l-Bekâ Kemâleddin Muhammed b. Musa b. İsa ed-Demîrî eş-Şâfiî'nin eserlerinden en-Necmü'l-Vehhâc diye isimlendirilen dört ciltlik Kitâbu'l-Minhâc'ı mütalaa edilsin diye ve Gekbuze kasabasında inşâ edilen medresenin müderrisinin ve bu medresede yatılı olarak bulunan talebenin bu eserden istifâde etmeleri için, bütün vakıfları üzerinde mütevellî olan Yakup oğlu Piri Çelebi'ye şerân sahîh bir ikrârla ve bunu yüzüze karşılıklı tasdikle adı geçen kitâbı eseri teslim etmiştir. Ve dahi müctehid ulemâdan [–Allah'ın rahmet ve merhameti hepsinin üzerine olsun!] menkûl malların vakfına dâir görüşlerine istinâden, bilinen ve geçerli olan vecih üzere hüküm ve şartlarına riâyet ettikten sonra, adı geçen vakfin sîhhâtine şerân sahîh bir hükme dayalı olarak nihaî yargında bulunulmuştur. Bu tasdik ve ikrâr, mevcut hâliyle gerçekleşti ve mübârek Şa'bân ayının 2. günü hicrî 934 senesinde tahrîr edildi.

هود الماء

رسانم علمی بزرگده و دبیعون بزرگده دو موقعاً مصطفی علی بزرگسازی بر این افکار

رسولنا محبه والمربي مصطفى ومحب رسولنا محبه

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 61b] Şuhûdu'l-hâl: Rüstem Çelebî bin Muhammed, Yakup bin Pir Muhammed, Vezir Mevlana Mustafa Çelebî bin Sinan Beg, Molla Muhyiddin bin Mustafa ve Muhammed bin Süleyman (heyet başkanı).

* * *

Bu (vesîka), en ekmel misallerin şâni, şerefî ve övüncü, sadâret ve erkânın en gözde olan bilindik kaynağı Abdu'd-deyyân oğlu Ahmed Beg'in vakfa ve onun teslimine ikrâr ile vekâleti sâbit olduktan sonra ve Yakup oğlu Mustafa ve Abdullah oğlu Süleyman'ın şahâdetiyle, vezîr-i muazzam ve düstûr-ı müfahham, gücü elinde bulunduran devlet erkânını ayakta tutan müşeyyi-di, saltanat-ı bâhirenin binâlarının mü'essisi ve bânî'i, İslâm ve müslümanların maslahatlarını çekip çeviren müdebâbiri, Allah Ta'ala'nın Melik ve Mu'în sıfatlarıyla her şekilde bezenmiş Abdulkârim oğlu Mustafa (Paşa) Hazreti'nin [-Allah Te'âla yüceliklerini dâim eylesin!] vakfiyesinden davây-ı rûcû'u hakkını ikrâr ve i'tirâf eylediğine dâir beyân-ı zikridir. .../

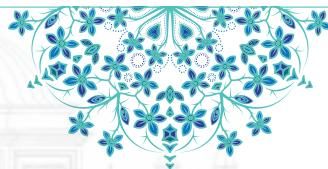
دامت معاليه بازموكله المشار إليه قد وقف بنية خالصته
 وطوية صافية منزلة رئاسة محله يا وقوته بلدة سلوبك
 الخروسة لخواوى على ثلاثة بيوت سفالة وبيت واحد
 وفرن وبرقا وجنيش ومحوطه لخدد ودبلوك محمد بن عبد الله
 محله وبلاك قره حبىن وبالطريق العامر ونزلة الأخر الواقع في
 دياره قور خزلة المزبور الشمالي على تيز سفليز وغرة
 وبير ما وكيف ومحوطه لخدد ودبلوك لوزير موكل المزبور
 وبوقف مصطفى بك وبالطريق العامر ونزلة الأخر انتصل بالنزل
 المذكور لتفا لخواوى على ثلات جولات في سلطان بير ما لخدد
 بذلك المنزل وبلاك يوسف عبد الله وبالطريق العامر نزلة
 زلفر الكبيرة في محله بمسجد حنون بك بلدة المذكرة لخواوى على

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 62a] Öyle ki, (vezîr-i aezamın) müşârûn ileyh müvekkili hâlisâne bir niyetle ve sâfiyâne bir vicdânla Selânik-i Mahrûsa beldesindeki Yalı Kapısı mahallesinde bulunan üç beyt-i süflî, bir beyt-i ıulgâ, bir fırın, bir su kuyusu, küçük bir bahçe ile Abdullah oğlu Muhammed ve Kara Hüseyinoğlu'nun mülkleri ve anayol ile mahdût bir avluyu içeren konağı; ve yine adı geçen beldedeki Divâne Kurd mahallesinde bulunan iki beyt-i süflî, bir oda, bir su kuyusu ve bir tuvalet ile adı geçen müvekkil vezirin mülküne Mustafa Beg vakfına ve ana yola sınır olan bir avluyu ihtivâ eden bir diğer konağı; ve az önce adı geçen konağa bitişik üç hücre, bir ahır ve bu konağa, Abdullah oğlu Yusuf'un mülküne ve ana yola mahdud bir su kuyusundan müteşekkil bir başka konağı; ve dahi adı geçen beldedeki Hamza Beg Mescidi mahallesinde yer alan ve beş beyt-i süflî, .../

بیوت سفلیت • و ظالد و غرفه و بیرما و محوطه • لخُدود رف
 لیمانیز • و بوقم مصطفی بیک • و بالظرفی لیغار
 و السفلی شایع مژلله الی کارزار لوقف المزبور • و قف نصیبها لاده
 سایه ادنوی قع ف محله لیا پل عیر لبلده لمربون • لخُدود رف
 زیاصوفیه • و بملکت بیورن ز عبد الله • و بالظرفی بجهله مالها
 مژلخُدود و لحقوق • والتوابع واللواچ و الماء سرو لم رفع
 لمحافایا و فاقہ القديمه على المصادر التي عینها سابقاً سلهم الی
 متولی و قافپری چبلوبز عیقوب لف لرگ صحّح اشتکعیا و صدقه
 فامیر چلوبز زحمد لوكیل مطلق ز ثابت لوگله بشهادی فحست
 شیر مرد • و سیمین محمد غزل متولی المزبور • و صدقه قاصدی
 مرعیا • غذک بصحته لوقف المزبور • و لزومه على تری فیری

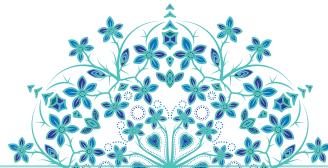
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 62b] çardaklar, bir oda, bir su kuyusu ve Süleyman Beg vakfına, Mustafa Beg vakfına ve ana yola sınır olan bir avluyu hâvî bir başka konağı; ve adı geçen vâkîfin (vakîf sâhibinin) konağıının yarısından çoğunu ve daha önce adı geçen beldedeki konağın Ayaplaya Mahallesi’nde bulunan ve Ayasofya vakfiyla, Abdullâh oğlu Timur'un mülküyle ve ana yolla sınırlı olan diğer yarısını bütün hadleri, hakları, ona tâbi ne varsa her bir unsurunu daha önce sabit olarak belirlenen masrafları karşılanması üzere eski evkâfi da içine alacak şekilde vakf eyledi. Ve dahi bunları evkâfin mütevellisi olan Yakup oğlu Piri Çelebî'ye şerân geçerli ve sahîh bir ikrârla teslim etti. Ve bu ikrâr ve teslimi de, Şirmerd oğlu Hüseyin'in ve Muhammed oğlu Nesîmî'nin adı geçen mütevelli adına şâhitlikleriyle, vekâleti mutlak ve sâbit olan vekîl Kâsim bin Ahmed geçerli ve sarîh bir tasdîk ile onayladı. Ardından, adı geçen vakfın sıhhâtine ve bu lüzümuna.../

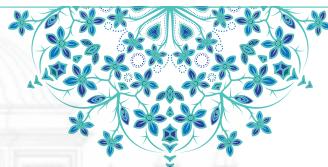
ذلل و مفر العلما والمجتهدون • والآئمه والمحدثون يعتمدون عليهم
 ليجعى ^ب بعد مراعاة شرط طلاق الحكمر بالوقف فـ لـ تـ حـ الـ جـ اـ لـ (الـ وـ كـ دـ لـ مـ رـ بـ)
 غـ لـ الـ وـ قـ فـ لـ الـ ذـ كـ وـ رـ وـ لـ مـ سـ تـ حـ الـ دـ رـ يـ اـ هـ الـ مـ لـ كـ الـ مـ وـ كـ لـ الـ ذـ كـ وـ رـ •
 وـ لـ مـ نـ الـ مـ تـ وـ لـ عـ زـ الـ لـ كـ وـ لـ الـ خـ اـ صـ وـ لـ اـ تـ زـ فـ حـ حـ كـ اـ صـ حـ اـ شـ عـ اـ
 فـ حـ اـ وـ قـ فـ اـ لـ اـ رـ فـ اـ لـ اوـ بـ حـ حـ زـ لـ كـ تـ غـ يـ ئـ يـ وـ تـ بـ دـ يـ لـ دـ بـ وـ جـ بـ
 وـ سـ بـ غـ لـ الـ اـ بـ دـ اـ بـ فـ زـ بـ دـ لـ دـ بـ عـ دـ نـ اـ سـ يـ عـ رـ فـ اـ نـ اـ لـ شـ عـ اـ
 ذـ لـ دـ يـ زـ بـ دـ لـ وـ اـ لـ شـ يـ سـ يـ عـ اـ لـ يـ هـ • وـ لـ بـ حـ لـ دـ لـ قـ فـ عـ لـ لـ بـ حـ وـ لـ دـ
 ذـ لـ كـ دـ يـ رـ جـ رـ حـ دـ لـ كـ وـ عـ رـ حـ فـ لـ اـ رـ حـ وـ لـ اـ شـ يـ زـ رـ شـ جـ اـ لـ مـ بـ اـ لـ
 نـ عـ اـ مـ اـ لـ رـ بـ عـ دـ وـ تـ لـ اـ شـ يـ زـ وـ سـ حـ اـ مـ اـ هـ
 هـ وـ دـ اـ حـ اـ رـ

مـ وـ لـ اـ نـ اـ حـ اـ مـ اـ حـ اـ زـ رـ زـ تـ اـ هـ وـ وـ لـ اـ نـ اـ حـ اـ دـ اـ لـ يـ مـ لـ بـ يـ زـ عـ اـ لـ يـ وـ لـ كـ دـ زـ بـ عـ بـ كـ شـ وـ دـ سـ نـ جـ بـ حـ بـ
 دـ وـ لـ اـ نـ اـ حـ اـ مـ اـ حـ اـ زـ رـ زـ تـ اـ هـ وـ وـ لـ اـ نـ اـ حـ اـ دـ اـ لـ يـ مـ لـ بـ يـ زـ عـ اـ لـ يـ وـ لـ كـ دـ زـ بـ عـ بـ كـ شـ وـ دـ سـ نـ جـ بـ حـ بـ

[vr. 63a] ki bunu gerekli gören müctehid ulemânın ve hidayete erdiren imâmların [-Allah Te^cala'nın rahmet ve merhameti hep sini kuşatsın!] görüşleri istikâmetinde hüküm verilmiştir. Vakfin hükümlerine ilişkin şartlarının ve adı geçen vekîlin mezkûr vâkiftan (vakîf sahibinden) istircâ^c hakkının tahakkundan sonra, vakfı ikrârından ve yazıldığı ve kaydedildiği usûle uygun bir şekilde tesliminden ve bu vakfin adı geçen müvekkilinin mülküni istirdâdına ve mütevellînin bundan imtinâ^cına ve herhangi bir hissîmlaşma, tartışma, mahkemeye başvurma ve biribirine davaçı olma ve ister gereğine/lehine isterse aleyhinde çelişkili sözlerle delil getirme gayretkeşliğine girmeksizin şer^can sahîh bir hükmüle, vakîf olarak adı geçen zarurî mal ve akarlardan her ne var ise, bundan sonra herhangi hiçbir şekilde ve sebeple tebdîli, tağyîri, başka bir şekilde kullanılması câiz değildir. Her kim ki bunu duyduktan sonra bu şartları değiştirirse, şüphesiz ki bunun günahı o (vakfin şartlarını) değiştirenlerin üzerinedir ki, Allah Semî^c ve 'Alîm'dir. Adı geçen vâkîfın ecri, Cevvâd ve Kerîm olan Allah'a âittir. Bahis mevzuu tasdik ve ikrâr, bu şekilde gerçekleşti ve mübârek Sha^cbân ayının 24. günü 934 senesinde tahrîr edildi.

Şuhûdu'l-hâl: Molla Muhyiddîn b. Sinân, Molla Hidâyet Çelebî bin Yâr-Âlî, İskender b. Abdullah, Rüstem Çelebî b. Muhammed ve mahkeme reisi Molla Muhyiddîn b. İsa.

سَرْدَكْرَمْ اَفْرَادِيْنْزِرْ لِعَالْقَابِدِيْدِيْبُوْثْ وَكَالَّا
 بِلَأَغْلِبِرْ مَا كَوْفِقْ وَالْسِتِّلِمِرْ نَزِرْ دَعَوْيِ لِرْجُونِعِرْ عَزِلْغَزِيرْ لِمَعِنْصِمْ
 وَالْدَّسْتُورِ لِلْمَفْحَمِرْ قَدْقَلْلَاعَاظِمِهِ وَالْأَعْمَالِيِّ جَاوِي
 لِنَكَارِرِ وَالْمَعَالِيِّ بِشِيدِبِينِيَارِ لِلْكَلْطَنَهِ لِلْبَاهَهِ مَهَنَدْ
 لِرَكَانِرِ لِلْدَفَلَهِ لِلْفَاهَهِ مُوسِيرِ فَوَعَدَلِلَدِيَاءِ وَالْذِيَرِ مَدَرْ
 مَصَاحِلِلَامِ لِخَرِ وَالْمَهِيلِرْ لِلْمَحْفُوقِ بِصَنُوفِ عَوْلَ طَفِلَلَكَدْ
 لِلْرَّجَهِمْ جَضَرِ مَصِيْطَفِيِّ بِاَشَابِرِعَدِلِلَكَرِيرْ لِدَلِرِلَهِ سَعَادِ
 لِلَّهِ مَعَالِيِّ بِشَهَاهِ مَصْلِحِلِلَذِيَرِ بِلِيَارِ لِلْغَاهِدِ وَخَضَرِعَدِلِلَهِ
 بِاَنِزِرِوكِلِلَمَزِبُورِ قَدْوَقَفِ وَحَبِسِنِيَتِلَخَالَضَهِ وَطَوْتِيَتِلَهِ
 جِيَعِلِلَطَوْلِجِرِلِلَثَلَثِ لِلَّكَانِيَتِلِلَقَرِيَتِلِلَقَرِفَلُوِ لِلَّدَاهِرِ عَلِيِّ
 سَخِيِّ بَيْتِ وَاحِدِرِقَصَاءِ لِلَّنَكِيَدْ لِلَّسِتِغَيِتِلِلَغَزِلِلَتَجَدِدْ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 63b] Bu (vesîka), komutan Aya Hâzin b. Marlak'ın vakfa ve onun teslimine ikrâr ile vekâletinin sübûtu ve sonra vezîr-i muazzam ve düstûr-ı müfahîham, ileri gelenlerin ve üst merkezde olanların başı, cömertlik ve yükselikleri hâvî, saltanat-ı bâhirenin binâlarının müşeyyidi, üstün gelici devletin emrindeki erkânı idare edeni, dünya ve din işlerinin kâidelerinin tesis edicisi, İslâm ve müslümanların maslahatlarını çekip çeviren müdebbiri, Melik ve Rahîm Allah Taâla'nın kendisini daha nice nice şefkatıyla büründüğü Abdulkerim oğlu Mustafa (Paşa) Hazreti'nin [-Allah Teâla yükseliklerini dâim eylesin!] vakfiyesinden davây-ı rûcûc hakkı ile, komutan Muslihuddin b. Süleyman'ın ve Hızır b. Abdullah'ın şâhitlikleri eşliğinde adı geçen müvekkilin hâlisâne bir niyyetle ve sâfiyâne bir vicdânla (aşağıda detayları tek tek verilecek evkâfi) vakfettiğine ve bağladığına dâir beyân-ı zikridir. O, İznikmid kazası Kazaklı köyünde bulunan bir evde nehrin üzerinde işleyen üç değirmenin tamamını [-ki bunların vasıflarını herkesçe bilindik olduklarından tek tek anlatmak.../

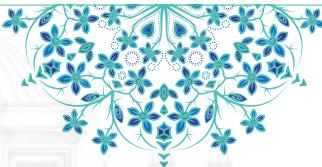
والتعريف لشهرتها غرب سجى لذ حدودها وحقوقها وما يتعلّم
 ملار خاء المعروفة بمحققيني المتصدّب بها • وجع الطاجي تيل الدين
 في بيت واحد لا يكفي في قضايا يلاق بناك • المتغيّر يتضايّن
 غزال العذير والبيتير للشهق بحملة ما هما من الحدود والمحفوظ
 وما يتعلّم بهما من الزنجي المعروفة بمحققيني الحافا باوفا فد العقد
 ووقف يتضايّن ما ينكدو فراء المدعوي زعير بنت الخواجى لأصفر
 للأولى للملحى المتوضط مع زوجته المدعنة قدرة بنت الحرق
 الصفراء للزرقاء البيضاء البحار المتوضطة زعير و الخواجى
 الأزرق الابكيز المتوضط ويزبر زعير و الحوى لأصفر
 الابكيز القصير وزوجته نفيسة بنت عبد الله للزرقاء البيضاء
 البحار المتوضطه ويزبر الابكيز الأزرق الابكيز

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 64a] ve tarif etmek yersizdir. Sonra cümle hudûdu ve hukû-
kuyla bu değirmenlerin hemen bitişinde bulunan Subîckisi
diye bilinen eldeğirmenini; Yalak Âbad kazasında bulunan ve bir
evde işleyen iki değirmenin hepsini, [-ki yine bunların vasıfları-
nı detaylı anlatmak ve herkes tarafından biliniyor olduklarından
ötürü tarif etmek gereksizdir.-] ve ayrıca bu iki değirmene biti-
şik eski evkâfa mülhak olan Subîckisi diye bilinen eldeğirmeni
vakf etti. Ve o, aynı zamanda, şu köleleri de vakıf mülkleriyle
birlikte vermiştir: sarışın, parlak hafif sakallı Hîrvadlı oğlu
Niryoro ve sarışın mavi gözlü, parlak beyaz tenli ve orta boylu
eşi Hîrvadlı kızı Klara; mavi gözlü, parlak beyaz tenli orta boylu
Hîrvadlı Yuvanyoro; sarışın mavi gözlü parlak beyaz tenli kısa
boylu Hîrvadlı oğlu Yuvan ve mavi gözlü beyaz tenli parlak ve
orta boylu olan eşи Abdullah kızı Nefise; beyaz tenli mavi gözlü
parlak orta boylu olan Hîrvadlı Yuvan oğlu Luka;.../

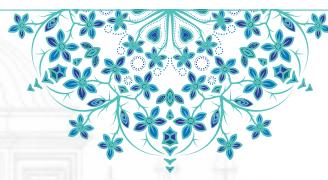
المقوسط المخواطي • و ما في بحر المخواطي لا يحضر إلا عرق
 الأبيض المتوسط • وزوجته مدحوعة نفيسة بنت الأموي الصغرى
 للترقا، دليلها للتقوسط المخواطية • و بنت بنت
 ياق المخواطية التقل، دليلها، الدلنجا المتوسطة • و ورثت
 بنت ما في المخواطية التقل، الدلنجا، للتقوسطة • و بنت
 ما في المخواطية لا يحضر إلا أبيض الأبيض المتوسط • و غيرها
 ما في المخواطية لا يحضر إلا دماغ الأبيض المتوسط • و ما في بحر
 الأبيض لا يحضر إلا دماغ الأبيض المتوسط • و ما في بحر
 الأبيض لا يحضر إلا دماغ المخواطية • الحافا باوكافا فد القدمة
 و وقف أيضًا بجمع الكتب التي ذكرها • وهي شرح لكتاب
 قاضي رحمه للحضر محمود البختياني معلم الهيئة • و شرح
 أسليد الشريعة للمرجعاني للحضرمي بيغان • و شرح لذكر ثلاثة

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 64b] sarışın mavi gözlü parlak orta boylu olan Hırvadlı oğlu Matay ve sarışın mavi gözlü parlak orta boylu olan Hırvadlı eşi Ohri kızı Nefise; esmer parlak tenli ve orta boylu olan Hırvadlı Matay kızı Perize; esmer parlak tenli ve orta boylu olan Hırvadlı Matay kızı Roza; esmer parlak tenli ve orta boylu olan Hırvadlı Matay oğlu Petro; beyaz tenli kara gözlü parlak tenli ve orta boylu olan Hırvadlı Matay oğlu Gregor; beyaz tenli, ela gözlü parlak Hırvadlı Matay oğlu Martin. Yine eski evkâfına ilhâken vâkîf, aşağıda adı geçen kitapların hepsini vakf etmiştir. Vakfettiği kitaplar şunlardır: Astronomi ilmine dair (İlmu'l-Hey'et) Mahmud el-Çağminî'nin telhis ettiği Molla Kadızâde'nin Şerhi; Seyyid Şerif el-Cürcânî'nin mevzubahis mülâhhas yazdığı şerhi; el-Arac'ın Tezkire şerhi.../

و شرحها الخواص الشريف • و كتاب خضر الطهارة للولي علاء الدين
 (القوجي) • و شرح حسنات الافتراق للعلامة • و شرح
 للنهاج • و كتاب سحر التجھیز للنصیر الطوی • و مقدمة
 لبر السیطان ابر الطلب • والکثاف للزمھری من عمل القیر على
 مدرسته الواقعة في قصبة پکوز • والطلبة المشتغلین
 بالعلم فيها • منزل يقدر على مطالعة تلك الكتب ويؤمّن
 ويتمدّع عليه • و فضای شرعیا • و سکلهم الى الموقوف
 لوقف المزبور • پرسی چبلی بر عقیوب • (فریسر صفحه)
 شرعیا • مسند قامنه وجاما • فیکر بمحنة لوقف المزبور
 و لرقمه على مزبور • مزبور العیاد لمحنة بدپز • وللائمون بهیدن
 رسول الله عليه السلام بغير عذر • بعد رعياته شرکت نیط الحمد بالوقف

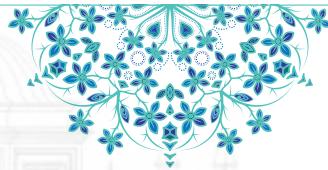

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 65a] Cürcânî'nin bu esere yaptığı bir başka şerhi; Molla əAlâuddîn Kuşçu'nun Astronomiye dâir bir diğer kitabı; el-əAl-lâme'nin Hikmetü'l-İşrâk adlı eserinin şerhi; Şerhü'l-Minhâc; Nasruddîn et-Tûsî'nin Kitabu't-Tahrîri'l-Macistî'si (Almagest/ Ἡ Μεγάλη Σύνταξις/ Magna Syntaxis); İbnu'l-Baytâr'ın tıp ilmine dâir Müfredât'i; Zemahşerî'nin tefsiri el-Keşşâf adlı eserleri Gekbuze kasabasında bulunan medresenin müderrisi ve burada ilimle iştigâl eden talebelerinden bu kitapları mütalaa etmeye güç yetirenlere yararlanmaları için şerâن vakif olarak adı geçen evkâfin mütevellisi Yakup oğlu Piri Çelebî'ye şerân sahîh bir ikrârla ve karşılıklı yüzyüze tasdikle teslim etmiştir.

Ardından adı geçen vakfin sîhhati ve lüzümuna müctehid ulemânın ve yol gösterici e'immenin (imâmların) [-Allah hep-sinden razı olsun!-] görüşlerine uygun olarak, vakif şartlarının hükmüne riâyet ettikten sonra.../

ملستردلذوكچل مزبور تلك الأوقاف لملك ولهذه المذكر
 ذلك ذكره ولستر جلس غر ذلك الأوقاف بعد ما اقربه على الانسو
 لشاترذك • ولمنشئ لشاترذك • والخاصم والشاعر
 وللخالد وللزلفع • چه بکما پچیغا شرعا • فشارح
 ناکر و تقفا لعزما لا يجوز بعد ذلك تغييره و تبدلها بوجه
 مزروجها • و سبب عز الشفتها • فزيده بعد ما يسمى عمر فاتنا
 لشه على الذي يبدلونه والله يجمع عليهم • جرى ذلك
 في لشاتر عشر فرسع لامخر لعام رخست و ثلثيروتى عما
 هوجوا

دینعمور پاشا محمد

دستم پیر بن محمد و مولانا محبى الہبیز عربی دخنہ بس سیمانہ زیبہ بھیرز

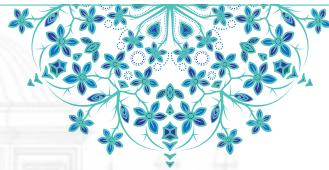
و فرم زنا کا نہز

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 65b] anlatıldığı üslûp uyarınca, ikrârından ve yazıldığı ve kaydedildiği usûle uygun bir şekilde istircâ^c hakkının tahakkûn- dan sonra, bu vakfin adı geçen müvekkilinin mülkü istirdâdına, ve mütevellînin bundan imtinâ^cına ve herhangi bir hisimlaşma, tartışma, mahkemeye başvurma ve biribirine davacı olmaksızın şer^can sahîh bir hükümle adı geçen zarurî mal ve akarlardan her ne var ise bundan sonra hiçbir şekilde ve sebeple tebdîli, tağyîri, başka bir şekilde kullanılması câiz değildir. Her kim ki bunu duyduktan sonra bu hükümleri değiştirirse, şüphesiz ki bunun günahı onu değiştirenlerin üzerinedir ki, Allah Semî^c ve ^cAlîm'dir. Sözkonusu (tasdik ve ikrâr), Rebî'u'l-Âhir ayının 19. günü, 935 senesinde bu halde gerçekleşti.

Şuhûdu'l-hâl: Yakup b. Muhammed, Rüstem Çelebi b. Muhammed, Mevlana Muhyiddîn b. İsa, heyetin reisi Muhammed b. Süleyman ve orada bulanan diğer üyeleri.

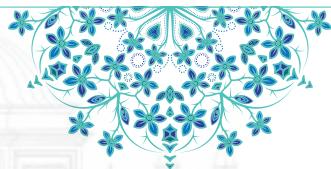
مَا ذَكَرَ الْقُرْآنُ فِي الْأَمَانَةِ لِيُعَلِّمَ مُبِينًا
 كَفَى بِذَكْرِ الْإِيمَانِ • إِنَّ كُلَّ مُطْلَقٍ • إِنَّا بِكُلِّهِ شَرِقاً
 عَزَلَ الْوَزَرَاءِ لِمَعْرِضِ الظَّهَرِ • وَلَمْ يَدْسُوْرْ الْمَجْنَاحَ بِهِ • مُسْتَحْدِدٌ
 إِنْ كَيْبَابَ لِتَيْفَ وَالْعَتَلَةِ • مُسْتَخْدِمٌ لِصَحَابَ الْطَّيْلَ وَالْعَدَدِ
 مُدَبِّرٌ مُصَالِحَ لِلْأَمَانَةِ • نَاظِمَةٌ مِنْ شَانِ الْجَاهِ • الْمَحْقُوقُ بِصِبَّغِ
 عَوْلَاطْفِ الْمَلَكِ لِرَجَبٍ • حَكْسَرَةٌ بِصِطْفَهِ بِإِشَارَةِ عَنْدِ الْكَدَرِ
 دَامَتْ مَعِالِيَّهُ • بَارِزَ مُوكَلَهُ لِلْمَزَبُورِ قَدْ وَقَفَ وَجْهُهُ مَاهُولًا وَلَكَهُ
 وَبَيْنَ لَيْلَتِهِ صُدُورَهُ تَذَالَ الْوَقْفُعَهُ • وَذَلِكَ جَمِيعُ الْمُجْرَمَاتِ
 لَتَسْتَعِنَ الْكَايِنَةُ فِي مُحْكَمَةِ دُبُونَهُ وَهُوَ دُرْدَهُ مُزَبَّلَهُ سَلَانِيَّهُ
 لِطَهْرَوَسَهُ • الْمَحْدُودُهُ تَجْلِيَّهُ لِمُوكَلِهِ لِلْمَزَبُورِ • وَبَوْقَفَ لِيَاشِهِ
 وَبَهَكَ لِقَرْجَيِّهِ • وَبِالْطَّرِيقِ الْعَامِرِ • بِجُهْمَلَهُ مَا هَافِلَ الْحُدُودِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

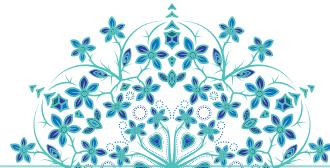
[vr. 66a] Bu (vesîka), ileri gelenlerin ve ekmel misallerin övünçü her türlü tasarrufa sahip vekîl °Abdu'd-deyyân oğlu Mustafa Kethûdâ, vezîr-i muazzam ve düstûr-ı müfahîham, askeriyye ve kalemiyye sınıfının öncüsü, ulusların maslahatlarını çekip çeviren müdebbiri, dünyanın münseâtlarının nâzımı, Allah Taâla'nın Melik ve Rahîm sıfatlarıyla her şekilde bezenmiş Abdulkerim oğlu Mustafa (Paşa) Hazreti'nin [-Allah Teâla yüksiliklerini dâim eylesin!] takdiriyle şerân vekâletinin sâbit olduğuna dair ikrârin beyân-ı zikridir. Öyle ki, adı geçen müvekkil, kendisine âit olanı, mülkünü, elinde bulunanı, elinin altında tasarruf yetkisine sahip olduğu şeylerden tutun, bu vakıftan elde edilenleri vakf etmiş ve bunu kayıt altına almıştır. Selânîk-i Mahrûse beldesi Divâne Kurd mahallesinde bulunan ve vakfin adı geçen müvekkilinin mülküyle, Ayasofya vakfiyla, Laskeri oğlunun mülküyle ve ana yolla mahdut olan dokuz hürrenin hepsi bilcümle hudûduyla.../

وَلِمُحَقَّقٍ • لِمَحَافَا بَاوْفَا فَدَهُ لَفَضِيَّةٍ • وَسِنَمَهَا لِي فَالْجَلِبِينَ
 لَعَمَدَ الْوَجْدَلَ • لِمَطْلُونَ • لِلثَّابَتِ الْوَكَالَةِ لِيَضَانَغَ عَرَبِيَّ جَلْبِيَّ تَعْبِيَّةٍ
 لَتَقُولَى عَلَى ثَلَكَ لِلأَوْفَافَ • لِفَلَرِّ صَحِّهَ مَاسِرَعَيَا • مَصِيدَقَأَ
 مَنْدُوجَتَاهَا • فِي كِبِيرِ صَحْخَهِ لِلْوَقْفِ الْمَزَبُورَ • وَلِفَهِ
 عَلَى زَرِّ عَيْرَى لِلْزَرِّ مَزَرِّ الْعِيلَادَى لِلْجَهَدِ دَهِنَ • رَمَحُولَزَ عَلِيهِ
 لِبَعْضِنَ يَعِيدَ دَرِغَاتِ شَرِيطَ لِلْحَكَمِ بِالْوَقْفِ • جَمَّا صَحِّهَ مَأَ
 شَرَعَيَا • فَضَارِقَ الْخَرَفَأَ • لِيَغْلَبَ وَلِيَوْهَبَ وَلِيَوْرَتَ لَهُ
 لَزَرِيَّشَ اللَّهَ لِلْكَرْضِ وَعَزِّ عَلَيْهَا • وَسَخِيرِ الْوَلَشَنِ • وَلِعَرَلَوا
 لِلْوَقْفِ الْحَرَمِ عَلَى الْجَيِّلِيَّنِ • وَذَلِكَ جَرِي فِي الثَّالِثَةِ
 مَرْجَبِيِّ الْأَخْرَى لِعَخَلَمَرِ وَلَبَشَرِ وَتَعَاهَدَ • مَزَجَهُ لِلْبَوِ عَلِيَّهُ وَ
 سَادِيزَ عَدَلَهُ • وَمَصْطَفِيَّ جَلْبِيِّ بَلَسِيزَ • وَسَمَمَهُ بَرِيجَ وَمَوَلَانَى عَيْنِيِّ الْبَزَرِ عَبَّاسِيَّ وَجَمِيعِ سَيِّدَاهُ

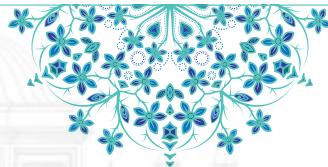

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 66b] ve hukûkuya eski evkâf da ilhâk edilerek vakf edilmiş ve bunları sözkonusu evkâf üzerine mütevellî tayin edilen Yakup oğlu Piri Çelebî tarafından tam tasarruflu vekîl kılınan ve vekâleti sabit olan Ahmed oğlu Kâsim Çelebî'ye şerân sahîh ikrârla ve karşılıklı vicâhen alınan tasdîk ile teslim etmiştir. Ve dahi, adı vakfin sîhhati ve lüzümuna müctehid ulemânının [-Allah hepsinden razı olsun!-] görüşlerine uygun olarak, vakîf şartlarının hükmüne şerân/hukûka uygun sahîh hükmüne riçâyetle hükme bağlanmıştır. Bundan gayrı, bunlar satılamayacak, hibe edilemeyecek, miras olarak bırakılamayacak zarurî bir vakfa dönüştür. Biline ki, yeryüzünü ve üzerindekileri mirâs olarak bırakan hayru'l-vârisîn Allah Ta'alâ'dır. Cömert vâkîfin ecri, Hayy ve Mubîn olan Allah tarafından verilecektir. Sözkonusu (tasdîk ve ikrâr), Cemâziyu'l-Âhir ayının 13. günü, hicrî 935 senesinde bu şekilde gerçekleşti.

Şuhûdu'l-hâl: Sinân b. Abdullah, Mustafa Çelebî b. İlyâs, Rüstem Çelebî b. Muhammed, Molla Muhyiddîn b. İsa ve heyet reisi Muhammed b. Süleyman.

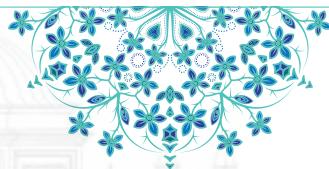
لِذِكْرِهِ اقْرَبُ وَلِعِزْفِ عَلَىْ جَلْبِي بْنِ الْمَائِدِ
 بِالشَّقِيقِ بَاعِيْ جَزِيزِ الْمُعْظَمِ • وَالشَّهِيرِ الْمُخَكَّمِ • ذِي الْلَّهِ
 الْأَرْسَخِ • وَالْيَغْرِيْةِ الْشَّاهِخِ • فَدْقِ الْأَعْاظِمِ وَالْأَعْالَىِ
 جَامِعِ الْمَعَارِفِ وَالْمَكَالِيِّ مُؤْسِرِ فِي عَدْلِ الدِّينِ وَالْمُتَبَرِّزِ
 مُذَرِّبِ صَلَحِ الْأَسْكُورِ وَالْمُجَلِّزِ • الْمَجْعُوفِ بِصَنْوُفِ عَوْطَفِ الْمَلَكِ
 الْأَغْيَرِ • حَضُورِ مَصْطَفَىِ الْأَپَاشِبِرِ عَدْلِ الْأَكْرَمِ • دَامَتْ مَعْلَمَتِهِ
 وَسُوكَشِيَّ مَنْجَالِ وَقَفِ نَفْسَهِ • لِلْإِعْلَاقِ بِهِ • حَبَّبَ شَطَاطِ قَفْشَهِ
 الْشَّرْكَعِيَّةِ • مَا هُولَهُ وَمَلَكُ وَبَيْكِ لَهُ صُدُورُ هَذِهِ الْبَيْعِ عَنِهِ
 وَذَلِكَ بِحِجَّ الْطَّاجِونَهُ لِحِرَبِ الْكَانِدَهُ بِمَوْضِعِ يَقَالُهُ مَوْصِرِفِ
 بَرْعَزْ فَارْفَلُو بِقَضَاءِ لِزِنْكِيدِ • لِمَحْدُودَتِ بَلْكِي وَسَفْزِيْرِ عَيْدَهِ
 الْأَرْجَلِ • وَبِالْأَطْرَقِ الْعَامِرِ • وَبِالْأَكْرَغِ الْمَخَالِدِ • يَجْلِدُهُ مَاهَارِنَهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

[vr. 67a] Bu (vesîka), Süleyman oğlu Ali Çelebî'nin, vezîr-i muazzam ve müşir-ı müfahîham, güçlü ve devletli, izzetli, ulular ve yüceler önderi, bütün mekârim ve meâliyi kendinde toplayan, İslâm ve müslümanların maslahatlarını çekip çeviren müdebberi, Allah Teala'nın Melik ve Rahîm sıfatlarıyla her çeşit güzelliklerle bezenmiş Abdulkerim oğlu Mustafa (Paşa) Hazreti'nden [-Allah Taâla yükseliklerini dâim eylesin!] satın aldığına dâir ikrârı ve i'tirâfini gösterir bir kanıttır. O, ondan (vezirden) vakîf malının kendisini vakfiyye-i şerîyyeye uygun olarak evkâfa ilhâk etmek üzere satın aldı. Öyle ki, o, kendisine âit olanı, mülkünü, elinde bulunanı, elinin altında tasarruf yetkisine sahip olduğu şeylerden tutun, bu satışa degen sözkonusu vakıftan elde edilenleri satın aldı. Bu, İznikmid kazası Kazıklı yakınında Suşigârlık denilen yerde bulunan ve Abdullah oğlu Yusuf'un mülküne, ana yola ve boş araziye mahdud olan değirmenin tamamı ile bilcümle hudûduyla.../

وَلِحُجَّةِ قَوْنِي مُقْبُصٍ فَلَمْ يَعْتَدْ لِأَنَّهُ دَرْهَمٌ فَضْلٌ
رَّاجِحٌ فِي الْوَقْتِ لِفَلَرْ مَحِيطًا شَعْرَانِي مُسْدَدًا فَأَغْرَى كَلِيلًا
ذَلِكَ تَابُتُ لِوَكَالَةَ بِالْتَّصْدِيقِ عَنْهُ شَعْرًا مُصْطَفِي كَخْلَدًا عَبْدَ اللَّهِ وَجَاهًا
وَشَفَاهَا وَذَلِكَ جُرْيٌ نَفْذَانِي سَرْوَلَهُ عَزِيزٌ فِي الْقَعْدَةِ الْجَامِ
خَسْرَةً وَثَلَاثَرَةً وَتَعْمَانَةً مُرْهَقَنَ الْبَقِّ عَلَيْهِ الْأَصْلَاقُ وَالْأَلْيَاءُ

فَالْمَامُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَعَلِيٌّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَلَهُجَرُ عَبْدِ اللَّهِ وَمَصْطَنُ بْنُ طَوْرَشِنْ وَسَلِيمَةُ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ وَمُحَمَّدُ بْنُ سَلِيمَةَ وَبَلَهُجَرُ عَبْدِ اللَّهِ وَسَوْلَانُ نَاجِيُّ لَهُجَرُ عَبْدِ اللَّهِ

سخرا فی غنیمی الْجَهْدِ فَلَا يُنْعَاجَهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

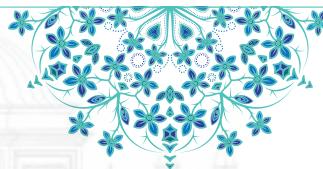

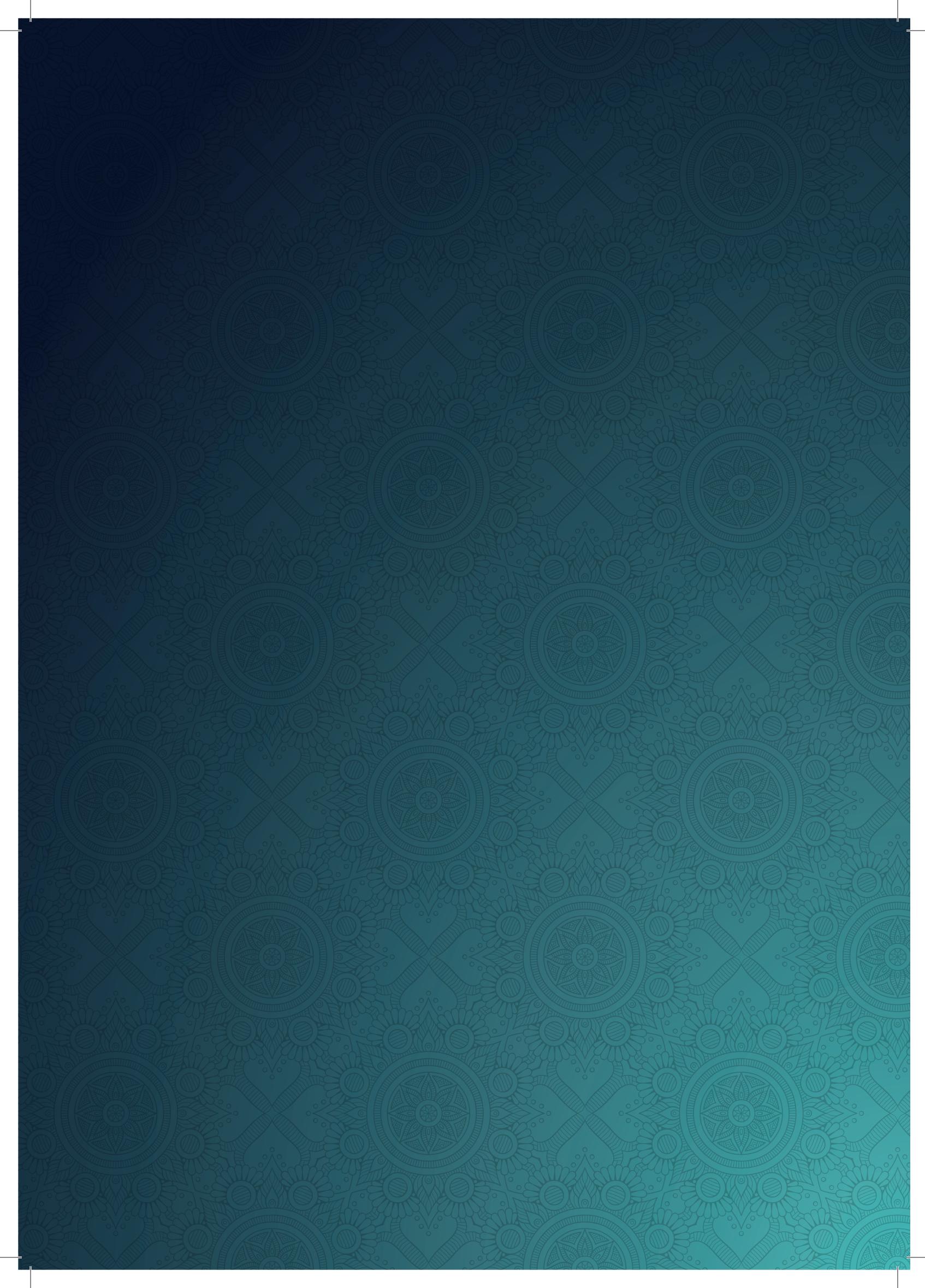
[vr. 67b] ve hukûkuya, belli bir fiyat karşılığı olarak zamanın rayîç bedeli olan 10.000 gümüş dirheme, şerân sahîh bir ikrârla ve yine hukuka uygun olsun diye vekâleti sâbit olan vekil Abdullah oğlu Kethûdâ ile yüzüze ve şifahî olarak tasdike dâir sözüyle hâsil olmuştur.

Bu (tasdîk ve ikrâr), Zilkâde ayının 26. günü, hicrî 935 senesinde böylece gerçekleşti.

Şuhûdu'l-hâl: Kâsim b. Abdullah, Ali b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, Mustafa b. Turmuş, Süleyman b. Abdullah, Molla Muhyiddîn b. İsa ve heyet reisi Muhammed b. Süleyman.

Bu vesîka, Zilhicce ayının başlarında hicrî 937 yılında tahrîr edilmiştir.

II. BÖLÜM

**VAKFIYEEYE
SONRADAN
İLAVE OLUNAN
HÜCCET VE
BERÂTLAR**

صنٌّ جُوْ مِحْمَدْ شَهِيْرْ وَلِدِيْسَتَهْ مُرْغِبِيْهْ بِرْ هَبِيْهْ كَا
 كَنْتَهَا فَرْخَكَرْ بَاعْ لِلْجَرْلَدْ كَرْ كَرْ
 جَلَبَرْ لِلْمَكَنْسَ فِي قَرْهَرْبَرْ فِي قَطَارِيْهِ لِلْأَصْنَيْهِ مَا حِلْيَهْ كَدَهْ دَالْهَنْ فِي بَنْ تَهْفَرْهَهْ
 لِلْهَانْ خَيْرِلَهْ كَهْرَبَرْ بَلْعَهْ بَهْرَهْ لِلْهَانْ كَهْيَهْ فِي قَرْهَرْبَرْ يَلْبَلَلْلَهْ كَهْجَرْ فِي قَهْمَقْهَهْ
 الْمَسْعَيْنَسَهْ لِلْهَدِيلِيْهِ عَرْبَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 مَحَاجِرْ بَنْ الْكَهَابَهْ سَوْلَانْ لِلْلَّاهِجَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 مَزَلَلْ لِلْوَقْنَ الْمَنْبَرْ بَهْرَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 شَهْرَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 طَلَكَابَلْلَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 عَذَلْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 قَعَ الْأَهَادِيْهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ

كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ
 كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ كَهْيَهْ

لتفتح وتصاصيلين أولى ولعنة المؤمن بغير مقدمة الفقدان واليقروا واربع اربع الاعياد
ججر الحني حل الخاتم لعنة المحنون يغدو بالكلام المعنون ولهذا الحال عروض شعرية
مسطفي
زبردة فضا بلد لون فتح ربيع مباوحة واصدار في الخاتم صناعي اتفقد مرجوع
باثنوك فضاء حزم زنا بغير هنر مريح او زرفة واقع اولادة كوبسي
وفاته حسنه ناخاع او مختر مرقد ويعبرى وبارلواز وبارشال
اسلوبي او زرفة مخصوصة او فافرة او لهيبه وفقيه سنته طور
لوله
اما مرفع او فا فندك نوليني ونيديل نعيتى كند وافت
حبو شرط ايدى وفقيه سنته اوله وجبله مفيدة وطور اوله فده
كنزى حال حبا سنت فكر اوله لور سند نعيتى ومرقى وبارجبله
جميع لوازج وضروريات سبارابنيدى لبى مخصوصه وفقيه اوله ديو
شرط وتعين ابنى وكم سهيل از عدو للله ظاهر اوله بابه
لفوز

سایون سید عا او نی خر لفه و ای از بین بیو دفعه مذکور
کو بری کار مصالح همه و لوانم ضرور دیسی موصود باز رانی
محصول او فاقدلور بیور شعر و موتنه محتاج او لرقه ملنا
محصول او فاقدلر غیر او لقوب او به باپر مکنه مانع و فرم
شو پدر پسر و دعا لنظر بوجع شریف متولیس لشادی قدر
عله خبر رفه برا خنک قلاده سر محراج او لر طاصفر سنه یمنی و میز و میان
اده کلی اصل ای ای حربه
حصی رجیل المخنو بالعک
الطفه الود

بیش کنیز بر قریب بیش خوش خان مونجولی دلکه
 کو خسراهی و معاوق تو این خضرت مصطفی علیا بن ابی طالب رضی الله عنہ
 رسیله طاغی نام ویکلا کلپشیو. و بعده میور و مسیور بالبله تکریمی بیش
 سخن دیلی دلماهه رسنیز تپیل تکلیف زاین لایس کنیز بر منیز خشم خوبی
 دلار دلار دلار من هویتی بیش بیش کنیز کنیز لایلیه فیضی من سفیل دلار
 دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار
 دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار
 دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار
 دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار دلار

سبی و دلیکن لینبر هر جو شو کی یار - ولانه مجنون مرد فرش
 لو لو بایه و ایشل هملا و عده ماند قوز - و ماز قوز عده لالی پیش
 لفانه خار دلکش - ولانه و مورا کوز کشند و ایش
 سهند رسطفه کشند و ایش - دل دلیچن لکن تپش
 ولانه بلعه فاسد و ایش بار - تا نه حسنه و ایش
 قیزه باره و ایش ب رویه عربه کشند و ایش کوکلخانه بیلود
 بروندی بیش و کی یار - و ایش عور اغوش خاکسل لایه ولانه
 و رکجه ولانه مارسله و برومند اور ماره لیندو کی یار دلجه
 ولانه قلوبی لوجود کی یار - دل رکجه و ایش خوتق بکجا
 ولانه لوفی کرنسی او غی بکشند ولانه مها با رار و دل بکش
 روسی یائیت غی بروند و ایش عرب بند اغزه ز لایه چوکی و کلهم

كله و كي هر - ولاند ن كوجن كي يورونه ولاند ن تايجن مو
 فر - اصغير صوين ديلمه و كي هر - ولاند ن للاجي قورسنه ولاند
 لور عونه عور سنه ولاند ن قلور ماه باشنه ولاند ن بروه
 بند للاجي باليوكنه ولاند ن دون بولج - ولاند ن يامي جيون
 بلگل سورى لاريد صغير - ولاند ن بول لاركتوز بچو
 بيكار - ولاند ن شاهن فيا سنه ولاند ن بيفيله ولاند ن قوجا
 عور سنه ولاند ن كوسبيخ باليوكنه ولاند ن قور سنه
 حور يه ليند ولاند ن صافار بروه ولاند ن ليبون عور سنه
 نامي جيند و كي هر - ولاند ن عور سنه عور سنه بوله كوسبيخ
 صولجاق بيكار - ولاند ن مارقى حور سنه ولاند ن ماند كوسبيخ
 دبوندر جفورى باليوكنه ولاند ن قور ولاده سى هترن يسر كي

قابسية وارنة جانلوين حوركىنه دارنونه كولتا لالوكىولز
 الغيتاه حوركىنه وارنة ما يوزم يايلىكىنه دارنونه باجاچى
 لالستن قىر. قاپىروزنى كى حور لاغنېرىر وارنة عصقوپىرىپەزىز
 بوجىز تېندو خىرىچىدالى تېغىدالى تېغىدالى صدر لالورز (العطف)
 بىرلەكىلر لالقانم خضرۇن عصقۇپاپا بىرلەتە مابىشاجانىز
 بىر موجىع شەرقىز شەرقىز كەلتەن تەبىز مۇقاھىر لادۇغەز بايانىز
 وئىزىز قىفعە سوزىز راچونجىچىز ئەقىچىھ ئەلبىلدە كەد - بوجىز قىتكىز
 لادۇغىز لەن دىرلەك وقۇن حاچىتىز - رەچىچىح راپىئە كەنۈرگۈ
 ئەلۋەر شەھىزەنە لەبازە كەزىتەر سۆزلىرىن دىغانىز
 خەجىقىز كۆزىزىز خارقىلەن حاچىقانىز منىز كەنەن عصقۇپىرىپەزىز دەرىزمىز
 مەيدانىز

مەيدانىز اصلانىز خەشىز
 سەقلىقىز كەنەن ئەنلىكىز
 ئەنلىكىز

لطفه تیکیلیم و ملکه عینه ملطفه دلایتیم ایشان طبع عینی دلایلیم
لطفه غنیمیلیم ایشان طبع عینی دلایلیم کم خوبی دلایلیم دلایلیم
لطفه دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
سرایم خوبی دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
با خباریم ایشان غیریم کم خوبی دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
نماید رابی سورا دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
کاربان دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
ولر عین تو زی معاشریم کمالیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم
خطاطاری دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم دلایلیم

گور لای ادریم سه بیم لاده که کند و اپس فتحانه پنهان

ماهیلی اصل ایم حاتم
حاتم مهد الدین و عالم
الظفر کوید

رفع العالى المبتدئ لفضل القىدار المترادين وارزى دلا وامانى عى اعلى ملوك عى قىدىقىزىز
 شىخ عىقىز اورىز ئابسى زوكورىز عىم عىنلىكىز اروزى عىندىشىپىز وون خەنلەر
 زېرس قىدىقىز فېرىتىچىز خاپون وەلس زوبىچىز مىمۇم اوڭارىز عىم عىنلىكىز اوفىكىز
 مىسىتىپىز دارزىز خەنلەن خاپون فرۇچ از زەنەس دەلاقواز دەرىپىز قەرقەز
 سەناتىز خەنلەن كۈرەتىزىز اپرۇز وۇرمۇز كۈرەتىزىز وەركى ئەرىپە دەرىپەز
 خەنلەن دەرىپەز بىراپرا دلوپىز ئامىرقىلە دەپىشىز خەنلەن كۈرەتىزىز اوڭارىز
 دەپلى رەسىخەنلىرى كەھارىنە مۇزىقى زەنەن وەقىتە دەپولە باس زىن مەرىپە دەپەز
 زەنەن ئەلەن كەھارىنە كۈرەتىزىز دەپەز دەپەز دەپەز
 دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز
 اسلاخ اپرۇز فەرىتىچىز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز
 خەنلەن دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز دەپەز

طلب ایم کین بیور د کار حکم تو پنچ لازم ایلا جامیم د مسول د بوقع ناین بند و تقدیم بیور خان
 و افضل ذی الکاف و قبیله سانی کتو رو بن بخواهیم د فقیه ای عقام ایم کون سان
 شوکا رقبه مرزت ایم کون شارس ص او پی را بیور و شاهزاد بیخه رته و شاهزاد اوه زر
 مردی ای بخی علی التواریخ مسروط و مبتدا را بیور بیخه تکمیل معمتم د او دیگار
 مقدمة موخر ای د بیور د فقیه رنه و مخفیة دی د شمارس د بخواهیم د بخواهیم د اوه
 ردقه ای لذ د بخواهیم د و مبتدا د کسری من بخواهیم د بخیه و سرط و فصل دی
 هنر د بخواهیم د مخصوص د اوه شارس ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 بی شرک د بخواهیم د ای طلبیم ای مکاریم د مسولین د فضیلیم د بیهود و وجہ فیور د اوزرس
 ای
 و قضا ای
 د نه ای

ذبیر و خبیثه پروردیده سرخ من بدر عین زنگنه فلان کم نینه معلم و خبر اولاند و بسته شد
 سرخ و از قله ایام تملک ولد و بدل زنگنه کل کل کل و بخت خارج فرود خواهد
 و بعثت را پی بید لوزج ایقا این سرخ و وقت حاجت ایور ایور و بوجین پیش
 اولاند شوید ملا کسر علا در مژیمه ایتمکار ایسخ سخواری او کل خواهد داد

کارهای و سبیله و نفعه

معجم

ما فی عالم زنگنه حرفی همچن

اکھر فی جهان الاما

بامزه ایلام

حصون المجهود علی ملین و بزرگ ایلام

حد کل کل بامزه بامزه بامزه و دلخیل ایلام

ماوراء علی الامر ایلام

والدندیه ایلام

والدندیه ایلام

بنقون ایلام

حرب ایلام

بعد ایلام

العرف بامزه ایلام

فتبیض ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

پیش ایلام

می خبر و تو قصه اخیوب باز آرت و ارض می آید کن و قبض سکنی کو ز قوب رفق و اقام
 این کون بز سویا کرد قبایه از من اکی عارس ص اوی او لووب و نهاده بولک درد و ملخ لوه
 بور از هنر علی السویی سر طلا و قبض اولوب بیان کن هنر بعزم دا اوله ناچک سرمه
 سفر افلاطون و قوس رقبه و مخفیانه دو غار ریشمیوب و اوله غار رقبه ای
 دو سر طلا و سپهر و کلر بیز فرسن خوش برق و برق و افعی بیان کل و فتوی خوش برق
 اوله غاره افزار و خطر اذنوب اوله غار بچوہ جهاده بیست دری کلوب پی طلب
 این کنکار نیز بخوبی بی دھنور شیخ ایم و نه اسیوب لوزن حکم جادی اوله ری
 جهش برقه بخوب ایم جن کنک بور رفق و ایه و بیس و قبضه فیله بیشتر که بی سرمه برقه
 غافل کم نیز خی و ضیغ اذنوب بحقه بی سرمه و افعی ایه عدل و نه دو فیله
 از نهضت ایه ایه لایه ایه و افعی ایه بکه بیه ایه ایه ده قبضه سکنی میزد و گزون
 کمکر قوب فرماده اولند و می اوزن نیز اولند و می اوزن خاره ایه ایه ایه
 ایه

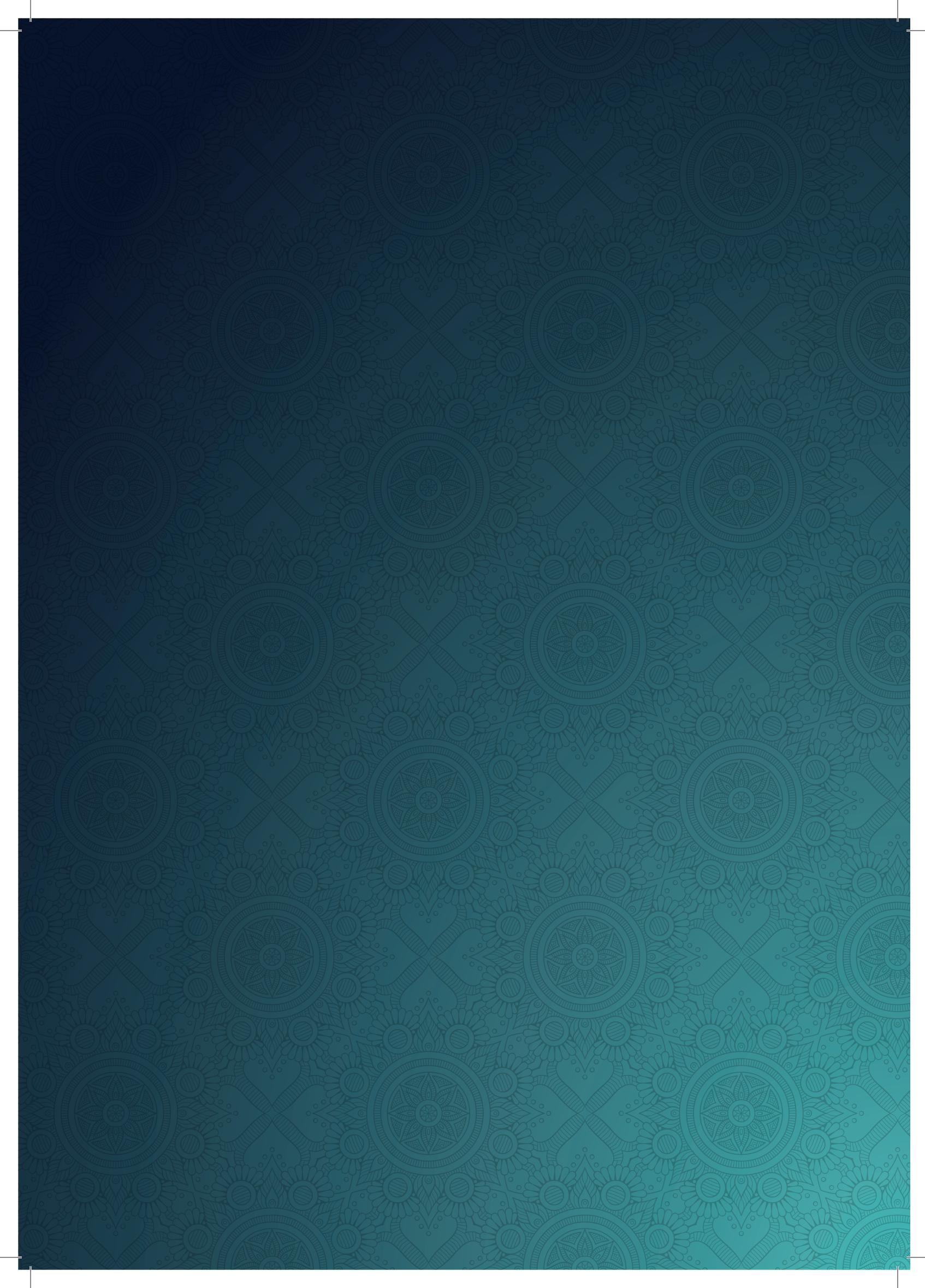
داش او لاده خاره اپا رکی شور که دل بروجت شرط و اتفاق خود را بخواه و خواز
 داشن ای فردا زولد و قدره مادر اب ای خارس خود را وصفا پنهان خلش و رقداون
 علی المصور ایده که و قبته و دسته سلیمانی سلیمانی و خبر و نیز و کوکه که کوکه
 احده خاره دل بروجت شرط و قدره اینچه بوقبه و لبی از بوز ای ای ای
 دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار
 اوزن ایده که و قبته و دسته سلیمانی سلیمانی و خبر و نیز و کوکه که کوکه
 و ختو ایه سلیمانی سلیمانی دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار
 علی بوز خود را و خایه خلش داشن دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار
 سلیمانی و خبر و نیز و کوکه که کوکه ایه ایه ایه ایه ایه ایه ایه
 اوزن اوزن و خوب اوزن اوزن سلیمانی سلیمانی و خبر و نیز و کوکه که کوکه
 دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار دشوار

اسکی سنه اول آن ده کلکن سرمه و راضی اوزن سیمین از وزنه هر چهاری هزار
گشود و خضران از از این میان ۳۰۰۰ گز از نور بخوبی طبله و لوق قریب خوش
بخصوص این میان خوش بخوبی طبله و لوق قریب خوش بخصوص
بخصوص سیمین ایرانی خواه جدید للهدیه موصلیه بخصوص کردند، از خداونج اولیه و دویش سیمین
نمک طبله و نمک لیبو و سیفی و شارعه ملک و طبله کل کنیت (دلمون) بر طالب درخواه اولیه
لذاتیه بخت ابراز این میان دلایل این این ایام هزار را تحریر کرد و از این میان ایام هزار

سندھ اور سین و تھار

و
لهم اسألك ما في حجر حمراء ببابك تبارك
بر و فده سقفاً ولان زرتك و جابر نبات حلن عيش خج موار ثبات ببابك
شر عجل لها حز و ثابت و لرب عزلا ولذن قد عكل و فخر زيرات واله قسمون جا علك
عنه ملك جابرنا ولهم حمايان ببر طوب بنا باد اطبل افلا
ك ابي اسكندر
عنة

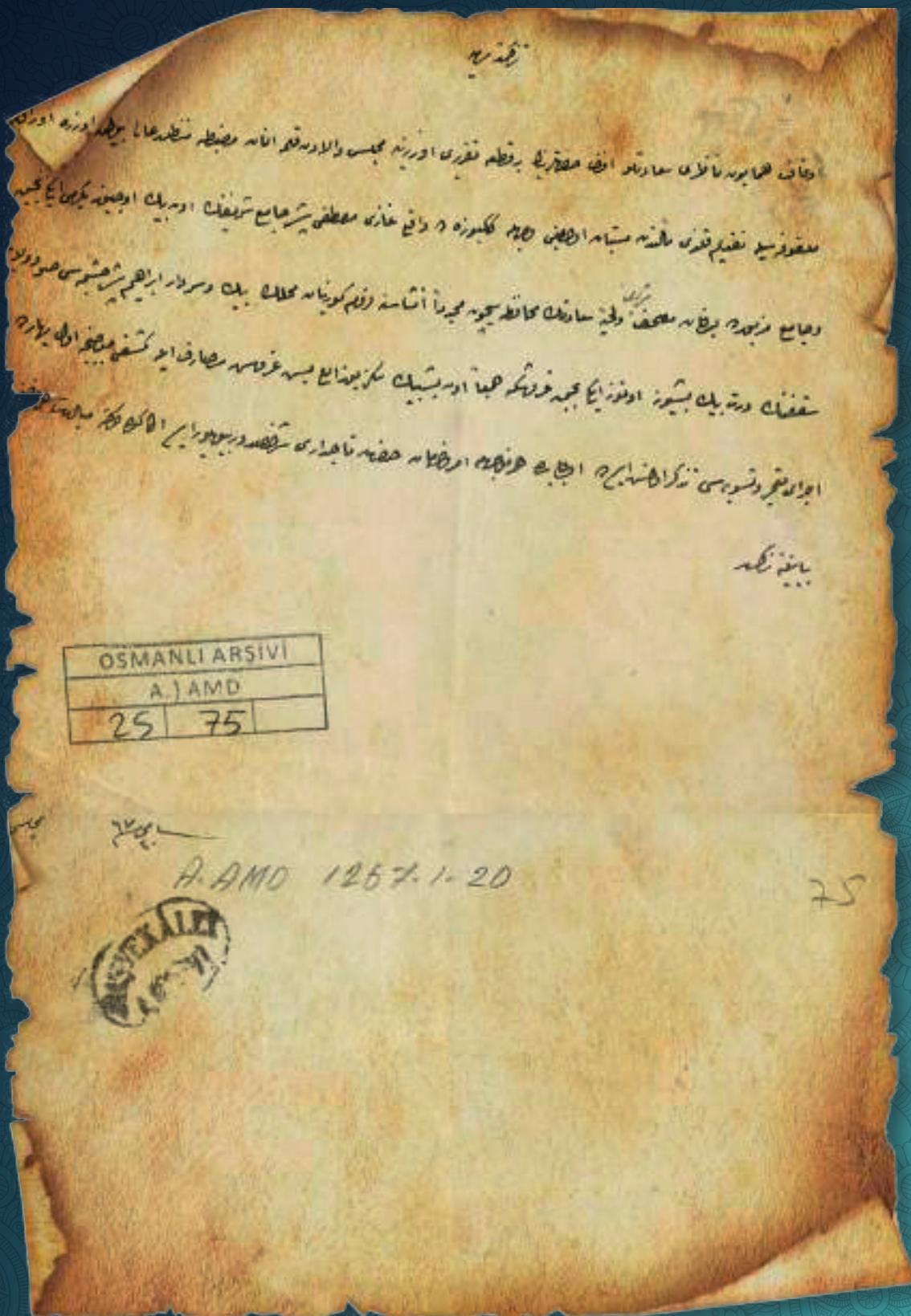
سخن زده نهاد و روز فردا هم گویند و لاقعه اور فیض مطون پ خانه نویسیج و قبده فردیج
 چایویں و اصرار دیجان سخون و لکر عذر خوبون از خانه چایار من و کاتب از من و کاتب
 مخدوله از خانه قلنچی بینند چو صادر از امور برخیز کوئه خل از دلویت بیدری خل بیدری خل
 از کتابی من بحد داده قهقهه مصالحه قارشیر خاد من از امور برخیز بیدر و خل
 سخن زده ایام را زن بیهم و ای رجیه بربابر تجید و لوبه از خانه مزبونه چایار
 و کتابداری و سایر جهاتی خدمت از خانه قلنچی بجهاد مخواه اور دلخواه از خل
 مصالحه از خانه قارشیر بیوس دیوبانه لبلکه که و مالخ از امور برخیز و کتابخانه زده
 خدمت از خانه قارشیر خاده و خانه خدمت ایکنیز خانه خود
 عدو من خرمه از خانه خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز
 ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت ایکنیز خدمت

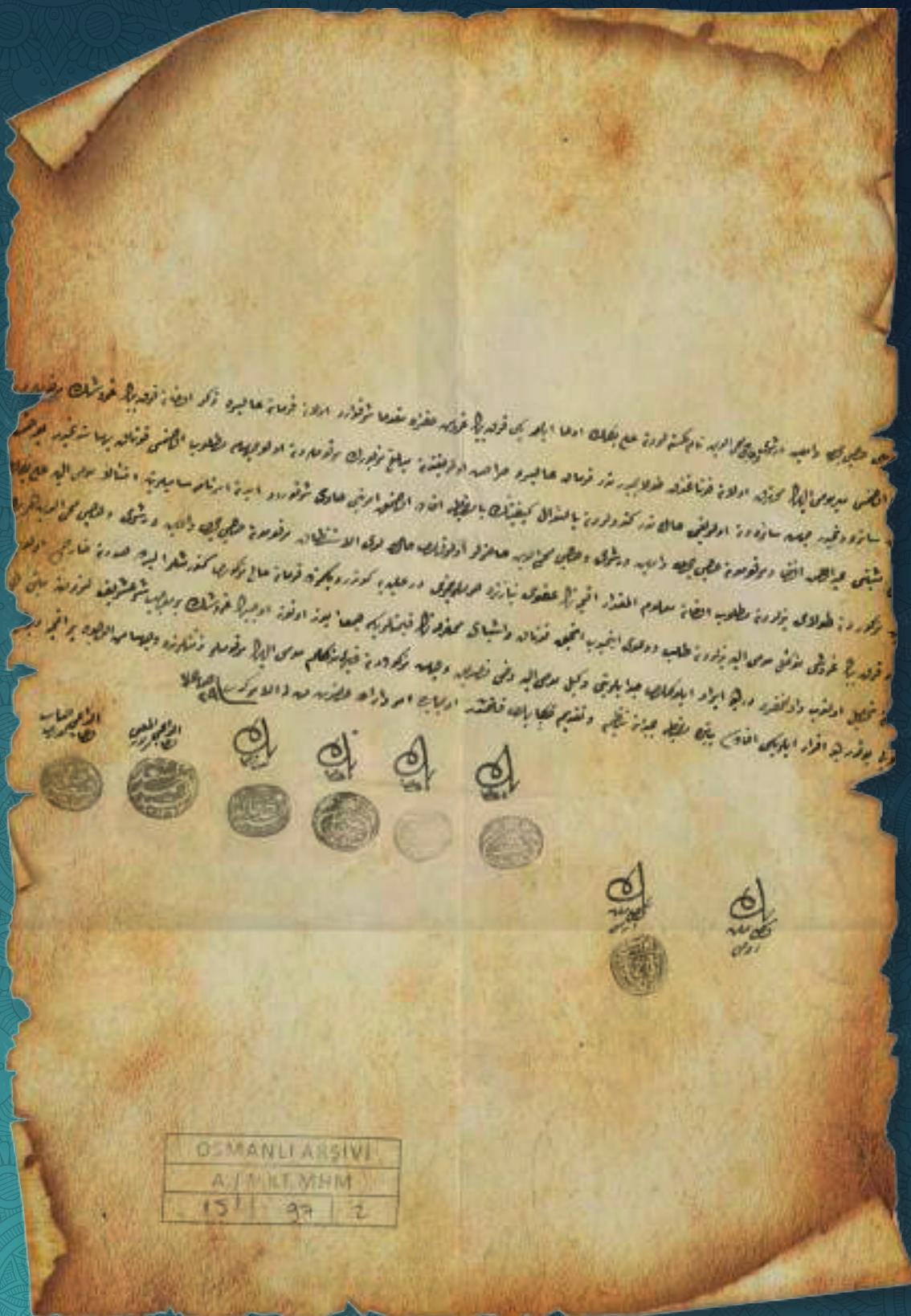
III. BÖLÜM

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ İLE İLGİLİ BAZI ARŞİV BELGELERİ

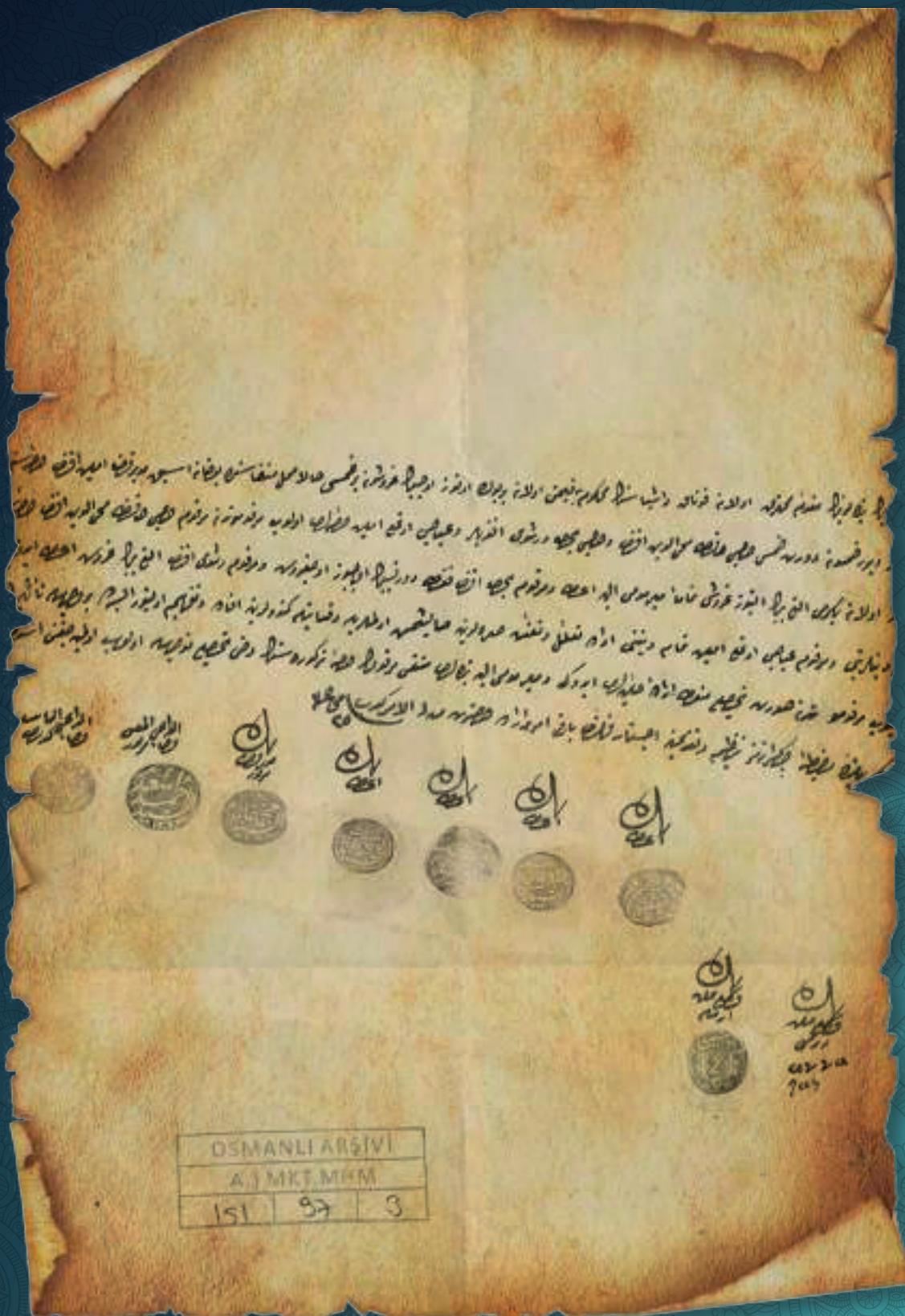
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

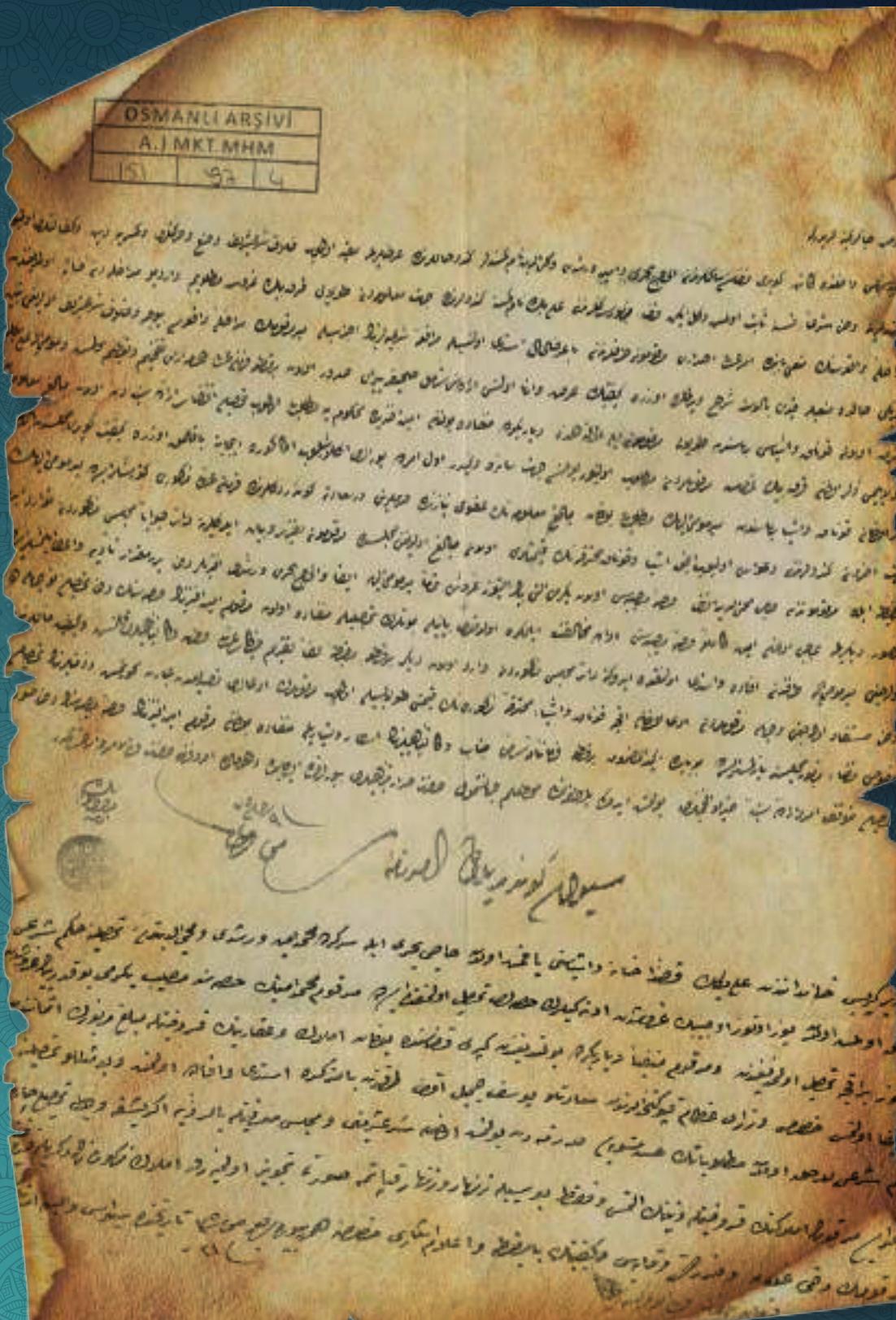

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

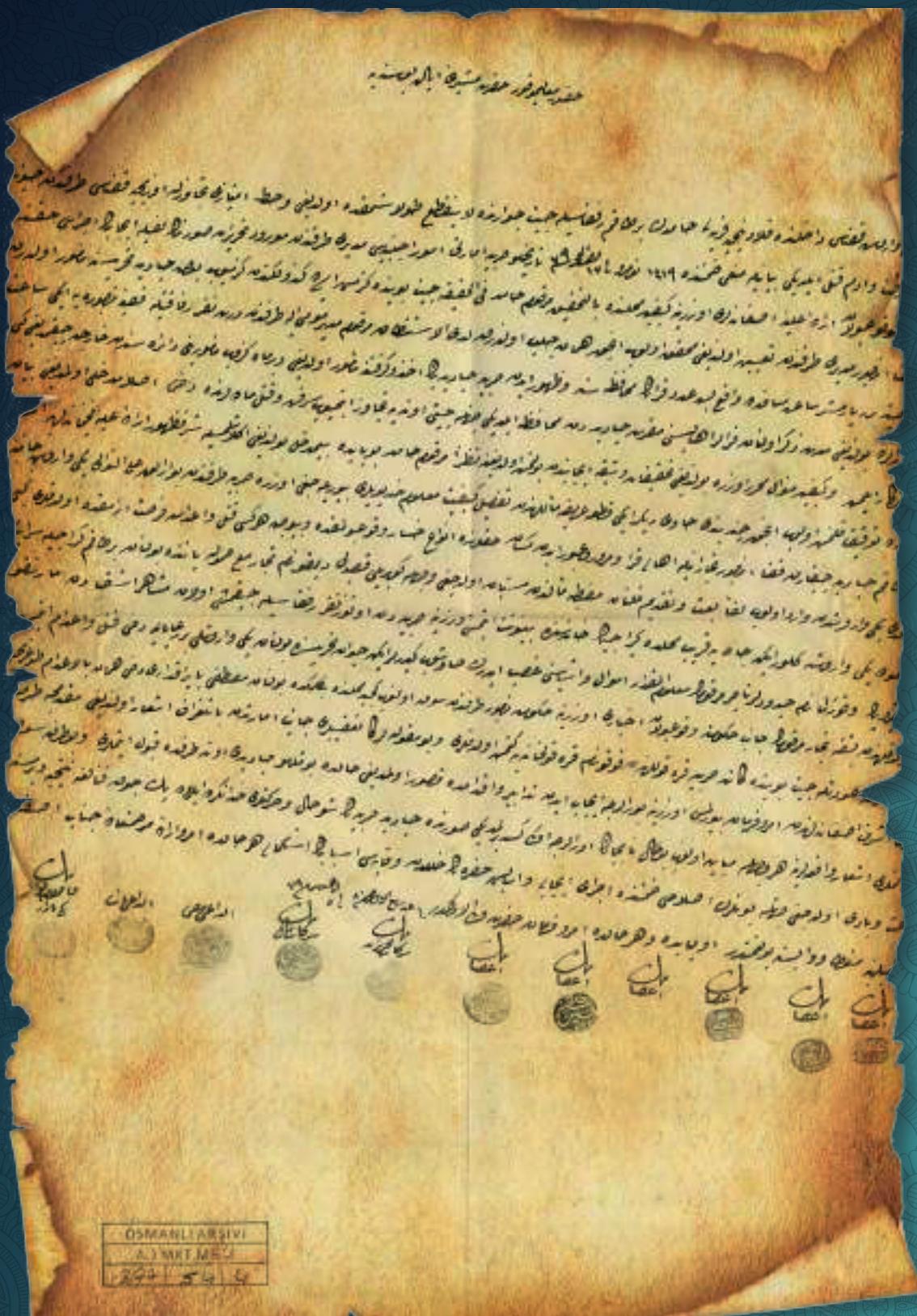

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

الله والي تحظى خيرات سرورها طلاقه
دود ابره قرآن مسند

دود ابره مسند
در و بجه سخن شده واقع بدینه سنه و قبوره گفتند ت سخن دارند مزبوره فاعل هم نهاده در و داده هم راه داده
سید نواد غیره هم داده بقدر آن خوب است که از داده مزبوره و مرا لاد مولیه ایکه بالله عزیزه باز بخوبیه هم نهاده
سوی تکه سلوله بر کاه ایکه جو طیه او زده لفه نفعی بگاه سان مسند ایکه شاگرد سلطانه نفعیون گفته مسند مسند
مسند فهم را در بیان چوی علیه چن دینه ایکه خود و اخدا - فلیه بعنی و اخدا بوریه شاید و مسند فهم - داده مهند مسند
مالک فهم ایکه ایکه مسند برو عمار نمود ایکه مسند ایکه مسند ایکه مسند مسند مسند ایکه ایکه مسند
تفصیل ایکه ایکه ایکه مسند ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه ایکه

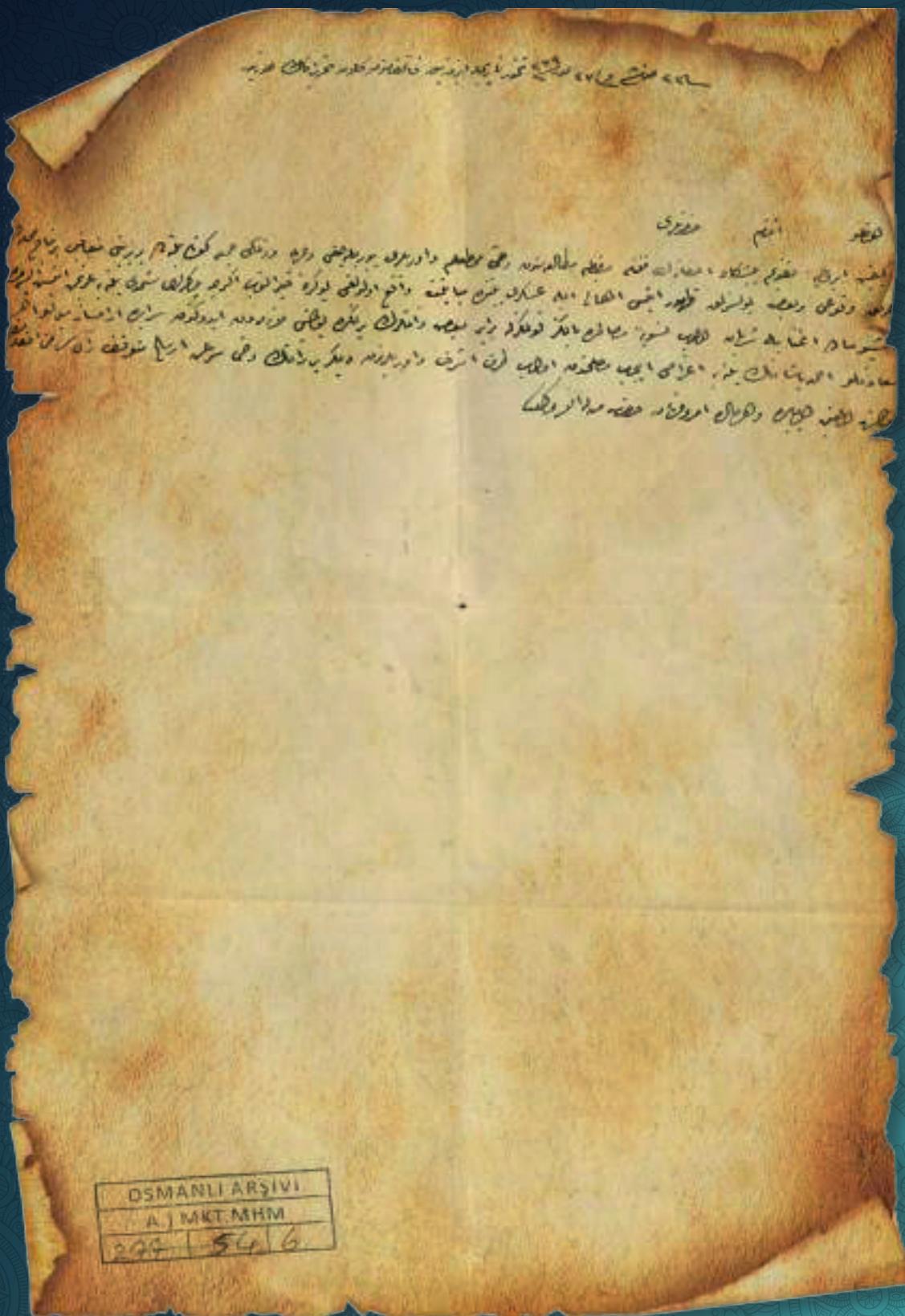
مسند

LİSMANLI ARŞIVİ

A.1 MKT.MHM

200 54 5

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

OSMANLI ARSIVI
A.1 Mkt. Mhm
299 | 54 | 6

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

داستان حکایت + مورخ

دیوان
فیض

OSMANLI ARSIVI
A.3 MKT MHM

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

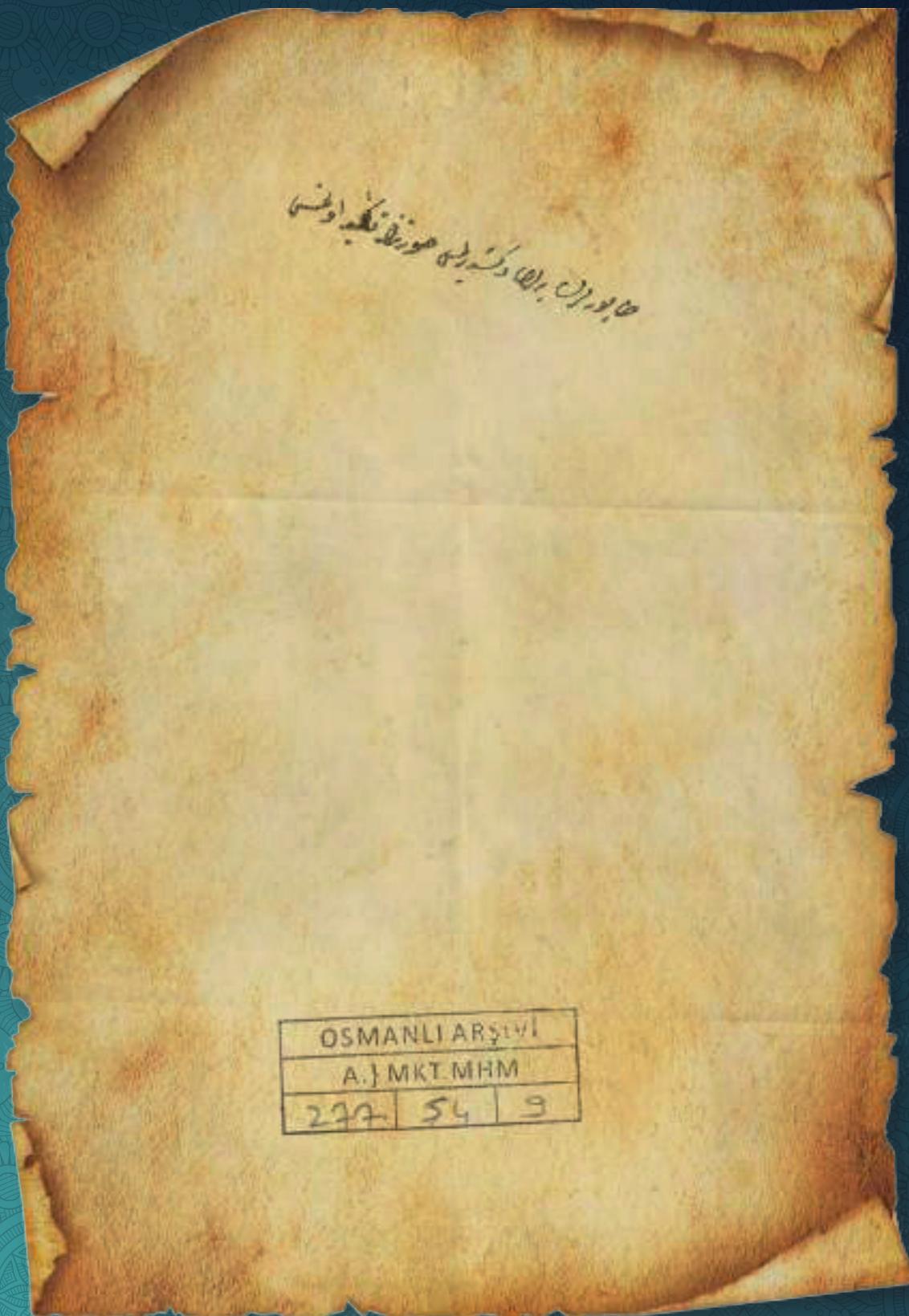
مکانیکی پایه و سطحی اولیه صفاتی علی‌رغم خودگذاری
سوزن‌های دستی صفاتی علی‌رغم خودگذاری طبقه‌هایی دارد
که در آنها نمودار نموده شدند.

سیاه و سفید

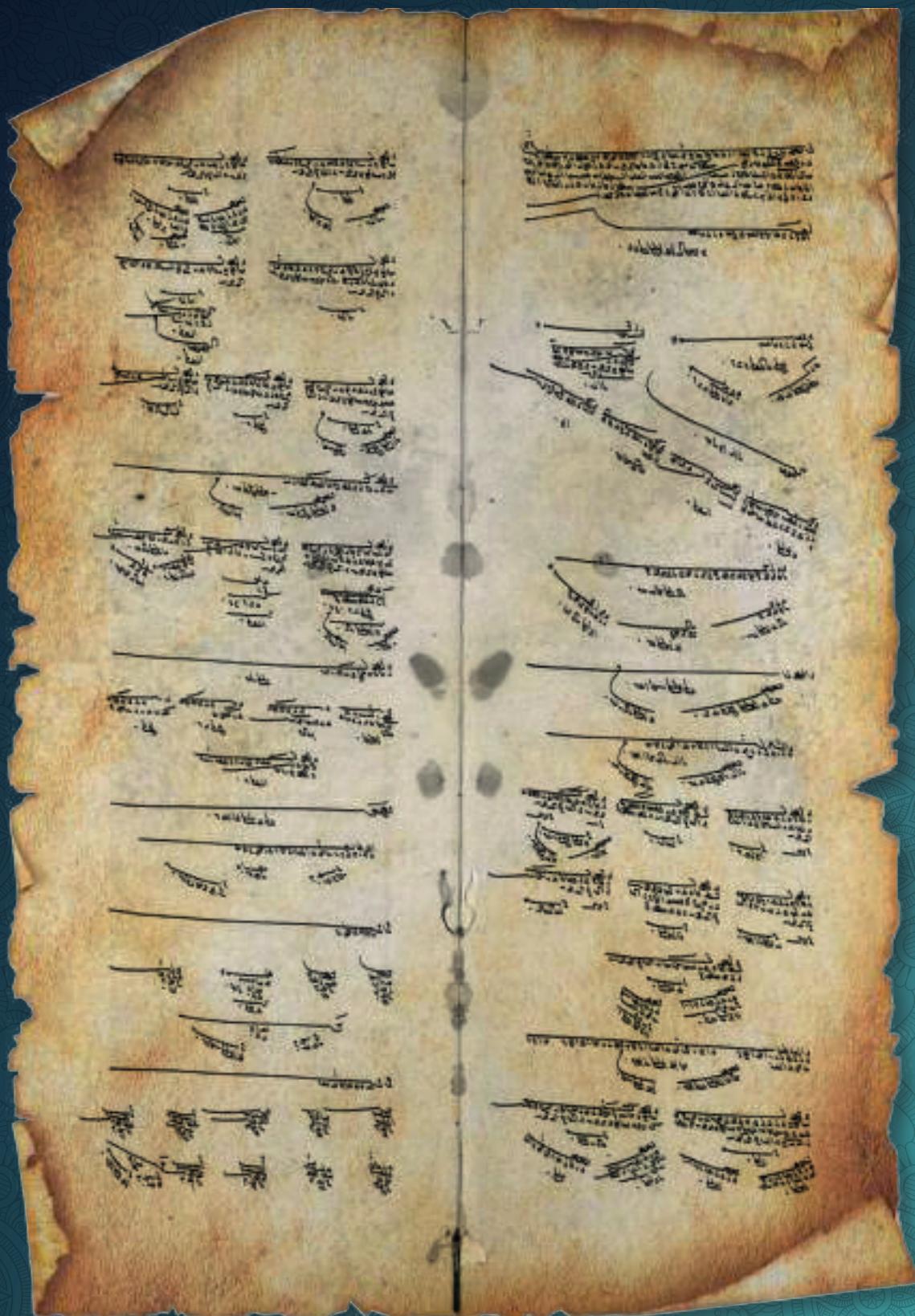
三

OSMANLI ARSIVI
A. 1 MKT MHM
14 - 54

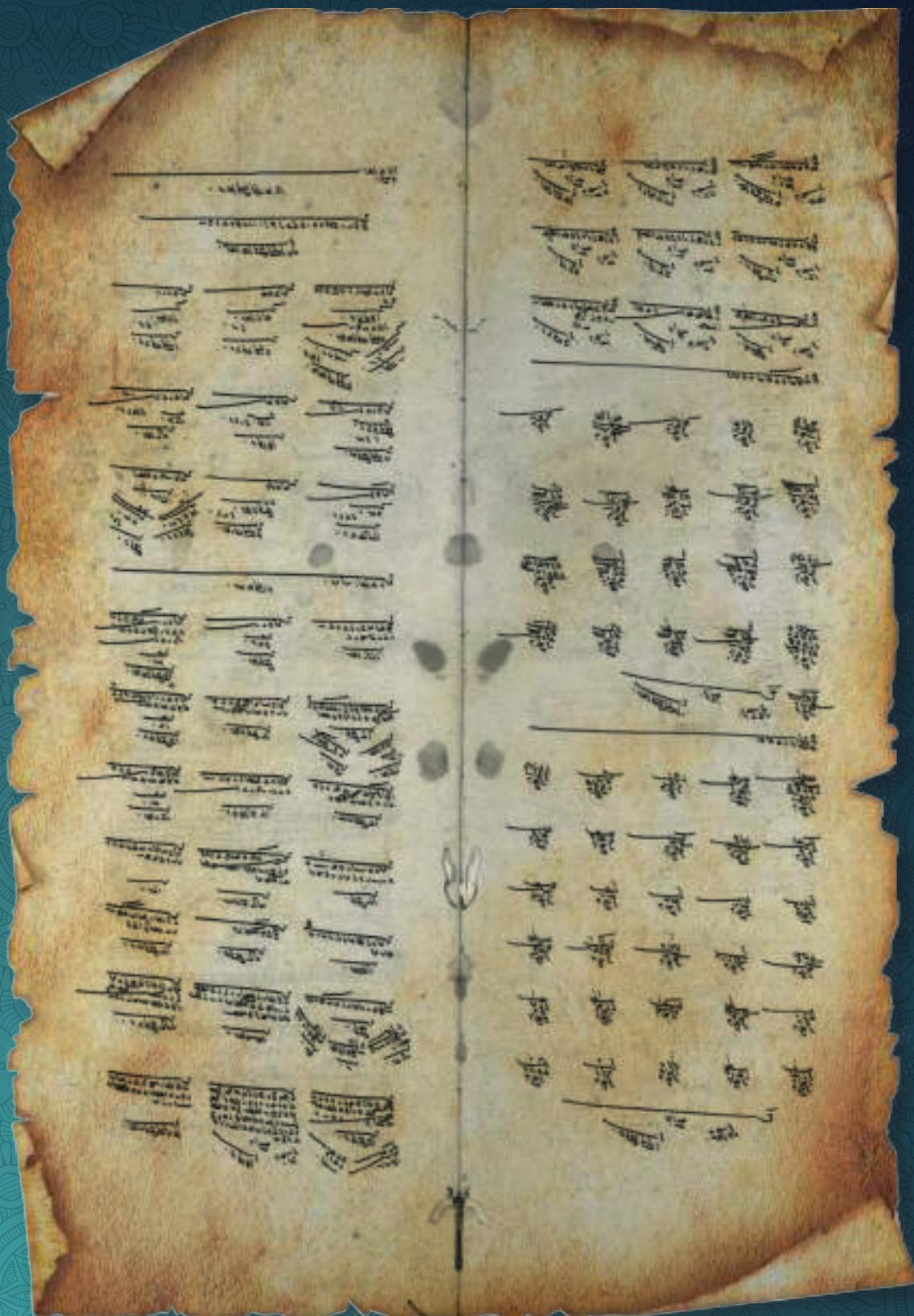
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

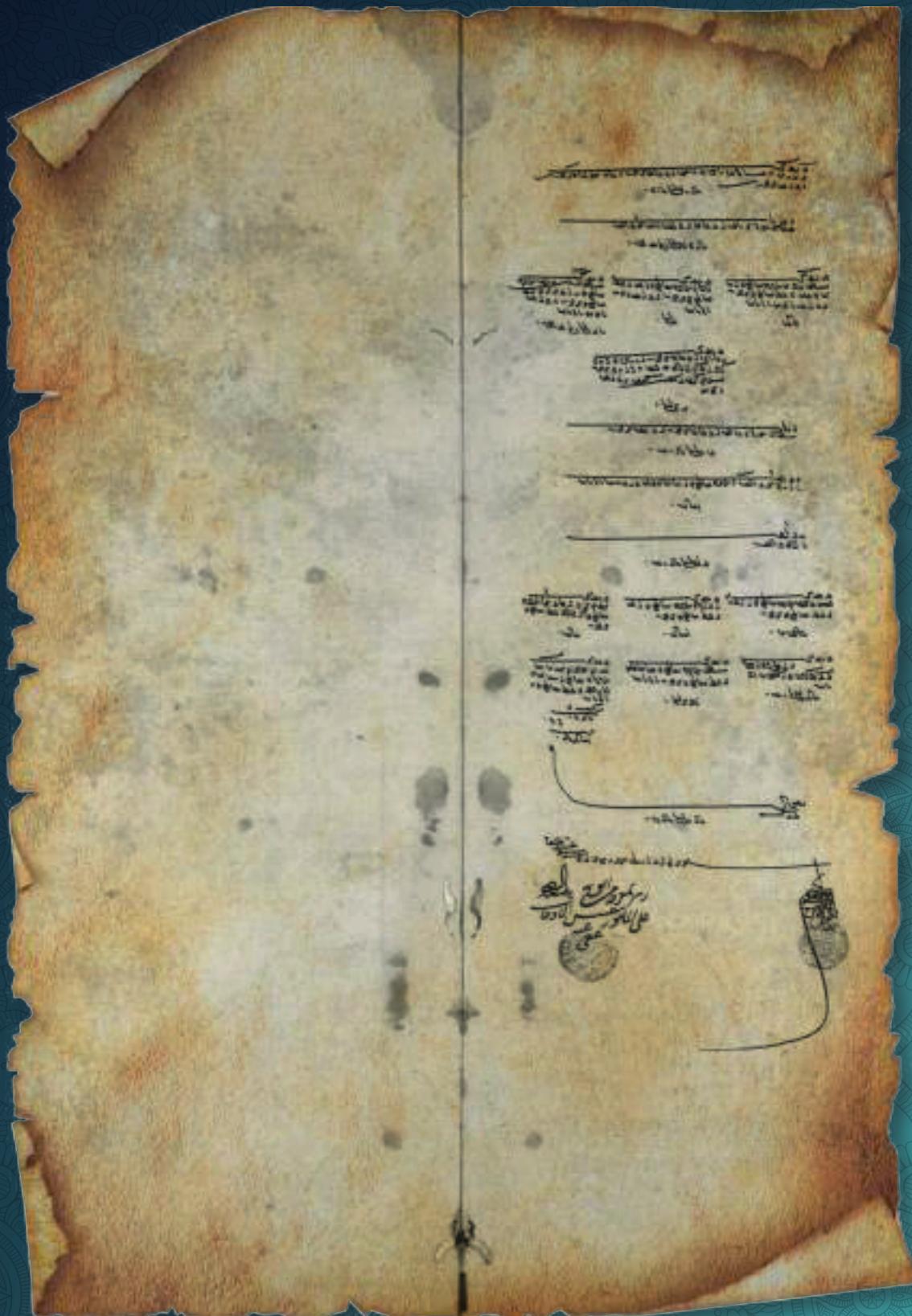
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

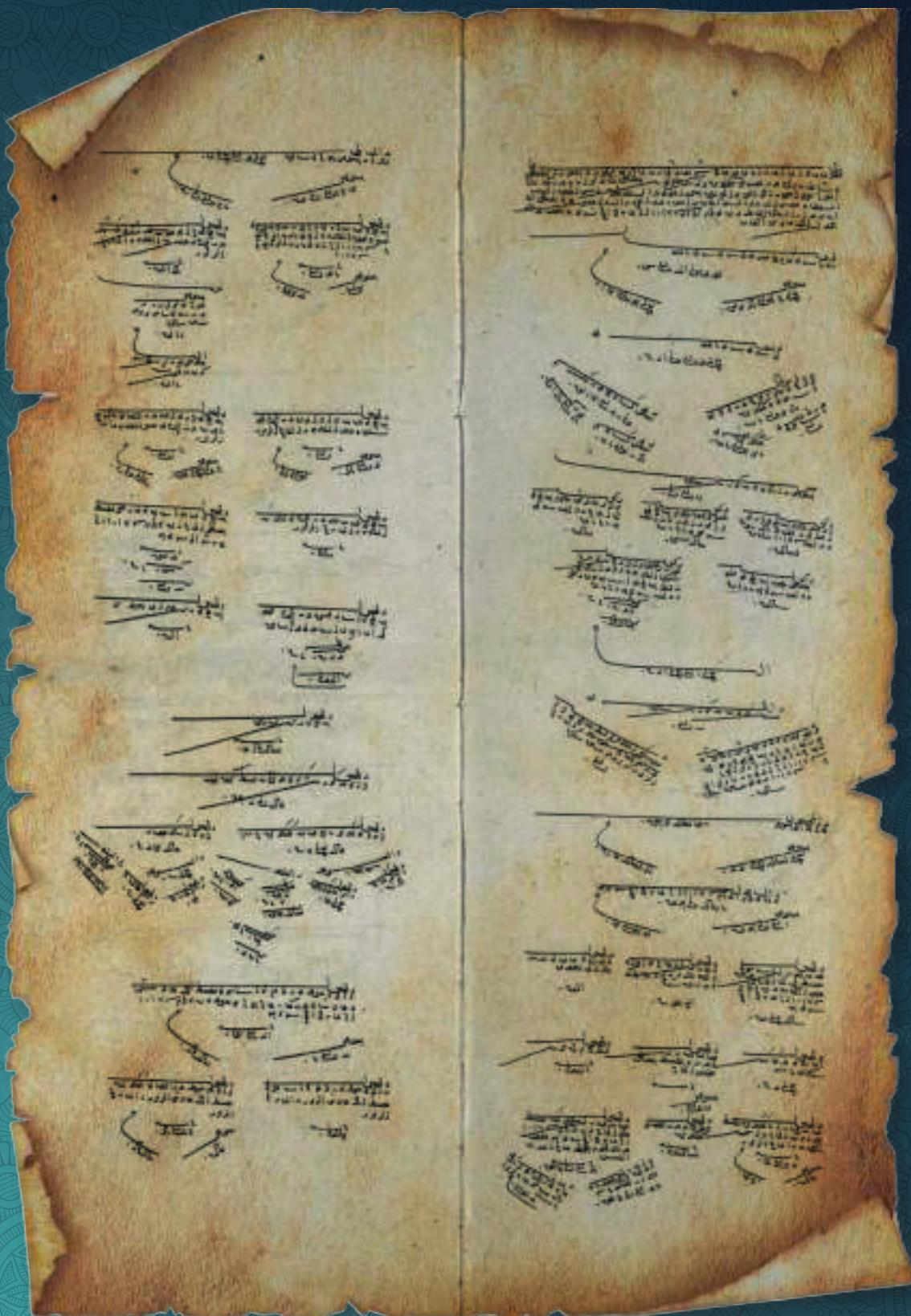
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

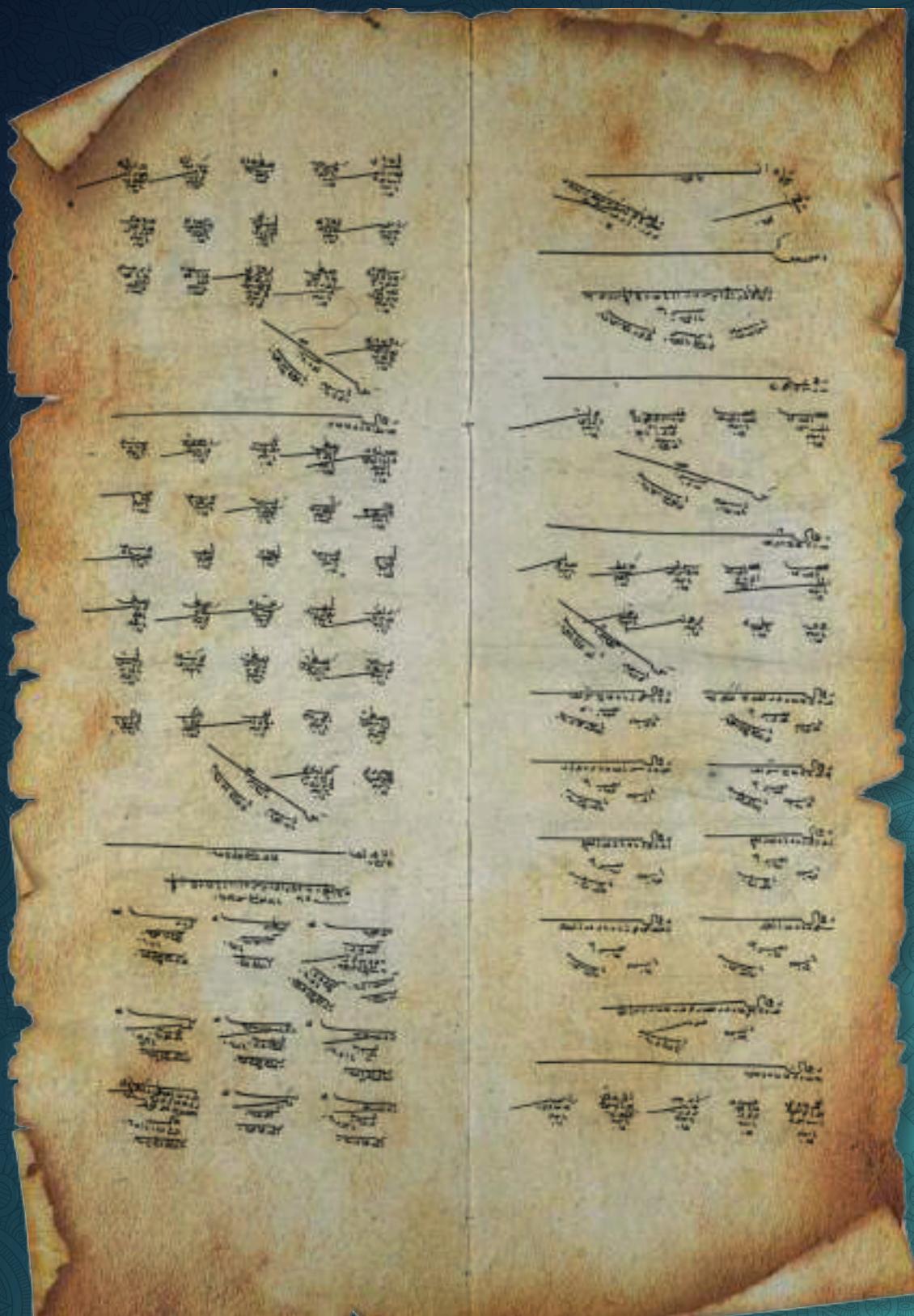
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

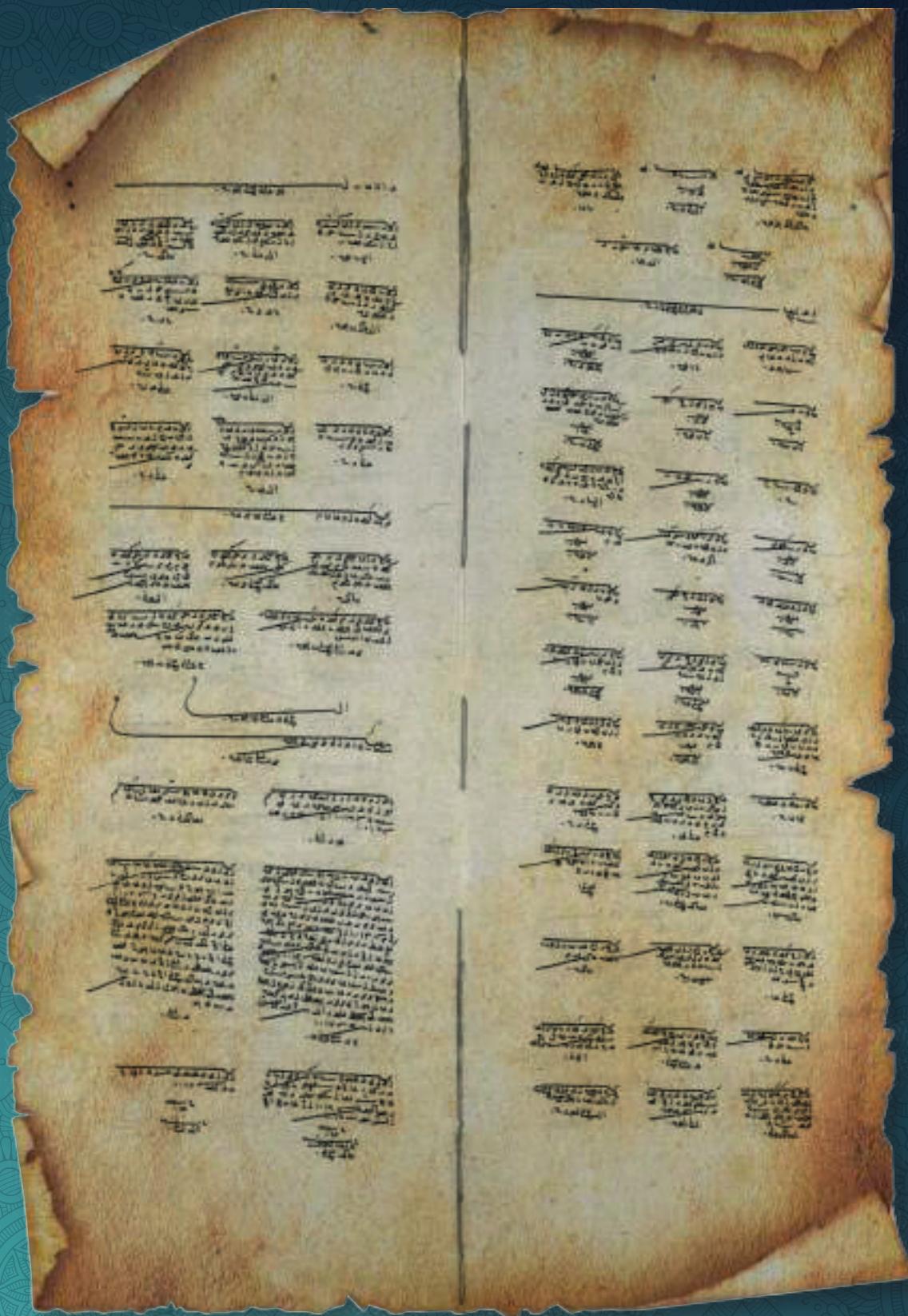
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

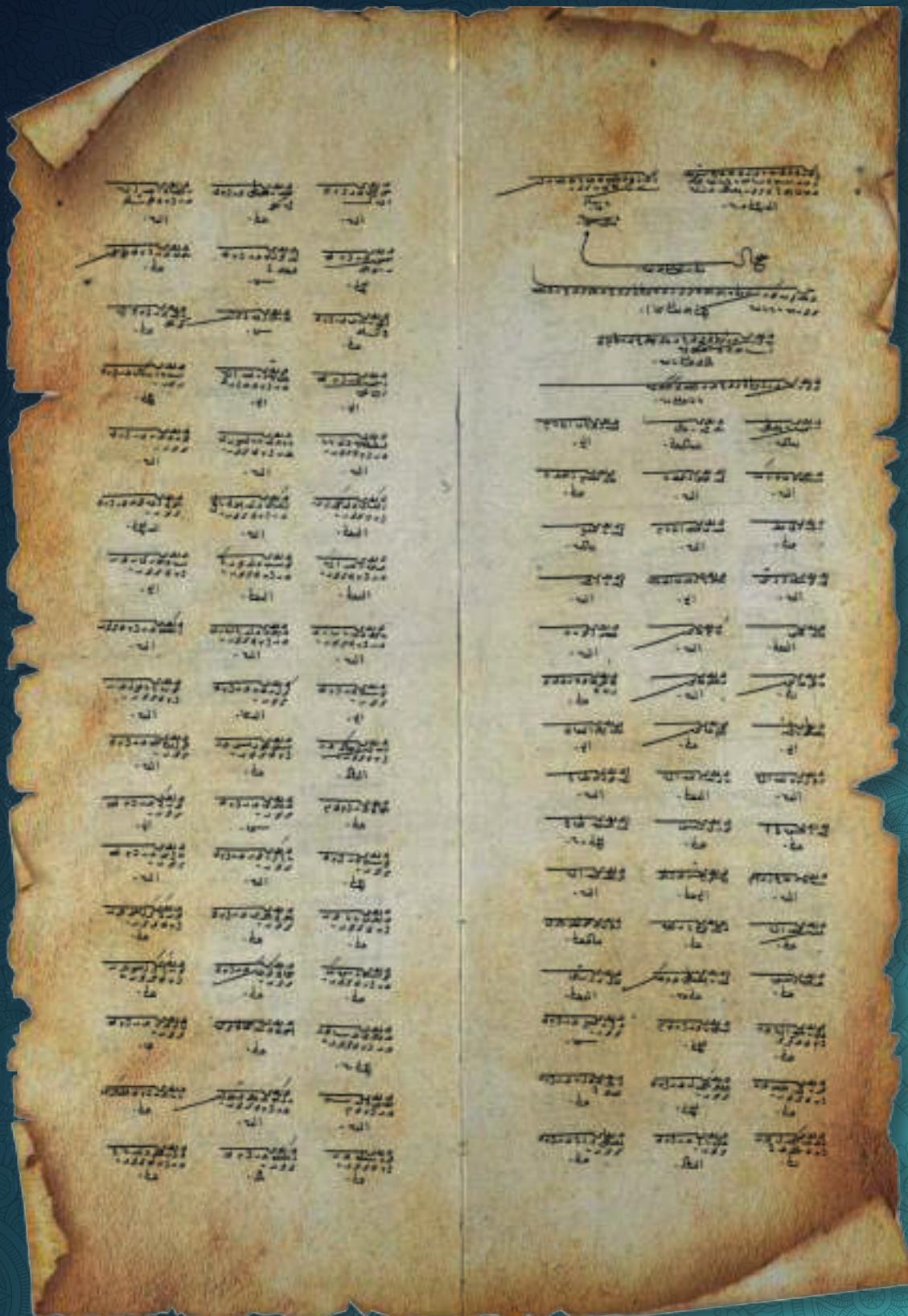
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

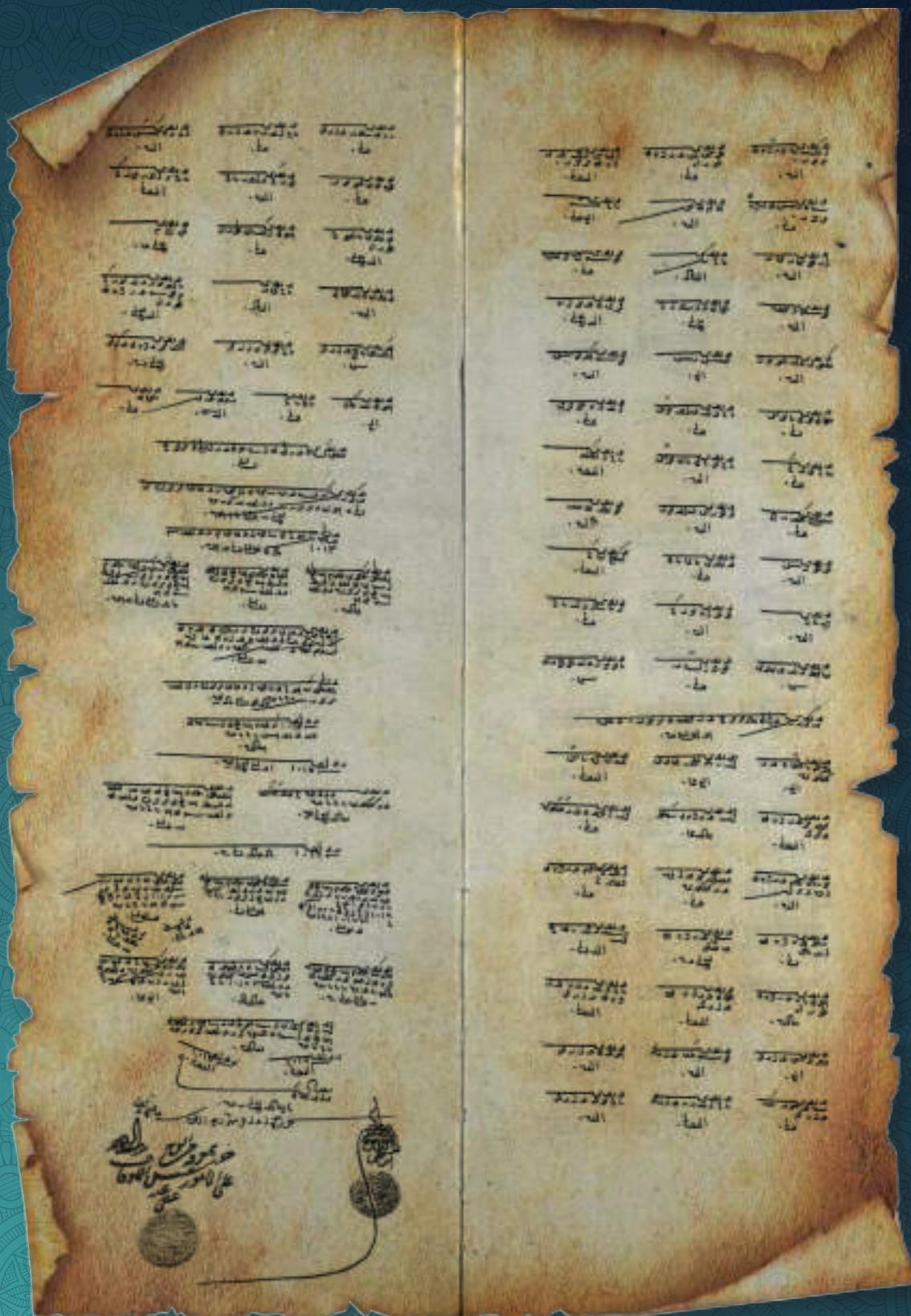
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

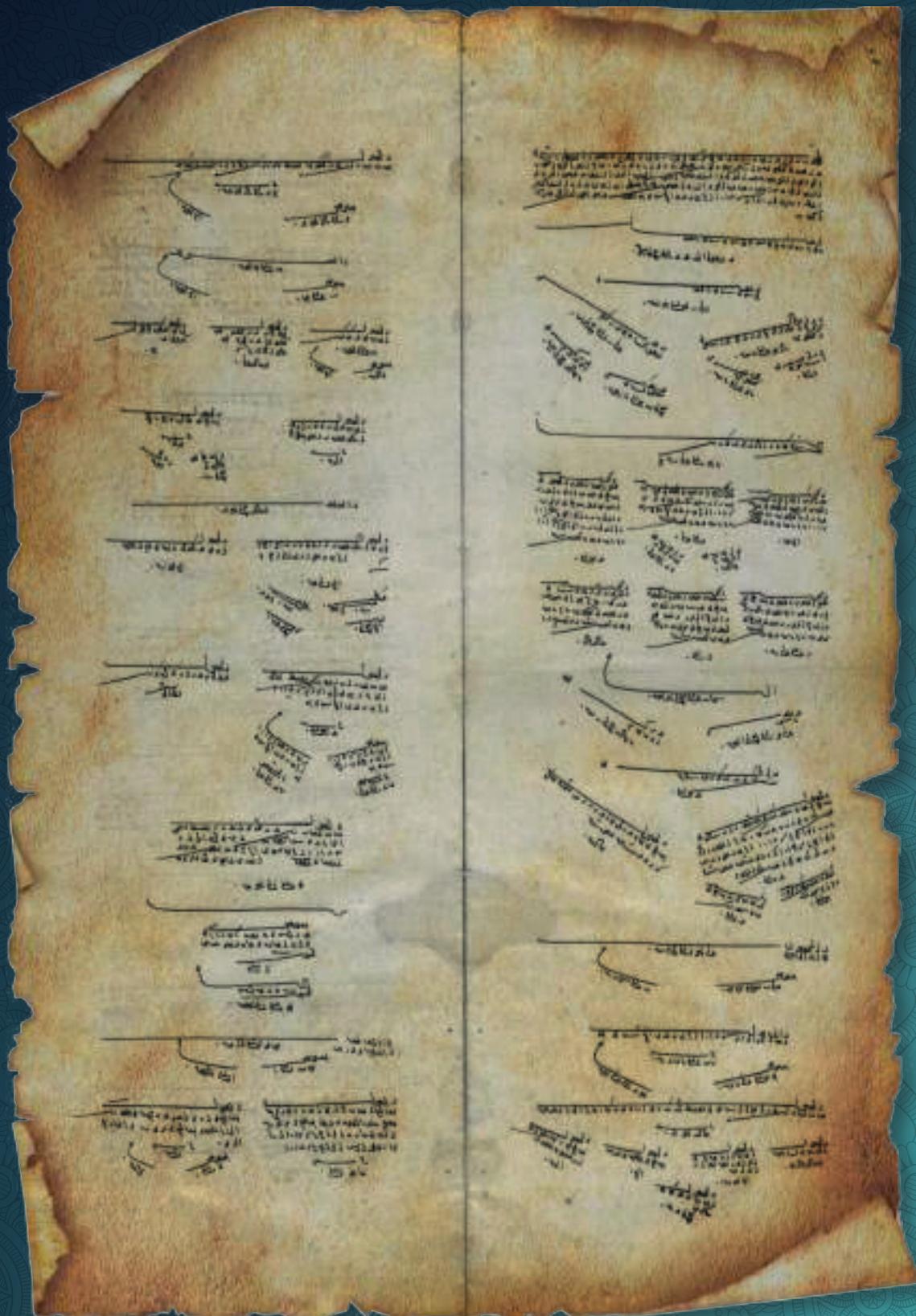
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

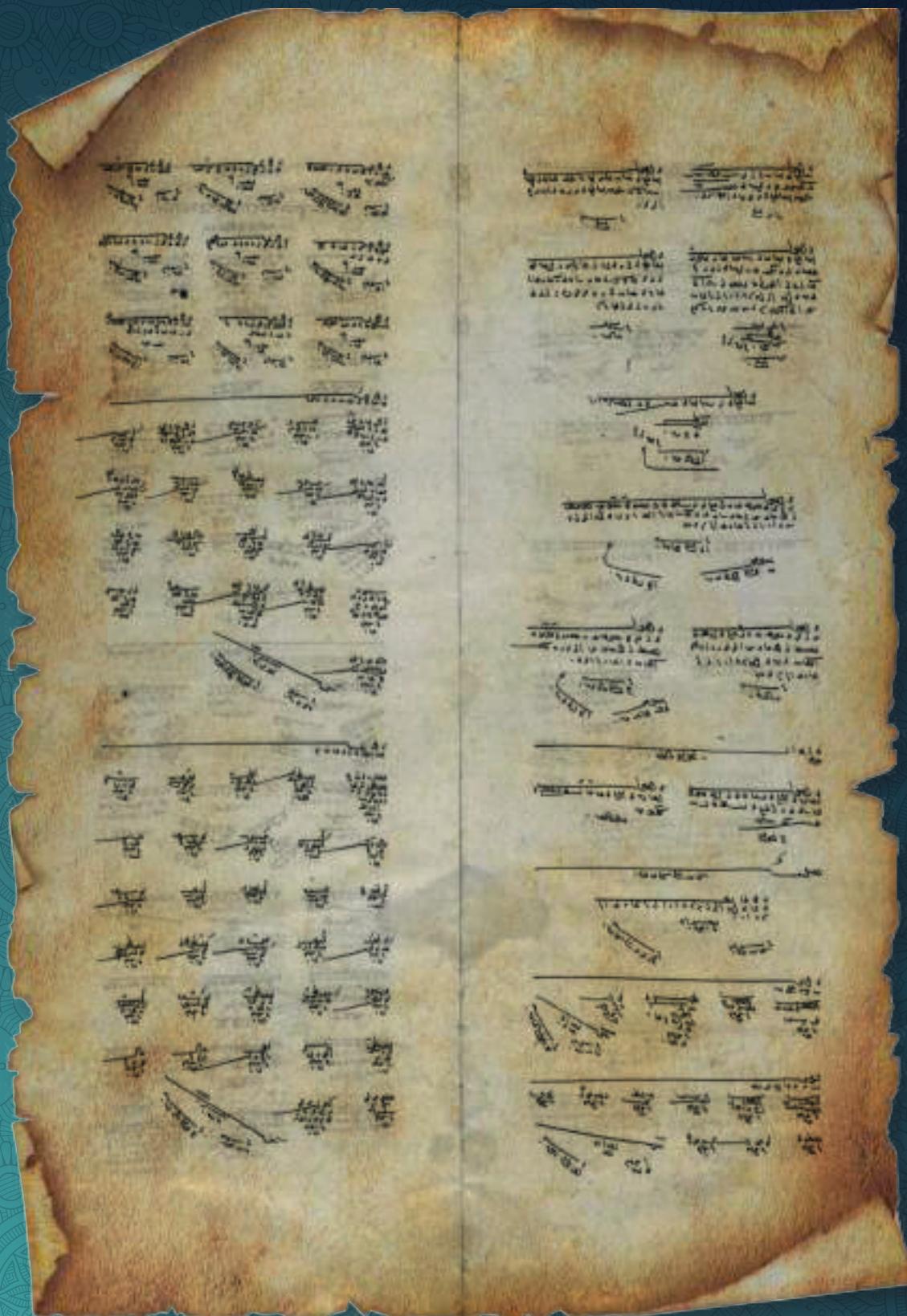
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

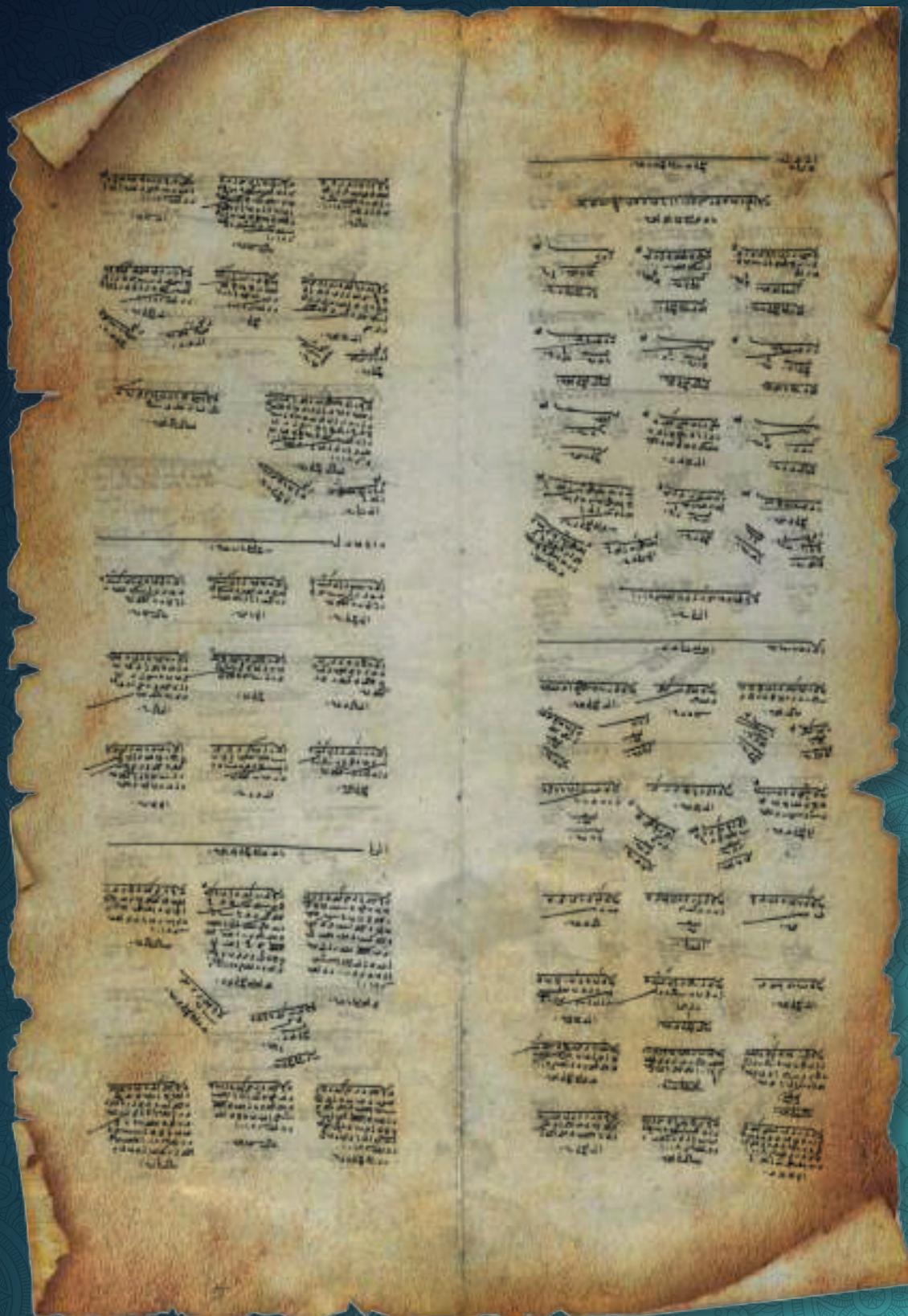
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

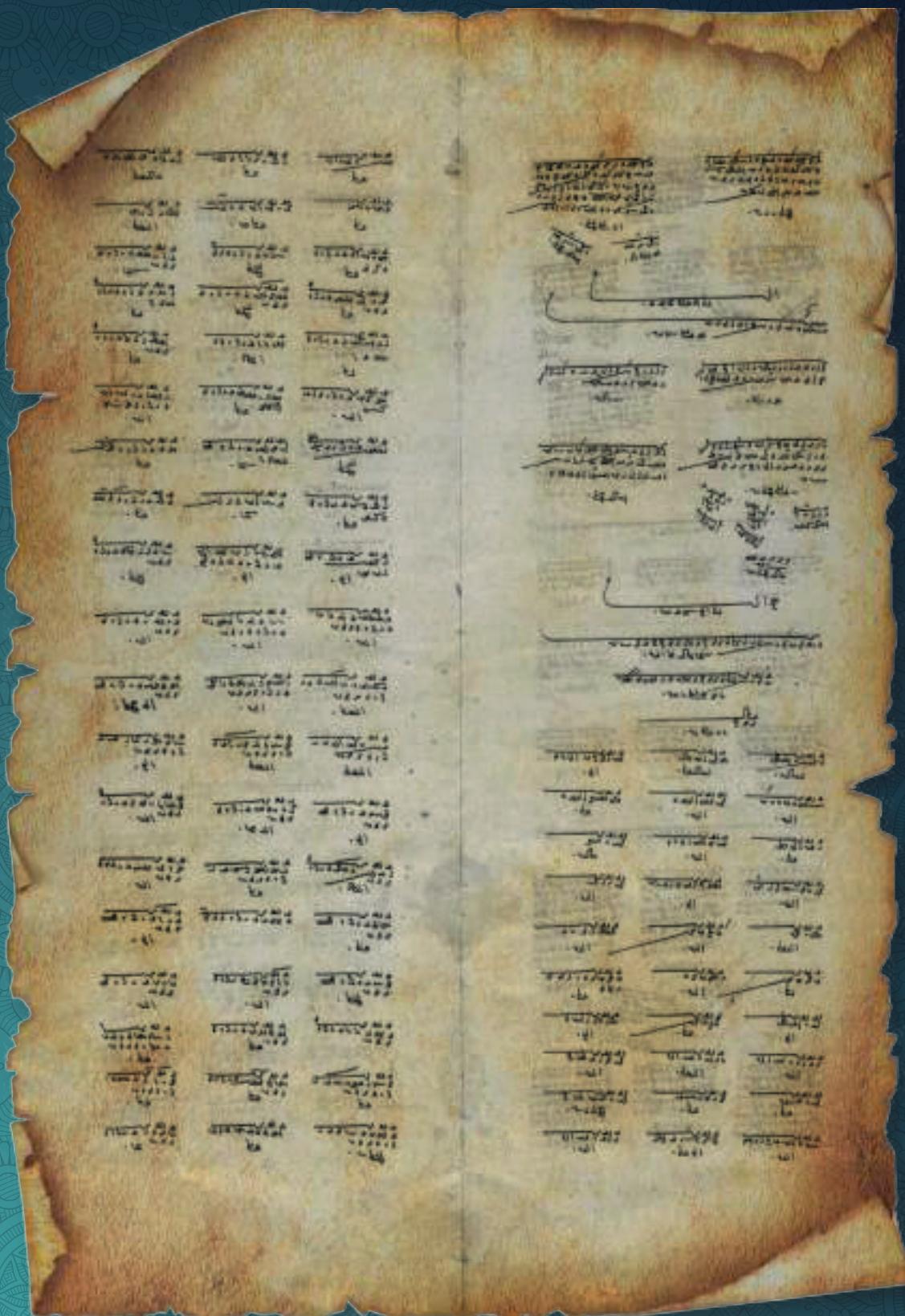
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

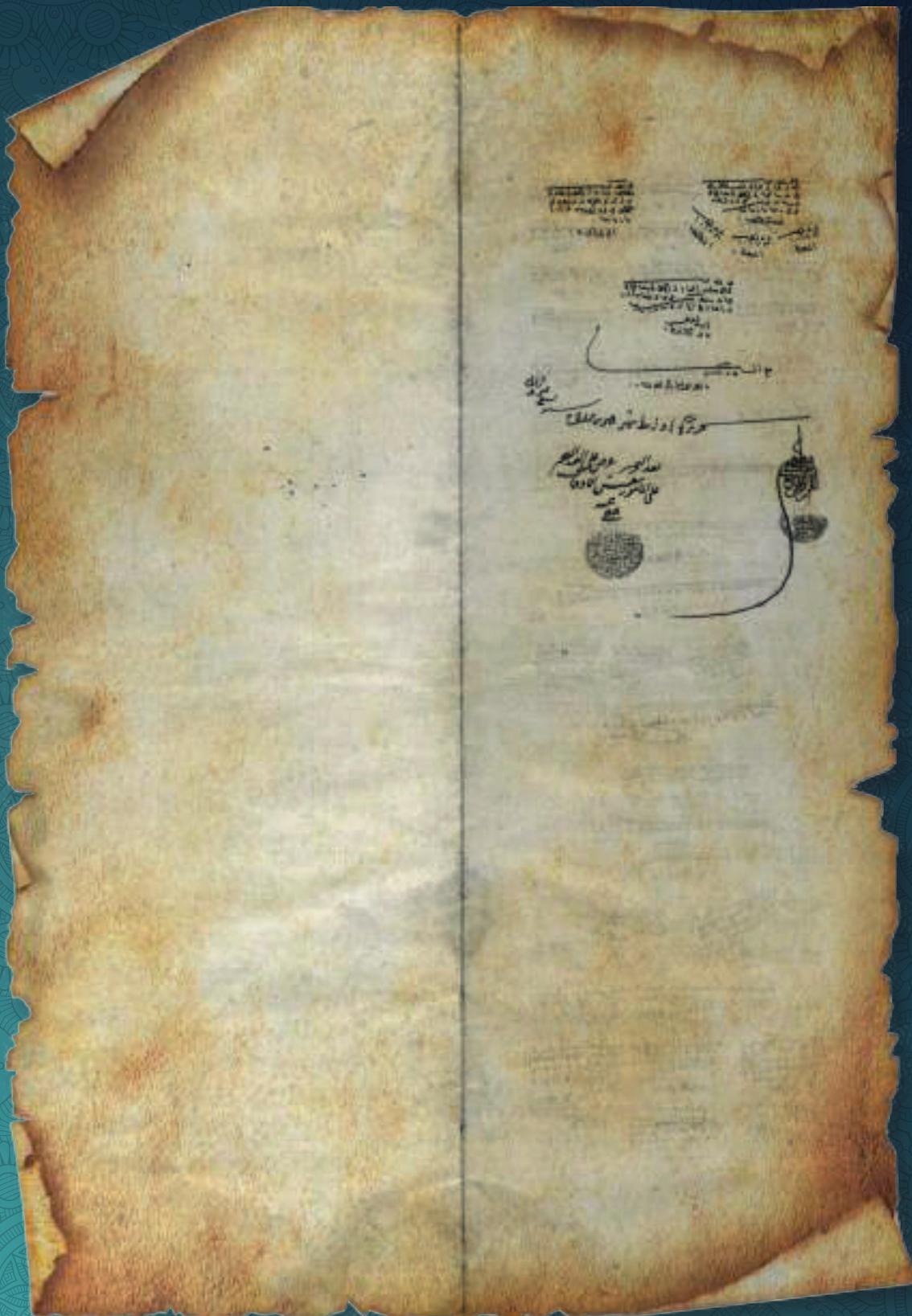
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

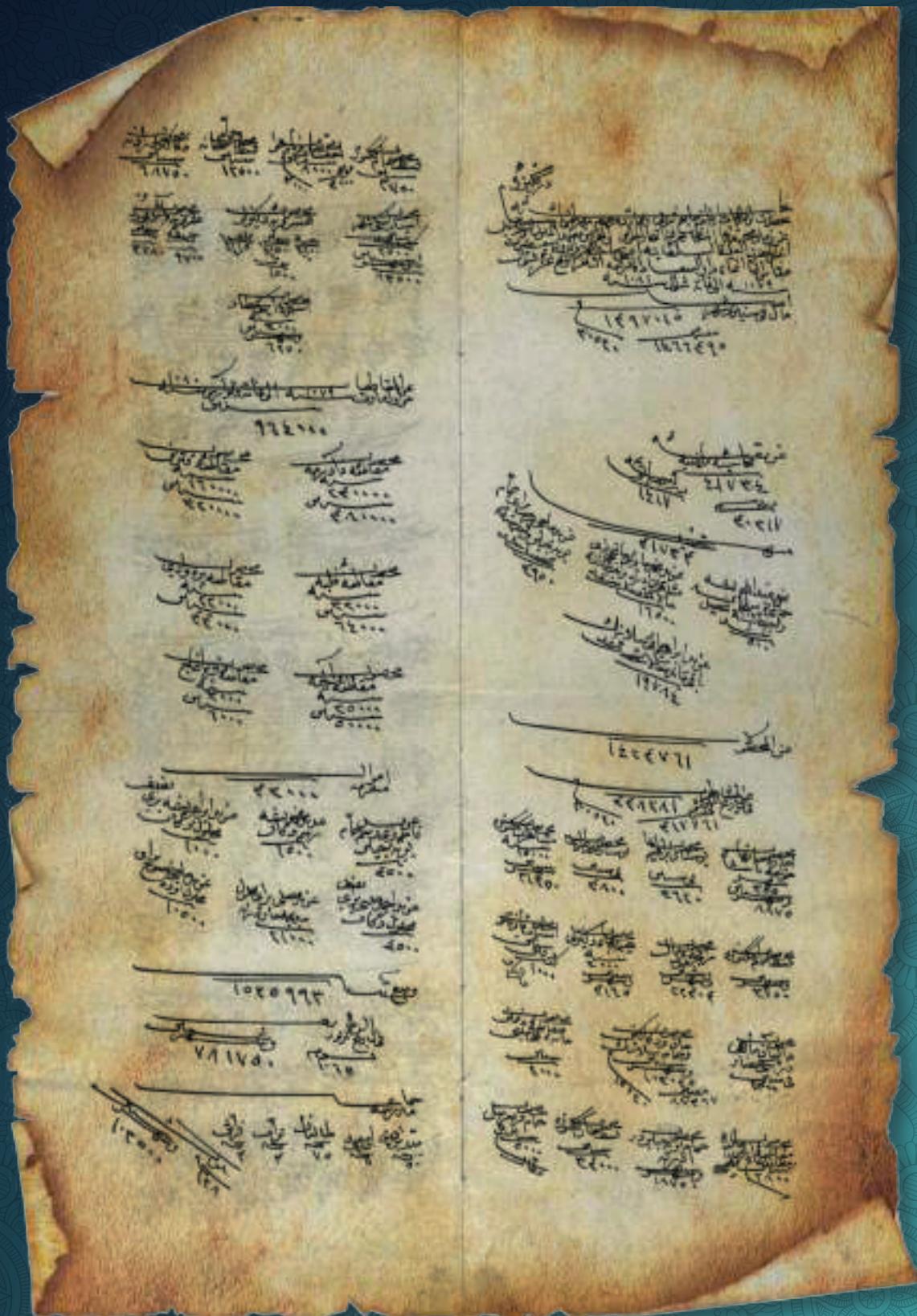
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

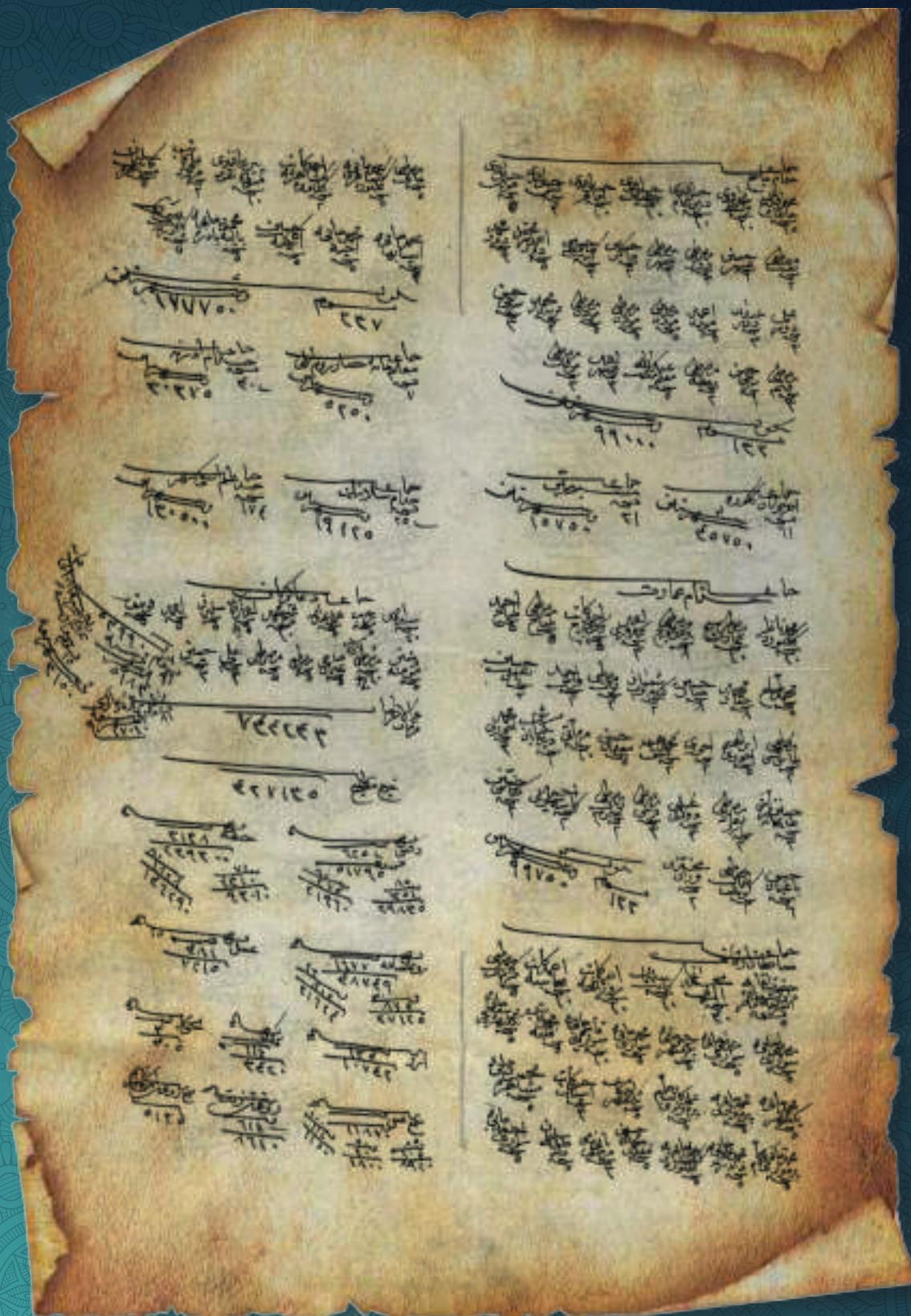
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

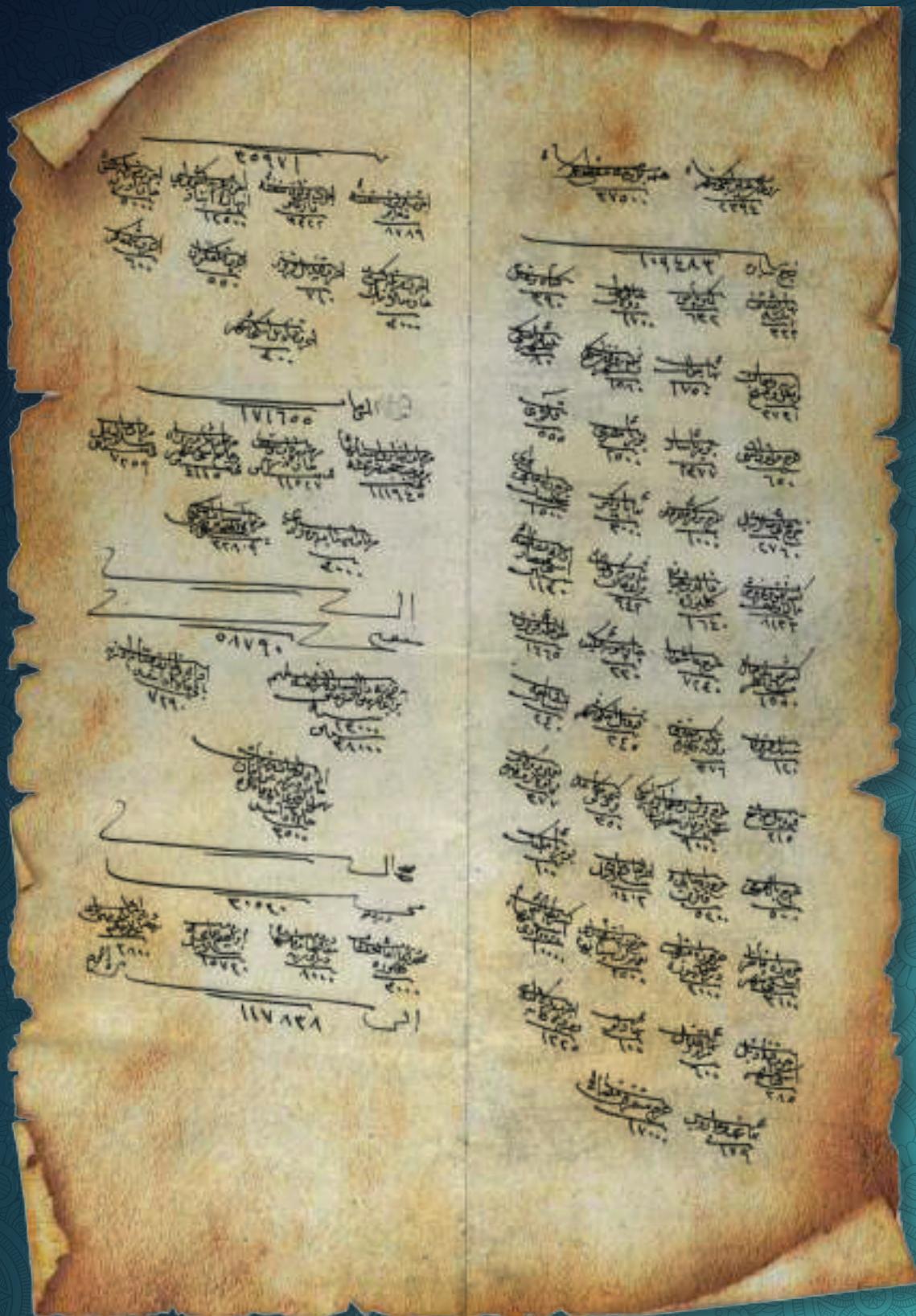
ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

كثيرون وفيف مهمنا مصلفاً ما شانك بامضي
 اذواقه بل يعيش طفولته في شوال الغتنية
 يكفيه شوال غافقة جدهم ملهمي بل
 عتمد على الشاعر ابيه ويرجع حالي
 ابر وعصافيره كلها زهر اذواقه
 حصل وقد نادى كثيرون اذواقه ويرجع اذواقه
متناول

بسيل من فنونك يدعوك سكنى بل يروي زالى الغتنية
 مدر وحاجه شريف طلاقات جراميل مهتمي
 تلماً اد ايدروف وورشوك يكري يحيى بل يروي زالى
 عاصي لوز طبع الانتفاضة يحيى يروي ورثه
 طلاقتك ويتزوج سكتا واجهست بامضي
 حس وروح عاشورا وامضي اساتذتنا وروح العين
 وسياز اذواقات معينه اذواقه حس وروح اذواقه
 يعش برفعه من عماره كلاره ظاهره ولون سفينه
 كرايهه وسياز لوزه حس وروح اذواقه
 الى اذواقه ذلك وذوقه برلك مهند ورقابه
 جنت شرفته فاز قلب مع اساتذه خضراء يحيى
 لدره واسك شهوة ساردينك واصحاص خارفه عماره
 برجه وغوشه اذواقه ورقابه سفن
 المغينين بمحنة الانتفاضة والدهنه حس وشتم
 واذواقك يروي ملطف اذواقه من بين سباته
 اذواقه ورقابه سفن متلى قلائله ورقابه
 يحيى بل يحيى زارق سفن لقيه زاد الحرج بعد طلاقه
 عرق اذواقه اذواقه

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

عن پیغمبر اوقاف مرجعیه و متغیرها
حاج موسی بر اوقاف مرجعیه و متغیرها
طاب ترازوی ادیگهشت اوقات ملکه خلیفه حضرت خلیفه
در این کشور از این نسبت ایمان ابراهیم خارجی عرب ایمان و کمالی
متغیر اوقاف مرجعیه عربی فتوح طی کنایت یونان و روما باشند
کنایت اوقاف مرجعیه عربی فتوح طی کنایت یونان و روما باشند

卷之三

مکالمہ

卷之四

عن پیغمبر حرام مخصوص و معمور لئے سلطان باری ریختا طلب رکھا
عوسمیات اپنی عنادی از خود برخوبید و معمور رضا و الامام حرام
و معمور لئے سلطان باری ریختا علیق طاب رکھا در طرف رفیق
در زمان حماجی صبح متفقی حرام مسروق عن یہ مقولہ معمور

وَأَنْجَهُوا نُورًا طَرِيرًا وَمُبَرِّدًا
أَوْ قَيْقَنْدَرًا وَلَدَدَنْدَرًا
فَرِيزَنْدَرًا فَوَسْتَرَنْدَرًا مَكْرَهَنْدَرًا
سَهَنْدَرًا يَقْنَدَرًا لَكَزَادَرًا

واردات و مسافر و مهاف حرب و مهاف سفينة
درخواست استمپل و اورنده و بروزه و ولات روم و بوف
والاعلى و قیان و روم و بوف و دیاکر و معاذ و فروض
و عده عن قبر و روز لایق و اقامه عادلی الآخر
باز استان اعلام و ملقات المکر عليه و سرت الشمار
و قواعد اثاثیه المی طاوی خانه عزیز و شریعین باطل ساضم
اقامین المطربین مالک مملک العالمة مسماع حکایت الارش
ظلی اند تعالیٰ فی العالی سلطانیه طبع العرب وال歇
حروف سلطانیه مرآدان او سلطانیه بیان خلاصاتیه
خواسته ملک احمد از زبان عزیز ملک شریعه انتقام و میتوان
افکاره ای اسماعیل ناظر ایقاف و حبیله زیر و مملکت ایران

جـ ٢٠١٣ - ٢٠١٤

عن العصبة
عزم ونحب في المكتوب
عزم الله الذي يكتب
عن دينه
عن دينه
عن دينه
عن دينه
عن دينه
عن دينه
عن دينه
عن دينه

وَهُوَ يَسْأَمُ عَزِيزَهُ وَيَغْتَوِلُهُ سَلَطَانَ
وَرَكْبَنَةَ الْأَدَمَ عَنْ زَيَّانِ صَفَرِ طَيْرَهُ لِمَقْدَافِ قَرْبَنَهُ بِأَرَى
لِلْمَوْكِنَةِ كَوْنَهُ أَخْرَى لِلْمَرْبَعَهُ رَاسَهُ سَلَطَانَهُ وَدَرْدَهُ مَوْكِنَهُ لِلْمَدَافِعَهُ
لِلْمَسْتَعِنَةِ شَدَّلَنَهُ شَرْبَوَهُ
صَنْ وَجَهَيَهُ

وَمَلَأَنْهِيَنِ الْوَادِيَنِ يَا
أَكْلُوكَ الْأَلْيَ كَمْ حَسَّ
الْفَسَدَةَ مُسْلِمَ ضَغْبِ الْأَنْتَ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

وَمُحَمَّدٌ أَوْقَافٌ مُجْمِعٌ عَنْ يَاشَا دَهْرَوْتَ أَسْتَلُوكَ لَهُ الْأَبَدِيَّ
فَضَرَابِيَّ مُورَّةٌ مُهَرَّبَةٌ بِحَسَنَةِ الْكَاسِ حَسَنَةٌ نَفْسِيَّ كَرَّةٌ
عَنْ رِزَانَ سَلَانَ سَلَانِيَّةٌ أَوْقَافٌ مُجْمِعٌ عَنْ دَهْرَوْتَ لَهُ الْأَبَدِيَّ
وَأَوْجَابِاتٌ عَنْ بَلَانَ دَهْكَارَاهَيِّ الْحَوَالَهِ

وأقفرت بورهود استابون
وأقام أهلان عارفون قافت
بردة مورون غزير جون هرنة
بلد ريمه تعبان

عن مسند خاتمة رحمة على احاديثه، دامت اقواف
عن زمانها في ملائكة اقوافها عن زمانها في ملائكة اقوافها
وكل اقوافها طلاقه من آن

عَمَّا فِي أَوْقَافِ الْجَمِيعِ لِلْمُرْجَمِ عَلَى عَالِمِ الْأَفَاقِ
وَالْمُسَمَّدِ كَمَا يَعْلَمُ بِهِ مُؤْمِنُونَ شَهِيدُونَ وَمُؤْمِنُونَ شَهِيدُونَ
وَضَرِبَ مَثَلُهُ مَعْنَى مَا نَادَى قَوْمًا وَأَوْتَى مَنْ أَوْتَى مَعْنَى
مُتَوَلِّ إِذَا أَوْقَافَ شَرْفَوْنَ وَأَبْيَاتِيَّةَ سَارَ

أَعْجَلَتْ
فَهَا لِمَارِجِين
— سَيِّدُ الْمُؤْمِنِينَ

أَعْجَلَتْ
فَهَا مُحَمَّدَ الْمُصْلِحَ
— شَهَادَةُ الْمُؤْمِنِينَ

بادت ذلک از خدا نیاید
خدا آنها علاطف عالیه است
و می بیند طبع ایشان و توان
برآورده باشند که در کجا
موده و خوبی داشته باشند
چنان و قدر تردد و بازگردانی
که می بینند و نصف نموده باشند
بیرون فرست و دوچار شوند

أو فاسحة المزارات واحة الصدقات والمرات
حرب تهلك حارث دامت عصضاً وزادت عصضاً كبراء
هزار ورسان ينهض ودرج يحيى عليه كرامة

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

وَمِنْهُمْ مَنْ يَرْجُو
أَنْ يُنْهَا عَنِ الْحَقِّ
أَوْ أَنْ يُنْهَا
عَنِ زَيْنٍ بِعَوْنَىٰ سَقِيلٍ
أَوْ أَنْ يُنْهَا
عَنِ الْمُصَلَّىٰ
أَوْ أَنْ يُنْهَا
عَنِ الْمَسْكِنِ
أَوْ أَنْ يُنْهَا
عَنِ الْمَسْكِنِ

وَأَقْبَرُ بُورْجِرْبَهُ لَتْلَهُ
وَاقِعُ عَارِفٍ بِأَوْفَادِهِ
مُدِيَّةُ مَلُوكُ هَرَكَسِيَّهُ
وَرَهْنَهُ رَاهِنَ سَقَهُ

عوچه رویدا و قافه مع نصیه رحوم افقی جنی در عوچه
است امیل که بعد از احادیث زیدیا و قافه فوی بر این
ظرفیت مربوط میزد موزع تسبیح کرده عن زبان خانه توپی اتفاق
میزد عن دسته توپیه مفهوم

وَكُلُّ كُوْرٍ وَفَقْسَنْدَهُ
سَابِقُ الْأَيَّارِ وَتَوْ
نَمَّادُ وَبَرْسَهُ سَنْطَارْسَهُ
وَرَدْ فَهَارْزَهُ وَرَدْ فَهَهُ
بَرْقَادُ فَالْكَنْ وَطَارَهُ فَرَكْ
سَكُونُ وَلَوْلَهُ فَرَهُارْهُ
بَرْهَهُ هَرَلَهُ إِنَّهُ
بَلَهُ وَبَنْبَيْهُ لَهُ

اویاف قیاره مترجم مصلحی اس در خود نهاده است و این
یه تقدیر مذهبی همانوں که بعین کرده عین زمان علی طبقه نویزه
اویاف قیاره کوئن عین یادداشتگاه غیره ندارد

من واحب

من امور
او عواف خارج مجموع عبادتیں اسی درستہ تصور کے طبق
عمرانہ مورثہ ملوار، تسبیح کرے، عن زمان فیض مونو ۱۷۸۰ء اور اک
زیر و عنیداً حدیث عنی زمان دیکھا علی الحمد لله و علی ب
سنت پامناء ماتوفیہ مزار

من در

دَلْفُورِ كِيدَلْ وَ دَلْفِيلْ
مَلْهُوْهُونْ خَرْبَيْجَهُونْ
كِيرْ سَكَسْ لَهْلَقَهُونْ
تَسْلَهُلْ بَلْهُونْ تَرْ
بَلْهُصَلْ بَلْهُ دَلْسَلْ وَ دَلْهُنْ
لَهْلَهُونْ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

أوصاف حاتقانه و دکانه در خوشة است ای ایان
و زبانها عن زنان سلطنت علی ایان در کتابه ایاب
منتهی اوصاف غنیم عن بدینه قیه مرقوم

عن و آجنه
سالاری ایان

شکر و خوشیه
لیکه و دلخواه
عیاش تور و عده دویش
بیو لیکه و بیز و دلخواه
بندیکه که بکونه عله دلخواه
تمه ای و دوزن خوشیه
دیگر بیز و بیز و خوشیه
پیوندیکه در دلخواه

أوصاف حاتقانه مکانیه مام و خوش و مفتوحه ایان
سلیمان خان طاقه ایانه در خوشه است ایان و غلبه که
بعد ای ایان نکتہ المصلحت اوصاف بیز و خوشه
مردمیه میوه نسبت کرد عن زنان ایهار که که ایان
ای ایهار میوه اوصاف غرور عن بدینه قیه مسعود

عن و آجنه
سالاری ایان

دلف و دلخواه
بدلخواه و دلخواه
من دلخواه و دلخواه
بلکه و دلخواه
پیوندیکه در دلخواه

أوصاف حاتقانه میوه ایان ای ایان ایانه در خوشه
است ایان که ایقیه که در جاج و سرمه نیزه نیزه کرد
عن زنان ایکنیزه دهه مقیی اوصاف غروره غروره
عن ایان دکاره علیه الله

عن و آجنه

دلف و دلخواه
حیمه و بیزه و سلیمان
اللکه خوده همینه ایان که که
سے ایونه قییه ایونه
و غروره ایونه همینه ایونه
او زن ساره ایونه همینه ایونه
پیوندیکه ایونه همینه ایونه
دیگر بیز و بیز و خوشیه

أوصاف حاتقانه میوه ایان ای ایان ایانه در خوشه
است ایان که رایخ خانه ایانه ایانه ایانه
خریت بیهه فی که که
منتهی اوصاف غروره عن بدینه قیه مرقوم و مصطفیه ایان
عن ایان دکاره علیه الله

عن و آجنه
سالاری ایان

دلف و دلخواه
حیمه و سکه سکه سکه سکه سکه
لکه خوده همینه ایانه ایانه
خیونه ایونه بیزه همینه ایانه
ازاله و دلخواه و نیزه نیزه

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

اعظمه يوم مطهيا على التحرير بسبعين قافية
استشهد كل راكبها درونه مطهيا تهشى كل ده
في زفاف حمل مرتقا اوقاف زفاف عن عبد بنوفها مرتقا

او فارسی خود را از این مجموعه استخراج کرد
و از افراد خود را از این مجموعه استخراج کرد
منتهی و از افراد خود را از این مجموعه استخراج کرد

رسوم خواسته لید و خوارمه
است بیرون داد و نخ داده از فی
محصول دارد هر سه هزار پونه
در سه بیج داشت که بیک پنهان
بینی بشد

عن هم ملک استان و نهاد سادیات عزیزه فتحی
ریم او قویان استان و نهاد سادیات عزیزه فتحی
مقصر از وسائلی و تسلیعی و المیری علیاً العصافیر امیر
ساح الراستین بجمع العادیات بحربت عصیر عاصیان
پاره محدود و آن عزیز که را عزیز نهاد سادیات عزیزه فتحی

عزمی از اوقاف شیوه مخصوصه و اعلی سلطان امیر، مسیحیان
بنت سلطان بازیزد خان در استانبول که برای ایوان
کرده و شریف و مدنی شور عصمتیه پنهانه، ملیکه
خود تسبیح کرد، عی زمان نفعه متفویع اوقاف فروزان

وَلِتَنْهُ مِنْ وَرَدٍ أَسْتَأْنِوْلَ وَلِقَ اَفَيْدَ سَرْبَيْهَ مَوْرَدٌ
هَرْسَهَ بَهْرَهُ كَيْلَهَ لَهْرَهُ بَهْرَهُ بَهْرَهُ بَهْرَهُ بَهْرَهُ
وَلِلَّهِ لَعْنَهُ لَكَسْلَهُ بَرْهَهُ شَهَهُ تَرَاهُ اَوْهَهُ لَهْرَهُ بَهْرَهُ
لَكَهُ مَهْرَهُ لَهْرَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ
اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ اَمْهَهُ
خَلَهُ اَلْشَهَهُ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

عنه بجهة تبريره في دراسته على يده وارداده در الابرات
روم الایکد عصمه خدا را درین میانی معرفته اعیان
کوهدانشون پیغام عن پیامان در کتابه علی للحراء
عن واعظ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ
يَا أَيُّوبُ إِنَّا لَنَا فِي أُولَئِكَ الْأَيَّامِ
مِثْلُ مَا كُنْتُ تَعْصِيمِكَ إِنَّا لَنَا فِي أُولَئِكَ الْأَيَّامِ
أَمْ حِلَّ لِكَمْ مِنْ أَنْوَارٍ
وَأَقْهَانٍ مَدْكُورٍ لَا يَلْذَدُونَ
يَكْفِي أَوْرَادُ رَفَضَانِ وَمَعَ
أَوْكَلَانِ دَرِستَ بَتْ وَجَهَ
شَرَفَ أَوْرَادُ سَرَفَانِ وَمَعَ
عَزَّاتِ ارْسَالِ اللَّهِ دَوْرَ
تَسْبِينِ ابْشَرَدَرَ

او قاعده هر چهارین درجه و سه درجه و دو درجه ای
معلو (الشیرین) به فیضه راهه مهروق او قاعده هر چهارین
ملکورین و بی تجھی کات او قاعده هر بوره و منسی کات او قاعده
دیوم سلطان مراد خان طاپ زاده در پیغمبر رسسه
ما و پیغمبر باشند

عن وليمة
الله عز وجله
في روسه وقوسنيقي
الهابطون بالله وعلمه
دكاكين وعلمه ارك الامار
وعلمه قدر ملوكه وعلمه
وابو ابي عاصي وعلمه
سيوط المثلث

عن وفات
عمرانیه میریت
۱۷۸۰
مکالمہ
اویاد و اینجمنی دلاریش
زمان اسلام احمد بن علی اوقاف
گورنر علی احمد بن علی و استله
عمرانیه میریت امور
ایران طرف داشت.

عَزِيزٌ مُهْمَانٌ
أَنْدَلَتْ كُلُّ أَرْضٍ
عَلَى وَاقِعَةِ دُرْبِ الْمَوْرِ عَلَيْهِ
حَسَنَتْ سَيِّدَةَ سَاقِيَيِّينَ
مَلَكَةً لِلْمُقْرِنَاتِ فِي رُورِ عَوْنَوْنَ
مُذَكَّرَةً
الْمَعْدُودَ
شَفِيعَتْ مُنْتَهَىَ الْمُمْكِنَاتِ
سَانِيَةَ حَرَجَتْ
كَلْمَةَ
كَفَرَةَ اُولَئِكَ
عَصَمَتْ أَعْصَمَتْ
وَقَدْ أَنْكَرَتْ
أَنْكَرَتْ
أَهَادَتْ
سَيِّدَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
سَيِّدَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
وَرَاهِنَتْ
شَرَادَةَ الْمُؤْمِنَاتِ
مَهِنَةَ الْمُؤْمِنَاتِ
وَرَاهِنَتْ
سَانِاتِ
إِنْ شَاءَ مَوْلَاهُ
سَانِاتِ
تَهْمَمَتْ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

او فاصله عارض درج و ملحوظ شود و دو صفت از اکثر اینها
عن زبان اهدی موقعاً اتفاق نمی‌افتد که رای افراد از جمله اینها
بسیار است که حالت افجهیه نسبی کرد خود را ملحوظ نماید
عن بولان درگاه غایی طیواره

عن وابن أبيه
صَاحِبِ الْمُسْكَنِ
وَأَخْرُونَ رَضَا كَبُورِيَّةً
وَأَخْرُونَ هَارِبِيَّةً وَأَدَلَّةَ حَرَبَانِ
سَكَنَةَ سَهَّلِيَّةَ بَيْنَ
الْمُشَدَّرِ

آنها می‌باشد که از هر دو طرف می‌گذرد و می‌گذرد که هر دو طرف می‌گذرد و می‌گذرد

عَوْنَاحُ مَاعِنْ
عَلَيْهِ عَلَيْهِ
كَرَاهَةُ الْمُهَاجَةِ
شَرِقَانْ قَدْ
بَكَّالْ كَلْ
وَحَا لِعَصِيلِ اولِيَّ اولِيَّ
حَسَنَكَ سَرْكَسَكَه
الْفَسَنَهُ سَنَدَهُ سَكَهُ
حَسَنَهُ فَوَادَهُ وَالْفَ
سَنَدَهُ سَنَدَهُ اولِيَّ

وَمُؤْمِنٌ بِرَبِّهِ وَمُؤْمِنٌ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

عن واجه
لساكنه
والمقدمة والقصيدة الست وان
كودوف وفقيه معاشره
پیاس و داد و داش که اتفاق
تعیین بایوب و کراولان از ترقی
الشیخیکی چو اوسا نموده
خوشبازانه و ایکی کو سعدله
جهد و داد که چی خیل و زیر
بر ایلاره و داد که پریشان

عزمت اولیاً فیه بایاده بی و در کوچکی مصالح قدری داشت
در لوازمه تاریخی عن اوقاف عربی شیعیان عن زمان سعیانه
درینه العزام عن پرستنیون عن اولیاء دعا خالی طی الله

فريسي خالدة قلده طلاق
واعم باهاراني واه كيده بكمها
سرور فواون فيه اعربي شهاد
وقافقون لوروب قوت وولها
لوجه يهدى وادرك الله الامر
نيله ورق حسنه وبرهان

عزم المغير

اوچان ایزد هجوم و مسخره له سلطان
طلاب خرا، در آماسه که رای خنده روزه و ملهم و خرا،
دوسته مذوق بحیره لی شد، همه تیزی کرد، هیز زبان
حسن پاک عین پو ایان در کاهانی هنری ای او قاد نزیون عربیان
مشهد فوج و قدر

عوواجه
پس از
لردن
بخاره رومنه مفتر
با سک
و آنچه هنوز ننسی نداشت
و آنچه عایق از اقدام نموده
هنوز در رفته مطهور خواهد
هرمه او بجز سکونت
و ساری غرق آمدند و دیواره
حده تینی کشیدند

اعجمی اور قارہ یونیورسال مخصوص سلطان سلطان اور
حرمہ نجفیہ میں تین شعبہ فتویٰ، عوامیہ کتبیں پھر اعلیٰ
عنی ایمان و رکایاتی مقتول اوقاف زیور

ساده ترکیب این اثر حسن
لش و قلچان دام درجه و موزونی
سلطان از قلچان طاوس ترا پسر
والکو رخا و سیاه قلچان طاوس ترا پسر
و بیرون راه است که در آن مکار
سکونت داشته باشد
غرض دارد از سکونت داشته باشد
و بدهم این غرض داشته باشد
نمایند و میتوانند باشد

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

عنه بسیار از این شرکتیں در دولت دیگر فرمود
ام اعنای باش مدیریه آن ولایت معرفو ر

او قاده میخون و لایخه کارکد
دکاکن و خانه ایل بر سرمه
و سود و خسوس ایل و قی
کوییز تریز و هر چند منی
او منتدد

میخواهی از این تراپیک در دولات بعله و موصل و توکان
عن رمان خضریک علی ایازد و کاهیلی الموقی هرچهاری از زر

عن وآخرين

رسولی دلکش صدرا و مولا
گیو زیرینه از اندیشه و مور
اکا هنری و لاره خوشی
حمد قاتمه ای خوشی

اویاف کلکارتاج اماشہ مع اویاف زبله و روچن
و تھرمه و سوسائی وارق ایاذ ناج دلات روم عز اذنا
حریم سعی زبان حسنه عزیزی و ایان دنکا مالی
ستونی اویاق بیلوری مریمه ایام عن و ایب جدکورت
عن بدمعوئه نیز لور

عن واحد

بِحَمْدِهِ وَقُوَّتْهُ
تَحْمِلُونَ

عوچمتو اکری بیاد و هر چهار علی دد خاله زیر
اوی ده ده اکری بیاد و هر چهار علی دد خاله زیر
مرحوم وزارت پیغامبرات با اینقدر خوبی شریعت و مهد
کو، مسیح از نجات عنوان دار کما علی المتقی علیه السلام

عن دار

أوقاف دارون لدار الملة تصرف
أجرى باتفاق داركونه ودوكوس
دارون ودارون ودارون ودارون
فرسان فرسان فرسان فرسان

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

عینی کوک، عین و ایک مدر کو کری
اعیان از درودیه نمود، و تھا اندھائی بوسه لالہ اللہ
عنیں اوقاف و قافل روحیم الازور دخونے مرغیہ کہ رای
اویاف رحوم جمعیت اسما میر براں ساقی خوار چڑھد

عن وأحمد
العن
رسول الله صلى الله عليه وسلم
وأبي داود وابن ماجه
وقت اتفاقهم
رسالة موسى عليه السلام
بكتابه العظيم

عمر محمد
جعلت حمد حذك بخلاف ساق كتبه المختصر بخطه
لأنه درسها قوي كرأي هر آخرين مدنية دفعه
عن ولد زوربي عزيزه بذكره
بالمراعي لعلها

عن واسطه عن عبيدة عن سعيد
عن أبي بان دركة غال
سالمة والد السيدة ثابت ثابت
بستانة توزع سروره وروثه
جنة كل نخلة ونخلة كل جنة
وستراتك لوطنك ملوك كربلا
ساق في بيتي لذاته زر هوم وفند
أهلاً ومرأة هرثت وقت
الشداد

او قاده جم سلطان خور طام و زاد در پی هفت
عن قنان مغولیان مکونی عز و افت ملاد و بودیانی
عن پی ایا در رکاعی خاله و قدام خاری بونی او قاده چو
ساز و بیانیان

فرعندوا سکه آیینه فرنگی بروند و میورند (لرستان) و اوزن بروند عی زمان مراد پاشا بیرمیان و لایت فربون

عن وأجياله
ساق طه سعد
عما

و اجنبه بیرون از آنچه سیمین چیزی را خوب و بد معرفاً باشند کی
او لسان مرادیات از مالکیت خصیل او غصید

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - İ

عَنْ حَمْوَى عَلَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ دَرْكَهُ دَرْكَهُ وَادِيَكَهُ
بَدَارُوكَاتِ لَوْدَ بَادَلُوكَاتِ دَوْلَهُ حَمْوَى الْمُؤْرَبِيَّ لَهُ
كَنْ سَنَلَهُ تَسَيْنَ كَرَهُ وَالْمَالَوكَاتِ لَفَسَانَهُ لَذَكَونَ
مَزَقَهُ شَفَا وَظَاهَرَهُ مَنَورَهُ وَحَشَشَهُ الْأَمَامُ فِي سَلَةِ
أَمَانَهُ

مدحور على اتفاقية بين دائرين وأصح حادثة هي (وفاة)
نور بابا نام ساقه سلاح بور زلقه آثاره ملوك سائله اولى
وفاته نصرا، ذكر بابا نام عالمي بعث او ثواب حاره حبيله
خاص بيته معلمه هر امسه توزع او شهد دينوبين الشهد

میانه سایه بوله در تون میزین که برای هزار
میزینه که میخواهیں نسبتی کرد
پس ایک طبقه

مذکون حاجی بوله قنس سیکان واقع خانه هجت
صلالو ب مدینه مذکون هر آننه مدینه علی صوره
او اخن قابل اولورسه الله والاهزایه توزع الله دیو
شرط الشدر

عن زندگانی

عیینیت عیوب آباد در کاه، عالی جانی ادعا فای
مکنون و دسته عیوب اسنه سند عیوب رفع دویم
مولاً احسن الشیوه تا تو حسن که رای هر چیزی
تاریخ نزد کرد،
ساخت

فَلَا يَكُنْ نَّادِيًّا حَسِنَةً كُلُّ حَمْرَةٍ وَكُلُّ سَبَلٍ
صَافِحٌ صَافِحٌ وَبِرْجَعٌ فَرَسَّهُ لَزِيجَةً وَلَزِيجَةً
أَنْ شَرَقَهُ دُونَهُ وَشَرَقَهُ دُونَهُ، أَعْلَى وَأَلْوَانَهُ دُونَهُ
وَالسَّادَةُ بَرْبَرَهُ مُسْكَنُهُ وَلَهُ دُونَهُ دُونَهُ دُونَهُ

اوی اف مژوم عبد السلام بت در هو سده است بولا
عن زنان حافظه نوچلی هنرکیه او قافی وون

عن واجد

جعفر

عزمی علی این اعمال را بسازد،
و حواهین که رایخانی خود را سرپیش و فکر کرد
درین مطلعی عنوان در کمال این دنیا

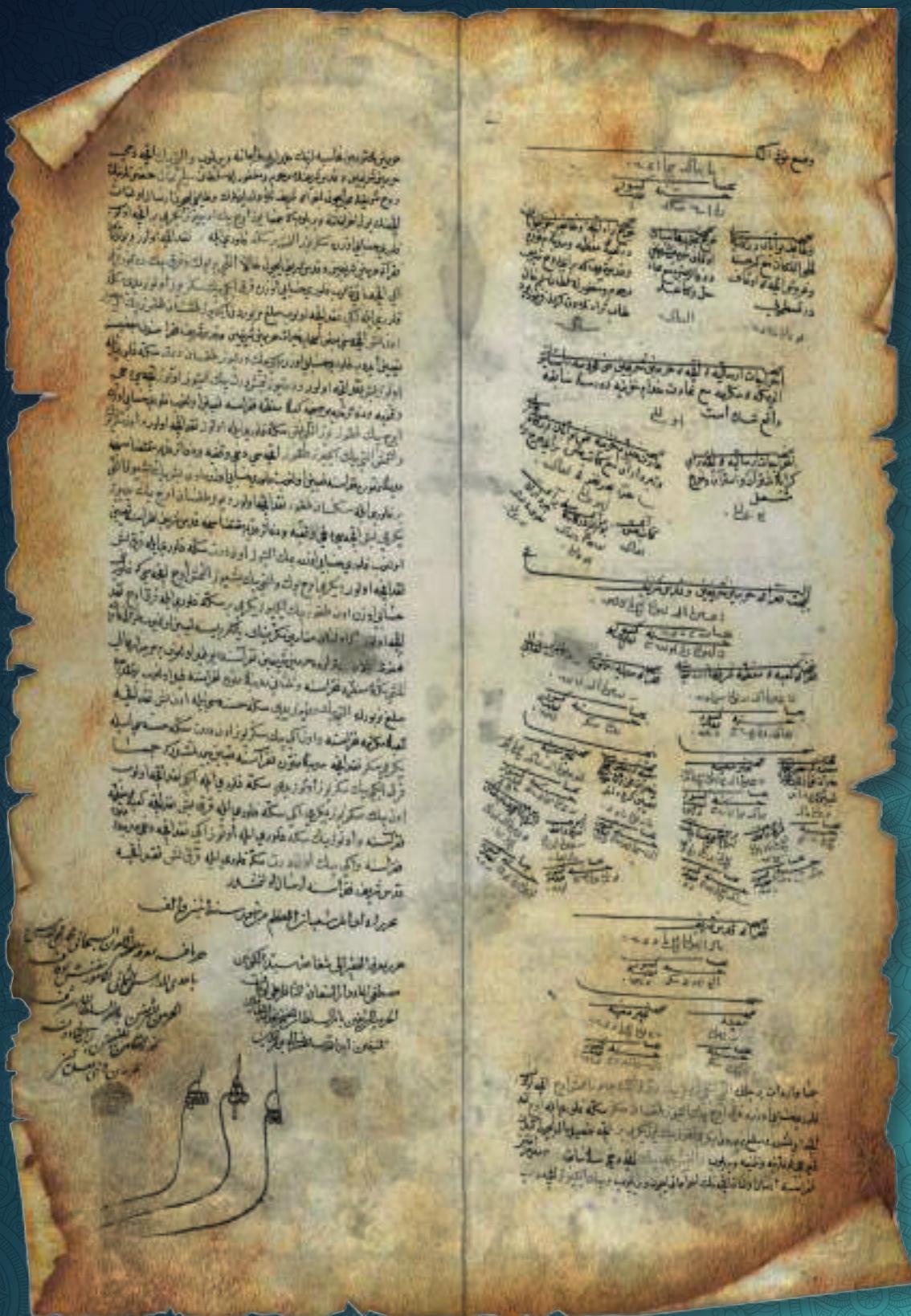
عن وآدابه

卷之二

وَأَقْنَانٌ مُرْبُوَّةٌ وَقُنْتَادٌ كَارِيٌّ نَفْدَكْ هَمْسُولٌ بَعْلَيْ

三

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

شیخ کو منک فوار لر بدر که ذکرا ولعد

مارک اولفه

بیت شیخ کی دیواریں طوف کی دیواری دنچی
درایع ۳۲

هر سند اوچ بودن قوئن لک
قطبه

درایع ۷۲

سقف شیخ مولا فی اوج
پرده قوئن لک
قطبه

۸۵

سقف شیخ کو شبدیه قو کلیه تجنبا

قطبه ۷۰
درایع ۶۰

گلہ درایع
بیکار ایج
بیکار ایج

باقی متابا پ ابریشم ایال قصر
علمه

درایع ۴۰

قیرمی قتاب یعنی تجیخم او را جواہر
وقب

سے
بے
لے

فلايت روم ايلى و آناتولي دروم و قريان و بيدار و غربى ولايتى هجرى پىشىپزكى
و قى او لاى فري و مارعىن حاصل او لوب سنه الحدى والى ريجىت عرس دى سەنلىقىزى
جادى الا خىستغا يىھ و ارىخە خىارىن خىمىل دىچى لولانى بىخىول و قىدىكى دکر او لوب

اميل و فق
ز فى اج پىك ايتور مىشان سك المون و اچ طقى او شد

غىبله ارسال او لاده قېرىچىرلىقى سنه و مەلۇرى ارسال او لادىن
پولىخە سكىز ئۆتكۈرۈلۈزى صفى او لادىب

دۇز اكىپ سكىزى او نۇزىرۇ ئەن
دەگى او لاداڭ ئەلۈرىنىڭ او دېلىكىي بىكىي ئۇن كەپىچە مەعلمە ئەراسە دا او لۇزىپ ئۇن ئەن
مەدەن مۇزۇن ئەراسە و بىكىپ ئەن دەرت ئۇن مەدەن ئەپىت ئەراسە ئېپىن او لوب دەكىپ
او لەندر دەن ئەن ئەلە سەر ئەسىپ قۇلابىه قىلىم او ئەن ئەن سعاد تەلۋىادىش ئەللىغا جەنەنلىپ
دەعاء خىرىلىي ايلە اذن ئەلپىن ئەرسات، رکاب ئەلپىن بە عرض لوئىپى باقى امىز خەن ئەلپىن ساداڭ
يادىش ئەكىدە

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

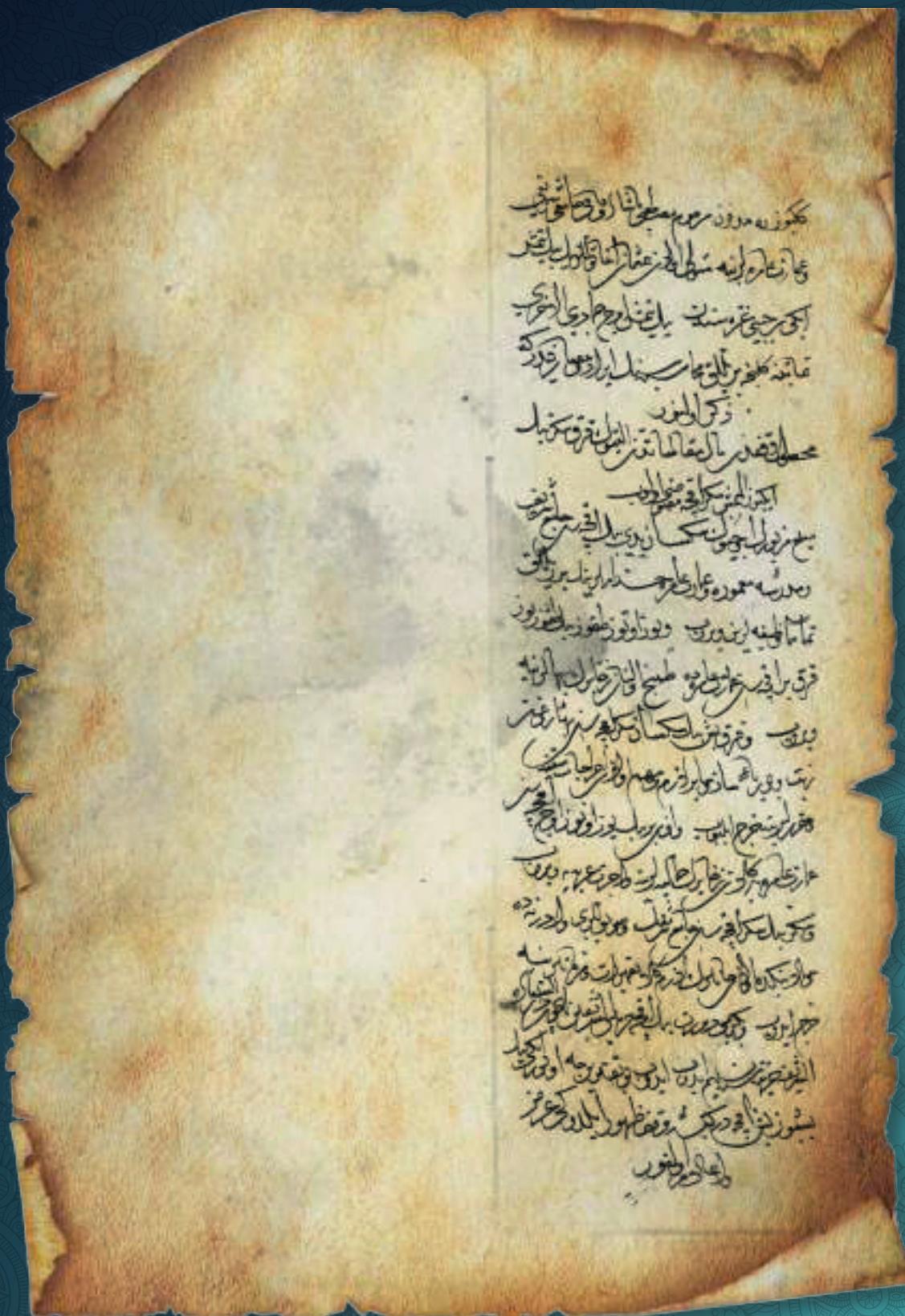
اویل / ولیعہ

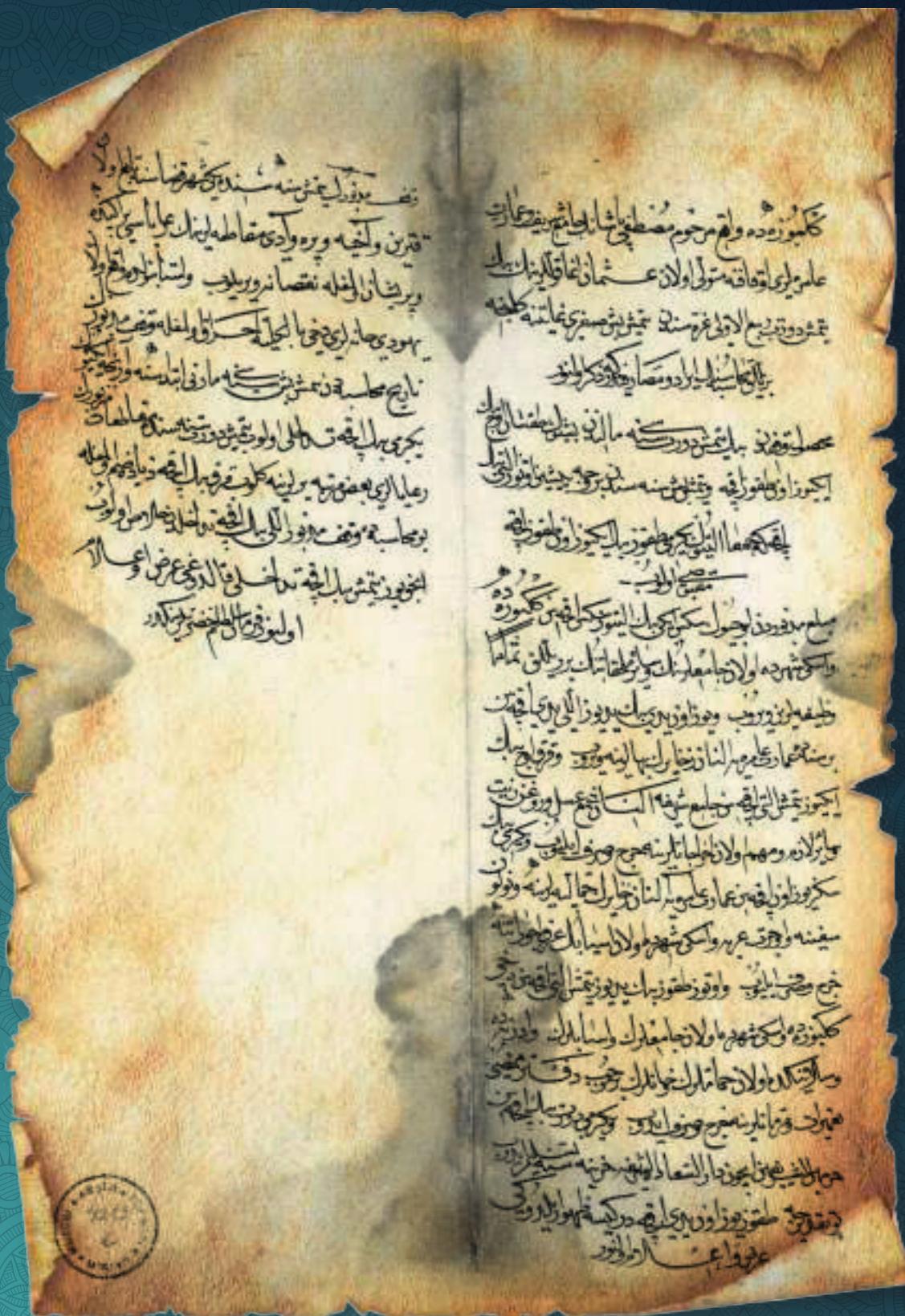
كعبه بمعطله ان كسوه داخله سيلعون
 آكيور بكترونلني ذراع حاصاف او زور
 آكي بات كيوز اللى ذراع اعلاء

بامض مطلب ایا پوجو ز ایوس، لاجه ایاک ایتو ز قمیری فایل الحجہ بخ
ذراع سکان سکون ذراع اوون وفیہ

اور جو والد و ز
یوز الی علیہ

کوئه شفیہ ذکر اونکان لواز مایلہ صن اینٹی مشعل جی حسن فوجہ قواری
 ارسال ولحقاً چون سعادتلو وغیر لوا پادشا عالینا، حضرت اورنگزادہ اوزن ما یورن
 و خیرد عالی رجا اولنور ایق امر و فرمان در عذر کدر

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - İ

بیرون و فرموده مخصوصاً اسنانی خود را
عمر لیکن قدر بگذارد که مارفه اش
نمایند مردم این اختراع را از این
فریلاند درست می‌کنند

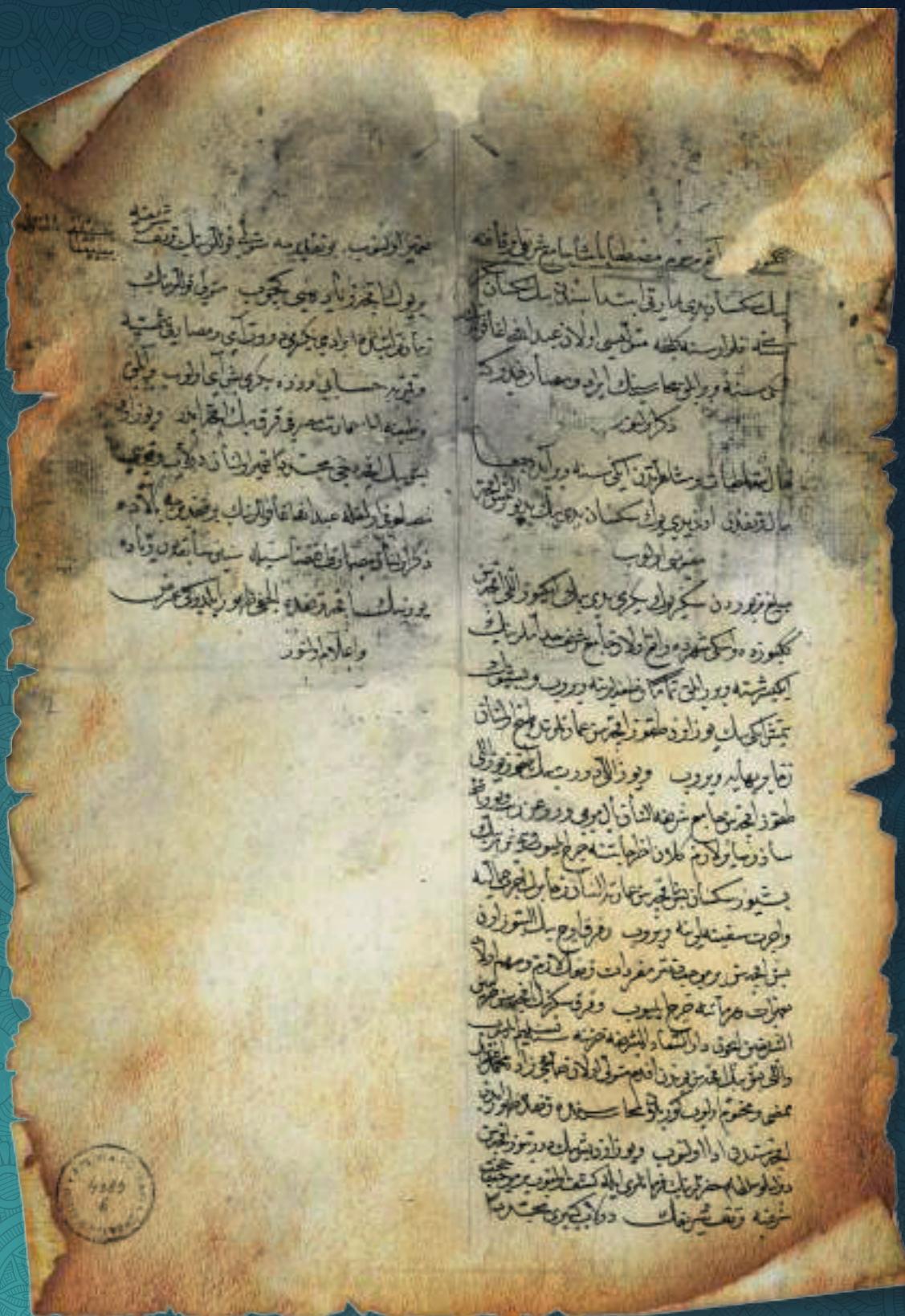
ڈکٹر امدادی
مال خاصتی و تعاونیہ کیستہ کوں ہون ھائیٹ
لہور اسلامیہ درکیہ و قیامیہ مالدن جمعاً آؤ دیوٹ
الحقیقیں لکھ کر جوں کلکتیج پرستی و سب
حیرت

لهم زورنا واجعل سكانك سخاف لفخرنا
عاصي طمعه و مهادئه ينك و ربيته ناما و رضيته اري و رعي
ايكوك يكرمه لك و زورنا لك ليفخر ماته
لانا زغارات بولارته و رقيب ويش يرك
دوستوز اون الملا يقهر طاعم شرقيه الملا دعوه
رقمانيه و حصر و حرج راه جابشاد و ملار
خربات هفتة لپنه حرج ايليه و اون سخن
رکون اقبرهن عارته كلاده خوار شحاله لشه
و بعرت فولن سفيته بهده و سار او جوره خرج ايله
ود ورتلوك يكرمه لك اون قهقهه طعنها فيخت
برس هن خفته حامشون ياك من اويي كي هير
راز ايسالك اسلامكلا و اقام ما يكرمه تغير لارنه
خرج و صر طيرب و تركين و دنق بالچهاره حرج دن
البرق عذابه والاسلام البرقه خضره شتم الملا ابره
وتندبه طعنها ارام ياك اكرمه شملاني لفخه
شله و لارنه زمام الملا حظه خلو الملا و دن

امان

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

لکوزه و آن مرحوم مصطفیاً پاشا نایم
و عارف ای از فاقه سکان شنخا دی
غزسته بسکان اذ اشنه ذی قمر
غایبته بله برنه متولی اولاد ایها و لذت
برادون صما فریده کرویشور
حفل و خدابسته بیدع ملتویان اینج
تیشلیه میخواهی
سلیمان نورکار بسکان ای ای ای ای ای
جامع شریف عارف ای ای ای ای ای ای ای
ظیعه لرن دروب طکنیکی ای ای ای ای ای
عمر علمویان ای ای ای ای ای ای ای ای ای
او قدر لخه تیاج ای ای ای ای ای ای ای
اخراج ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
قریب ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
و کوی رایی سلیمان ای ای ای ای ای ای ای
ولع ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
طریق ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
هر یعنی ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
دستی ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای
او قدر ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای ای

كبيره وآلم حرم صعلقاً ما شان طبع
وحاشر عادقاً فه بلا طقنا ذاكى نسبته
برس الاقع غرسناه بلا طقنا ذارع
صغيرك غالباً فه كلهم متلىشى اولان
عبد القادر رفاهيتك بربالن حاستك ابراء
وصاصاً فورك ذكر المغير

مال مشاهير و مفلاطمانه و معاذل
طفوز يوك اوج بل ترق طموز لقيه من حيث
اوكي

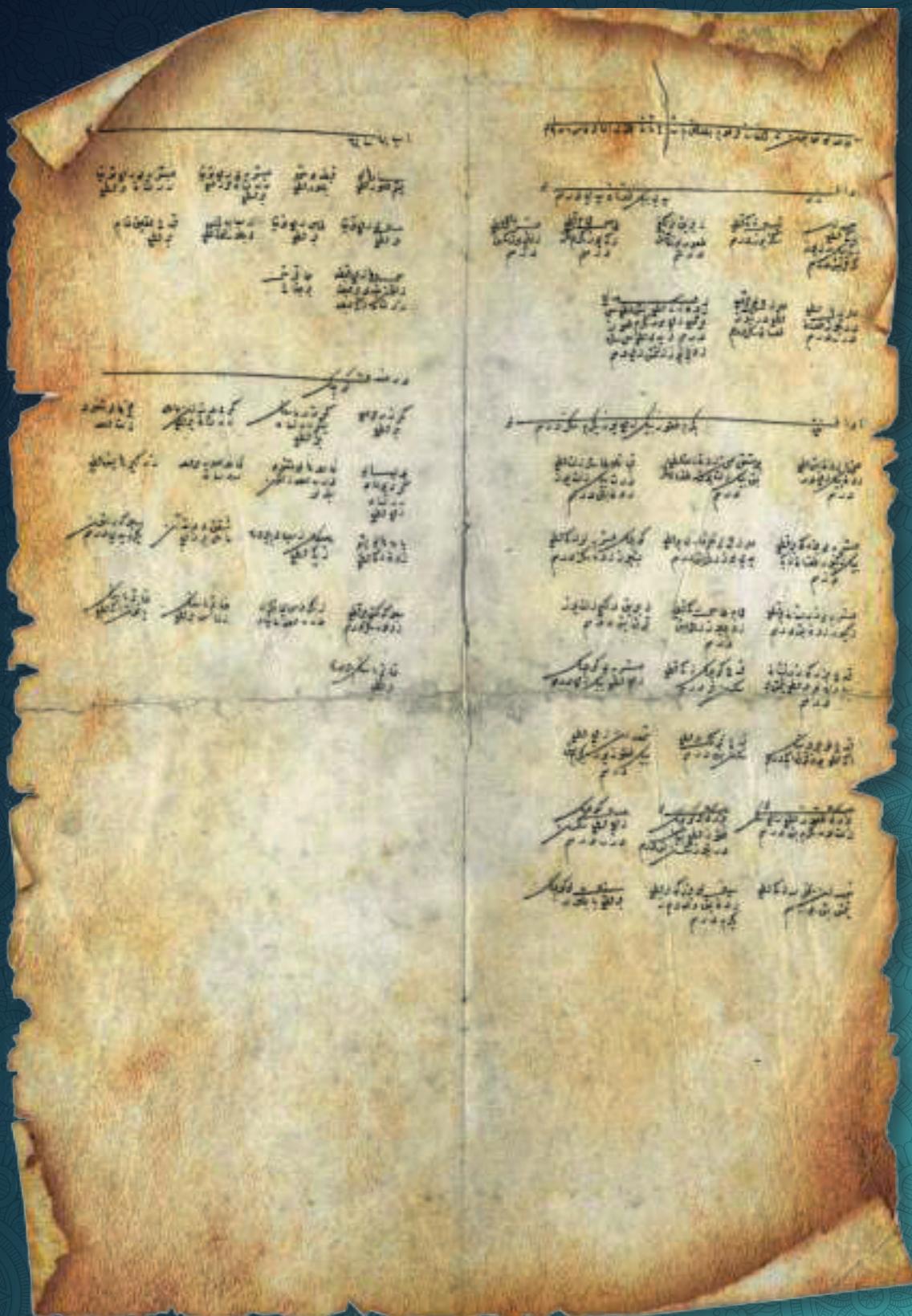
بسالم هر زدن دو ترسون اىك اند و تحرر امير
اچه سك كبيروز و اقام شريعة عمر زعيم
واسكى شهده و اقام شريفه عاتك بربالن
مناعاً وظيفه لر لادايلوب واينيك بكمي
او حوز تعيش اقه سعما راندزه طخوا و تاذ تخاره
بها سه و بيلوب و ونرق صعمون لاب الشور اور
طفوز اقه جامع شريفه آنان باه بري و عن زيت
دو هرمه سار و هصرى واخلاقان سان سانك و دون
راسك شه و سار خجلن مح مح بيلوب و سكر عالي
يد و لغه عازن طارن تشار تجاهي لرنه و بيلوب
والى كبارك و زانه سكاره من معانها سمعت
اد زده و همراهان سالاب سك كبيروز
كانه هن ترجح بيلوب و سكر كباره
حرب الشرين تخلص اه شهاده اه شهاده شهاده
ايد كدر مكرا و فرس لاغز و فرس تيش بليقه ديره
ونف خلصه الاره و عرضها و تغير

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

مکونه دیدم این رسمی سخن کشید با چشمی مردم را بگویی
ساز و می تاند حال موقدهای سخن از این خلائق بگفتار
سخنی می ارائه این سخن را پس از مادره از فرموده خواهد گردید این بر این
دست گویی عاید است این داده مدارج شرکت دهنده ای از این

بـِسْمِ اللـَّهِ الرـَّحـَمـَنِ الرـَّحـِيمِ
بـِسْمِ اللـَّهِ الرـَّحـَمـَنِ الرـَّحـِيمِ

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - I

ÇOBAN MUSTAFA PAŞA KÜLLİYESİ - İ

اسناد علمی اوزر و فخری

OSMANI ARBVI
HAY
SF 23